

Socialnämnden

Socialnämnden

kallas härmed till sammanträde **tisdagen den 30 maj 2023 kl. 08:15 i Kommunfullmäktigesalen, Rådhuset.**

Hålltider för sammanträdet

08.15 – 08.55	Fyramånadersrapport 2023 – <i>Mats Collin, Controller, Elisabeth Sjölander, Maritha Nordin, Jens Hallner, Eva Forslöf, Pär Hägglund, Eva Nordin Silén, Akram Heidari</i>
08.55 – 09.15	Revidering av beslut "Framtida behov av boende för äldre, demenssjuka och äldre personer med psykisk funktionsnedsättning" – <i>Mats Collin, Elisabeth Sjölander, Maritha Nordin, Jens Hallner, Eva Forslöf, Pär Hägglund</i>
09.15 – 09.35	Fysisk samordning av Korttidsenheten, Hälso- och sjukvårdsorganisationen samt Hemtjänsten – <i>Mats Collin, Elisabeth Sjölander, Maritha Nordin, Jens Hallner</i>
09.35 – 09.55	Överflyttning av städinsatser inom Hemtjänsten till Arbetslivsförvaltningen – <i>Mats Collin, Maritha Nordin</i>
09.55 – 10.15	<i>Fika</i>
10.15 – 10.35	Uppdatering av förfrågningsunderlag för hemtjänst enligt lag om valfrihetssystem, LOV – <i>Mats Collin</i>
10.35 – 10.55	Information från förvaltningen
10.55 – 11.05	Information från ordförande
11.05 – 11.20	Ärendegenomgång
11.30	Beslutsmöte

Föredragningslista

1. Val av justerare
2. Godkännande av dagordning
3. Informationsärenden 2023
4. Fyramånadersrapport 2023
5. Revisionsrapport - Grundläggande granskning Socialnämnden
6. Revidering av beslut "Framtida behov av boende för äldre, demenssjuka och äldre personer med psykisk funktionsnedsättning"
7. Fysisk samordning av Korttidsenheten, Hälso- och sjukvårdsorganisationen samt Hemtjänsten
8. Överflyttning av städinsatser inom Hemtjänsten till Arbetslivsförvaltningen
9. Yttrande till IVO
10. Uppdatering av förfrågningsunderlag för hemtjänst enligt lag om valfrihetssystem, LOV
11. Ändringar i Delegationsordning Socialnämnden 2023
12. Förfrågan om deltagande i Fontänhus
13. Ej verkställda gynnande beslut 2023

14. Anmälan av delegationsbeslut 2023
15. Skrivelser, meddelanden och beslut
16. Eventuellt tillkommande ärende

Krister Mc Carthy
ordförande

Socialförvaltningen
Mats Collin
mats.kollin@harnosand.se

Socialnämnden

Fyramånadersrapport 2023

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

att godkänna fyramånadersrapporten och överlämna den till kommunstyrelsen,

att socialnämnden noterar den kraftiga negativa budgetprognosen för 2023, och ger uppdrag till socialförvaltningen att fortsätta arbetet med åtgärdsplan för att minimera prognostiserade underskottet,

att godkänna åtgärdsplan nivå A,

att uppdra till förvaltningen att fortsätta analysera möjligheterna i åtgärdsplan nivå B, samt

att lägga internkontrollredovisningen till handlingarna.

Beskrivning av ärendet

Socialnämnden redovisar ett underskott efter 4 månader på 11.6 mnkr, vilket motsvarar 4,4 % av periodbudgeten. Prognosen för helår landar på minus 53,4 mnkr om inga åtgärder vidtas.

Nämnden har tidigare väddat till kommunstyrelsen om extra tillskott på 19 mnkr för hemtjänsten, då nämnden kunna visa att den summan krävs om nämnden skall kunna bekosta den faktiska hemtjänst som brukarna beviljats.

Underskottet fördelas på följande områden.

Där förvaltningen bedömer att åtgärd inte är möjlig i den del där underskottet uppstått, utan åtgärder måste ske inom annan del av socialnämndens ansvar:

- Underfinansierad hemtjänst – Utifrån det bistånd som beviljats räcker inte befintlig budget, differens mellan budget och prognos utfall, strax över 19 mnkr.
- Avtalsenligt påslag för personalomkostnader (PO-påslag) högre än budgeterat - differens mellan budget och prognos utfall 6,8 mnkr.
- Högre hyror för verksamhetslokaler inom Särskilt boende - differens mellan budget och prognos utfall 1,2 mnkr.

- Lönerevisionen med kommunal - differens mellan budget och prognos utfall 4,7 mnkr

Underskott där förvaltningen bedömer att åtgärd är möjlig men sannolikt inte påverkbara i någon betydande omfattning, utan åtgärder måste sannolikt ske även inom andra delar av socialnämndens ansvar:

- Försörjningsstöd - differens mellan budget och prognos utfall 4,7 mnkr.
- Placeringar inom familjehem och behandlingshem inom IFO - differens mellan budget och prognos utfall 9,4 mnkr.

Underskott där förvaltningen bedömer att åtgärd är möjlig men effekterna behöver analyseras:

- Dubbelbanning inom hemtjänsten på grund av hög vårdtyngd - differens mellan budget och prognos utfall 5 mnkr.
- Hälso- och sjukvårdsinsatser som hemtjänsten utför på uppdrag av legitimerad personal - differens mellan budget och prognos utfall 4 mnkr.

Orsakerna till prognosunderskottet har fullt ut identifierats. Därutöver finns en viss mängd oidentifierad kostnad för smittbegränsande åtgärder (Covidkostnader) som inte kunna bedömas hur stort det är.

Socialt perspektiv

Att orsakerna till prognos underskottet fullt ut identifierats, gör det tydligare var åtgärder kan sättas in och var det inte är möjligt att påverka kostnaden (inom det område där kostnaden uppstår). Underskottets omfattning gör det svårt att göra kostnadsreducerande åtgärder som inte kommer att märkas på omfattning och eller kvalitet i nämndens verksamhet.

Det är framförallt i eventuella reduceringar av försörjningsstöd eller placeringar av barn eller unga som barnperspektivet kan påverkas. Barn och unga och de familjer de lever i kan eventuellt få mindre ekonomiskt utrymme. Placeringar kan behöva justeras eller högre hänsyn tas till kostnadsbilden vid jämförelse av olika möjliga placeringsalternativ.

Ekologiskt perspektiv

Besluten bedöms inte ha någon påverkan på det ekologiska perspektivet.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Nämndens uppdrag vid befarat underskott är att ta fram en handlingsplan för att komma i balans. Med så stort prognostiserat underskott som nu redovisats kommer detta vara en stor utmaning och inte kunna ske utan påtagliga förändringar av verksamheten.

Förvaltningen behöver ytterligare tid för att presentera en mer omfattande åtgärdsplan. Det förslag till åtgärdsplan som nu presenteras, redovisas i bilaga 1.

Åtgärdsplanen delas upp i olika avsnitt, vad som eventuellt kan beslutas nu och vad som behöver analyseras ytterligare.

Mats Collin
Förvaltningschef

Bilagor

Bilaga 1 Åtgärdsplan.

Fyramånaders bokslut 2023

Socialförvaltningen

Härnösands
kommun

Prognos helår och Åtgärdsplan

Härnösands
kommun

Prognos helår 2023

Underskott

53,4 mnkr

Underskottet beror på

PO-påslag högre än budgeterat

6,8 mnkr

Underfinansierad hemtjänst

19,1 mnkr

Hyror Säbo högre än budget (10%)

1,2 mnkr

Lönerevision kommunal högre än budget

4,7 mnkr

Försörjningsstöd

4,7 mnkr

Placeringar IFO

9,4 mnkr

Dubbelbemanning Htj (obudgeterat)

5,0 mnkr

Hsv insatser Htj (obudgeterat)

4,0 mnkr

Ej identifierad orsak av underskottet

0,0 mnkr

Åtgärder - Nivå A	Beräknat utfall 2023 (mnkr)	Beräknad helårseffekt 2024
Förnyad vädjan till Ks om 19 mnkr för hemtjänst	19,1	19,1
Städ i hemtjänsten (ALF tar över) (ramarna -24)	0,5 (effekt 1 månader)	5,7
Städ på Säbo (ALF tar över från Samhall) (ramarna -24)	0,0 (nuvarande avtal upphör 31/3 2024)	2
Läkemedelsrobotar (ramarna -24)	0,8 (effekt 4 månader)	2,5
Minskning av timanställda (ramarna -24)	3,3 (effekt 3 månader)	13,4
Digital mathandling i hemtjänsten (ramarna -24)	0,2 (effekt 4 månader)	0,5
Larmbil inkl minska dubbelbemanning (ramarna -24)	1,1	3,5
Avveckling elevhem (är beslutad) (ramarna -24)	Redan beslutad	0,3
Minskade bilskadekostnader (ramarna -24)	0,1 (effekt 4 månader)	0,3
Tröskelprincipen (= dvs de skall få stöd via Primärvården)	0,1 (effekt 4 månader)	0,4 (10 % av nuvarande kostnadsberäkning)
Minskad övertid max 25% av utfall 2022 (ramarna -24)	0,6 (effekt 3 månader)	2,3
SUMMA A	25,8	50

Åtgärder – Nivå B	Beräknat utfall 2023 (mnkr)	Beräknad helårseffekt 2024
Samlokalisering av LSS/SoL boenden (ramarna - 24)	0	3,1
Införa beslut om Sociala insatser i Hemtjänsten	?	?
Projekt ökad språkkunskap o minskat vikbehov (ramarna -24)	0	2,2
Samordning av dagliga verksamheter	0	1
Buffert platser		
Ruttoptimering med hjälp av AI teknik	?	?
Hospice istället för vak ?????	?	?
Intensiv Rehab i hemmet ???	?	?
Översyn av åa/plats Säbo	?	?
Trygghetstillsyn sker alltid digitalt		
Åtgärder för att minska sjukfrånvaro		
SUMMA B	?	8,8

Härnösands
kommun

Socialnämnd

Fyramånadersrapport 2023

2023-04-30

Fyramånadersrapport 2023

Rapportperiod: 2023-04-30 Organisation: Socialnämnd

Innehållsförteckning

Fyramånadersrapport 2023.....	1
1 Uppdrag och verksamhet	2
2 Utgångspunkter.....	3
3 Ekonomisk uppföljning och prognos	4
3.1 Utfall och prognos.....	4
3.2 Utfall och prognos per verksamhetsområde	6
3.3 Investeringar	9
4 Hantering av prognostiserad budgetavvikelse	10

1 Uppdrag och verksamhet

Socialnämndens övergripande uppgift är att nämnden inom sitt område ska se till att verksamheten bedrivs enligt det mål och riktlinjer som fullmäktige beslutat samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Verksamheterna inom socialnämndens område är i huvudsak lagstyrda. Det finns insatser som inte styrs av lag men har en god inverkan både kvalitativt och ekonomiskt på lagstyrd verksamhet.

Med socialtjänst avses i första hand den verksamhet som regleras genom socialtjänstlagen (SoL), lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), samt personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken. Socialtjänst avser även handläggning av ärenden som rör adoptioner, faderskap, vårdnad, boende och umgänge enligt föräldrabalken.

Med kommunal hälso-och sjukvård menas sjukvård som genom kommunens åtagande ges i vårdtagarens bostad eller på boende där vårdtagaren vistas. Kommunerna ansvarar enligt hälso- och sjukvårdslagen för hälso- och sjukvård (förutom läkarinsatser) i särskilt boende och dagverksamheter samt även för hemsjukvård i ordinärt boende.

Socialförvaltningen har fem verksamhetsområden, individ och familjeomsorg inkl. myndighetsutövning för äldre- och funktionsstöd, hemtjänst, särskilt boende äldre, hälso- och sjukvård samt funktionsstöd: LSS och socialpsykiatri. I förvaltningen finns även en medicinskt ansvarig sjuksköterska med ansvar för kvalitet inom hälso- och sjukvårdsområdet. Utöver dessa områden finns utvecklings- och kunskapsstyrningsenhet samt internt stöd som innehåller bl.a. administration, nämndsekretariat, bemanning och planering samt personalpool.

2 Utgångspunkter

Verksamhetsplanen är en beskrivning av de aktiviteter som nämnden planerar att genomföra det kommande året. Verksamhetsplanen konkretiserar hur kommunens mål ska uppnås. Budgeten fastslår de ekonomiska ramarna för det kommande året och ligger även till grund för verksamhetsplanen då det ska finnas täckning inom budget för aktiviteterna nämnden planerar att genomföra.

Verksamhetsplanen ska följas upp i nämndens fyramånadersrapport (ekonomisk uppföljning samt prognos), i nämndens delårsrapport samt i nämndens verksamhetsberättelse.

3 Ekonomisk uppföljning och prognos

3.1 Utfall och prognos

Nämndens utfall (mnkr)	Periodens utfall jan-apr 2022	Periodens utfall jan-apr 2023	Periodens budget jan-apr 2023	Budgetavvikelse jan-apr 2023
Intäkter	248,1	266,9	264,1	2,8
tilldelade skattemedel	207,7	229,4	229,4	0,0
övriga intäkter	40,4	37,5	34,7	2,8
Kostnader	-254,7	-278,5	-264,1	-14,4
köp av huvudverksamhet	-30,1	-33,9	-29,9	-4,0
personal	-168,9	-187,6	-179,1	-8,6
lokalhyra	-20,8	-21,4	-21,6	0,2
avskrivningar	-0,5	-0,5	-0,5	0,0
ekonomiskt bistånd	-5,3	-7,0	-5,2	-1,8
övriga kostnader	-29,2	-28,1	-27,9	-0,2
Resultat	-6,7	-11,6	0,0	-11,6

Nämndens årsprognos (mnkr)	Årsutfall 2022	Årsbudget 2023	Årsprognos april 2023	Avvikelse prognos/budget 2023
Intäkter	774,7	798,1	801,5	3,4
tilldelade skattemedel	644,6	685,3	685,3	0,0
övriga intäkter	130,1	112,8	116,2	3,4
Kostnader	-805,5	-798,1	-854,9	-56,8
köp av huvudverksamhet	-96,0	-85,5	-97,3	-11,8
personal	-533,8	-544,1	-581,3	-37,3
lokalhyra	-61,7	-65,6	-66,8	-1,2
avskrivningar	-1,4	-1,5	-1,4	0,0
ekonomiskt bistånd	-17,5	-15,5	-20,5	-5,0
övriga kostnader	-95,3	-86,0	-87,5	-1,5
Resultat	-30,8	0,0	-53,4	-53,4

Socialnämnden redovisar ett underskott på **-11,6** mnkr ackumulerat april, vilket motsvarar 4,4 procent av periodbudgeten. Kostnaderna överstiger budget med totalt 14,4 mnkr.

Störst är avvikelsen på **personalkostnader** med ett underskott på - 8,6 mnkr. Förutom höga kostnader inom hemtjänsten så bidrar satsningen på äldreomsorgslyftet med motsvarande 1,2 mnkr under denna period, men där har nämnden fått en lika stor intäkt. Årsprognosen för personalkostnaderna är ett underskott på -37,3 mnkr, varav merparten gäller hemtjänsten. (Om nämnden får ersättning för den underfinansierade hemtjänsten skulle avvikelsen per april vara – 3,0 mnkr, och det skulle innebära att prognosen istället skulle hamna på – 20,3 mnkr). Liksom under förra året så finns det kostnader kopplade till heltidsinförandet (som lett till viss överkapacitet delar av dagen), men dessa är det i dagsläget svårt att uppskatta omfattningen av. Andra delar som påverkar kostnaderna är att PO-påslaget för 2023 är högre än budgeterat, vilket för Socialnämnden innebär 6,8 mnkr högre kostnader. Även lönerevisionen för Kommunal påverkar nämndens kostnader, då den landade i en högre löneökning än vad som budgeterats. Den ökade kostnaden uppgår till ca 4,7 mnkr.

I prognosen har det inte tagits hänsyn till de nya arbetstidsregler som kommer börja gälla i höst, med 11 timmars dygnsvila. Det är i dagsläget svårt att uppskatta vilka extra kostnader det kommer att innebära.

Avvikelsen för **köp av huvudverksamhet** på -4,0 mnkr beror främst på högre kostnader för placeringar inom Barn o familj, samt till viss del högre utbetalning till den privata hemtjänsten än budgeterat. Årsprognosen är ett underskott på -11,8 mnkr.

Kostnaderna för **ekonomiskt bistånd** avviker med – 1,8 mnkr, och årsprognosen är – 5,0 mnkr.

Övriga kostnader avviker marginellt med – 0,2 mnkr. Kostnaderna för tekniska hjälpmedel är högre än budgeterat, och bedömningen är att det fortsätter så. Utöver det så finns det kostnader som kommer först senare under året, vilket ger en årsprognos på – 1,5 mnkr.

Lokalhyra avviker per april med +0,2 mnkr, vilket främst beror på att budgeten för en verksamhet ligger från januari, medans kostnaderna kommer först senare under året. Inom särskilt boende för äldre har flera hyresökningar varit på ca 10 %, vilket markant överskrider budgeterade utrymmet för hyror. Årsprognosen för lokalhyror är – 1,2 mnkr.

När det gäller **intäkterna** så är avvikelsen efter fyra månader + 2,8 mnkr. 1,2 mnkr av dessa är statsbidrag för Äldreomsorgslyftet (där det också finns en motsvarande personalkostnad). Intäkterna från Migrationsverket är 1,0 mnkr högre än budgeterat för perioden. Detta främst p.g.a. högre placeringskostnad för en individ, vilket leder till högre sökbar ersättning. Utöver det har nämnden fått intäkter för återsökning för en period under 2021.

Det är budgeterat 235 tkr för statsbidrag "Våld i nära relation", men verksamheten har fått besked att det inte går att söka dessa medel 2023. När det gäller statsbidraget "God vård o omsorg om äldre" kommer nämnden få 0,6 mnkr lägre än budgeterat.

Årsprognosen för intäkterna totalt är + 3,4 mnkr.

Prognosen för hela Socialnämnden är – **53,4 mnkr**.

Covid-19

Nämnden har fortsatt vissa kostnader relaterade till begränsning av risken för smitta (Covid-19 kostnader). Dessa går dock inte att exakt få fram ur ekonomisystemet.

3.2 Utfall och prognos per verksamhetsområde

Utfall och prognos per verksamhetsområde (mnkr)	Periodens utfall jan-apr 2022	Periodens utfall jan-apr 2023	Årsutfall 2022	Årsprognos april 2023
Socialnämnden	0,1	0,0	0,1	0,0
Förvaltningsledning	1,1	0,5	-0,7	-1,1
Individ- och familjeomsorg	1,7	-2,4	1,1	-9,4
Försörjningsstöd	0,0	-1,4	-1,4	-4,7
Hemtjänst	-8,9	-11,3	-27,5	-36,6
Funktionsstöd: LSS och socialpsykiatri	0,2	2,8	2,7	0,2
Personlig assistans	-0,3	0,5	-2,6	-0,1
Särskilt boende	-0,5	-1,1	-3,4	-3,1
Hälsa- och sjukvård	0,1	0,8	0,9	1,3
Resultat	-6,7	-11,6	-30,8	-53,4

Förvaltningsledning

(SOC ledning + Anhörig- och närståendestöd + Biståndsenhet+ Hospice och utskrivningsklara + Administration och service + Bemanning och planering + Utv. och kunskapsstyrningsenheten)

Förvaltningsledningen redovisar ett överskott på + 0,5 mnkr. Några verksamheter visar ett positivt resultat medans andra har ett negativt resultat. Hospice och Utskrivningsklara är verksamheter som avviker negativt mot budget medans välfärdsteknik & larm SÄBO avviker positivt. Årsprognosen för hela området Förvaltningsledning är -1,1 mnkr.

Hemtjänst

(Hemtjänstpeng + Kommunal hemtjänst + Nattpatrullen)

Hemtjänsten redovisar ett underskott på totalt -11,3 mnkr och prognosen på helår -36,6 mnkr. Om nämnden får ersättning för den underfinansierade budgeten så skulle utfallet för perioden istället vara -5,0 mnkr och prognosen -17,5 mnkr.

Hemtjänst	utfall jan-apr	Prognos helår (april)
Hemtjänstpeng	2,7	-0,6
Kommunal hemtjänst	-12,5	-31,7
Nattpatrull	-1,6	-4,3
Summa	-11,3	-36,6

Hemtjänstpengen visar +2,7 mnkr per sista april. Hemtjänstpeng är den ersättning som betalas ut till både privata och kommunala utförare för den tid personalen är hos brukare. I hemtjänstpengen inryms även omsorgsintäkter, bidragsintäkter och kostnader för matdistribution. Den kommunala hemtjänsten har utfört mindre tid än budgeterat, och den privata har utfört mer. Från mars i år grundar sig ersättningen på den biståndsbedömda tiden. Med ett tillägg för utförd tid för insatserna dubbelbemanning, HSL och följeslagning. Tidigare och fram till februari i år var det den i systemet registrerade utförda tiden som gav ersättning. Den utbetalda hemtjänstpengen är högre för mars och april än vad den varit tidigare månader, vilket gör att bedömningen är att det även fortsättningsvis kommer vara högre utbetalning och därmed är prognosen ett underskott på -0,6 mnkr. (+1,6 om får

täckning för den underfinansierade budgeten) Ersättningsbeloppen (tätort, glesbygd, landsbygd) är uppdaterade för 2023.

Kommunala hemtjänsten redovisar ett underskott på -12,5 mnkr per sista april, och i stort sett hela avvikelsen gäller personalkostnader. Under 2022 gjordes en djupanalys av hur hemtjänstens timmar fördelas på utförd tid hos brukare, restid, kring tid m.m. för att tydligare få fram hur många årsarbetare som krävs för att kunna utföra de insatser som framgår av brukarnas biståndsbeslut. Det som nu upptäckts är att tiden för dubbelbemanning (snitt 1 800 timmar per månad) och HSL insatser (snitt 1 200 timmar per månad) inte kommit med i beräkningarna. Omräknat till vad det innebär i personal så ger det 18 årsarbetare till en kostnad av ca 9 mnkr.

Prognosen på helår visar på ett underskott motsvarande -31,7 mnkr. (-14,7 om får underfinansiering täckt)

Nattpatrullen visar ett underskott på -1,6 mnkr, varav nästan allt avser personalkostnader. Nattpatrullen är inte finansierad av hemtjänstpeng utan av skattemedel. Den får alltså inte mer intäkter när den utför mer tid hos brukaren, som man däremot får inom hemtjänstgrupperna. Det har under lång tid varit flera vak och det läget bedöms fortsätta. Följden av det är ökade personalkostnader, och helårsprognosen för nattpatrullen är ett underskott på -4,3 mnkr.

Särskilt boende

Verksamhetsområdet särskilt boende redovisar ett underskott motsvarande -1,1 mnkr. Det som bidrar mest till underskottet utöver personalkostnader är höga hyreskostnader. Flera boenden har fått en ökning med 10% jämfört med 2022, men i budget finns bara täckning för 4%. Även övriga fastighetskostnader avviker.

En förklaring till de högre personalkostnaderna är att det har varit covid-19 utbrott på flera boenden och hög sjukfrånvaro.

Prognosen visar ett underskott på -3,1 mnkr. Där hyrorna står för -1,2 mnkr och personalkostnaderna för -1,8 mnkr.

Hälso- och sjukvården

Hälso- och sjukvården redovisar ett överskott motsvarande 0,8 mnkr. Personalkostnaderna är lägre än budgeterat då man haft färre sjuksköterskor på plats p.g.a. föräldraledigheter och vakanser. Medan kostnaderna för hyra/leasing av tekniska hjälpmedel är högre än budgeterat.

Inom verksamhetsområdet prognostiseras tekniska hjälpmedel att fortsätta att kosta mer än budgeterat. Även om vakanta tjänster tillsätts framöver så bedöms överskottet på personalkostnaderna att bestå och öka lite, vilket leder till en årsprognos på +1,3 mnkr.

Individ- och familjeomsorg

Verksamhetsområdet Individ- och familjeomsorg (exkl. försörjningsstöd) redovisar efter fyra månader en negativ avvikelse jämfört med budget på -2,4 mnkr. Årsprognosen för området är - 9,4 mnkr.

Barn och familj Verksamheten HVB (Hem för vård eller boende) visar efter 4 månader ett underskott på -2,4 mnkr, och årsprognosen är -8,4 mnkr. Det har i mars tillkommit placeringar med höga dygnskostnader, samt att två placeringar som beräknades pågå del av året nu prognostiseras fortsätta året ut. En av placeringarna får nämnden återsöka kostnaderna för, vilket innebär att det även väntas högre intäkter från Migrationsverket.

Verksamheten Familjehem visar efter 4 månader ett underskott på -1,0 mnkr och prognosen är -2,9 mnkr. Kostnaderna för externa familjehem följer budget medans arvoden till egna familjehem avviker mot budget. Kring årsskiftet räknades den nationella rekommendationen för arvodering till familjehem kraftigt upp vilket påverkar kostnadsökningen.

Vuxenheten För HVB är avvikelsen för perioden -0,3 mnkr, och årsprognosen är -0,9 mnkr. Kostnaderna för Skyddat boende avviker med -0,1 mnkr, och årsprognosen är -0,1 mnkr. Öppna insatser vuxna bistånd boende avviker -0,2 mnkr. Två lägenheter är uppsagda och flera lägenheter är tomma. Det är i dagsläget bara två personer som betalar hyra, vilket ger låga intäkter i förhållande till kostnaderna. Årsprognosen är -0,6 mnkr.

Bogården visar efter 4 månader +0,6 mnkr. Intäkter är högre än budgeterat och personalkostnaderna lägre. Men när det gäller personal kommer kostnader för chef bokas hit då dessa belastat IFO-ledning istället. Efter den justeringen ger det att Bogården följer budget väl och prognostiseras fortsätta göra det.

Prognosen utgår från kända vårdbehov och en uppskattning av tillkommande vårdbehov.

Försörjningsstöd

Verksamheten Försörjningsstöd ligger efter fyra månader -1,4 mnkr. Kostnaderna för utbetalt försörjningsstöd redovisar ett underskott på -1,8 mnkr. Kostnaderna för jan-apr i år är 1,7 mnkr högre jämfört med samma period förra året, och antalet hushåll som fått utbetalt försörjningsstöd är 49 st. fler jämfört med samma period förra året. Att riksnormen höjdes 2023 påverkar kostnaderna negativt. Intäkterna från Migrationsverket är högre än budgeterat, främst tack vare 0,2 mnkr återsökning för 2021.

Prognosen för verksamheten försörjningsstöd är ett underskott på -4,7 mnkr.

Funktionsstöd: LSS och socialpsykiatri

Verksamhetsområdet Funktionsstöd visar ett överskott motsvarande 2,8 mnkr. Prognosen visar ett överskott på +0,2 mnkr.

Funktionsstöd: LSS och socialpsykiatri	utfall jan-apr	Prognos helår (april)
Egna boenden och daglig verksamhet	2,3	-1,0
Individuella insatser	0,2	0,4
Externa placeringar	0,2	0,8
Summa	2,8	0,2

Egna boenden och daglig verksamhet visar ett överskott motsvarande 2,3 mnkr. Överskottet beror främst på att personalkostnaderna varit 1,3 mnkr lägre än budgeterat för perioden. Dels på grund av

vakanta tjänster men också för att enheterna kunnat hjälpas åt vid behov med befintlig personal samt den utökade grundbemanningen. Således har vikariebehovet inte varit lika högt som budgeterats för perioden. Ett överskott görs också inom posten för lokalhyror om 0,6 mnkr, det beror främst på att verksamheten social arbetsplats inte upparbetat budgeten. Budgeten är periodiserad på helår och utfallet beräknas inte komma förrän till hösten.

Prognosen är ett underskott på -1,0 mnkr. Personalkostnaderna prognostiserar ett underskott om 1,4 mnkr. Ökade PO-kostnader samt att personalkostnaderna förväntas bli högre andra halvan av året kopplat till semesterperioder men också att nya verksamheter öppnar och gamla stänger, vilket kan innebära en överlappningsperiod.

Individuella insatser som exempelvis kontaktpersoner, ledsagarservice och avlösarservice visar ett överskott motsvarande ca 0,2 mnkr. Prognosen är ett överskott på 0,4 mnkr.

Externa placeringar visar ett överskott motsvarande 0,2 mnkr. Prognosen för helår är +0,8 mnkr. En placering som är budgeterad hela året avslutades i mars, och en placering beräknas få annat beslut vilket kommer ge en lägre dygnskostnad. Hemtagningen av personer till Saltviksvägen (tidigare benämnd Kornsvedjan) ser ut att följa tidplanen.

Personlig assistans

Verksamheten Personlig assistans visar efter fyra månader ett överskott motsvarande +0,5 mnkr. Den positiva avvikelserna för perioden beror till stor del på en intäkt från Migrationsverket för återsökning av kostnader för en person för en period under 2021. (Denna budgeterades ej på grund av den stora osäkerheten om den skulle beviljas) Två objekt har avslutats men en kommande tillfällig utökning dygnet runt i fyra månader genererar kostnader. Årsprognosen är ett underskott på -0,1 mnkr.

3.3 Investeringar

Investeringsmedel (mnkr)	Periodens utfall jan-apr 2023	Årsbudget 2023	Årsprognos april 2023	Avvikelse prognos/budget 2023
Investeringar soc	0,3	2,5	2,5	0,0
Överflytt från 2022		1,2	1,2	0,0
Totalt	0,3	3,7	3,7	0,0

Socialnämnden har investerat i brandskydd inom Funktionsstöd (Fagottgatan). Prognosen är att socialnämnden kommer använda hela investeringsbudgeten.

Nämnden har fått beslut om att överföra investeringsmedel (1 183 tkr) från 2022 till 2023. Dessa ska användas till inköp av inventarier och anpassning av lokaler som följd av lokalförändringar och att inflyttning i nya lokaler har försenats.

4 Hantering av prognostiserad budgetavvikelse

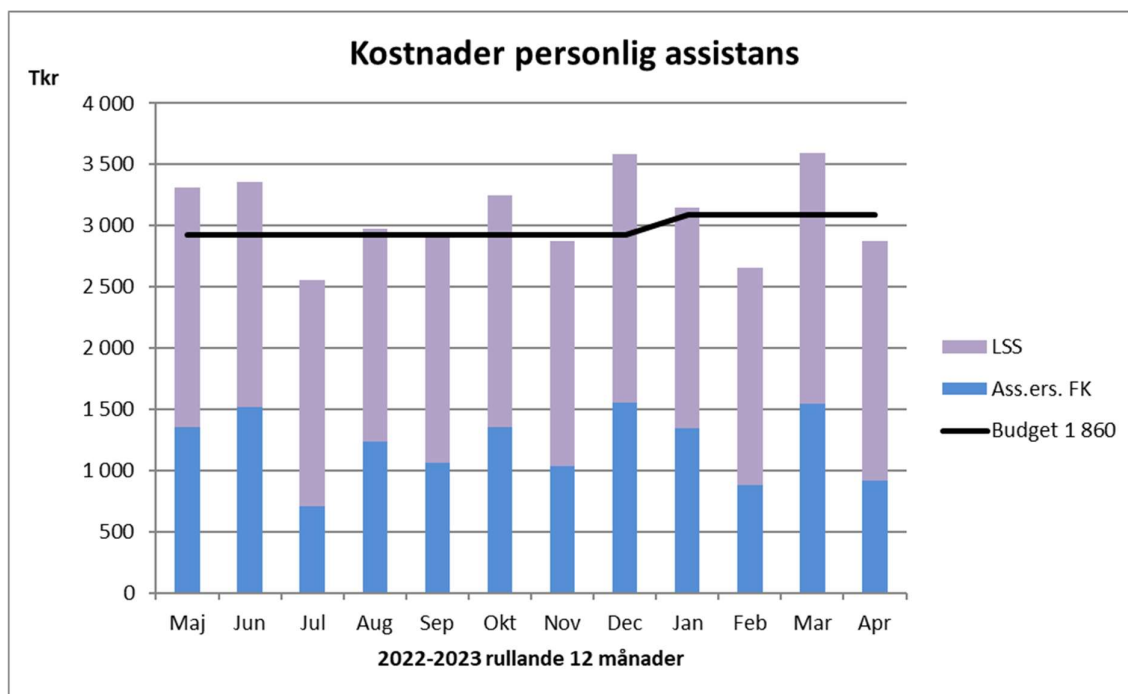
I samband med att denna Fyramånadersrapport presenteras för nämnden kommer även en första handlingsplan att presenteras för att nämnden skall kunna minimera underskottet.

En del av den handlingsplanen kommer sannolikt innehålla det som nämnden redan i januari påtalade, nämligen att nämnden förnyar sin vädjan till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige att socialnämndens ekonomiska ram för 2023 erhåller ett tillskott med 19 miljoner kronor för att nämnden skall kunna finansiera det faktiska behovet av hemtjänstinsatser.

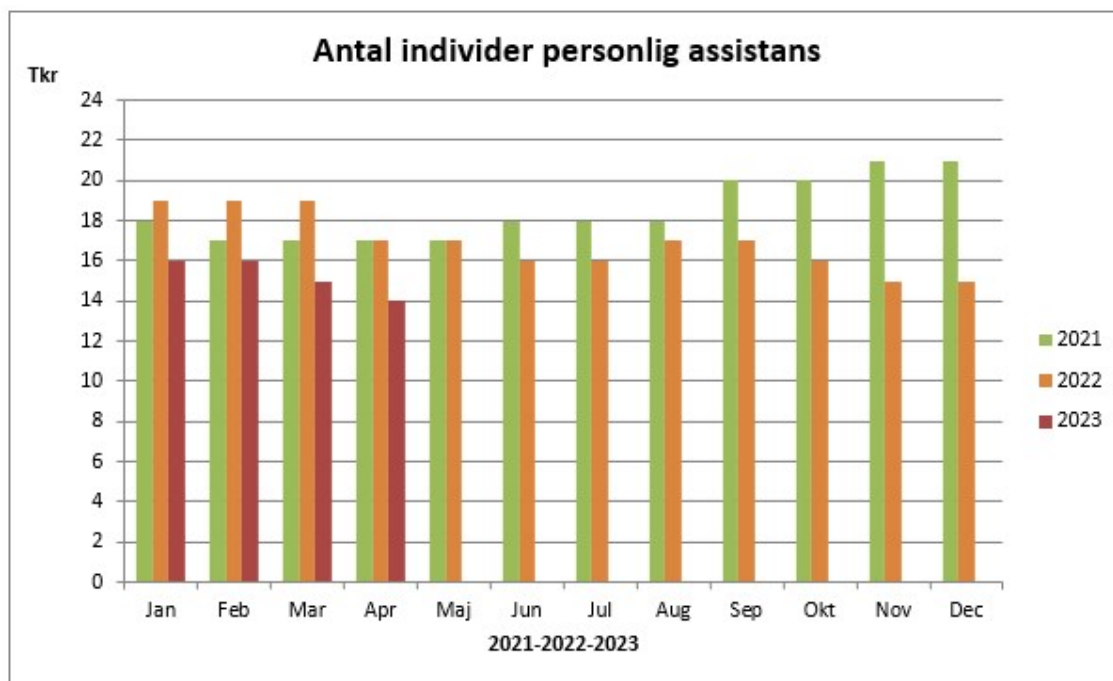
I övrigt återkommer nämnden med handlingsplan efter nämndens sammanträde den 30 maj.

Socialnämndens uppföljning volymökningar april 2023

Personlig assistans

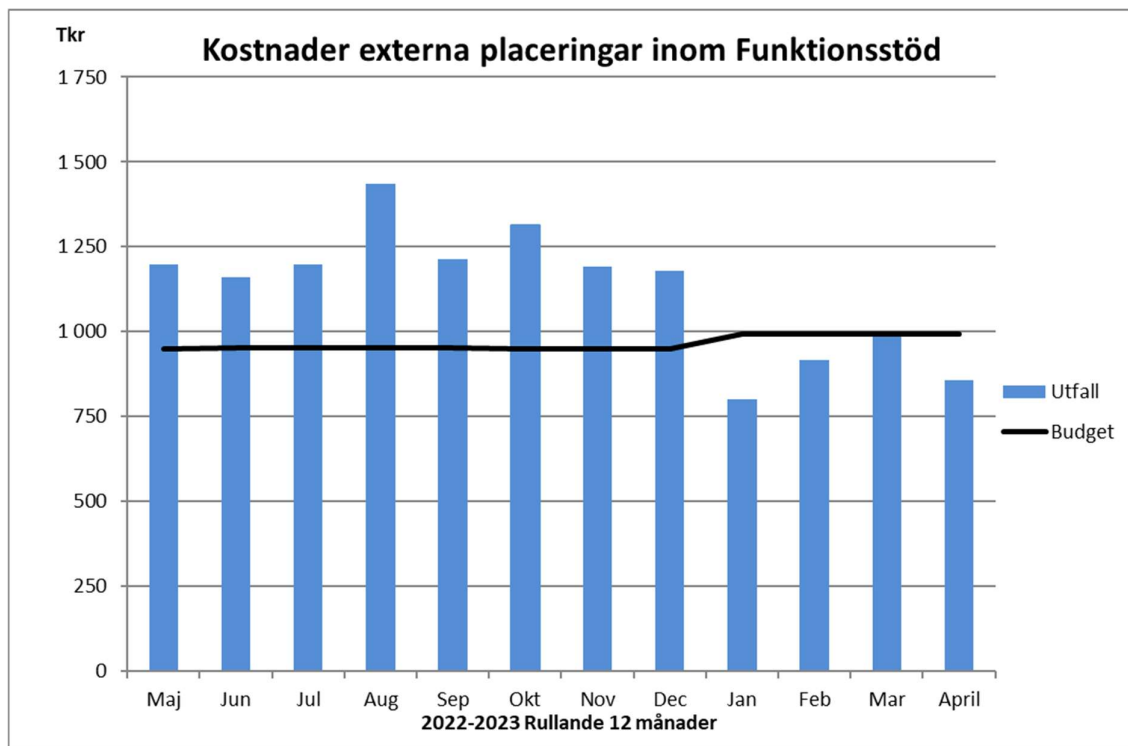
Diagrammet visar kostnader till Försäkringskassan (FK) där kommunen betalar för de 20 första timmarna i veckan som utförs (Ass.ers. FK) samt till assistansanordnare där kommunen står för hela kostnaden (LSS, Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). Beslut från Försäkringskassan som gäller retroaktivt påverkar periodiseringen av enskilda månader.

	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr
Antal brukare LSS	17	16	16	17	17	16	15	15	16	16	15	14

Mnkr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr
Resultat/månad	-0,5	-0,5	0,3	-0,2	-0,1	-0,4	-0,1	-0,8	0,4	0,4	-0,5	0,2
Ack. resultat	-0,8	-1,4	-1,1	-1,3	-1,3	-1,8	-1,8	-2,6	0,4	0,8	0,3	0,5

Externa placeringar Funktionsstöd

Diagrammet visar kostnader för externa placeringar inom Funktionsstöd. Periodiseringsavvikelser mellan enskilda månader förekommer.

Ej verkställda beslut	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	April
Antal brukare	7	6	6	7	6	6	6	6	6	6	6	6

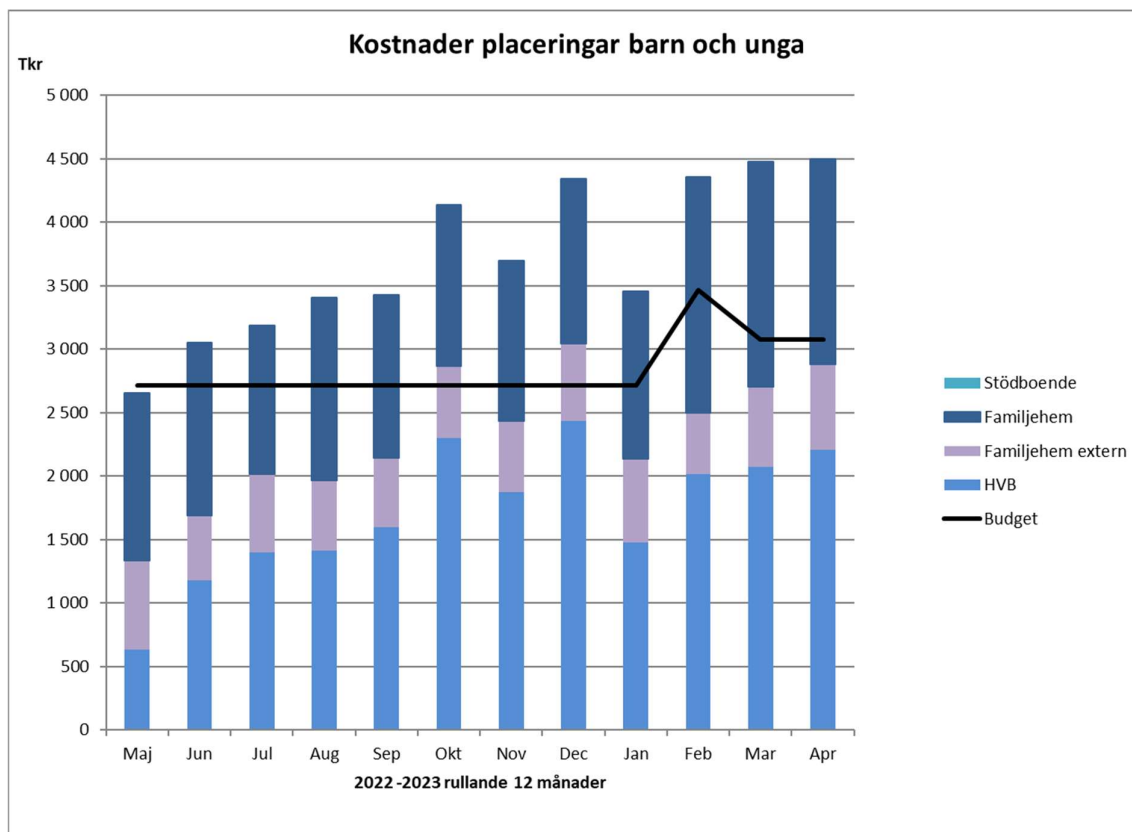
Rullande 12 månader. Boendebeslut som överstiger tre månader

Externt placerade	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	April
Antal brukare	15	15	15	16	16	16	16	16	12	12	12	11

Mnkr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	April
Resultat/månad	-0,2	-0,1	-0,2	-0,6	-0,2	-0,3	-0,3	-0,1	0,2	0,1	-0,1	0,1
Ack. resultat	-2,2	-2,3	-2,5	-3,1	-3,2	-3,5	-3,8	-3,9	0,2	0,2	0,1	0,2

I resultatet ingår intäkter för avgifter, stadsbidrag och momskompensation.

Placeringar IFO Barn- och familjeenheten

Diagrammet visar kostnader för externa placeringar inom Barn- och familjeenheten. Periodiseringsavvikelser mellan enskilda månader förekommer. Familjehem extern avser konsultstödda familjehem. HVB betyder hem för vård eller boende.

	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr
Antal brukare	67	71	66	73	72	68	73	69	77	75	77	75
varav Fam.	43	45	45	46	45	44	44	42	48	48	49	52
varav Fam. ext	8	8	8	8	8	8	10	9	7	7	9	9
varav HVB	16	18	13	19	19	16	19	18	22	20	19	14
varav Stödboende	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Rullande 12 månader

Rullande 12 månader

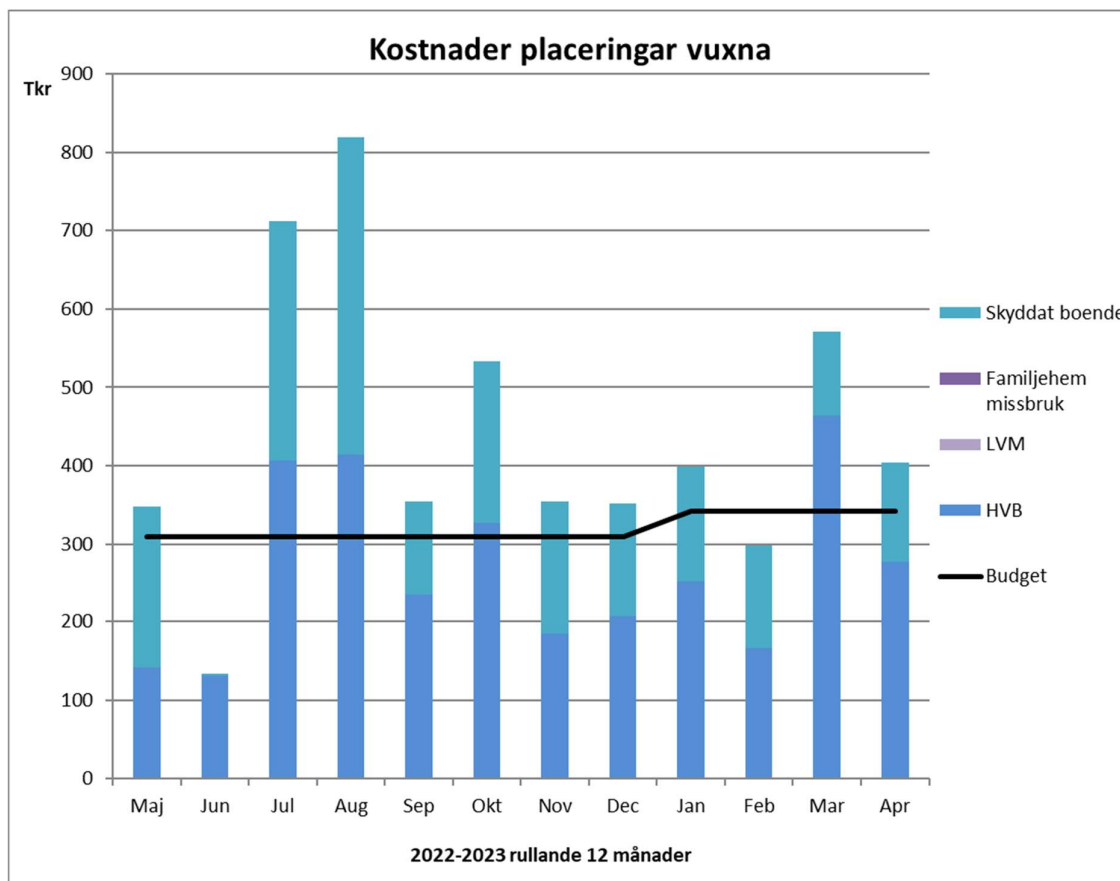
	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr
Antal dygn	1 993	2 063	2 024	2 014	2 135	2 028	2 024	2 132	2 194	2 065	2 293	2 179
varav Fam.	1 333	1 348	1 376	1 378	1 350	1 314	1 279	1 302	1 411	1 344	1 511	1 491
varav Fam. ext	248	240	248	248	240	248	264	279	217	196	257	270
varav HVB	412	475	400	388	545	466	481	551	566	525	525	418
varav Stödboende	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Mnkr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr
Resultat/månad	0,0	-0,3	-0,4	-0,5	-0,4	-0,1	-1,1	0,5	0,2	-1,1	-1,2	-1,2
Ack. resultat	0,5	0,2	-0,2	-0,8	-1,1	-1,3	-2,4	-1,8	0,2	-0,9	-2,2	-3,4

I resultatet ingår bidragsintäkter från Migrationsverket och momskompensation.

Placeringar IFO Vuxenenheten

Diagrammet visar kostnader för externa placeringar inom Vuxenenheten. Periodiseringsavvikelser mellan enskilda månader förekommer. HVB betyder hem för vård eller boende och LVM betyder lagen om vård av missbrukare.

Rullande 12 månader

	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr
Antal brukare	5	9	8	10	9	5	6	7	9	8	9	8
varav HVB	3	7	6	7	5	3	4	4	5	5	5	5
varav LVM	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
varav skyddat boende	2	2	2	3	4	2	2	3	4	3	4	3
Varav familjehem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

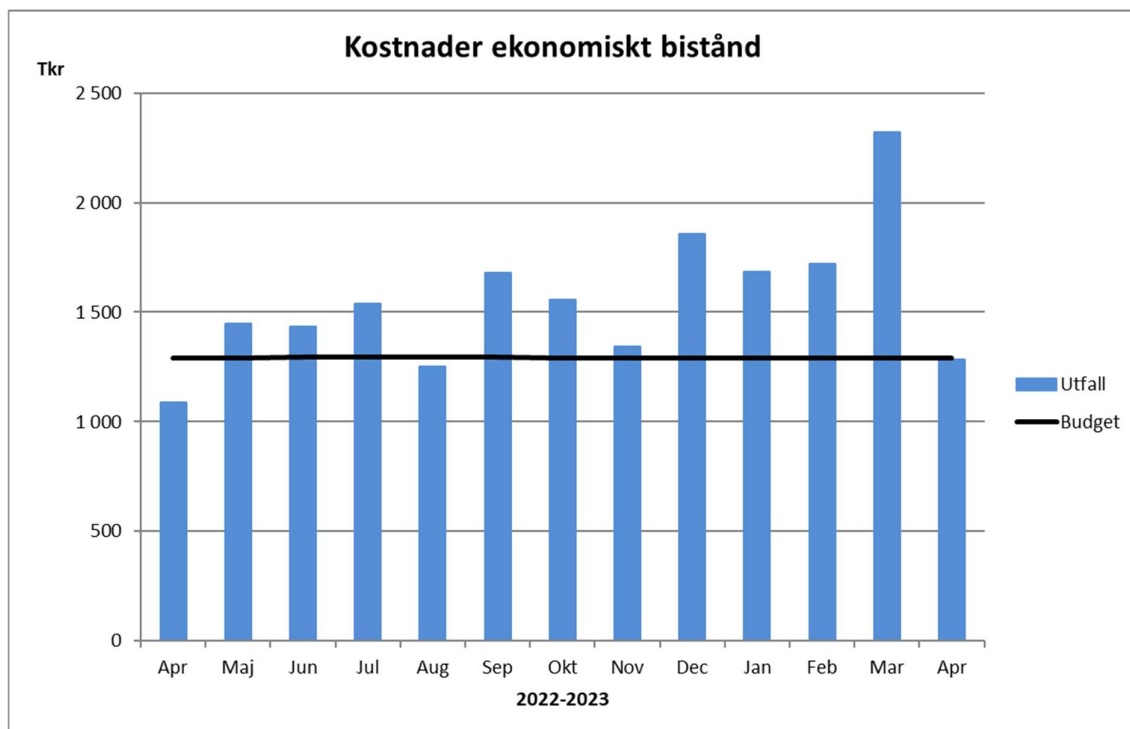
Rullande 12 månader

	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr
Antal dygn	120	178	225	246	172	155	152	192	187	184	252	193
varav HVB	77	118	163	170	117	93	92	112	118	121	155	129
varav LVM	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
varav skyddat boende	43	60	62	76	55	62	60	80	69	63	97	64
Varav familjehem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Mnkr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr
Resultat/månad	-0,1	0,2	-0,4	-0,5	0,0	-0,2	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,2	-0,1
Ack. resultat	0,2	0,4	0,0	-0,4	-0,5	-0,7	-0,7	-0,7	-0,1	0,0	-0,2	-0,3

I resultatet ingår intäkter för moms-kompensation.

Försörjningsstöd

Diagrammet visar kostnader för utbetalt ekonomiskt bistånd.

Stapeln för april-22 är lägre än vad den borde vara. Detta p.g.a. att utbetalningen för ett antal hushåll försenades, och därmed hamnade kostnaden på maj istället.

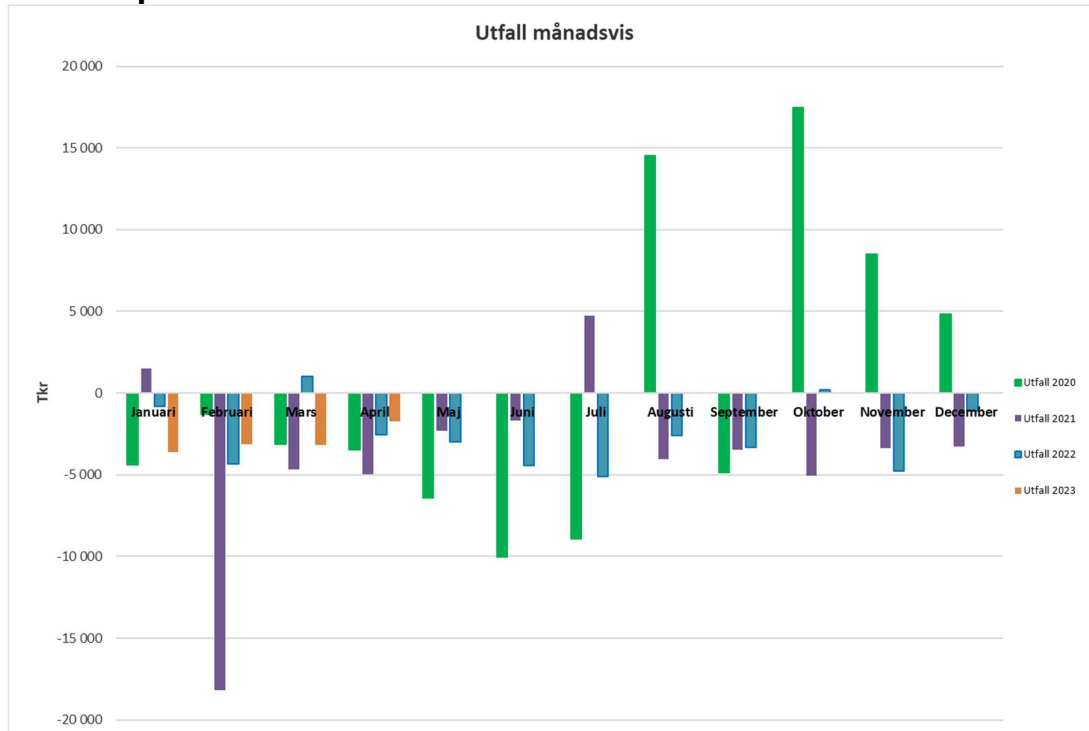
	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr
Antal hushåll	176	180	169	169	177	182	185	202	197	187	221	174

Ett hushåll kan innehålla varierande antal personer.

Mnkr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr
Resultat/månad	-0,1	0,0	-0,2	0,0	-0,4	-0,2	0,0	-0,6	-0,3	-0,4	-0,8	0,1
Åck resultat	-0,1	-0,1	-0,3	-0,3	-0,7	-0,8	-0,9	-1,4	-0,3	-0,8	-1,5	-1,4

I resultatet ingår även intäkter från Migrationsverket och Försäkringskassan

Utfallet per månad

Budgetuppföljning 2023 (tkr)	Resultat ackumulerad jan 2023	Resultat ackumulerad feb 2023	Resultat ackumulerad mar 2023	Resultat ackumulerad apr 2023	Differens föregående månad	Årsprognos T1 (Avrundat)
Socialnämnden	2	16	51	24	-27	17
Förvaltningsledning	781	327	671	479	-193	-1 098
IFO	652	141	-1 161	-2 384	-1 223	-9 351
Försörjningsstöd	-339	-755	-1 529	-1 435	94	-4 676
Hemtjänst	-3 657	-6 481	-8 320	-11 339	-3 019	-36 607
Funktionsstöd	16	547	1 161	2 779	1 618	180
Personlig assistans	350	790	291	508	217	-50
Särskilt boende	-1 590	-1 897	-1 627	-1 100	527	-3 115
Hälsö- och sjukvård	186	573	570	847	277	1 300
Summa	-3 598	-6 739	-9 893	-11 621	-1 728	-53 400

Budgetuppföljning 2023 (tkr)	Resultat ackumulerad jan 2023	Resultat ackumulerad feb 2023	Resultat ackumulerad mar 2023	Resultat ackumulerad apr 2023	Differens föregående månad	Årsprognos T1
Socialnämnden	2	16	51	24	-27	16
Förvaltningsledning	781	327	671	479	-193	-1 097
- Soc ledning	232	-678	-608	-703	-95	45
- Administration och service	193	531	1 242	1 331	89	246
- Bemanning och planering	149	153	-178	-292	-114	-470
- Utv. o kunskapsstyrningsenheten	158	252	337	461	125	284
- Anhörig- och närståendestöd	94	178	266	286	20	81
- Biståndsenhet	51	18	-25	-38	-13	-665
- Hospice och Betalningsansvar	-96	-114	-350	-554	-204	-605
- Covid-19 material	0	-13	-13	-13	0	-13
Hemtjänst	-3 657	-6 481	-8 320	-11 339	-3 019	-36 607
- Hemtjänstpeng	886	2 566	3 465	2 743	-723	-566
- Kommunal hemtjänst	-4 245	-8 346	-10 730	-12 512	-1 782	-31 725
- Nattpatrull	-298	-702	-1 056	-1 570	-515	-4 316
Särskilt boende	-1 590	-1 897	-1 627	-1 100	527	-3 115
Hälso- och sjukvård	186	573	570	847	277	1 300
Individ- och familjeomsorg	313	-614	-2 690	-3 818	-1 128	-14 027
- Individ- och familjeomsorg exkl försörjningsstöd	652	141	-1 161	-2 384	-1 223	-9 351
- Försörjningsstöd	-339	-755	-1 529	-1 435	94	-4 676
Funktionsstöd: LSS och socialpsykiatri	16	547	1 161	2 779	1 618	180
- Externa placeringar	178	244	122	241	119	843
- Individuella insatser	56	109	134	204	70	364
- Egna boenden och daglig verksamhet	-217	194	906	2 334	1 429	-1 027
Personlig assistans	350	790	291	508	217	-50
Summa	-3 598	-6 739	-9 893	-11 621	-1 728	-53 400

Internkontroll 2023

Fas: Lägesbeskrivning av kontrollmoment **Rapportperiod:** 2023-05-30

Organisation: Socialnämnd

Mål 5 - Jämställd och solidarisk välfärd av hög kvalitet

Härnösands kommun erbjuder välfärdstjänster av hög kvalitet där behoven styr och insatserna ges på lika villkor, oavsett kön, sexuell läggning eller bakgrund. Resurser prioriteras så att allas rätt till utveckling och ett värdigt liv tillgodoses. Kommunens arbete präglas av lyhördhet och respekt för den enskilde. Barnens bästa är i centrum för alla beslut.

Avsluta ärenden inom Biståndsenheten, avgiftshandläggare och verkställighet

Enligt Socialtjänstlagen ska den vars insats upphört, få sitt ärende avslutat och ärendet ska arkiveras. Om det inte görs ser det ut som om förvaltningen har fler pågående ärenden än vad man i verkligheten har. Vidare följer man inte regelverket för avslutning av ärenden och arkivering. I avvaktan på ett E-arkiv kommer inte någon arkivering av akter i pappersform att ske.

Följer ej lagar och regelverk

Enligt Socialtjänstlagen ska den vars insats upphört, få sitt ärende avslutat och ärendet ska arkiveras. Om det inte görs ser det ut som om förvaltningen har fler pågående ärenden än vad man i verkligheten har.

Ansvarig	Riskvärde	Sannolikhet	Konsekvens
Per Mats Kollin	12	4	3

Kontroll utifrån verksamhetssystem

Kontroll av ej avslutade ärenden genom systematisk sammanställning av ärenden från verksamhetssystemet. Rapport kan tas ut från verksamhetssystemet.

Ansvarig	Rapportera till	Status	Bedömning
Sofia Wallin			

Datum: 2023-03-31

Kontroll sker av avslutade ärenden genom att söka på "saknar avgift" i avgiftsmodulen.

Sammanlagt finns det tre stycken som är avgiftsfria och avslutade i avgiftsmodulen. Samtliga av dessa är även korrekt avslutade i handläggarmodulen.

Status: Påbörjad

Bedömning: Målvärde uppnått

Mål 6 - God service med gott bemötande

Gott värdskap, hög tillgänglighet och professionalitet är värden som genomsyrar Härnösands kommun. Ärenden handläggs skyndsamt och med hög kvalitet. Digitaliseringen är det självklara medlet för att utveckla tjänstekvalitet och effektivisera det interna arbetet. Kommunens medarbetare och politiker bemöter alltid människor med vänlighet, tydlighet och effektivitet. Genom samverkan, respekt och lyhördhet byggs det goda samhället.

Följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler

Fortlöpande följa upp verksamheten och att egenkontroll av system, processer och resultat för vårdhygien genomförs.

SOSFS 2015:10 Basal hygien i vård och omsorg

Smitta sprids i verksamheten

Vårdhygien inte genomförs enligt Socialstyrelsens råd för basal hygien i vård och omsorg

Ansvarig	Riskvärde	Sannolikhet	Konsekvens
Per Mats Kollin	8	2	4

Självskattning kring följsamhet av basala hygienrutiner och klädregler

Självskattning genomförs via en punktprevalensmätning (PPM) som sker med stöd av ett verktyg från Sveriges Kommuner och Regioner

Ansvarig	Rapportera till	Status	Bedömning
Anders Engelholm		✓	🟡

Datum: 230524

Mätning av basala hygienrutiner via nationell mätning (PPM) med observationer. Härnösands kommun har i år fler enskilda registreringar än tidigare och resultaten är en förbättring inom alla mätområden. Återföring till verksamheten kommer ske våren 2023 samt i samband med utbildning av hygienombud 31 maj 2023.

Metoden självskattningar har nu tillämpats från november 2022 och till slutet av maj månad 2023 hade närmare 750 unika skattningar genomförts. Generellt bra resultat. Se bifogad fil. Varje verksamhet kontakter Medicinskt ansvarig sjuksköterska efter varje mätning och får då sina senaste resultat via mail.

Status: Klar

Bedömning: Nära målvärde

Avgiftshandläggning

När ett beslut inte avslutats eller ändras kommer en felaktig faktura att utgå.

Vid felaktigt inlagda personuppgifter kommer faktura att skickas till fel person.

Avgiftsutredningar ska innehålla alla nödvändiga parametrar.

Felaktiga fakturor utgår pga. felaktiga uppgifter i avgiftsutredningen

Förtroenderisk och ekonomiska konsekvenser för medborgarna när felaktiga fakturor utgår.

Ekonomisk risk att Socialförvaltningen går miste om intäkter

Ansvarig	Riskvärde	Sannolikhet	Konsekvens
Per Mats Kollin	9	3	3

Kontroll av att alla parametrar finns med i avgiftsutredningen

Kontroll i verksamhetssystem i form av slumpmässiga stickprov gällande att alla parametrar finns med i utredningen.

Ansvarig	Rapportera till	Status	Bedömning
Marc Holmberg			

230515

Kvartal 1 finns inga fel funna

Status: Påbörjad

Bedömning: Målvärde uppnått

Redovisning IFO

Fyramånadersrapport 2023

Ekonomiskt bistånd,
Vuxna placeringar och
Barn- och familj

Ekonomiskt bistånd

Tertial 1 2023

De belopp som redovisas är baserade på uppgifter ur verksamhetssystemet Lifecare och beloppet kan skilja sig något i jämförelse med uppgifter ur ekonomisystemet.

Prognos för budgetunderskott

Under Tertial 1 år 2023 beviljades 7 023 tkr i Ekonomiskt bistånd, vilket innebär en ökning med 31 % i förhållande till Tertial 1 år 2022 då 5 348 tkr beviljades.

Under januari 2023 beviljades ekonomiskt bistånd med 1 686 tkr vilket motsvarar en ökning med 32 % i förhållande till Tertial 1 år 2022 då 1 274 tkr beviljades.

Under februari 2023 beviljades ekonomiskt bistånd med 1 736 tkr vilket motsvarar en ökning med 27 % i förhållande till Tertial 1 år 2022 då 1 364 tkr beviljades.

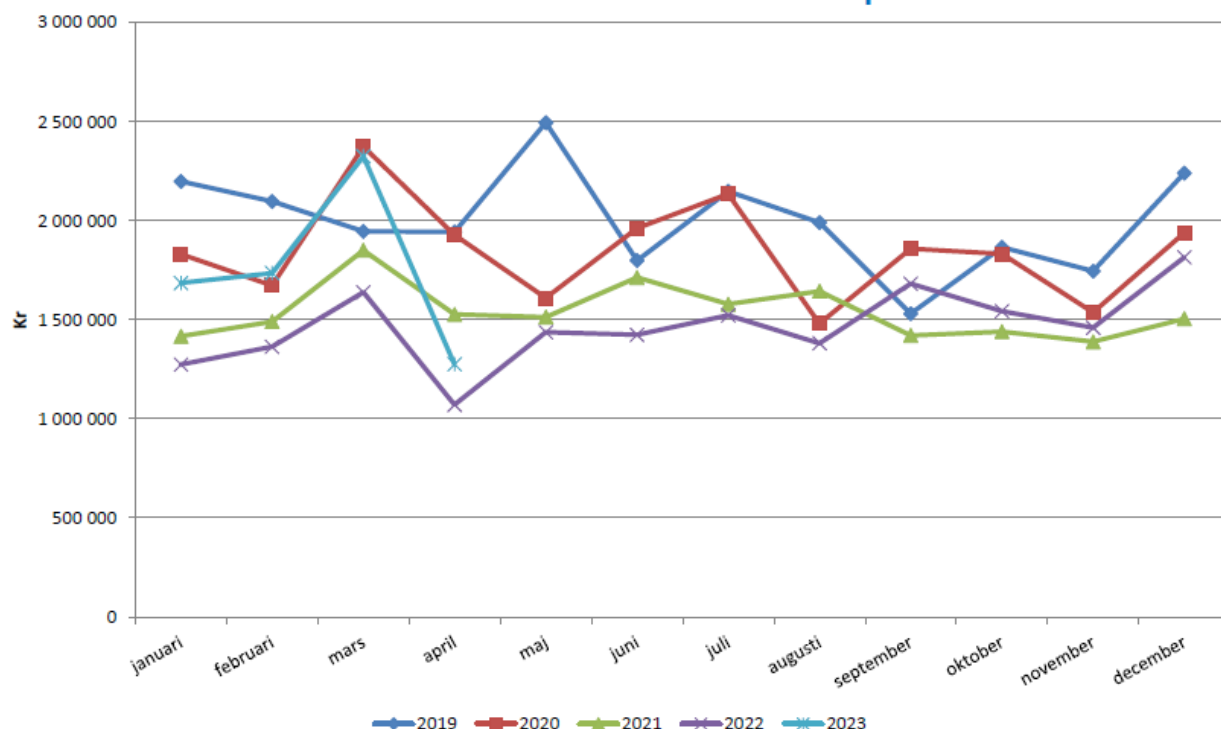
Under mars 2023 beviljades ekonomiskt bistånd med 2 326 tkr vilket motsvarar en ökning med 42 % i förhållande till Tertial 1 år 2022 1 639 tkr beviljades.

Under april 2023 beviljades ekonomiskt bistånd med 1 276 tkr vilket motsvarar en ökning med 19 % i förhållande till Tertial 1 år 2022 då 1 071 tkr beviljades.

Utbetalt ekonomiskt bistånd, jämförelse

Månad Utbetalt	År 2022	2023	Skillnad %	Skillnad kr
	Utbetalt			
Tertial 1				
januari	1 274 076	1 686 023	32%	411 946
februari	1 363 873	1 736 028	27%	372 155
mars	1 639 117	2 325 707	42%	686 590
april	1 071 006	1 275 589	19%	204 583
Tertial 1 Summa	5 348 072	7 023 346	31%	1 675 274
Tertial 2				
maj	1 437 529			-1 437 529
juni	1 424 147			-1 424 147
juli	1 522 851			-1 522 851
augusti	1 381 456			-1 381 456
Tertial 2 Summa	5 765 983			-5 765 983
Tertial 3				
september	1 682 340			-1 682 340
oktober	1 543 731			-1 543 731
november	1 459 854			-1 459 854
december	1 815 459			-1 815 459
Tertial 3 Summa	6 501 384			-6 501 384
Totalsumma	17 615 440	7 023 346	-60%	-10 592 093

Utbetalt ekonomiskt bistånd per månad

Under året som gått

Enheten har haft 1 – 2 personal mindre än budgeterat vilket minskar möjligheten att arbeta mot självförsörjning genom exempelvis sjukersättning och självförsörjning via arbete.

Antalet hushåll med långvarigt bistånd mer än 10 månader har minskat varje månad sedan 2018 men har nu stagnerat och uppgick mars 2023 till 116 hushåll. Arbetslivsförvaltningen har haft begränsade möjligheter till anställningar sedan maj 2022. En del anställningar har upphört och alla har inte haft rätt till a-kassa på grund av anställningsformen. Jobbstimulansen innebär också att färre blir självförsörjande.

Inflyttade från andra kommuner som varit utsatta för våld, missbruk har ökat markant.

Orsaken till utbetalningarna av ekonomiskt bistånd har främst varit arbetslöshet. Till arbetslösa har det utbetalats 4133 tkr under Tertiäl 1 år 2023, vilket är ökning med 40 % i förhållande till Tertiäl 1 år 2022 då 2 948 tkr utbetalades till arbetslösa. Den totala arbetslösheten i Härnösands kommun har minskat från 10% mars 2022 till 9 % mars 2023.

Till arbetslösa med sociala skäl beviljades 1 069 tkr under Tertiäl 1 år 2023 vilket är en minskning med 26% i förhållande till Tertiäl 1 år 2022 då 1 450 tkr beviljades.

Till sjukskrivna med läkarintyg beviljades 1006 tkr Tertiäl 1 år 2023, vilket är en ökning med 67% i förhållande till Tertiäl 1 år 2022 då 601 tkr beviljades.

Biståndet har ökat till de som arbetar ofrivillig deltid har med 172 % men ett mindre belopp på 142 tkr har utbetalats till denna grupp. Detsamma gäller att utbetalningar till de som arbetar heltid har ökat med 206

% vilket till viss del beror på jobbstimulansen. 171 tkr har beviljats till denna grupp. 159 tkr har de beviljats.

Utbetalningar till de som har pension har ökat med 67 % mellan Tertiäl 1 år 2022 och Tertiäl 1 2023. Biståndet till dem uppgick till 95 tkr.

Utbetalning med etableringsersättning har ökat med 69 % till de som har etableringsersättning dvs bosättningsanvisade via Migrationsverket, 159 tkr beviljades till denna grupp.

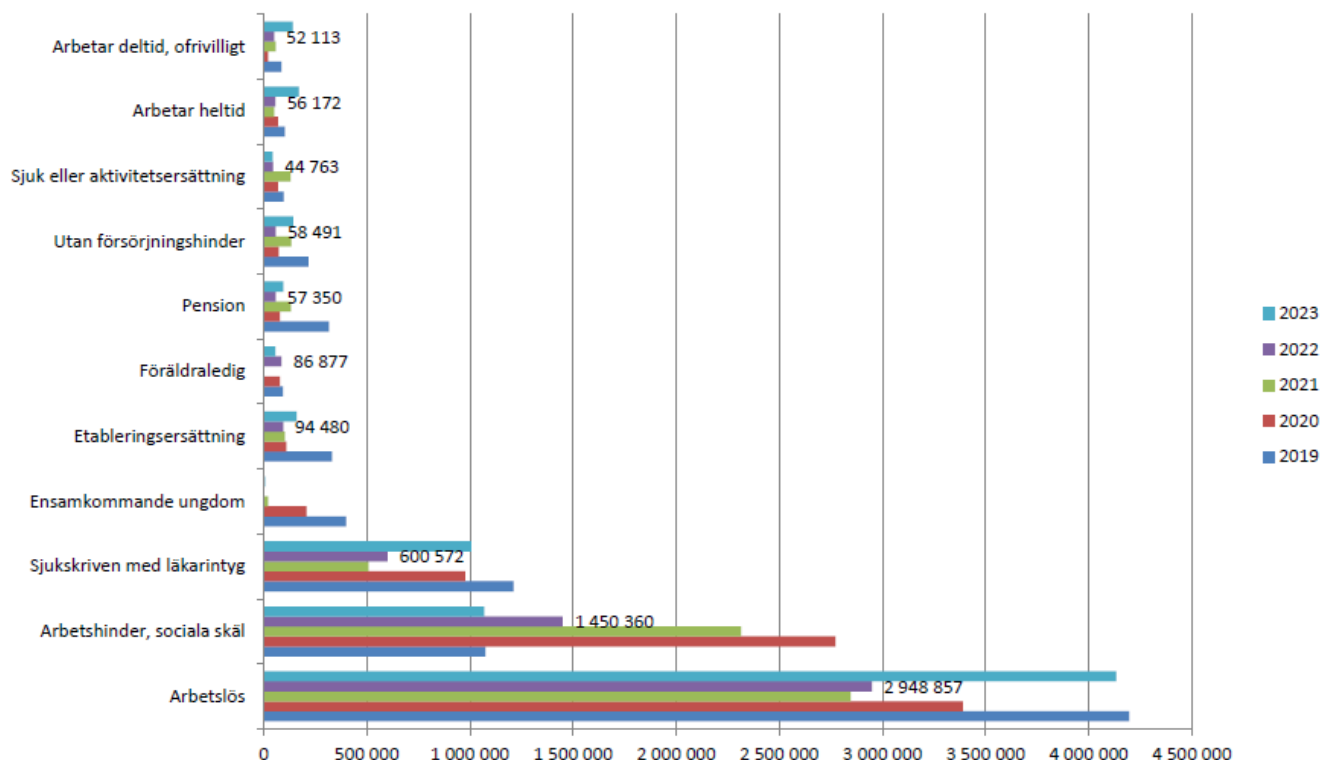
Däremot har biståndet ökat till de som är föräldralediga minskat med 36% och 56 tkr

beviljades till denna grupp. En minskning med 2 % har skett till de som har beviljats sjuk och aktivitetsersättning som erhållit 44 tkr.

Bistånd till begravningskostnader har minskat med 42% och uppgick till 28 tkr. Bistånd till tandvård utöver det som ingått i normberäkning har ökat med 18 % och 50 tkr beviljades.

Handläggningstiden för löpande ärenden uppgår till 2 veckor.

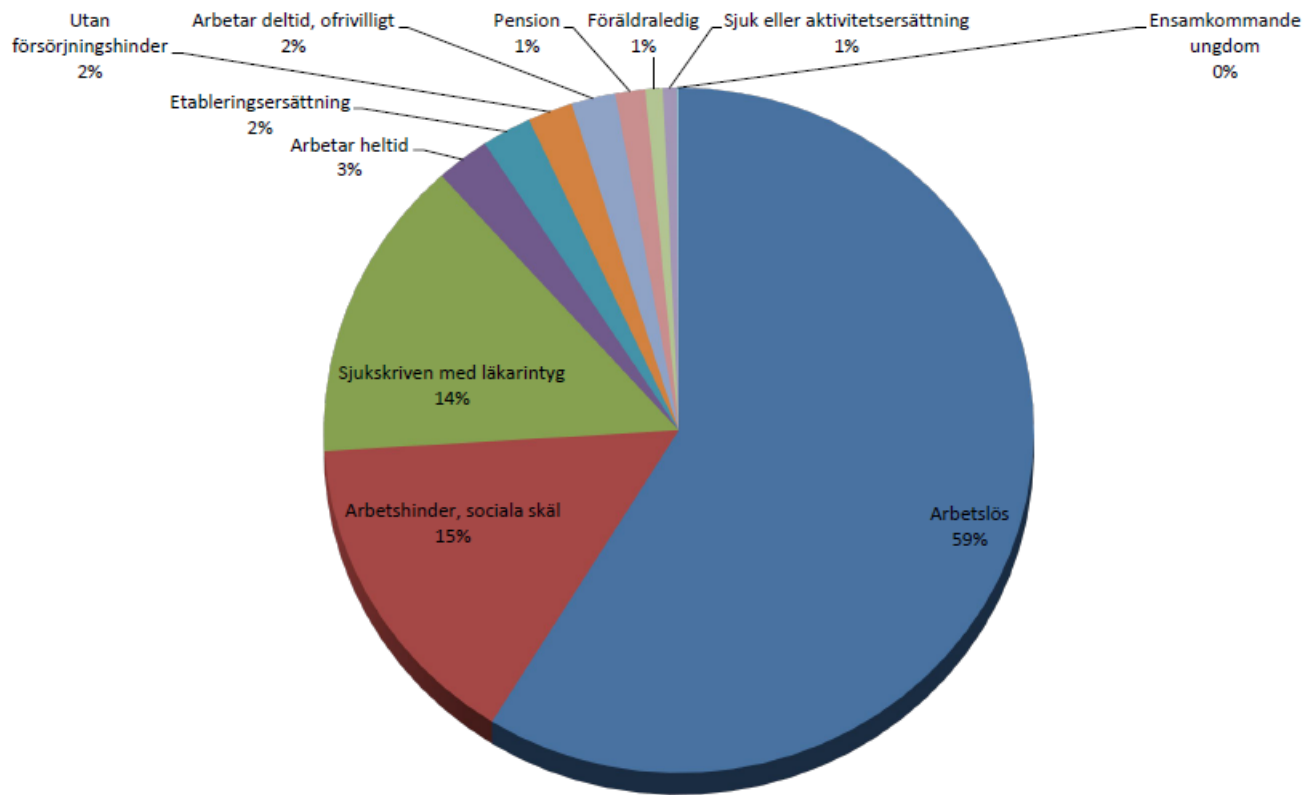
Beslutsorsaker jämförelse tertial 1, 2023

Beslutsorsaker, jämförelse tertial 1

Beslutsorsaker	År			
	Beviljat belopp	Beviljat belopp	Skillnad %	Skillnad kr
Arbetar deltid, ofrivilligt	52 113	141 904	172%	89 791
Arbetar heltid	56 172	171 921	206%	115 750
Arbetsbinder, sociala skäl	1 450 360	1 068 773	-26%	-381 587
Arbetslös	2 948 857	4 132 663	40%	1 183 807
Ensamkommande ungdom		6 540		6 540
Etableringsersättning	94 480	159 778	69%	65 298
Föräldraledig	86 877	56 015	-36%	-30 862
Pension	57 350	95 838	67%	38 487
Sjuk eller aktivitetsersättning	44 763	43 734	-2%	-1 029
Sjukskriven med läkarintyg	600 572	1 005 658	67%	405 086
Utan försörjningshinder	58 491	143 644	146%	85 152
Totalsumma	5 450 035	7 026 468	29%	1 576 433

Beslutsorsaker tertial 1, 2023

Beslutsjämförelse tertial 1, 2023

Beslut	År		Skillnad %	Skillnad kr
	2022	2023		
Beslut	Beviljat belopp	Beviljat belopp		
Ekonomiskt bistånd enligt 4 Kap 1 § SoL, beviljas	5 304 308	6 895 252	30%	1 590 944
Ekonomiskt bistånd enligt 4 Kap 2 § SoL, beviljas	20 064	8 020	-60%	-12 044
Ekonomiskt bistånd, begravningskostnad 4 Kap 1 § SoL, beviljas	49 252	28 341	-42%	-20 911
Ekonomiskt bistånd, livsföringen i övrigt 4 Kap 1 § SoL, bifall	33 570	44 111	31%	10 541
Ekonomiskt bistånd, tandvård 4 Kap 1 § SoL, beviljas	42 841	50 744	18%	7 903
Totalsumma	5 450 035	7 026 468	29%	1 576 433

Trycket på budget och skuldrådgivaren har ökat och förväntas öka mer på grund av det ekonomiska läget. Budget och skuldrådgivning är en lagstadgad verksamhet och väntetider ska inte vara mer än 4 veckor vilket hålls än så länge.

Antalet hushåll har varit fler varje månad Tertial 1 år 2023 i förhållande till Tertial 1 år 2022. Det är 30 fler barn per månad vars föräldrar beviljats försörjningsstöd. Under mars månad fick 173 barn försörjningsstöd vilket var 56 barn fler än mars 2022. Under de tre senaste åren har aldrig så många barn fått försörjningsstöd någon månad som mars 2023

Vuxna placeringar

Tertial 1 2023

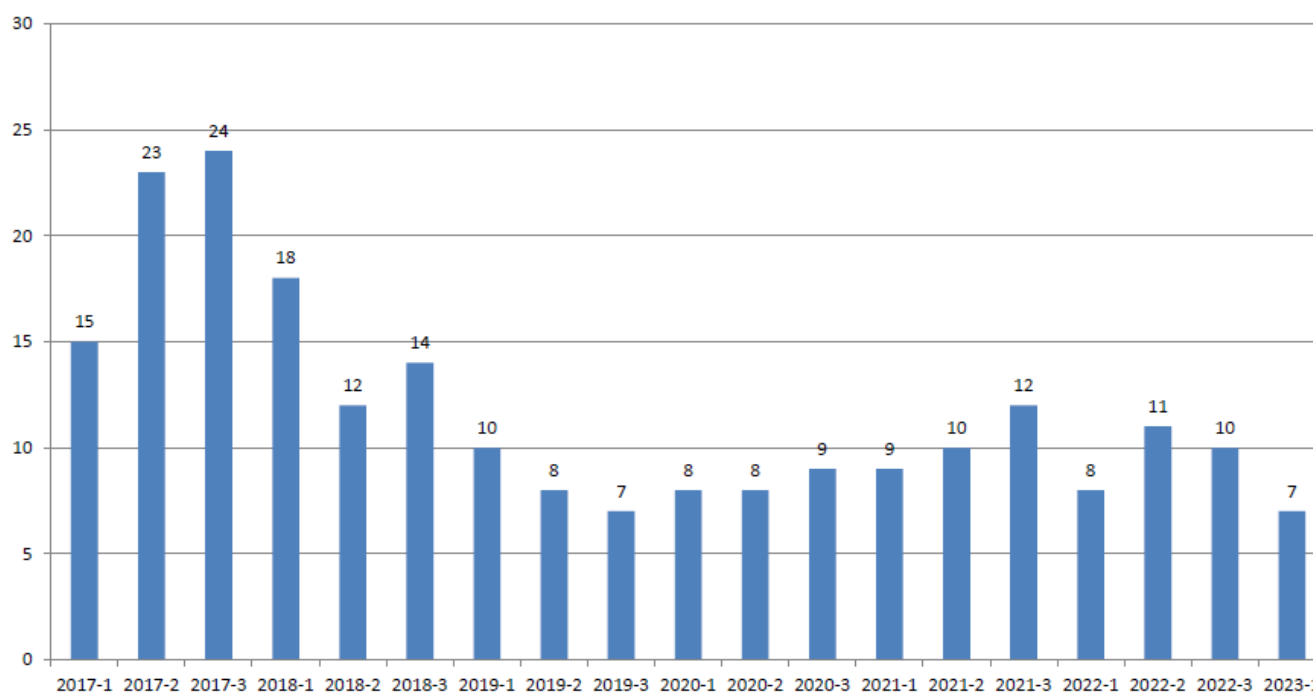
På uppdrag av socialnämnden redovisas tertialvis beslut gällande vuxna placeringar.

Antal placeringar

Under Tertial 1 år 2023 var totalt 7 vuxna personer placerade. Under Tertial 1 år 2022 var 8 vuxna personer placerade. (Se bild nedan)

Antal placerade personer per tertial

Gäller insatser av typen: "LVM-vård", "HVB-placering SoL", "Familjehemsplacering SoL"

Pågående placeringar

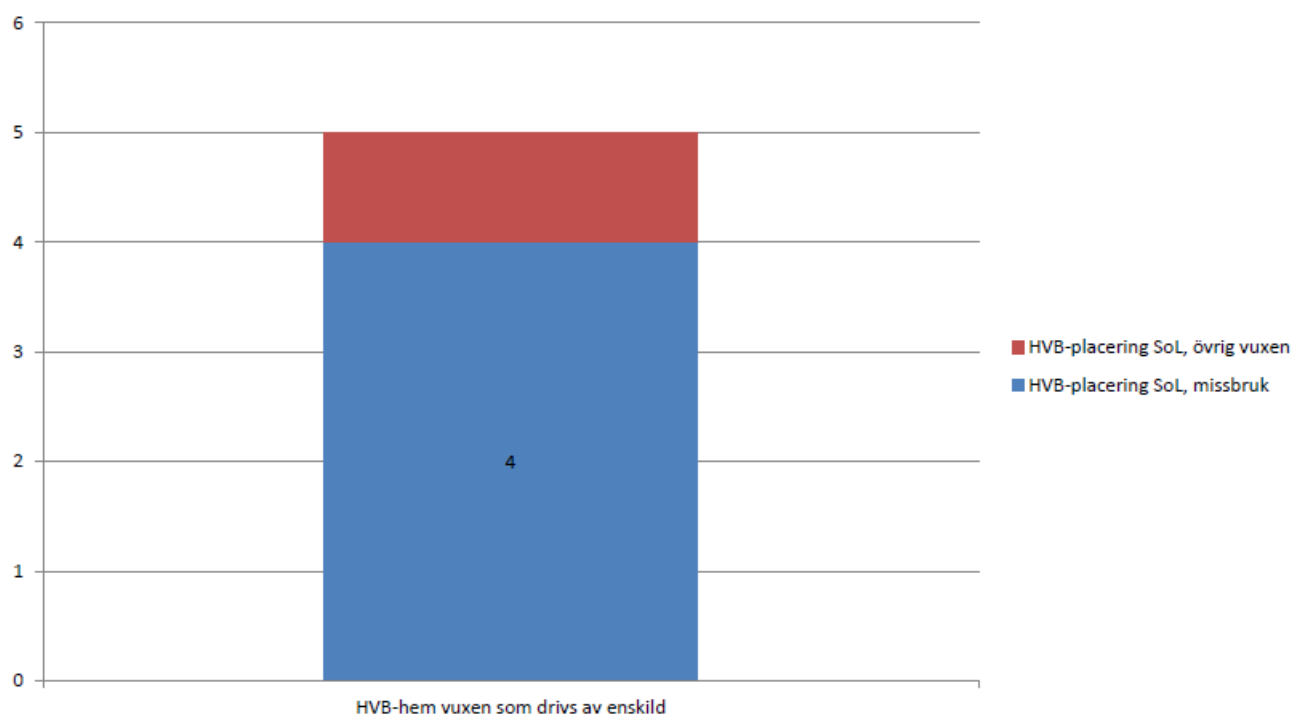
Fem personer som beviljats placering via socialnämnden på hem för vård och boende (HVB) har ett omfattande beroende och behandling inom öppenvården har inte bedömts vara tillräcklig.

Ingen person har varit omhändertagen enligt lagen om vård av missbrukare (LVM).

Två placeringar har skett på grund av våld i nära relation.

Placeringarna har skett vid Kvinnohemmet, Borgby gård, Måviken, Herrgården och konvalescens, Parkvillan samt två placeringar vid skyddade boenden.

Pågående placeringar 230502 per insats och resurstyp

**Ovan 5 placeringar är fördelad på 5 unika personer*

Totalt antal vårddygn har varit 508 dygn till en genomsnittlig dygnskostnad på 2 154 kronor. Den totala kostnaden för placeringar uppgick till 1 094 tkr under Tertial 1 år 2023 vilket var en liten höjning i jämförelse med Tertial 1 år 2022 då kostnaderna uppgick till 915 tkr.

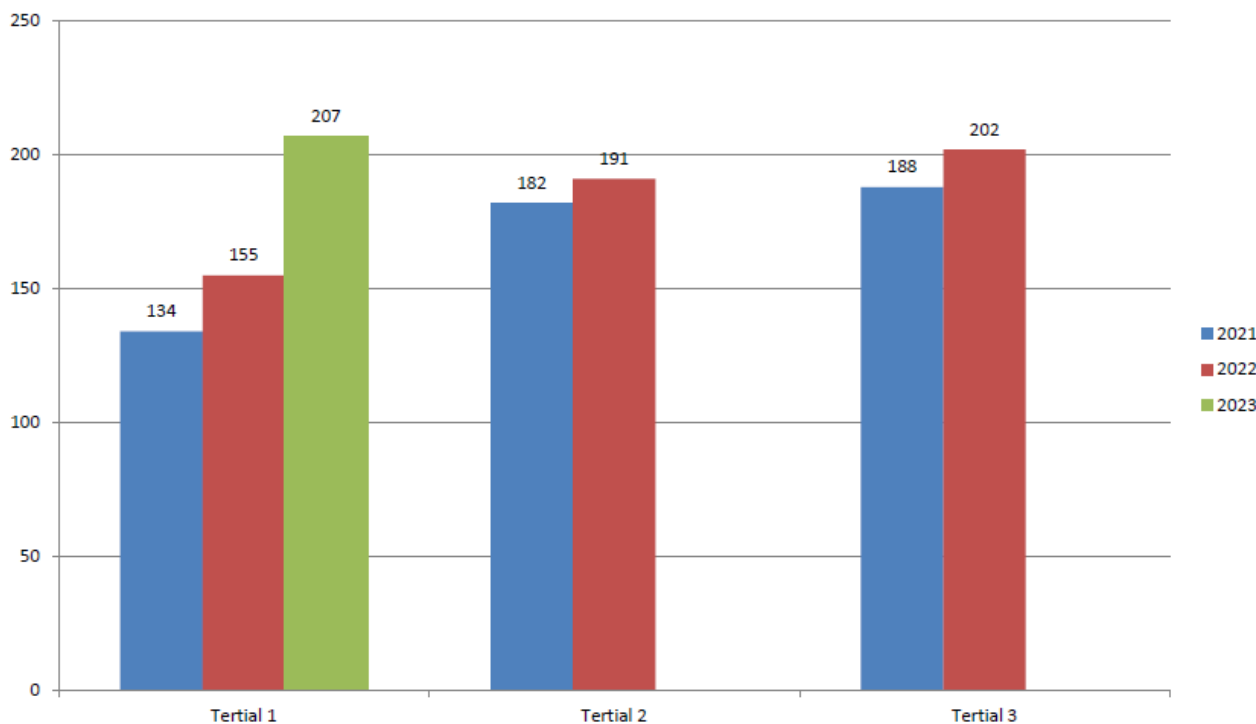
Kostnaderna är jämförelsevis låga eftersom kommunen har en väl fungerande öppenvård. För närvarande deltar 50 personer i någon form av öppenvård.

Antal aktualiseringar

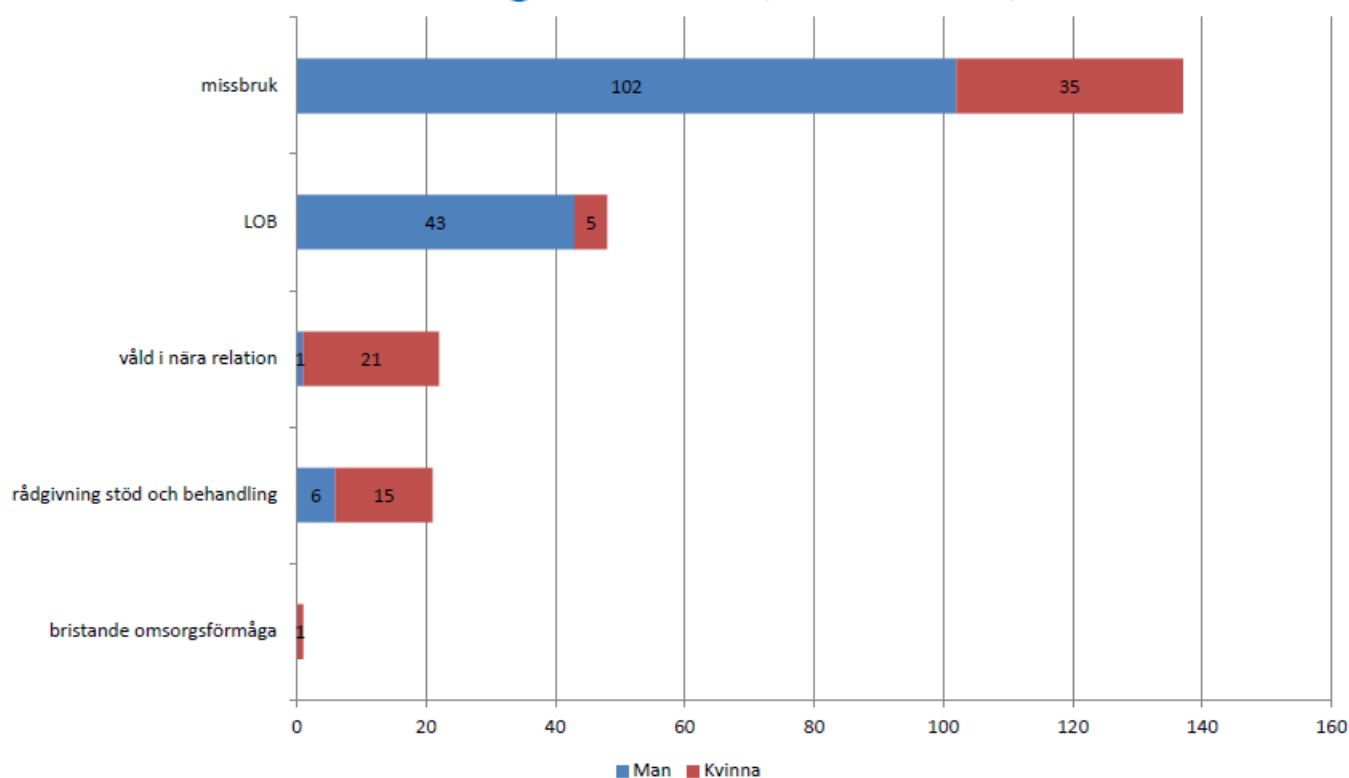
Antalet aktualiseringar under Tertial 1 år 2023 gällande skadligt bruk och beroende var 207 vilket motsvarar en ökning med 25% i jämförelse med Tertial 1 år 2022 då det var 155 aktualiseringar. (Se bilder nedan)

Antal aktualiseringar per tertial

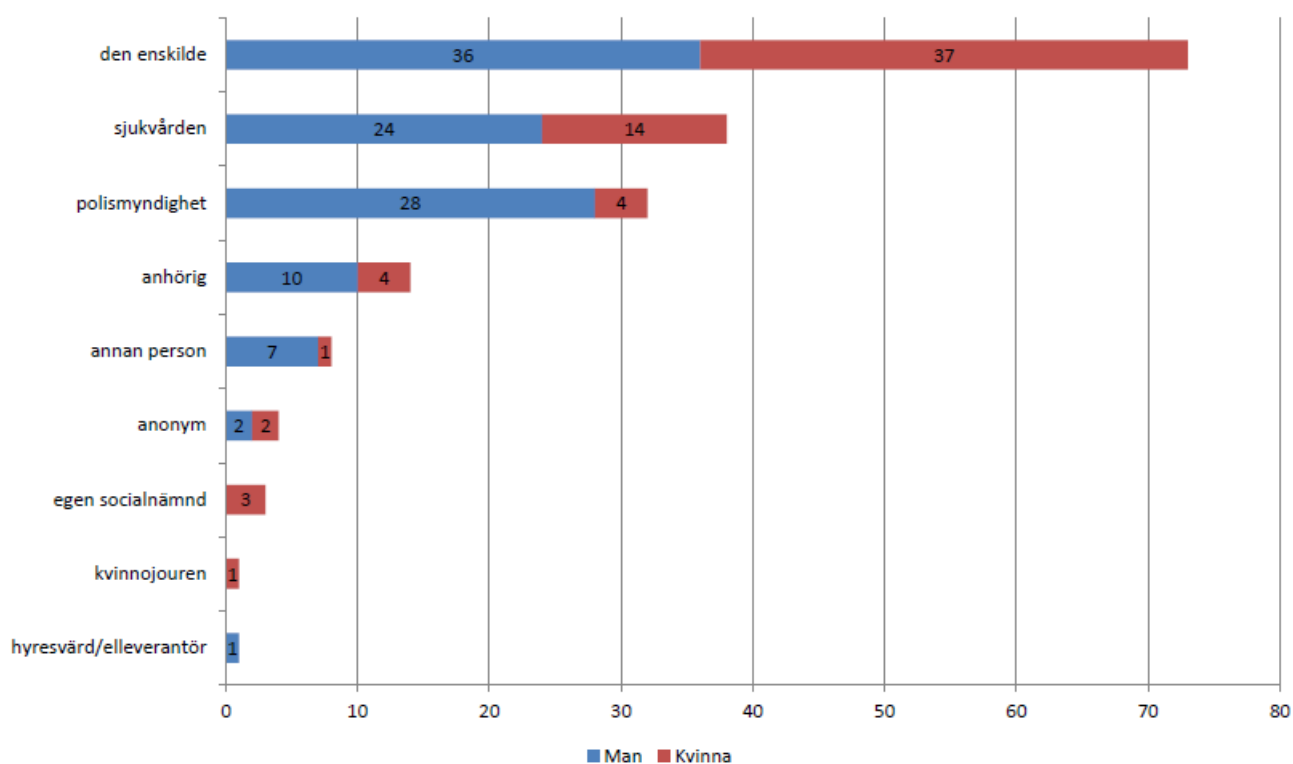
“Anmälan vuxen” “Ansökan övrigt bistånd vuxen”

Aktualiseringsorsaker; Tertial 1, 2023

Aktualiserad av; Tertial 1, 2023

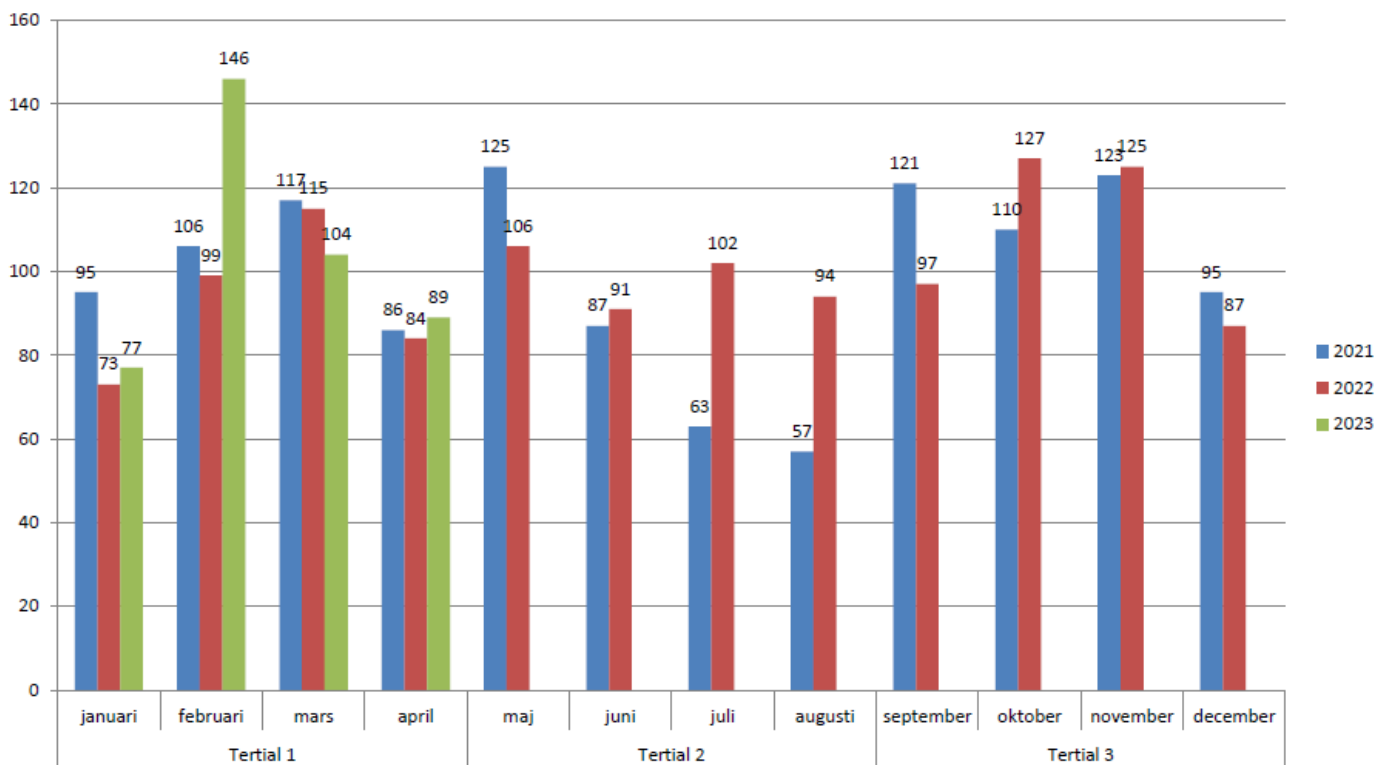
Barn- och familj

Tertial 1 2023

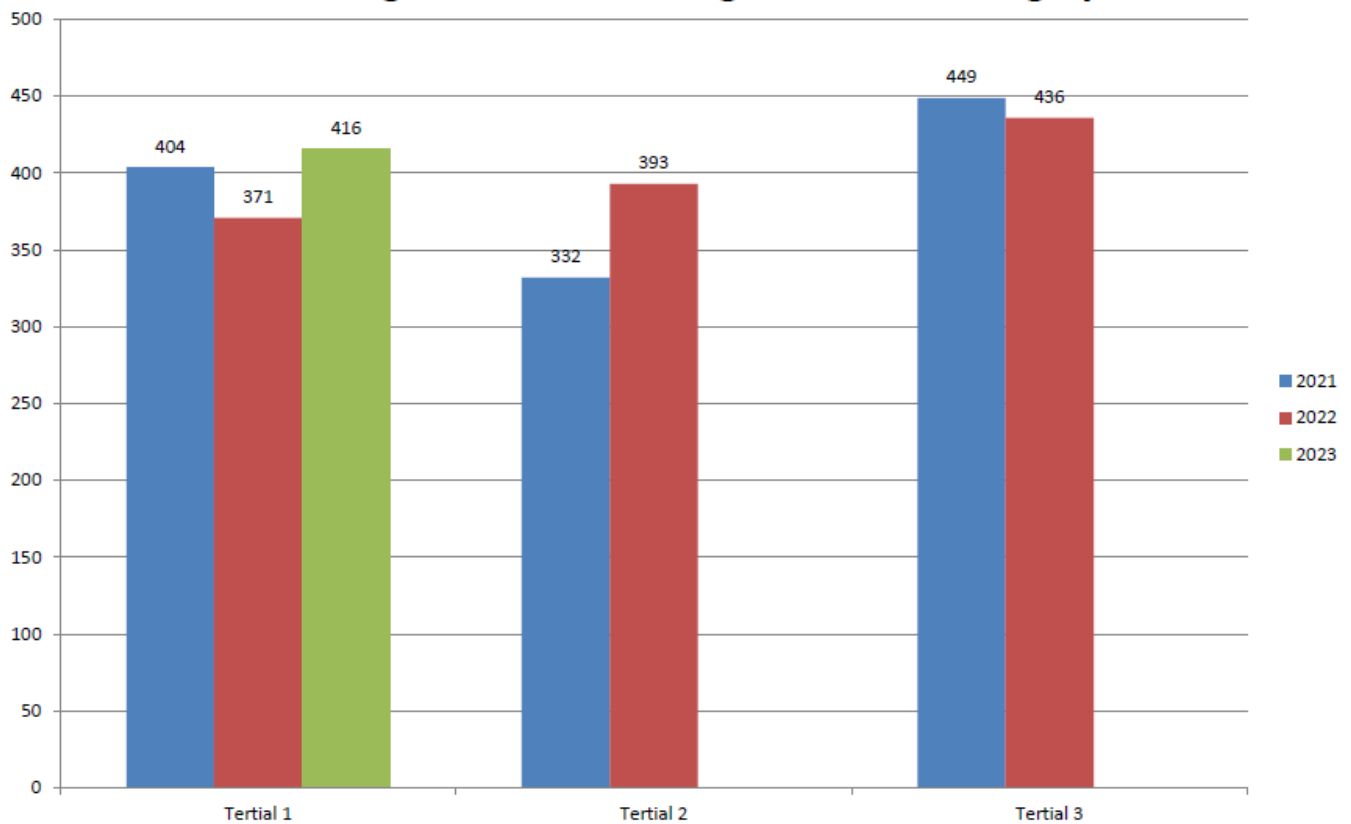
Antal inkomna ansökningar och anmälningar

Antalet är något högre tertial 1 2023 i jämförelse med tertial 1 2021 och 2022. Totalt antal inkomna ärenden tertial 1 2023 skiljer sig dock inte från hur det kan se ut om vi jämför med andra tertial från tidigare år (Se bilder nedan).

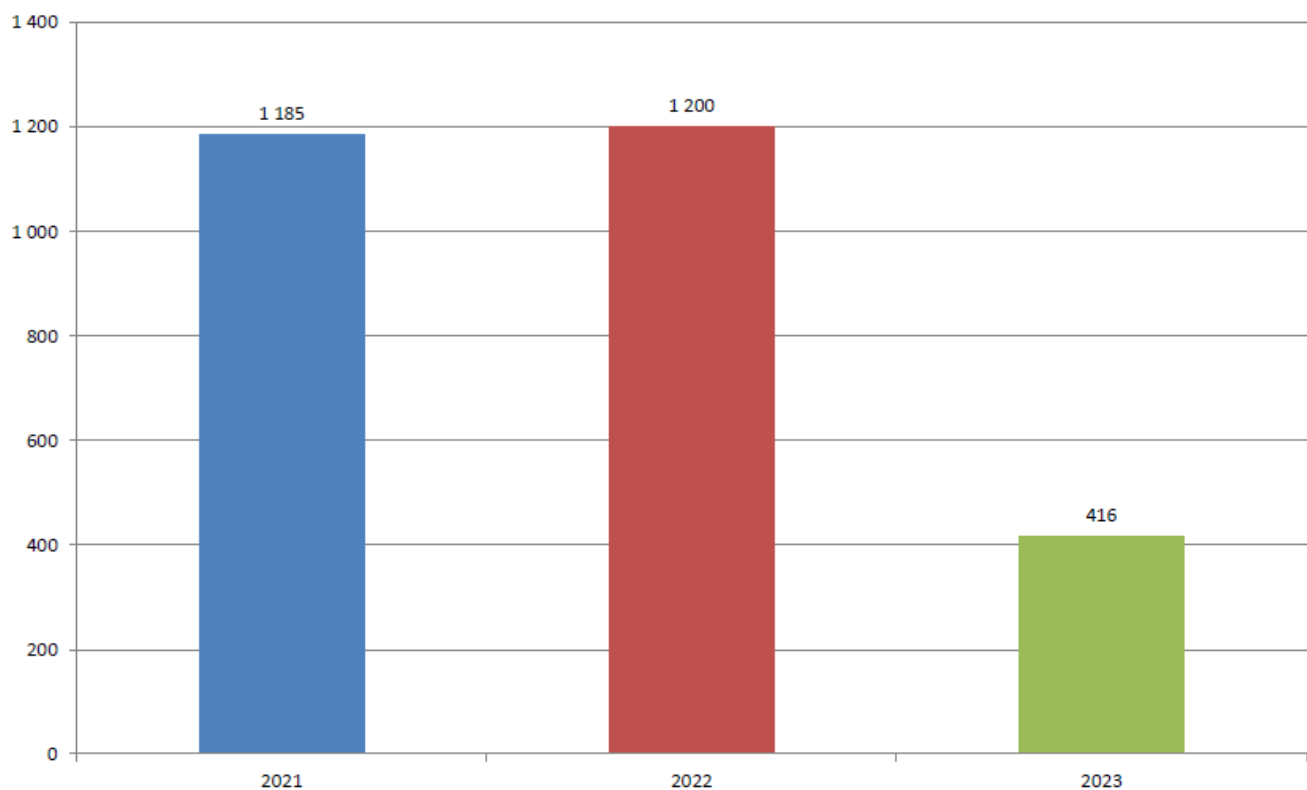
Antal ansökningar och anmälningar barn och unga per månad

Antal ansökningar och anmälningar barn och unga per tertial

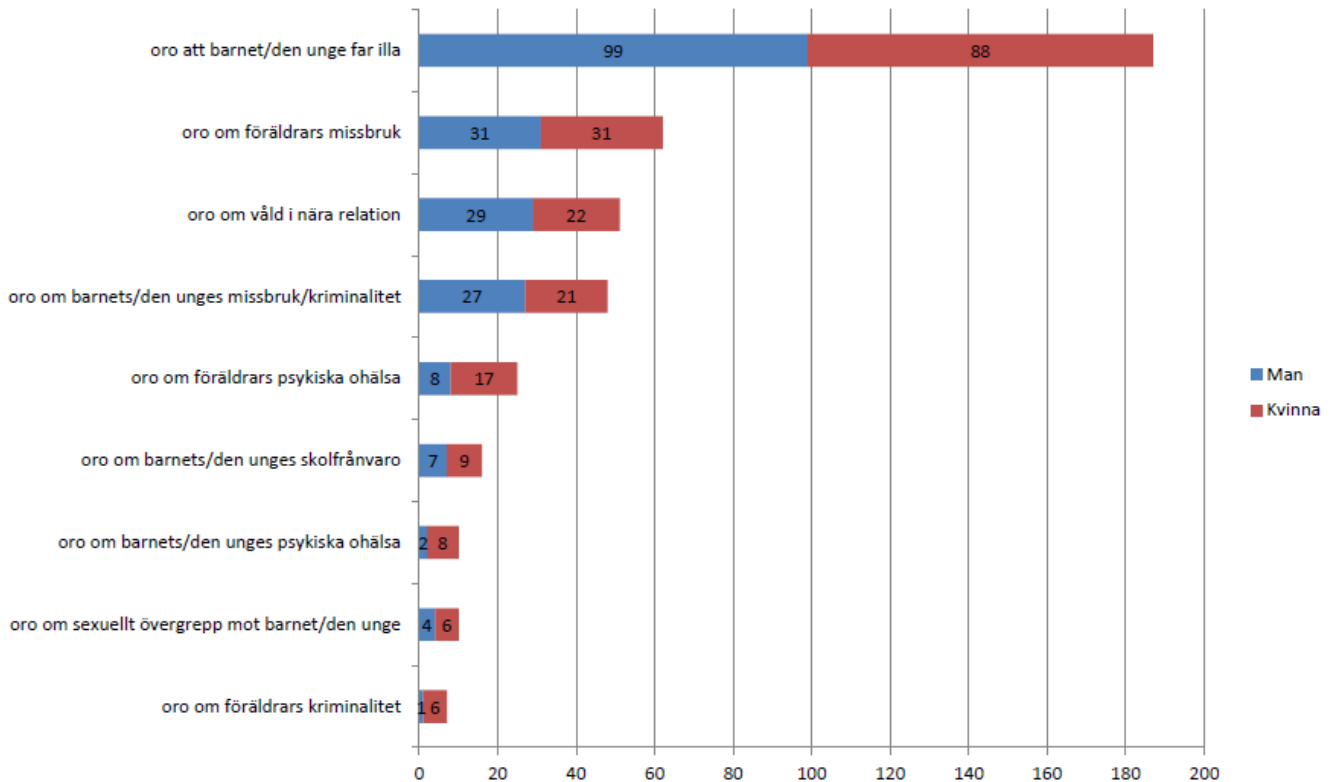
Antal ansökningar och anmälningar barn och unga per år

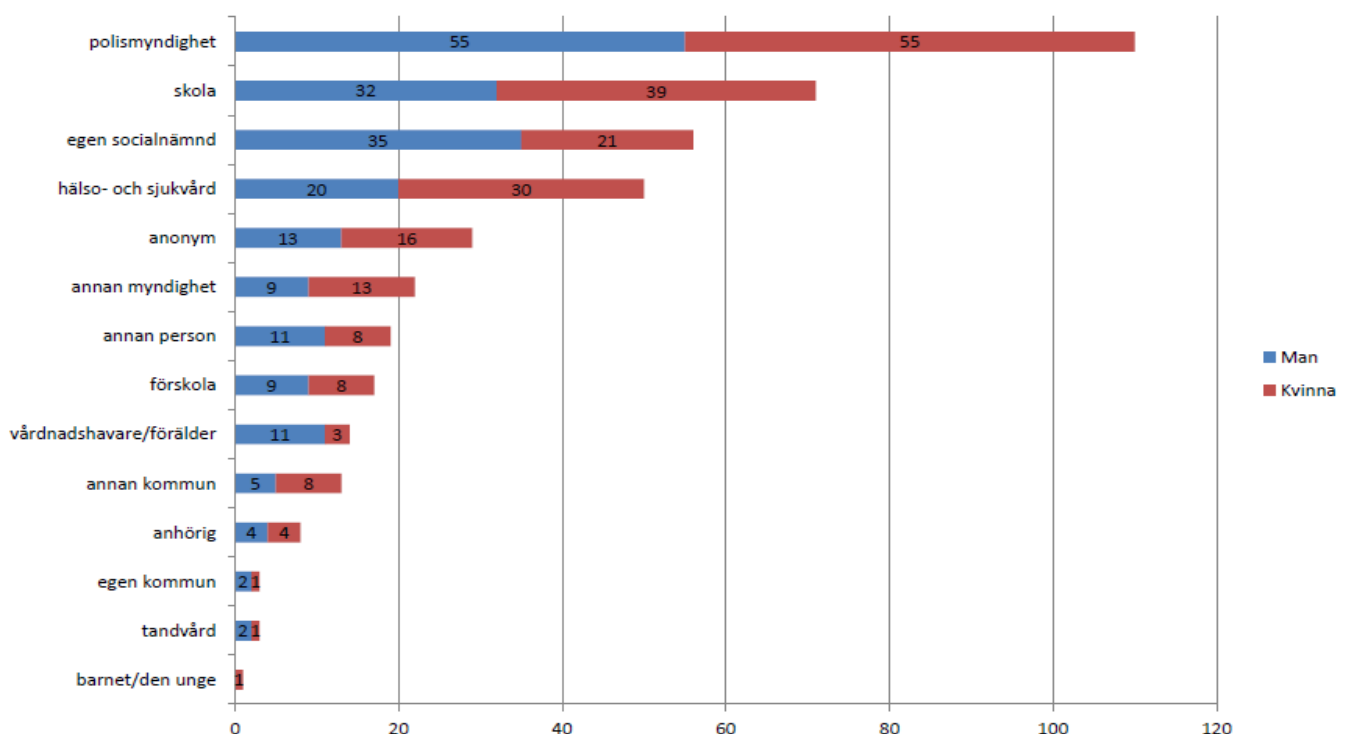
Aktualiseringsorsaker

Aktualiseringsorsaken är som tidigare tertial och år till största delen oro barn och ungdom far illa. Det finns svårigheter att precisera en tydligare statistik eftersom anmälningar endast registreras utifrån en orsak men det kan vara flera orsaker till anmälan. Det är polismyndigheten, egen socialnämnd, barn- och utbildningsförvaltningen och hälso- och sjukvården som inkommer med flest anmälningar men vi kan också se en ökning av anonyma anmälningar. (Se bilder nedan)

Aktualiseringsorsaker, Tertial 1

Aktualiserad av, Tertial 1

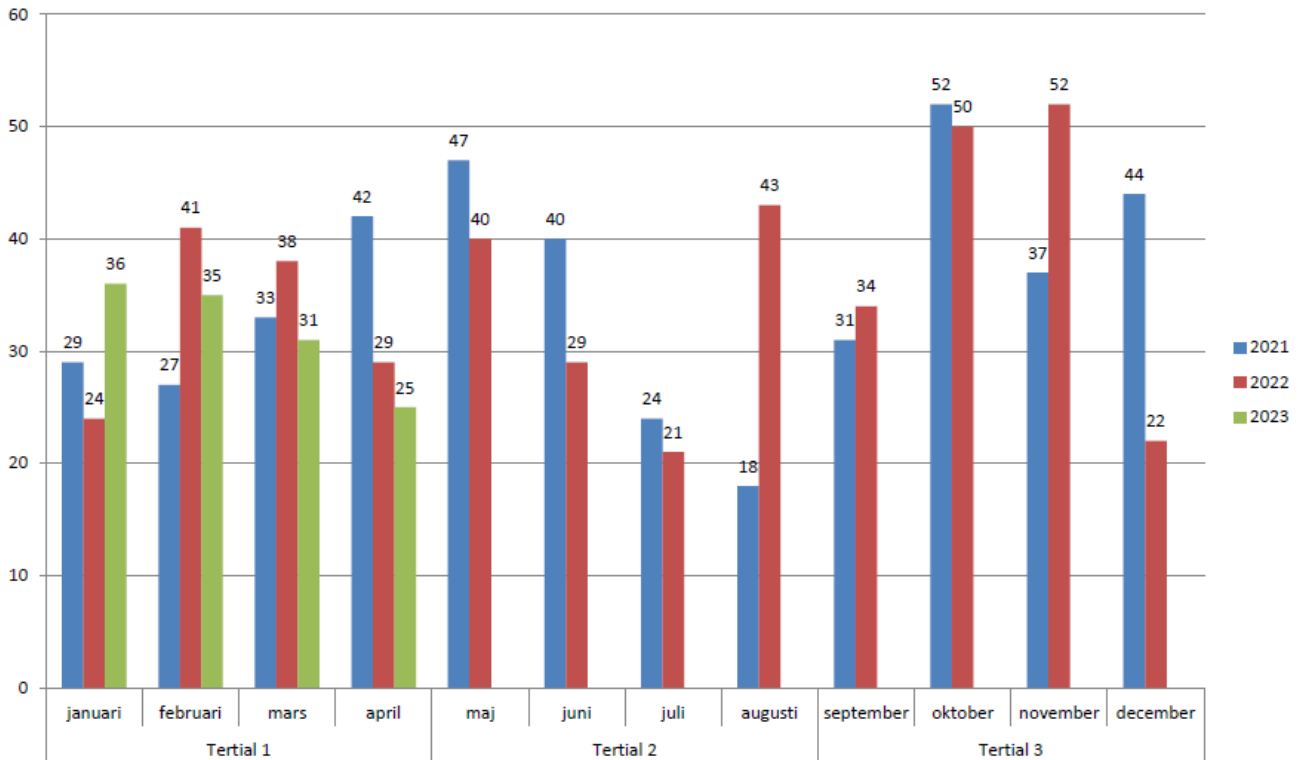

Startade barn- och ungdomsutredningar

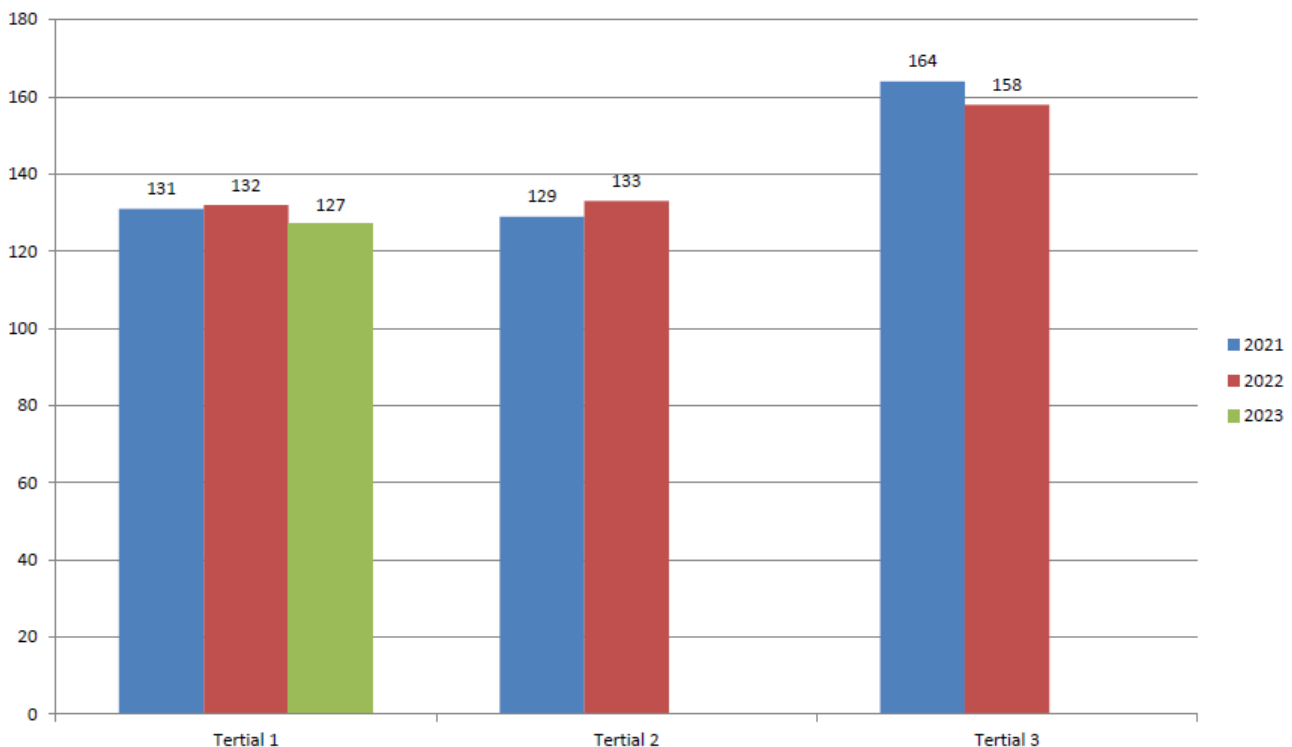
Antal startade utredningar tertial 1 2023 är något färre än tertial 1 2021 och 2022 (Se bilder nedan).

Antal startade utredningar är lägre trots att antal inkomna ansökningar och anmälningar är något högre tertial 1 2023 i jämförelse med samma tertial 2021 och 2022. En anledning till det är att vi fått in flera anmälningar i pågående utredningar.

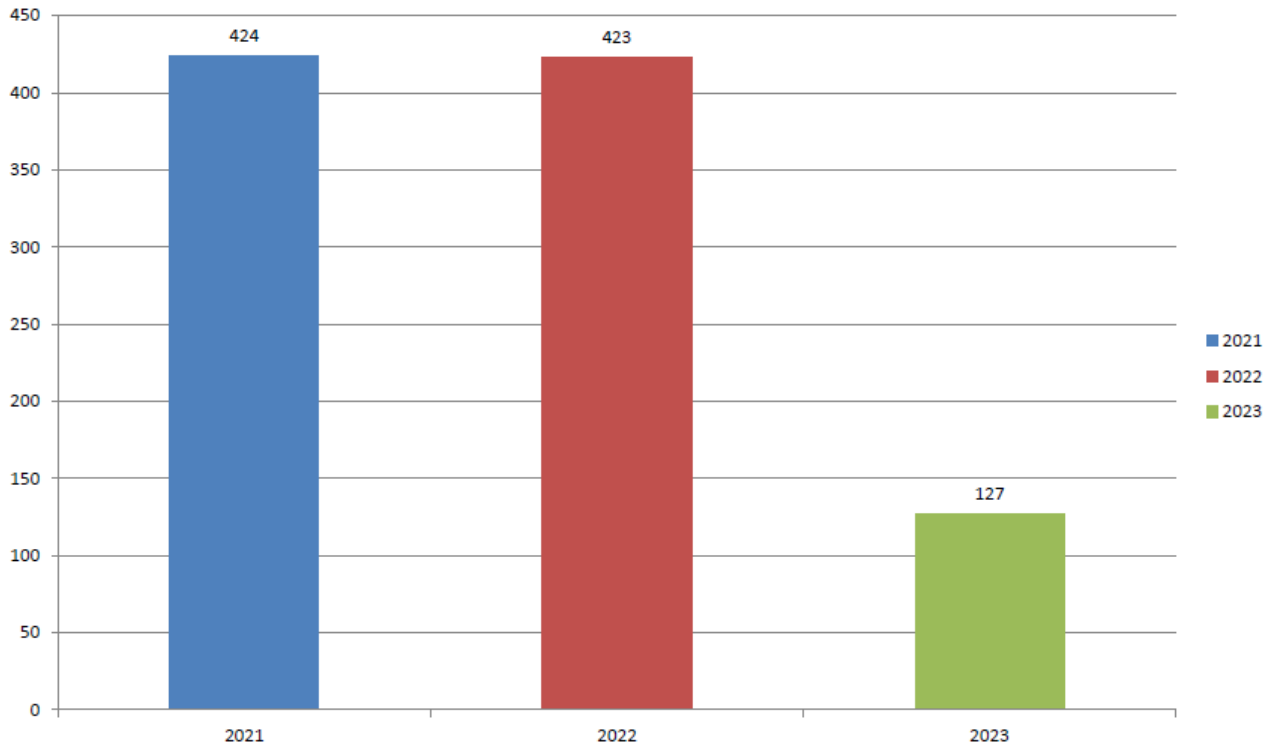
Startade barn- och ungdomsutredningar enligt 11 kap 1§ SoL per månad

Startade barn- och ungdomsutredningar enligt 11 kap 1§ SoL per tertial

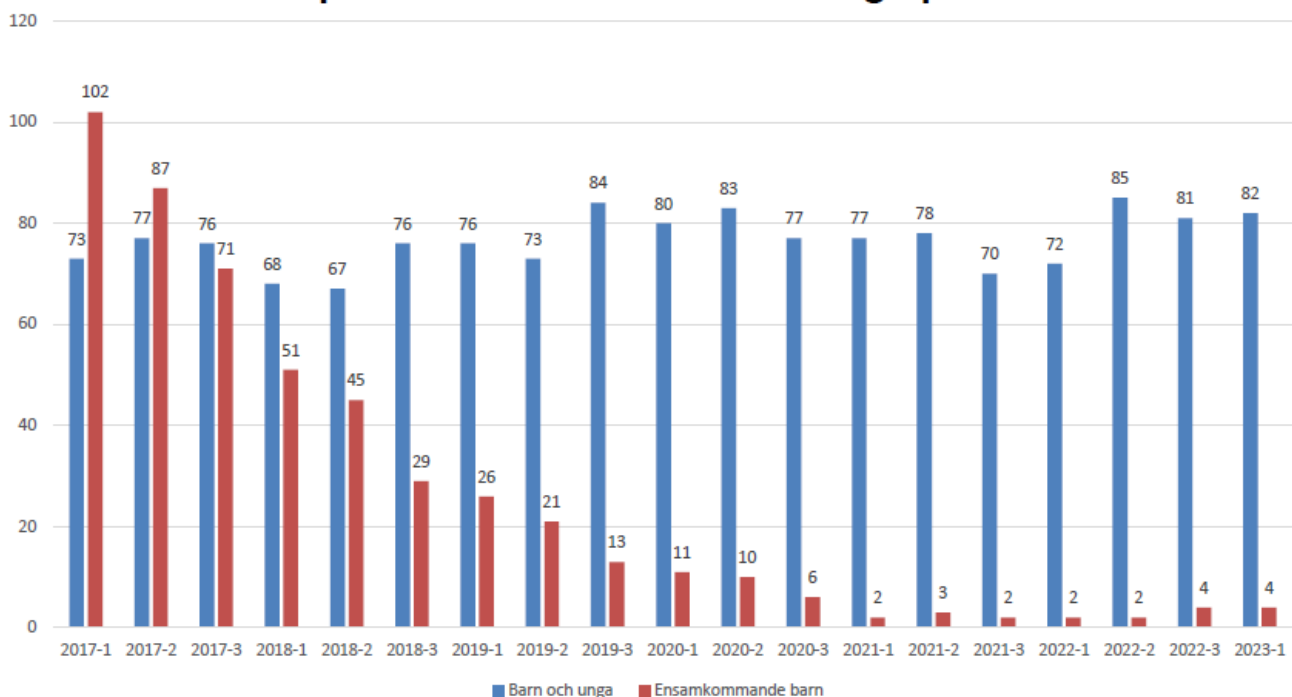
Startade barn- och ungdomsutredningar enligt 11 kap 1§ SoL per år

Antalet unika placerade barn och unga

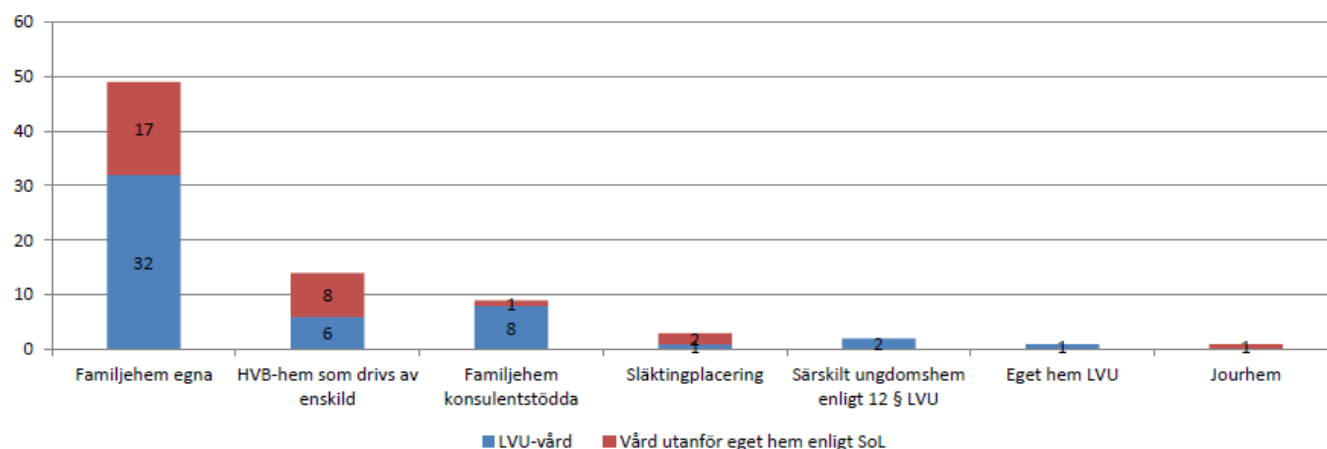
Under tertial 1 2023 var det 82 unika barn placerade vilket är jämförbart med antalet placeringar tertial 2 och 3 2022. 2023-05-02 var det 78 unika barn och unga placerade i familjehem, konsulentstödda familjehem, hos släkting, hem för vård eller boende (HVB-hem) och särskilt ungdomshem enligt 12 § LVU (SiS ungdomshem). Vi har under tertial 1 2023 haft två barn placerade på SiS ungdomshem (Se bilder nedan).

Antal placerade unika barn och unga per tertial

Gäller insatser av typen: "Placering Familjehem", "Placering HVB-hem", "LVU-vård", "Vård utanför eget hem enligt SoL"

Antal pågående placeringar per insats (ej ensamkommande barn), 2023-05-02

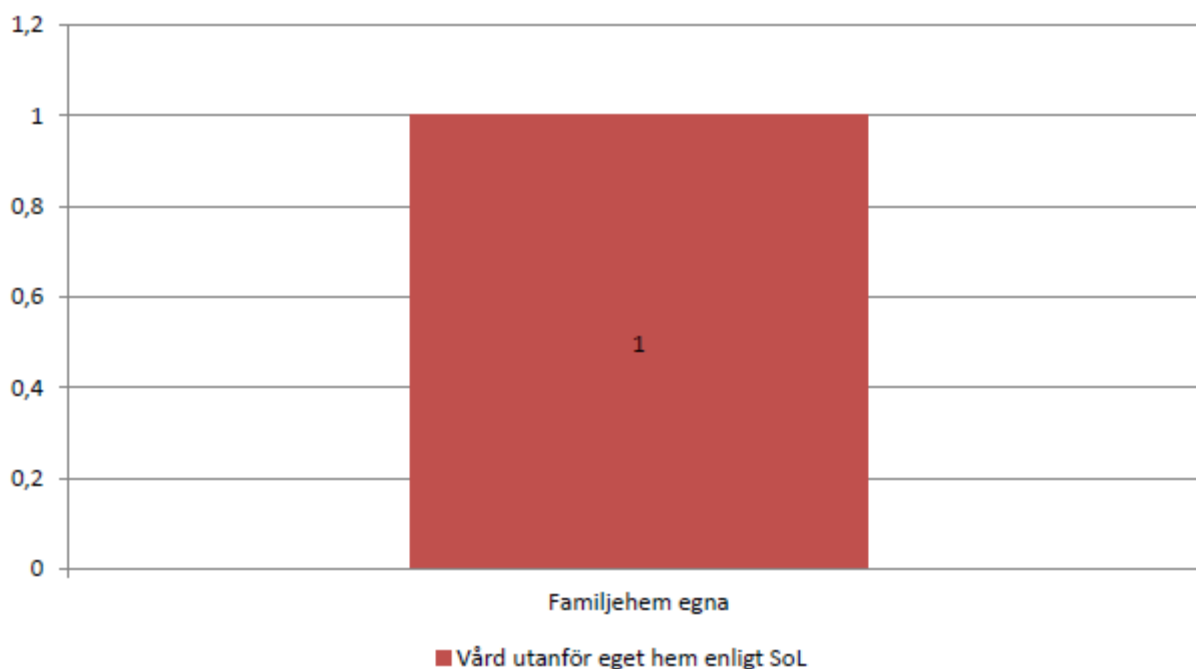
Antal placeringar Resurstyp	Insats		Totalsumma
	LVU-vård	Vård utanför eget hem enligt SoL	
Familjehem egna	32	17	49
HVB-hem som drivs av enskild	6	8	14
Familjehem konsulentstödda	8	1	9
Släktingplacering	1	2	3
Särskilt ungdomshem enligt 12 § LVU	2	0	2
Eget hem LVU	1	0	1
Jourhem	0	1	1
Totalsumma	50	29	79

*Ovanstående placeringar fördelade på 78 unika barn

Antal pågående placeringar per insats - Ensamkommande barn

2023-05-02 har vi ett ensamkommande barn placerad i familjehem. Från och med 2023-01-01 går Härnösands kommuns anvisningar från Migrationsverket till Ånge kommun enligt avtal. Dessutom har vi överflyttat två placeringar som gjordes hösten 2022 till Ånge kommun (Se bild nedan).

Antal pågående placeringar per insats Ensamkommande barn, 2023-05-02

Antal placeringar	Insats	
Resurstyp	Vård utanför eget hem enligt SoL	Totalsumma
Familjehem egna	1	1
Totalsumma	1	1

*Ovanstående placeringar fördelade på 1 unika barn

Solbritt Höglund, Enhetschef Ekonomi- och vuxenenheten

Helene Brännström, Enhetschef Barn- och familjeenheten

Mats Collin
Mats.kollin@harnosand.se

Socialnämnden

Revisionsrapport - Grundläggande granskning Socialnämnden 2022

Förslag till beslut

Socialförvaltningen föreslår Socialnämnden besluta

att anta Yttrande – ”Socialnämndens yttrande på Grundläggande granskning 2022”, som socialnämndens svar på revisionens skrivelse, samt

att översända yttrandet till revisionen.

Beskrivning av ärendet

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en grundläggande granskning av socialnämnden avseende 2022. Granskningen ska ge underlag för att bedöma nämndens styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

Förslag till yttrande redovisas i bilaga 1.

Revisionen önskar att socialnämnden lämnar sina synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten, tillsammans med eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

Socialt perspektiv

Ingen påverkan bedöms.

Ekologiskt perspektiv

Ingen påverkan bedöms.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Ingen påverkan bedöms.

Beslutsunderlag

Grundläggande granskning – Socialnämnden, 2023-03-31.

Datum
2023-05-23

Dnr
SOC/2023-000090

Mats Collin
Förvaltningschef

Bilagor

Bilaga 1	Socialnämndens yttrande på Grundläggande granskning 2023
Bilaga 2	Bilaga till yttrande - Socialnämndens svar på "Grundläggande granskning av Socialnämnden 2022"

Socialförvaltningen

Mats Collin

mats.kollin@harnosand.se

Socialnämndens svar på "Grundläggande granskning – Socialnämnden 2022

Sammanfattning

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en grundläggande granskning av socialnämnden. Granskningen ska ge underlag för att bedöma nämndens styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

Utifrån granskningen bedömer revisionen bl.a. att nämnden behöver se över arbetet med målstyrning och uppföljning. Vidare anser revisionen att nämndens arbete med ekonomistyrning behöver utvecklas, bl.a. genom att handlingsplan tydligare ska ange förväntade effekter av åtgärderna och regelbundet följa upp åtgärderna. Slutligen lyfter revisionen behovet av att nämnden utvecklar arbete med den risk- och väsentlighetsanalys som ligger till grund för internkontrollplanen.

Revisionen önskar att socialnämnden lämnar sina synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten, tillsammans med eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

Svar på granskning

Revisionen rekommenderar socialnämnden att:

Se över arbetet med målstyrning i syfte att förbättra måluppfyllelsen

Revisionen anser att nämnden bör se över arbetet med målstyrning och arbeta aktivt för att förbättra måluppfyllelsen. Vidare anser de att nämnden mer regelbundet bör följa upp målen i syfte att i tidigt skede kunna identifiera avvikelser och vidta åtgärder. Slutligen påtalar revisionen att nämnden bör se över de strategiska åtgärderna och säkerställa att de är förenliga med syftet att främja måluppfyllelse.

Det målprogram som antagits av fullmäktige och som gäller för perioden 2019-2023 gör gällande att fullmäktige i årsplanen beslutar om resultatuppdrag med tillhörande styrta/målnivå som nämnden tilldelas. Detta medför att nämnden inte själv kan utforma styrta/målnivåer för resultatuppdragen.

Nämnden instämmer i att arbetet med målstyrningen behöver ses över, ett arbete som bör göras årligen utifrån de erfarenheter som kan utläsas av föregående år. Nämnden kan också när den "tittar i backspeglarna" se att den kunnat vara tydligare med om målen klarats eller inte, visat på fler parametrar än enbart procenttalet samt även vägt in vad som var syftet med målen. Detta exemplifieras nedan.

Nöjdhet i särskilt boende. Det målet nås inte och det är lägre utfall än föregående mätning, andel nöjda 80 %, föregående mätning 83 %. Dock hade i beskrivande text kunnat redovisas att nöjdheten är märkbart bättre än snittet för riket (77 %) och snittet för jämförbara kommuner (75 %).

Nöjdhet med hemtjänsten. Det målet nås inte och det är lägre utfall än föregående mätning, andel nöjda redovisas till 79 %. Både snittet för riket och snittet för jämförbara kommuner är högre. Tydligt att ett utvecklings och förbättringsarbete behövs.

Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd. Målet på 0,7 % nås inte utan utfallet står kvar på samma nivå som föregående år, nämligen 0,9 %. Dock är antalet hushåll i behov av långvarigt ekonomiskt bistånd lägre, dvs 113 hushåll vilket är 22 färre än 2021. Här kunde nämnden förtydligat att i realiteten var det färre som behövde långvarigt ekonomiskt bistånd, vilket nämnden tolkar som syftet med formuleringen.

Nämnden eget mål på att andelen överklagade biståndsbeslut som går nämnden emot inte ska överstiga 5 % skall sättas i sitt sammanhang att när målet togs fanns inget nuläge, utan avsikten är att målet skall revideras utifrån den nulägesbild som kommer att växa fram.

Det ligger i nämndens intresse att den verksamhet som bedrivs bidrar till uppfyllnad av såväl kommunfullmäktiges mål som nämndens eget mål. Nämnden kommer även fortsättningsvis att följa utvecklingen löpande, vilket dokumenteras främst i samband med 4-månaders rapporten respektive delårsbokslutet.

Arbetet med strategiska åtgärder kommer att inför år 2024 behöva revideras utifrån att kommunen har tagit fram ett nytt målprogram för 2024-2027. Det programmet innebär en del förändringar vad gäller vem som beslutar om målen.

Se över åtgärdsplanen och säkerställa att den är tillräcklig för att nå en budget i balans

Nämndens delar revisionens bild av den allvariga ekonomiska situationen för nämnden. Nämndens och förvaltningens arbete har, utöver återhållsamhet på påverkbara kostnader, fokuserat på att identifiera orsaker till budgetöverskridandena. Detta för att kunna identifiera vilka områden där det kan påvisas varför kostnaden är högre än budget och sannolikheten att den kostnaden kan påverkas på kort eller lång sikt. Vilka områden där underskottet behöver analyseras djupare och utifrån de analyserna kunna

peka på var åtgärder kan och bör sättas in. Att ta i beaktande är att mycket av nämndens verksamhet styrs av lagstiftning, dock att lagstiftningen säger att hjälp och stöd skall ges men inte exakt i vilken omfattning.

När rubricerat yttrande skrivs pågår analysen av 4-månaders bokslutet för 2023. Exempel på vad som kunnat redovisas i det ovan angivna analysarbetet redovisas i bilaga 1.

Regelbundet följa upp effekterna av åtgärderna i handlingsplanen

Det ligger i nämndens intresse att effekten av de kostnadsreducerande åtgärder som nämnden föreslår rapporteras till nämnden. Nämnden sammanträder en gång i månaden, med undantag för juli månad. Nämnden kommer även fortsättningsvis att följa utvecklingen vid dessa månadssammanträden, samt i samband med 4-månaders rapporten respektive delårsbokslut.

Utveckla risk- och väsentlighetsanalysen som ligger till grund för planen för uppföljning och intern kontroll

Nämnden har inför arbetet med 2024 års internkontroll påtalat att en utvecklad risk och väsentlighetsanalys behöver genomföras. Det innebär bl.a. att det risker som diskuterats redovisas och inte endast de risker som har varit underlag för internkontrollplanen.

Se över arbetet med uppföljning av intern kontroll och säkerställa att åtgärderna genomförs

Nuvarande rutin för nämnden har varit att följa upp interkontrollplanen i samband med de tre boksluten under året. Nämnden kommer att föra en fördjupad dialog om en tätare uppföljning bedöms nödvändig.

Mats Collin
Förvaltningschef

Bilaga till yttrande - Socialnämndens svar på "Grundläggande graskning av Socialnämnden 2022" daterad 230515

När rubricerat yttrande skrivs pågår analysen av 4-månaders bokslutet för 2023. Exempel på vad som kunnat redovisas i det analysarbetet redovisas nedan.

För att visa på den analys och kartläggning som beskrivs i yttrandet kan följande exempel redovisas som pekar på att det finns en mängd kostnader som är väldigt svåra att påverka, och där åtgärder behöver sättas in på någon annan del av nämndens verksamheter.

Budget för hemtjänsten i relation till den omfattning av personal som behövs för att kunna utföra den beviljade tiden. Uträkningen visar på ett ökat behov av ca 19 mnkr för att klara att verkställa det beviljade biståndet inom budget.

Till det kommer det som nämnden inför denna 4-månadersrapport kunnat ta fram underlag för.

Behovet av dubbelbemanning i hemtjänsten (dubbelbemanning ingår inte i nuvarande ersättningssystem för hemtjänsten). Utifrån de senaste månadernas utfall indikerar dubbelbemanning en kostnad högre än årsbudget motsvarande ca 6 mnkr.

Den tid det tar att utföra hälso- och sjukvårdsinsatserna delegerade från legitimerad personal till hemtjänstpersonal, ingår ej i nuvarande ersättningssystem. Utifrån de senaste månadernas utfall indikerar det en kostnad högre än årsbudget motsvarande ca 4 mnkr.

Den del av PO-påslaget som är högre än vad som fanns i beräkningen för budgeten. Indikerar ca 6,8 mnkr i högre kostnad än vad som finns i årsbudgeten.

Lokaler, främst inom särskilda boendena, där hyreshöjningen varit ca 10 % och budgeten utgår från en hyreshöjning på 4 %. Den skillnaden indikerar en kostnad högre än årsbudget motsvarande ca xxx mnkr.

Kostnader som finns, men som förvaltningen i nuläget inte kunnat sätta siffror på, är kostnader för begränsning av smitta ("Covid kostnader").

Den överkapacitet som är en följd av att den absoluta merparten arbetar heltid, dvs vissa tider på dygnet finns det mer personal än vad behovet egentligen är.

Av ovanstående områden där kostnaderna bedöms bli högre än budget är det inom dubbelbemanning och hälso- och sjukvårdsinsatser som åtgärder har störst sannolikhet att ge en effekt. Inom övriga områden är förändringar svårare att göra som ger effekt på den "kostnadsposten", varför åtgärder behöver ske inom andra delar av förvaltningens verksamheter som motsvarar det befarade överskridandet.

Härnösands kommuns revisorer

Till
Socialnämnden

För kännedom:
Kommunfullmäktiges presidium
Kommunstyrelsen

2023-03-31

Revisionsrapport "Grundläggande granskning - socialnämnden"

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en grundläggande granskning för att bedöma om kommunstyrelsen har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Revisionen önskar att socialnämnden lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten senast den 2 juni 2023. Av svaret bör det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

Svaret skickas till Lena Medin, KPMG (mailadress lena.medin@kpmg.se) för vidarebefordran till revisorerna.

För Härnösands kommuns revisorer

Ingrid Flodin
Vice ordförande

Bo-Anders Öberg
2:a vice ordförande

Grundläggande granskning – socialnämnden

Rapport
Härnösands kommun

KPMG AB

2023-03-31

Antal sidor 8

Härnösands kommun

Grundläggande granskning – socialnämnden

2023-03-31

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	4
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Målstyrning	5
3.1.1	Bedömning	5
3.2	Ekonomistyrning	6
3.2.1	Bedömning	6
3.3	Uppföljning av intern kontroll	7
3.3.1	Bedömning	7
4	Slutsats och rekommendationer	8

Härnösands kommun

Grundläggande granskning – socialnämnden

2023-03-31

1 Sammanfattning

Kommunallagen (KL 12 kap 1§) ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisnings-system och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att nämnden bör se över arbetet med målstyrning och uppföljning. Vi bedömer att nämnden bör se över åtgärdsplanen och tillse att tillräckliga åtgärder för att nå en budget i balans vidtas. Vidare bedömer vi att nämnden bör se över arbetet med intern kontroll och uppföljning.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi socialnämnden

- att se över arbetet med målstyrning i syfte att förbättra måluppfyllelsen, se avsnitt 3.1
- att se över åtgärdsplanen och säkerställa att den är tillräcklig för att nå en budget i balans, se avsnitt 3.2
- att regelbundet följa upp effekterna av åtgärderna i handlingsplanen, se avsnitt 3.2
- att utveckla risk- och väsentlighetsanalysen som ligger till grund för planen för uppföljning av intern kontroll, se avsnitt 3.3
- att se över arbetet med uppföljning av intern kontroll och säkerställa att åtgärder genomförs, se avsnitt 3.3

Härnösands kommun
Grundläggande granskning – socialnämnden

2023-03-31

2 Bakgrund

Kommunallagen (KL 12 kap 1§) ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisnings-system och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen är att bedöma om styrelse och nämnder har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Resultatet av granskningen ligger till grund för revisorernas ansvarsprövning tillsammans med övriga granskningar.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

— Kommunallagen (2017:725)

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

— Dokumentstudier av underlag från nämnden

— Intervjuer/avstämningar med nämnden

Rapporten är faktakontrollerad av förvaltningschef.

Härnösands kommun

Grundläggande granskning – socialnämnden

2023-03-31

3 Resultat av granskningen

3.1 Målstyrning

Av kommunfullmäktiges årsplan för år 2022 framgår att kommunövergripande mål 5 "jämförd och solidarisk välfärd av hög kvalitet" berör nämndens verksamhet. Till målet finns tre resultatuppdrag tilldelade nämnden.

- Brukarens nöjdhet med sitt särskilda boende ska öka
- Brukarens nöjdhet med sin hemtjänst ska öka
- Andelen vuxna biståndstagare med långvarigt ekonomiskt bistånd ska minska

Vidare framgår av årsplanen målnivåer för 2022 till respektive resultatuppdrag.

Socialnämnden antog den 16 december 2021¹ verksamhetsplan för år 2022. Av verksamhetsplanen framgår det övergripande målet med tillhörande resultatuppdrag. Till resultatuppgifterna har nämnden formulerat strategiska åtgärder. Av verksamhetsplanen framgår ytterligare åtgärder kopplade till de strategiska åtgärderna.

Vidare framgår av verksamhetsplanen ett nämndsmål som kopplas till övergripande mål 5.

Vi har tagit del av delårsrapport per 2022-08-31² och noterar att nämnden följt upp samtliga resultatuppdrag kopplat till det övergripande målet. Inget av resultatuppgifterna, och således målet, bedöms uppnås vid årets slut. Inte heller nämndsmålet bedöms kunna klaras. Vidare framgår av delårsrapporten att arbete pågår med de strategiska åtgärderna.

Vi har tagit del av verksamhetsberättelse för år 2022³ och vi noterar att resultatet är detsamma som i delårsrapporten. Inget av resultatuppgifterna, och således det övergripande målet, har uppnåtts.

3.1.1 Bedömning

Vi anser att nämnden bör se över arbetet med målstyrning och arbeta aktivt för att förbättra måluppfyllelsen. Vi anser att nämnden mer regelbundet bör följa upp målen i syfte att i tidigt skede kunna identifiera avvikelser och vidta nödvändiga åtgärder.

Vidare anser vi att nämnden bör se över de strategiska åtgärderna och säkerställa att de är förenliga med målen i syfte att främja måluppfyllelsen.

¹ SN 2021-12-16 § 143

² SN 2022-10-03 § 90

³ SN 2023-02-23 § 17

Härnösands kommun

Grundläggande granskning – socialnämnden

2023-03-31

3.2 Ekonomistyrning

Socialnämndens budget för år 2022 uppgår till 638,9 mnkr.

I samband med verksamhetsplanen fastställde nämnden en åtgärdsplan för kostnadsreduceringsåtgärder. Vi noterar att beräknad effekt inte framgår för samtliga åtgärder.

Nämnden följer upp ekonomin i månadsrapporter, fyramånadersrapport per 2022-04-31⁴ samt delårsrapport per 2022-08-31. Av fyramånadersrapporten framgår ett underskott på -6,7 mnkr. Helårsprognosen uppgår per april till ett underskott på -26 mnkr. Även åtgärdsplanen följs upp i fyramånadersrapporten.

Av delårsrapporten per sista augusti framgår ett underskott för perioden på -21,8 mnkr. Prognosen för helår uppgår till ett underskott på -27,4 mnkr. Underskottet förklaras huvudsakligen av personalkostnader som utgör 17,1 mnkr av det totala underskottet. Vidare framgår uppföljning av handlingsplanen i delårsrapporten genom beskrivning av genomfört och pågående arbete. Däremot framgår inga effekter av arbetet med åtgärderna i handlingsplanen.

Nämnden anger att det finns en osäkerhet i prognosbedömningarna till följd av problem med byte av socialtjänstens och HR:s verksamhetssystem.

Av verksamhetsberättelsen framgår ett underskott på -30,8 mnkr.

3.2.1 Bedömning

Vi ser fortsatt allvarligt på den ekonomiska situationen i nämnden. Vi konstaterar att en handlingsplan har tagits för att hantera underskottet. Dock anser vi att nämnden i handlingsplanen bör ange förväntade effekter av åtgärderna för att säkerställa att tillräckliga åtgärder har vidtagits för att nå en ekonomi i balans.

Vidare anser vi att nämnden regelbundet bör följa upp effekterna av genomförda åtgärder, och inte enbart redovisa genomfört och pågående arbete. Detta för att kontinuerligt kunna vidta ytterligare åtgärder vid behov.

⁴ SN 2022-05-31 § 48

Härnösands kommun

Grundläggande granskning – socialnämnden

2023-03-31

3.3 Uppföljning av intern kontroll

Socialnämnden antog i samband med verksamhetsplanen internkontrollplan för år 2022. Till grund för internkontrollplanen, som omfattar nio kontrollmoment, ligger en risk- och väsentlighetsanalys. Däremot begränsas risk- och väsentlighetsanalysen till de punkter som valts ut till uppföljning av intern kontroll. Vi menar att det kan finnas fler risker i verksamheten som behöver bedömas.

Av internkontrollplanen framgår vad som ska kontrolleras kopplat till respektive kontrollmoment samt ansvarig för detta.

Vi noterar att samtliga kontrollmoment kvarstår sedan 2021 års internkontrollplan med några omformuleringar.

Vi har tagit del av uppföljning av internkontrollplanen i delårsrapport per sista augusti och noterar att kontroll av samtliga kontrollmoment har genomförts eller påbörjats. Fyra kontrollmoment bedöms som röda, fyra kontrollmoment bedöms som gula och ett kontrollmoment bedöms som grönt. För samtliga kontrollmoment framgår kommentarer till resultatet av kontrollen.

Av verksamhetsberättelsen framgår att arbete med sex kontrollmoment är slutfört. Fyra av dessa bedöms som gröna, ett bedöms som gult och ett som rött. Gällande de tre återstående kontrollmomenten pågår arbetet. Två av dessa bedöms som gula och ett som rött.

3.3.1 Bedömning

Vi konstaterar att nämnden upprättat en risk- och väsentlighetsanalys till grund för internkontrollplanen. Vi anser dock att samtliga risker inom verksamheten bör bedömas.

Vidare anser vi att nämnden bör följa upp internkontrollplanen mer regelbundet i syfte att i ett tidigt skede kunna identifiera avvikelser och vid behov vidta åtgärder. Vi anser även att nämnden bör säkerställa att åtgärder vidtas för identifierade avvikelser.

Härnösands kommun

Grundläggande granskning – socialnämnden

2023-03-31

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att nämnden bör se över arbetet med målstyrning och uppföljning. Vi bedömer att nämnden bör se över åtgärdsplanen och tillse att tillräckliga åtgärder för att nå en budget i balans vidtas. Vidare bedömer vi att nämnden bör se över arbetet med intern kontroll och uppföljning.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi socialnämnden

- att se över arbetet med målstyrning i syfte att förbättra måluppfyllelsen, se avsnitt 3.1
- att se över åtgärdsplanen och säkerställa att den är tillräcklig för att nå en budget i balans, se avsnitt 3.2
- att regelbundet följa upp effekterna av åtgärderna i handlingsplanen, se avsnitt 3.2
- att utveckla risk- och väsentlighetsanalysen som ligger till grund för planen för uppföljning av intern kontroll, se avsnitt 3.3
- att se över arbetet med uppföljning av intern kontroll och säkerställa att åtgärder genomförs, se avsnitt 3.3

Datum som ovan

KPMG AB

DocuSigned by:
Kristin Larsson
AC68F42812FC43C...
Kristin Larsson
Kommunal revisor

DocuSigned by:
Lena Medin
9CB391F9DD1D41B...
Lena Medin
Certifierad kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Mats Collin
mats.kollin@harnosand.se

Socialnämnden

Revidering av beslut "Framtida behov av boende för äldre, demenssjuka och äldre personer med psykisk funktionsnedsättning"

Förslag till beslut

Socialförvaltningen föreslår Socialnämnden besluta

att utöka antalet särskilda boende platser med 45 nya platser genom nyetablering av ett särskilt boende,

att nämnden konstaterar att nämndens tidigare beslut att avveckla Solbackens 19 platser nu är på väg att fullbordas, och att nämndens beslut kvarstår att även dessa platser skall återinrättas i det nya boende,

att avveckla särskilda boendet Härnögården och integrera motsvarande 45 platser i det nya äldreboendet,

att det nya äldreboendet därmed kommer att ha totalt 110 platser, samt

att överlämna ärendet till kommunstyrelsen för kännedom.

Beskrivning av ärendet

Socialnämnden beslutade den 17 juni 2021 i rubricerat ärende. Det beslutet innefattade bland annat:

Att utöka antalet särskilda boende platser till år 2023 med 40 nya platser genom nyetablering av ett särskilt boende. Att avveckla särskilda boendet Solbacken och integrera motsvarande 19 platser i det nya äldreboendet, det vill säga till totalt ca 60 platser.

Avvecklingen av Solbacken tidigare lades genom ett senare beslut av nämnden och beräknas under maj månad 2023 vara helt genomförd. Ett lokalprogram för det nya boendet har tagits fram, men starten av bygget för det nya boendet har skjutits på framtiden, då beslut ännu inte fattats var boendet ska placeras.

Förvaltningen föreslår nu att även Härnögården med dess 45 platser avvecklas och motsvarande antal platser tillskapas i det nya boendet som ska byggas. Orsaken till det är att nuvarande hyresavtal på Härnögården går ut den sista december 2026. Utifrån beräknad byggtid för ett nytt boende

Datum
2023-05-16Dnr
SOC/2020-000268

beräknas ett sådant vara klart någon gång under 2026, beroende på när byggstart kan ske.

Det nya boendet förslås få 110 platser vilket är en ökning med 5 platser jämfört med tidigare utökningsbeslut. Den ökningen beror på önskan från förvaltningen att tillskapa avdelningar som innehåller 10 platser per avdelning för möjlighet till bästa möjliga driftsekonomi. Ett stort boende ökar även möjligheterna att samnyttja de resurser som blir en effekt av medarbetarnas rätt till heltid.

I övrigt hänvisas till den utredning och underlag som presenterades inför nämndens beslut i juni 2021.

Socialt perspektiv

Förslaget på fler boendeplatser bör skapa en ökad social trygghet i form av fler särskilda boendeplatser för äldre och dementa. Nämnden undviker därmed att få en för lång kö av medborgare som väntar på plats i särskilt boende.

Förslaget bedöms inte ha någon inverkan på barnperspektivet.

Ekologiskt perspektiv

Förslaget bedöms inte ha någon inverkan på detta perspektiv.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Förslaget bedöms ha en återhållande effekt på framtida kostnader då de invånare som behöver kan erbjudas särskilt boende samt att boendet ger förutsättningar för kostnadseffektiv drift. Vidare kommer avveckling av mindre enheter att effektivisera nyttjandet av resurser och hålla tillbaka kostnadsökningar.

Ökningen av boendeplatser minskar risken för att förvaltningen inte kan verkställa boendebeslut inom lagstadgad tid.

Mats Collin
Förvaltningschef

Bilagor

Bilaga 1	Protokollsutdrag 2021-06-17 § 82 Framtida behov av boende för äldre, demenssjuka och äldre personer med psykisk funktionsnedsättning.
Bilaga 2	Utredning - Behov av boende för äldre, demenssjuka och för personer med psykisk funktionsnedsättning, 2021-06-09.

Socialnämnden

§ 82

Dnr 2020-000268 1.1.3.1

Framtida behov av boende för äldre, demenssjuka och äldre personer med psykisk funktionsnedsättning

Socialnämndens beslut

Socialnämnden beslutar

att utöka antalet särskilda boende platser till år 2023 med 40 nya platser genom nyetablering av ett särskilt boende och att nybyggnationen möjliggör till utveckling och utökning av platser vid behov,

att avveckla särskilda boendet Solbacken och integrera motsvarande 19 platser i det nya äldreboendet, dvs till totalt ca 60 platser,

att utöka antalet platser vid korttidsenheten från 18 till 20 platser, med möjligheter att kunna utöka platserna då vårdbehovet så kräver i lokaler som möjliggör samlokalisering med dagverksamhet för demenssjuka, nattpatrull och hälso- och sjukvård,

att införa insats korttidsvistelse med dessa inriktningar: Utredningsplats, palliativ vård och omsorg, träningsplats, avlastningsplats och trygghetsplats. Alla insatstyperna bör vara kopplade till mål med insatserna,

att införa ny insats inom hemtjänsten: Avlastning via hemtjänst,

att det bedömda behovet av 40 nya särskilda boendeplatser samt ca 20 korttidsplatser räcker som utbyggnad förutsätter att socialnämnden ges möjlighet till fortsatt utveckling av det förebyggande arbetet och att fler Trygghetsboenden etableras, samt

att överlämna ärendet till kommunstyrelsen för kännedom.

Yrkanden

Margareta Tjärnlund (M) yrkar på ändring av socialförvaltningens föreslagna att-sats; *att utöka antalet särskilda boende platser till år 2023 med 40 nya platser genom nyetablering av ett särskilt boende*, ändras till; att utöka antalet särskilda boende platser till år 2023 med 40 nya platser genom nyetablering av ett särskilt boende *och att nybyggnationen möjliggör till utveckling och utökning av platser vid behov*.

Krister Mc Carthy (S) yrkar på ändring av socialförvaltningens föreslagna att-sats; *att utöka antalet platser vid korttidsenheten från 18 till 20 platser, i*

Socialnämnden

§ 82. Fort

lokaler som möjliggör samlokalisering med dagverksamhet för demenssjuka, nattpatrull och hälso- och sjukvård, ändras till; att utöka antalet platser vid korttidsenheten från 18 till 20 platser, med möjligheter att kunna utöka platserna då vårdbehovet så kräver i lokaler som möjliggör samlokalisering med dagverksamhet för demenssjuka, nattpatrull och hälso- och sjukvård.

Krister Mc Carthy (S) yrkar på tillägg av ytterligare en att-sats: att det bedömda behovet av 40 nya särskilda boendeplatser samt ca 20 korttidsplatser räcker som utbyggnad förutsätter att socialnämnden ges möjlighet till fortsatt utveckling av det förebyggande arbetet och att fler Trygghetsboenden etableras.

Samtliga ledamöter och tjänstgörande ersättare yrkar bifall till yrkanden från Krister Mc Carthy (S) och Margareta Tjårlund (M).

Propositionsordning

Ordförande finner att det finns ett förslag till beslut; enligt yrkanden från Margareta Tjårlund (M) och Krister Mc Carthy (S).

Ordförande finner att Socialnämnden beslutar enligt förslaget.

Bakgrund

Förvaltningen inledde hösten 2020 ett arbete med att ta fram underlag till framtida behov av äldreboenden, samt korttidsvårdens inriktning.

Förvaltningens tankar presenterades första gången för socialnämnden i december. I maj 2021 hade nämnden en djupare genomgång av förvaltningens förslag, och nämnden beslutade att förslaget skulle delges kommunala pensionärsrådet för att rådet skulle ges möjlighet att inkomma med synpunkter. Pensionärsrådet synpunkter redovisas i bilaga 2.

Förvaltningens förslag utgår i korthet från en fortsatt utveckling av hälsofrämjande och förebyggande insatser, ett förtydligande av korttidsvårdens uppdrag samt viss förändring inom hemtjänsten.

Utredningens beräkningar visar på ett behov av utökning då det gäller permanenta boendeplatser vid särskilt boende, förvaltningens bedömning är att en utbyggnad med 40 platser bör räcka förutsatt att fortsatt satsning sker på förebyggande och hälsofrämjande åtgärder, samt att fler Trygghetsboenden etableras. Därutöver föreslås ett av de mindre äldreboendena i centrala Härnösand avvecklas och motsvarande antal platser tillskapas tillsammans med förslaget om 40 nya platser. Det vill säga ett nytt boende med ca 60 platser. Vidare visar utredningen på behov av viss utökning av befintligt antal platser inom korttidsenheten. Förvaltning avser bl.a. att utreda förutsättningarna för och överväga möjligheten att inrätta

Socialnämnden

§ 82. Fort

exempelvis trygghetsplatserna på de sex lediga platser som finns i anslutning till Högsjögården.

Slutligen visar utredningen på behovet av att införa en ny insats i form utav avlastning via hemtjänst om avveckling av insatsen växelvård på korttidsenheten sker.

Socialt perspektiv

Förslaget på fler boendeplatser bör skapa en ökad social trygghet i form av fler särskilda boendeplatser för äldre och dementa. Nämnden har idag en för lång kö av medborgare som väntar på plats i särskilt boende.

Även den tydliga inriktningen av korttidsvården med bl.a. avlastningsplats och trygghetsplats bör bidra till ökad trygghet, liksom möjligheten att kunna få avlastning via hemtjänst. Förslagets inriktning mot utvecklat förebyggande och hälsofrämjande arbete bidrar också till en förstärkning av det sociala perspektivet.

Ekologiskt perspektiv

Förslaget bedöms inte ha någon inverkan på detta perspektiv.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Förslaget bedöms ha en återhållande effekt på framtida kostnader. Detta främst genom den tydliga markeringen på hälsofrämjande och förebyggande arbete, vilket i andra kommuner har visat sig vara lönsamt även ur ett ekonomiskt perspektiv.

Vidare kommer tillskapandet av en större driftsenhet för särskilt boende, inklusive avveckling av en av de mindre enheterna, att effektivisera nyttjandet av resurser och hålla tillbaka kostnadsökningar.

Beslutsunderlag

Socialförvaltningen, tjänsteskrivelse, 2021-06-14.

Socialförvaltningen, Behov av boende för äldre, demenssjuka och för personer med psykisk funktionsnedsättning, 2021-06-08.

Socialförvaltningen, Brev - Synpunkter angående Framtida behov av boende för äldre, demenssjuka och äldre personer med psykisk funktionsnedsättning, 2021-05-20.

Remissvar från Pensionärsrådet 2021-06-09.

Behov av boende för äldre, demenssjuka och för personer med psykisk funktionsnedsättning

Detta är en komplettering till tidigare utredning:

Behov av boende för äldre, dementa och för personer med psykisk funktionsnedsättning (Henrik Petre, 2018, Kommunstyrelseförvaltningen).

Förslag till beslut:

- att införa ny insats inom hemtjänsten: Avlastning via hemtjänst.
- att införa insats korttidsvistelse: med dessa inriktningar: Utredningsplats, palliativ vård och omsorg, träningsplats, avlastningsplats och trygghetsplats. Alla insatstyperna bör i så fall vara kopplade till mål med insatserna.
- att utöka antalet platser vid korttidsenheten från 18 till 20 platser, i lokaler som möjliggör samlokalisering med dagverksamhet för demenssjuka, nattpatrull och hemsjukvård.
- att utöka antalet särskilda boende platser till 2023 med 40 nya platser genom nyetablering av särskilt boende.
- att integrera Solbackens 19 platser i etableringen av nytt särskilt boende.

Förvaltningens åtgärder:

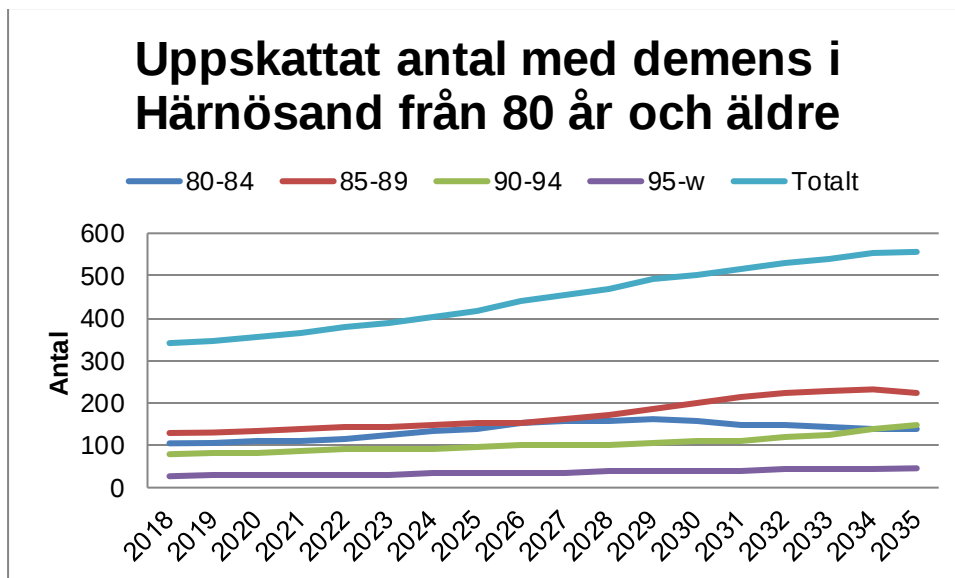
- Arbeta än mer effektivt med Samordnad individuell planering (SIP), inte minst i samband med utredning av behov av särskilt boende.
- Fortsätta arbetet med förebyggande åtgärder, implementering av BPSD, rehabiliterande synsätt, den salutogena tanken.
- Överväga om de sex platserna på Högsjögården (Pärnan) ska användas som trygghetsplatser

Förutsättningar:

- Utredningen förutsätter fortsatt offensiv när det gäller förebyggande arbete och etablering av trygghetsboenden.

Demenssjuka:

I utredningen Behov av boende för äldre, dementa och för personer med psykisk funktionsnedsättning (Petre, 2018), beskrivs antalet över 80 år som prognostiseras vara drabbade av demenssjukdom.

(Källa: SBU-rapport, *Demenssjukdomar, en systematisk litteraturöversikt (2005)*).

Demenssjukdom utvecklas över tid och att alla inte är i behov av plats på vård och omsorgsboende. Den totala ökningen sker succesivt över tidsspannet och ökningen avtar och planar ut under 2034. Därefter förväntas antalet demenssjuka minska igen på grund av att efterkommande generationer är färre till antalet. Det vill säga, det är inte på grund av att sjukdomen ökar i omfattning i populationen som gör att antalet personer med demenssjukdom ökar utan det beror på att det faktiska antalet personer som blir äldre ökar. Ålder är den i särklass viktigaste faktorn för att ökad prevalens ska uppstå.

Om man tolkar dessa siffror (alla med troligt behov av plats kommer inte söka boende, sen beror det på hur sjukdomen ter sig och vilket stöd enskild får samt vilket stöd anhöriga ges – detta har vägts in i kalkylen), och kalkylerar över behovet av antal demensplatser (De med medelsvår till svår demenssjukdom som antas vara i behov av vård och omsorgsboende) så ser det ut på följande sätt:

2020: 140 platser

2025: 151 platser

2030: 178 platser

2035: 194 platser

Utifrån beräkningar av demensprevalens och antalet drabbade av medelsvår till svår demenssjukdom utifrån hela befolkningen ser behovet av demensplatser något annorlunda ut. Enligt beräkning utifrån Jorm (beräkningsmodell för prognostisering av demensprevalens och antal invånare med medelsvår till svår demenssjukdom).

Ser resultatet över boendebehov för demenssjuka ut på följande sätt:

2020: 150 platser

2025: 168 platser

2030: 199 platser

2035: 217 platser

I kommunen finns i nuläget (2020) 133 platser med demensinriktning inom Särskilt boende i kommunen. Det är således färre än antalet platser prognosen ovan beräknar att kommunen behöver utifrån prognostiserad demensprevalens. Detta beror på att personer utvecklar demenssjukdom då de bor på vanliga äldre avdelningar. Vidare har kommunen ett bra anhörigstöd som möter upp behov och förskjuter behov av insatser. Denna beräkning av behov av boendepplatser för demenssjuka, bygger på att kommunen har fortsatt bra anhörigstöd, samt än mer utvecklad hemtjänst.

Mellan 130 000 och 150 000 personer beräknas ha en demenssjukdom i Sverige. Varje år insjuknar cirka 20 000 – 25 000 personer.

År 2030 beräknas 180 000 – 190 000 ha en demenssjukdom.

År 2050 beräknas 250 000 ha en demenssjukdom.

Siffrorna för 2030 och 2050 bygger på att befolkningsprognoserna stämmer och att inte förebyggande åtgärder eller nya behandlingsmetoder påverkar utvecklingen.

Åtgärder för att möta upp och förebygga insats behov.

Genom olika åtgärder kan man möta upp och förskjuta behov av olika sociala insatser. Särskilt boende är en väldigt kostnadsdrivande insats, som i vissa fall kan undvikas genom att medborgaren får andra insatser. I vissa fall kan andra insatser förskjuta behovet av särskilt boende.

Nedan följer några aspekter på områden där förvaltningen ser förutsättningar att utveckla än mera, för att möta upp medborgares hjälpbehov på ett bra sätt (lämplig insatsnivå) med fortsatt högt välmående hos medborgaren.

Hemtjänst:

Den vanligaste orsaken till att demenssjuka behöver boende är att olika beteenden har utvecklats hos den demenssjuka som försvårar boende i ordinarie hem. ’

Därför bör arbetet med att införa ett strukturerat arbetssätt BPSD (beteendemässiga och psykiska symtom vid demenssjukdom) prioriteras inom området hemtjänst, i enlighet med Socialnämndens beslut om åtgärd då man reducerade antalet platser vid Särskilt boende. Socialförvaltningen har certifierad utbildare i BPSD. Utbildning har skett vid kommunens korttidsenhet.

Minnesstörning och fysiska svårigheter följer med vid demenssjukdom. Däremot är inte olika beteendestörningar i form av motorisk oro, agitation, etc (BPSD- symtom), obligatoriska vid demenssjukdom (dock får 80-90% av de demenssjuka BPSD problematik under sitt sjukdomsförlopp). Detta gör att en satsning på BPSD utbildning i hemtjänsten kan förskjuta behov av plats vid demensboende.

Nollvision för begränsning och tvångsåtgärder i omsorgen är något hemtjänsten och särskilt boende samt omsorgen av funktionsnedsatta fortsatt bör arbeta med. Utbildning i nollvision finns via Svenskt demenscentrum (webbaserat) och kommunens anhörigstöd kan delta i samtal runt det, och hålla föreläsningar. Nollvisionen handlar om att göra rätt utifrån lagstiftningen samt om att hitta alternativa åtgärder för att hantera olika situationer hos våra medborgare som har hjälpbehov.

Fortsatt arbete med att uppmuntra personal att gå utbildningar via webb, Demens ABC (grundutbildning i demens), Demens ABC med inriktning hemtjänst.

Uppmuntra undersköterskor till vidareutbildning så fler blir undersköterskor med specialisering mot demenssjukdom. Det finns även möjlighet inom länet att undersköterskor läser mot psykiatrinriktning.

Härnösands kommun undersöker för övrigt om det går att starta/ge förutsättningar för en utbildning, där undersköterskor kan läsa mot rehabiliteringsinriktning. Socialförvaltningen tror att en sådan utbildning kan medföra att medarbetare får bättre förutsättningar till vidareutveckling i sina yrken. Vidare kan en sådan utbildning göra att personal inom hemtjänsten får än bättre möjligheter att verkställa ordinationer från kommunens legitimerade rehabiliteringspersonal. Framförallt skulle en sådan utbildning bidra till att det salutogena synsättet (ta tillvara på enskilds egna resurser och det friska hos den enskilde), skulle sätta sig än mera i hemtjänsten. Vidare kan en rehabiliterings utbildning bidra till stor förståelse för att överomsorg kan leda till större insatsbehov hos den enskilde. Överomsorg kan smyga sig in då verksamheter upplever tidsbrist (går snabbare att hjälpa den enskilde än att låta den enskilde göra de moment den själv klarar av). Detta med överomsorg är något förvaltningen för övrigt måste arbeta med inom flera verksamheter då det riskerar att göra enskilda hjälptagare passiva och än mer beroende.

Hemtjänstens förmåga att möta upp demenssjuka är avgörande för efterfrågan av demensplatser. Då det gäller äldre utan demenssjukdom så kan en god hemtjänst vara nyckeln till att kunna bo kvar i sitt ordinära boende än längre. Där handlar det om att framförallt kunna ge en hemtjänst som är anpassad efter enskilds behov.

Införandet av heltid som norm möjliggör att planera så att än mindre personal i hemtjänsten går till samma brukare. Det är en viktig kvalitetsfråga och kan bidra till högre grad av personcentrering. Den enskilde brukaren får bättre förutsättningar att lära känna sin personal och framförallt så ger det än bättre möjligheter för personal i hemtjänsten att lära känna den enskilde och skapa trygga relationer. Heltidsinförandet som norm kan på det sättet öka nöjdheten hos de medborgare som behöver hemtjänst och det kan i sin tur medföra bättre förutsättningar till att vilja bo kvar i ordinärt boende.

Anhörigstöd:

I kommunen arbetar anhörigstödet utifrån PER-modellen som är en evidensbaserad modell för stöd till tidigt demenssjuka och deras anhöriga. Arbetet med detta stöd enligt PER-modellen genererar att man förskjuter behov av insatser. I den forskning som bedrivs runt PER-modellen visar resultat att detta stöd genererar en förskjutning av insatsbehov. Forskningen har visat att insatserna via PER-modellen genererar en kostnadsminskning på ca 10 miljoner per år för Härnösands kommun.

Anhörigstödet ger stöd till anhöriga oavsett vad den enskilde har för sjukdom och/eller funktionsnedsättning. Stöd till anhöriga är av största vikt om anhöriga ska kunna hjälpa sina närstående som har olika typer av hjälpbehov. Den anhörige har inget omsorgsansvar för sin närstående ändå är det många anhöriga som vill ta ett stort ansvar och ser det som en kärlekshandling. Därför är det viktigt att möta upp anhöriga så de får stöd och kunskaper så deras ansvar inte blir till en börda som är ohanterlig.

Anhörigstödet har en öppen mötesplats för att erbjuda samvaro och gemenskap till personer som upplever sig vara i behov av det. Det är ett bra sätt att bidra till sammanhang vilket även kan ses som en preventiv åtgärd då det gäller att möta upp ensamhet och behov av särskilt boende. Under 2021 planeras anhörigstödet utvecklas via inrättande av en till tjänst som Anhörigkonsulent samt genom att planera och eventuellt öppna en social mötesplats till. Det är viktiga offensiva och förebyggande åtgärder för att möta upp behov. I det sammanhanget är det viktigt att efterfrågan på sociala mötesplatser blivit allt större.

Daglig verksamhet för demenssjuka:

Vidare är möjligheten till daglig verksamhet avgörande för när behov av plats vid boende uppkommer. Daglig verksamhet och mötesplats är oerhört viktiga förebyggande insatser för den enskilde men också för de anhöriga. Genom vistelse på daglig verksamhet ges också anhöriga möjlighet till återkommande avlastning.

Kvalitativa demensutredningar:

En annan aspekt på behovet av demensplatser är sjukvårdens möjligheter att göra kvalitativa demensutredningar. Där demenssjukdomen om möjligt specificeras. I de fall det rör sig om Alzheimers kan enskild erbjudas symtomlindrande läkemedel. I de fall symtomlindrande läkemedel ges så förskjuts behov av insatser. I nuläget är det många som inte får specificerade diagnoser, utan utredningen kommer fram till att ospecificerad demenssjukdom föreligger. Vilket gör att en del av de demenssjuka som utreds kommer inte få ta del av dessa symtomlindrande läkemedel. Här finns bra vårdprogram och vårdförlopp för de utredande enheternas arbete. I nutid arbetas det med att se över dessa kunskapsstöd så sjukvården på bättre sätt kan tillmötesgå enskildas behov. Det handlar om att göra de utredande enheterna inom sjukvården tryggare via kunskapsstyrning.

Detta arbete med vårdprogram och vårdförlopp är av största vikt. Då vi bland kommunens vårdcentraler (instans för basal demensutredning), har läkare som inte har geriatrisk specialist utbildning. Vidare saknas arbetsterapeuter som är viktiga i funktionsbedömningar och i utprovning av kognitiva hjälpmedel. De kognitiva hjälpmedlen kan öka autonomin hos demenssjuka och minska/förskjuta behov av insatser från socialförvaltningen.

Förhoppningen är att vårdprogram och strukturerat vårdförlopp vid demenssjukdom ska ge den kunskapsstyrning som behövs för att göra kvalitativa demensutredningar med mål om att kunna ange vilken typ av demenssjukdom den enskilde är drabbad av i större utsträckning samt erbjuda symtomlindrande läkemedelsbehandling i de fall detta är motiverat.

Välfärdsteknologi:

För att möta upp behov hos personer med kognitiva nedsättningar och de som drabbats av demenssjukdom behövs digitala lösningar. Detta i form av kognitiva hjälpmedel till enskilda, samt utifrån trygghetslarm, GPS – larm som genererar ökad trygghet. Allt detta förutsätter fortsatt utveckling av välfärdsteknologin samt förutsättningar för användandet av denna teknik, tex bredbands möjligheter i hela kommunen. Trygghetskameror och annan välfärdsteknik kan vara av stor betydelse för upplevd trygghet och medföra att medborgaren som har ett hjälpbehov ges större autonomi. Socialförvaltningens enhet för teknik och service står inför stora utmaningar då det gäller att möta dessa nya tekniska förutsättningar. Troligen är det nödvändigt att se över resursfördelningen till denna enhet.

Hemsjukvård:

Kommunen bedriver primärvård upp till sjuksköterskenivå. I hemsjukvården arbetar även legitimerad rehabiliteringspersonal (fysioterapeuter och arbetsterapeuter). De utför hälso- och sjukvårdsinsatser och delegerar sådana till bland annat personal inom hemtjänsten.

Biståndshandläggare, hemtjänstutförare samt personal vid hemsjukvården har återkommande team träffar för att på bästa sätt möta upp invånares behov. Den legitimerade personalen inom hemsjukvården är viktiga som kunskapsbärare och som rådgivande till personal inom hemtjänsten. Utbytet mellan hemtjänst och hemsjukvård är väldigt viktigt för att invånare ska kunna få en hemtjänst som ges av trygg personal och utifrån beprövad erfarenhet och vetenskap då det gäller hälso- och sjukvårds åtgärder. Medborgarens upplevelse av att hemtjänst ges utifrån ett kunskapsbaserat arbetssätt är viktigt för att de ska känna förtroende och kanske inte välja att söka särskilt boende i allt för tidigt skede. Detta innebär att samverkan mellan hemsjukvården och hemtjänsten ständigt måste vara i fokus och utvecklas.

Nära vård:

Den nationella ambitionen att skapa en hälso- och sjukvård som utgår från medborgarens behov och är än mer tillgänglig för att möta upp behov på rätt nivå kan även påverka behovet av platser vid Särskilt boende. En vård som präglas av Nära vård tanken, dvs. utgår ifrån den enskilde och inte utifrån organisationer kan skapa större trygghet för medborgarna. Komplexa behov kan hanteras än bättre med en samverkan som har sin utgångspunkt i den enskildes behov. Om medborgares behov möts upp via samverkan som utgår från medborgaren och utifrån medborgarens delaktighet så möjliggörs mer effektiv vård och omsorg. Då medborgares behov möts upp mer utifrån ett personcentrerat synsätt så tas resurser hos samhällets aktörer och medborgaren själv tillvara på ett bättre sätt. Den goda samordningen och anpassningen till medborgaren kan öka tryggheten och fler alternativ än inflyttning på särskilt boende kan bli relevanta för den enskilde.

Platser vid Särskilt boende för äldre:

När det gäller platser vid särskilt boende för äldre så är även här några olika aspekter viktiga för att möta upp (minska/förskjuta) behovet av boende:

- Hur kan upplevd ensamhet minskas?. Många äldre upplever ensamhet och det kan till viss del avhjälpas om tillgång till mötesplatser finns där man kan möta andra. Kommunen planerar för att öppna en till mötesplats för äldre utifrån detta behov under 2021.
- Möjligheten till Trygghetsboende är en viktig aspekt. Trygghetsboenden kan möta upp behov hos äldre som inte har så stora omsorgsbehov att de behöver plats på Särskilt boende. Troligen finns stor marknad fortsatt för privata initiativ då det gäller att satsa på trygghetsboenden för äldre.

Naturligtvis bör dessa trygghetsboenden erbjuda möjligheter till gemenskap och socialt umgänge så att mervärdet blir tydligt för den äldre som står inför att flytta. De som bor på trygghetsboenden söker i mindre omfattning särskilt boende enligt studier. Vidare visar studier att trygghetsboenden fångar upp personer med sämre hälsa.

De söker sig till dessa boenden för att möjliggöra socialt umgänge och gemenskap.

- Teknik och välfärdsteknologi spelar också här en roll för autonomi, samhällsdelaktighet samt känsla av ensamhet.

Riksgenomsnittet på behov av Särskilt boende

Enligt Socialstyrelsen har fyra procent av de över 80 år behov av särskilt boende (demensboende/äldre boende). Om så skulle vara fallet skulle kommunen behöva 264 platser vid särskilt boende 2020. Vi har 234 platser vid särskilt boende samt 18 platser för korttidsboende nu 2020.

Följer man denna beräkning skulle kommunen behöva 271 platser vid Särskilt boende 2025 och 276 platser 2030.

Korttidsboende

Härnösands kommuns korttidsboende har ingen tydlig inriktning. Det kommer medborgare av olika anledningar, som tex. I väntan på lägenhet vid Särskilt boende, växelvård, utredningsplats – social utredning, palliativ vård. I nuläget beviljas insatsen korttidsboende utan specifikation av innehåll.

Åtgärder:

- Avlastning i ordinärt boende: Avlastning via hemtjänst bör vara norm. Kräver beslut om att införa ny insatstyp.
- Modernisera avlastningsinsatserna: växelvård fungerar oftast som avlastning för anhörigvårdare. Vilket i en del fall är en bra insats. I många fall resulterar dock växelvården i att den enskilde utsätts för att var 14:e dag byta livsmiljö vilket kan vara väldigt påfrestande. Vid demenssjukdom kan dessa frekventa byten av livsmiljö vara direkt olämpliga för den enskilde. Avlastning i form av växelvård ska även fortsättningsvis vara möjlig utifrån individuell bedömning. Detta via insatsen avlastning på korttidsenheten. Utifrån tillskapandet av trygghetsplatser och utökade möjligheter till avlastning i hemmet kan avlastningen bli än mer personcentrerad. Brukaren får större möjlighet till avlastningsalternativ.

Tänkbara nya inriktningar för korttidsboende:

- Palliativa platser: I nuläget ges vård och omsorg till brukare i palliativt skede på samma avdelningar som övriga på korttidsenheten. Fundera över om man inte ska göra en del av enheten med inriktning (egen sluten del), mot palliativ vård och omsorg. Då undviker man att medborgare med kognitiva problem går in till de som befinner sig i ett palliativt skede. Vidare skapas en lugnare och mer harmonisk miljö.
- Träningsmöjligheter – om förvaltningen önskar att erbjuda medborgare goda möjligheter till att träna för att rehabilitera/habilitera sina förmågor och eventuellt skapa autonomi, behövs goda träningsmöjligheter på korttidsenheten. I vissa fall kan detta vara avgörande för om behov av Särskilt boende ska föreligga eller inte.
- Trygghetsplats: Ett antal platser som ger möjlighet att snabbt ge tillsyn om tex enskild blir utsatt för våld i nära relation eller om anhörigvårdaren själv blir sjuk eller inte kan hjälpa den enskilde. Trygghetsplatser kan ses som en trygghetsskapande faktor som gör att medborgare känner sig tryggare både som hjälptagare och som anhörigvårdare. Dessa trygghetsplatser ska kunna användas då kortare avlösningssbehov uppstår som är svåra att möta upp med ordinarie insatser. Vetskapen om att dessa möjligheter finns kan medföra att fler väljer att bo kvar i ordinärt boende längre om de så önskar.
- Avlastning på korttidsenheten. Detta för brukare som inte bedöms kunna få sin avlastning via hemtjänstens nya insatstyp – Avlastning i ordinärt boende. Utgångspunkten är att avlastning via hemtjänsten är normen.
- Utredningsplats: Då det är osäkert vilket behov den enskilde har, kan det vara bra med en kortare vistelse vid korttidsenheten för att se hur personen fungerar i en omhändertagande miljö där det råder ordning på mat och annat. Det kan också vara så att allmäntillståndet kan förbättras och därmed förändra insatsbehovet. Utredningsplats kan också användas då person riskerar fara illa i det ordinära boendet och då det inte går att tillgodose med hemtjänstinsatser.
- Gå ifrån insats korttidsboende till korttidsvistelse: med dessa inriktningar: Utredningsplats, palliativ vård och omsorg, träningsplats, avlastningsplats och trygghetsplats. Alla insatstyperna bör i så fall vara kopplade till mål med insatserna.

Samhällsplanering

Det är av vikt att Socialförvaltningen är en tydlig part i kommunens samhällsplanering för att kommunen ska kunna möta upp äldres behov av särskilt boende. Det handlar om att säkerhetsställa samhällsservice i hela kommunen samt om att inventera medborgares vilja och önskemål då det gäller samhällets utveckling.

- Socialförvaltningen bör ges utrymme att vara en del i arbetet med översiktsplanering för byggande i kommunen. I detta bör fokus vara tillgänglighet till samhällsservice. Samhällsservicens tillgänglighet är en viktig faktor för möjligheten att bo kvar i ordinärt boende.

Slutsatser:

- Det är rimligt att förvaltningen fortsätter arbeta med inriktningen förebyggande åtgärder. Detta för att kunna möta upp det växande behovet av insatser. I den andan bör förebyggande insatser prioriteras offensivt för att inte minst hantera de demografiska utmaningarna som kommunen står inför. Det förebyggande arbetet kommer vara avgörande för hur behovet av boendeplatser kommer att utvecklas.
- Utredningen visar att kommunen har ett behov av att utöka antalet platser vid särskilt boende. Det är rimligt att man utökar antalet platser något inom området särskilt boende.

Utredningen visar samtidigt att hur stort detta behov är och kommer att vara är beroende av olika faktorer som förebyggande arbete, god kvalitet i hemtjänst och hemsjukvård, välfärdsteknologins framfart, byggande av trygghetsboenden samt utbildnings och samverkansinsatser. Bedömningen är att behov finns av 40 platser till 2023 samt en utökning av befintliga 18 korttidsplatserna med två platser till.

- I samband med tillskapandet av fler korttidsplatser bör man överväga om samlokalisering av dagverksamhet för demenssjuka, nattpatrull och hemsjukvård ska ske. Detta ger än bättre förutsättningar för samverkan mellan enheterna. Korttidsenheten bör vara möjlig att dela upp utifrån inriktningar. Så att avgränsningar mellan tex. Palliativ vård och övrig vård- och omsorg kan ske. Vidare är träningsmöjligheter viktiga att ta med i lokalplanering. Lokalförutsättningarna som bidrar till bra träningsmöjligheter är en förutsättning för att kunna erbjuda goda rehabiliteringsmöjligheter.
- De nya 40 platser som behöver tillskapas enligt utredningen, bör placeras på ett eget boende (egen fastighet), och inte i vara sammanbyggda med något befintligt boende.

Detta utifrån att boenden med ca 100 platser kan anses vara institutionsliknande. Däremot skulle det kunna inrymma fler än 40 platser. Vid planering och etablering av 40 nya boendeplatser bör hänsyn och utgångspunkter vara utifrån aktuell forskning på området. Det handlar bland annat om möjligheterna att använda modern välfärdsteknik, ljussättning och färganpassningar.

- Särskilda boendet Solbacken med 19 platser för demenssjuka är en liten enhet. Denna lilla enhet har svårare att använda personalresurs effektivt. De boenden som är större och har fler boendeplatser har andra möjligheter att använda personal effektivt mellan avdelningarna. Solbackens utformning innebär små lägenheter och bristfälligt med utrymmen för social samvaro och träning för de boende. Lägenheternas storlek kan medföra svårigheter om enskild behöver olika hjälpmedel. Vidare finns ingen samlingsal för personalträffar och underhållning. Vid etablering av 40 nya boendeplatser kan man överväga om inte Solbackens 19 platser ska integreras och flyttas till det nya boendet, som tillskapas.
- Eventuellt använda den nedlagda avdelning Pärlan för avlastning och för trygghetsplatser (5-6) platser utöver nuvarande korttidsboende.
- I framtiden överväga om Anhörigavlösare ska anställas för att kunna möta upp enskilda som vårdas av sina anhöriga i enskilda egen bostad. Dessa Anhörigavlösare åker ut och avlastar anhöriga som tar hand om sin närstående. Det skapar trygghet och flexibel avlastning vilket kan medföra att särskilt boende inte lika snabbt blir aktuellt. Möjligheterna att bo kvar i ordinärt boende ökar.

Om anhörigavlösare anställs måste rutiner tas fram för hur ofta och hur länge den enskilde och anhörige kan använda sig av insatsen.

Vidare måste rutin finnas för när anhörigavlösning inte längre gynnar den enskilde, dvs när det ska gå över till ett ordinärt hemtjänststöd.

- Då det gäller trygghetsboenden så tror Socialförvaltningen att det kan finnas en stor marknad för sådana. Det är dock av stor vikt att dessa trygghetsboenden är anpassade för de boende.

Det kan handla om tillgänglighetsfrågor i lokalerna samt om hur sophantering ska ske i dessa fastigheter. Då sophus ligger utanför fastigheterna kan de boende behöva hjälp av hemtjänst för att kasta sina sopor. Det är ingen optimal lösning då detta gör individen oberoende i onödan, dessutom belastas kommunens hemtjänst. Det bör gå att hitta bra och ändamålsenliga lösningar för sophantering i dessa trygghetsboenden. Vidare är det av vikt att social integrering möjliggörs via samlingslokal etc. De medborgare som väljer ett trygghetsboende ska tydligt se mervärdet med boendet.

- Socialförvaltningen anser att biståndsbedömning för att erhålla plats vid något eller några av de trygghetsboenden som finns inte är en lämplig åtgärd.

Bistånd kan ges då boende på trygghetsboende behöver hemtjänst. En bedömning av rätten, att bo på trygghetsboende skulle medföra att endast de som har visst hjälpbehov skulle vara aktuella för trygghetsboende. Det goda med att även friska aktivt kan välja att bo i trygghetsboende gör dessa boenden dynamiska och att de inte signalerar institution. Så förvaltningens bedömning är att rätten till trygghetsboende inte ska regleras av biståndsbedömning.

- Hälsoförebyggande åtgärder: Kommunen bör överväga om man ska anställa dietist. Dietisten kan vara en funktion som delas mellan skolförvaltningen och socialförvaltningen. En annan variant är att göra avtal med regionen så att denna funktion även kan göra enskilda bedömningar.

Mat och dryck, dvs. nutrition och hur det fungerar är avgörande för hur medborgare med olika sjukdomar klarar sin tillvaro.

Här behövs kompetens tillföras. Det kan handla om stöd till biståndshandläggare så det informerar om vikten av regelbundna måltider, hur lång nattfasta som är lämpligt etc. Vidare kan dietisten göra bedömningar och föreslå lämpliga åtgärder vid problem. Dietisten kan i stort fungera som utbildare och stöd inom alla förvaltningens verksamhetsgrenar.

Inte minst inom anhörigstödet där allt ifrån kunskap om nutrition till matlagning kan behöva ges till de anhöriga. Fungerar inte nutritionen medför det lätt behov av särskilt boende.

- Mer kunskap och systematik då det gäller tandvård och munhälsa. Munhälsan och tandhälsan är viktig och dålig tand/munhälsa kan leda till sjukdom. Många med sjukdom far än mer illa om tand/munhälsan inte fungerar bra. Bristande tand/munhälsa kan bidra till oro och mycket annat. Detta kan orsaka att personen söker särskilt boende.

Socialstyrelsen pekar på kompetens behov för personal inom vård och omsorg då det gäller tand/munhälsa. Den uppsökande/på plats undersökningarna inom tandvården fungerar inte alltid så bra. Här behövs mer samverkan mellan huvudmännen för att förbättra situationen än mer. Bristande tand/munhälsa kan påverka enskildas beteende så att de får omfattande vård och omsorgsbehov.

Därför bör tand/munhälsa vara i fokus. God tand/munhälsa kan förebygga behov av mer omfattande social insatser.

- Aktivt arbete med samordnad individuell planering (SIP), i samband med utredning av särskilt boende. Ett beslut om särskilt boende är ett ingripande beslut för den enskildes livsföring. Utredning om behov av särskilt boende är många gånger komplext. Anhöriga kan framhålla sin syn på situationen som inte alltid harmoniserar med den enskildes uppfattning och vilja.

I samband med utredning av behov av särskilt boende kan SIP genomföras i de fall personen har komplexa förhållanden. Komplexa förhållanden kan vara att personen har ett flertal läkemedel, oro, fall tendenser, minnesproblem, tunt nätverk, ensamboende, sömnpåverkan och affektförändringar. SIP:ens syfte är i detta skede främst avsedd för att få en gemensam bild över enskilds komplexa situation. I vissa fall kan SIP:en leda fram till åtgärder som minskar vård och omsorgsbehovet i den grad att behov av särskilt boende inte längre föreligger. SIP:en ger möjlighet att samla alla aktörer runt den enskilde för att tillsammans nå all kompetens och se över vilka åtgärder som kan vidtas innan särskilt boende blir aktuellt.

- Urinläckage är ett stort problem för många enskilda. Det påverkar i allra högsta grad välbefinnandet och livskvalitet. Bekymmer med detta kan medföra isolering och att personen avstår från sociala sammanhang. I vissa fall kan dessa bekymmer bidra till att personer söker särskilt boende. Problemen kan orsaka stor påfrestning på anhöriga. Utredningar av urinläckage är utifrån detta viktiga. Kommunen kan köpa in skyddssensorer som ger fakta underlag i utredningar om urinläckage och mer kvalitativa utredningar/utprovningar av inkontinenshjälpmedel. Detta kan medföra högre livskvalitet för enskilda samt minskat behov av mer ingripande sociala insatser.

Pär Hägglund

Enhetschef

Utvecklings och kunskapsstyrnings-
enheten/ Anhörig och närstående-
Enheten.

Elisabeth Sjölander

Verksamhetschef

Särskilt boende och
Hemsjukvården

Mats Collin
mats.kollin@harnosand.se

Socialnämnden

Fysisk samordning av Korttidsenheten, Hälso- och sjukvårdsorganisationen samt Hemtjänsten

Förslag till beslut

Socialförvaltningen föreslår Socialnämnden besluta

att då nämnden är positiv till den föreslagna strategin för lokalisering av korttidsverksamheten, hälso- och sjukvårdsorganisationen samt hemtjänsten, uppdra till förvaltningen att snarast genomföra en fördjupad utredning av förslagets möjligheter och begränsningar, samt

att återkomma till nämnden med förslag till beslut efter genomförd utredning.

Beskrivning av ärendet

Socialnämnden har i juni 2021 fattat beslut om att det skall byggas lokaler för Korttids, vars verksamhet idag befinner sig i tillfälliga lokaler. Beslutet 2021 var att korttids skulle samlokaliseras med det nya äldreboendet för dementa som beslutades vid samma tillfälle. Förvaltningen lägger nu fram ett reviderat förslag kring vad som bör beaktas vid beslut om Korttids lokalisering.

I detta förslag finns även förslag kring lämplig strategi för lokalisering av hälso- och sjukvårdsorganisation (HSV) liksom för hemtjänstens grupper.

Nuvarande hyresavtal för HSV-organisationen går ut 2025-12-31 och det är inte troligt att hyresavtalet kan förlängas då annan intressent vill komma åt lokalerna som fastighetsägaren sannolikt kommer att tillmötesgå.

Vad kan vara en trolig tro om framtida utveckling inom detta område? Den nationella (och vår lokala) framtid med Nära vård kommer med all sannolikhet att innebära att fler skall få sin vård i hemmiljö, och färre på regionens sjukhus. Primärvården kommer i mycket högre utsträckning vara basen/navet i den utvecklingen, oavsett om den är regionens eller kommunens primärvård som är involverad. En mycket stor del av kommunens innevånare kommer att även av kommunen få sin vård utanför institution/äldreboende.

Vården kommer att ha stora utmaningar att i tillräcklig omfattning hitta den kvalificerade arbetskraft som krävs. Samverkan och effektivast möjliga

Datum
2023-05-16Dnr
SOC/2023-000099

nyttjande av utbildad personal kommer därför att vara en viktig del av strategin att få och behålla medarbetare. Ökade behov av närmare samarbete och samverkan mellan hemtjänst och hemsjukvård är ytterst sannolikt då fler kommer att få sin vård i hemmen istället för på sjukhus.

Enligt Sveriges kommuner och regioners (SKR) beräkningar kommer 80 % av tillkommande i arbetsför ålder behöva arbeta inom välfärden. Att då forma en framtida organisation där samarbete och samnyttjande blir ett av flera avgörande medel att möta framtiden, även om det krävs mycket mer förändringar för att möta en ökad andel äldre i befolkningen där tillskottet av arbetskraft inte kommer att räcka med nuvarande sätt att arbeta.

Förvaltningens prioriteringar i rubricerad fråga

HSV organisation skall organisatoriskt och fysiskt hållas samman, dvs oavsett om medarbetarna arbetar i hemsjukvården eller inom olika boenden skall de tillhöra samma organisation. Detta för stöd, flexibilitet och kompetensutveckling. Nuvarande organisation en del i att vi i relation till andra kommuner haft förhållandevis lättare att rekrytera legitimerad personal. Den fysiska närheten mellan hemsjukvård och hemtjänst är viktigare än fysisk närhet mellan HSV organisationen och korttidsverksamheten.

Vad behöver göras

Förvaltningen behöver snarast starta upp en utredning om förutsättningarna att fysiskt lokalisera hemtjänsten och hemsjukvården (dvs HSV-organisationen) i så nära anslutning till varandra som möjligt. Med så nära varandra som möjligt avses att fysisk kontakt mellan verksamheterna är möjligt för dagliga avstämningar, kompetensstöd mm. Denna placering bör vara så stationerad att resa ut till de olika hemtjänstområdena är så enkelt som möjligt och att även närhet till korttidsverksamheten kan uppnås.

I utredningen blir det viktigt att belysa relationen för hemtjänstens restider ut i sina geografiska område kontra möjligheten att samnyttja kompetenser. Exempelvis undersköterskor som kan ta delegeringar, specialistutbildade för vissa vårdbehov, samnyttjande av över och underkapacitet, som bl.a. uppstår på grund av rätten till heltid mm. Även vilken fysisk utformning som är möjlig och rimlig för så pass mycket människor och bilar måste analyseras, liksom behovet av eventuell rast/lokaler för dokumentations i olika delar av kommunen.

Idag har hemtjänsten endast 1 av 6 hemtjänstgrupper som inte befinner sig inom Härnösands tätort. Korttidsverksamheten placeras i anslutning till HSV-organisationen, dvs på fastlandet.

Vilka effekter eftersträvas

Vilka effekter skulle denna omställning/utveckling sträva efter?

Korttidsverksamheten kan placeras i anslutning till HSV-organisationen och i område där kravet på stimuli frihet inte behöver vara lika höga som i ursprungsförslaget när korttids verksamheten var sammankopplad med demensboendet. Det bör ge större möjlighet att hitta lämplig lokalisering.

HSV nuvarande lokaler på Kusthöjden måste lösas i väntan på att ny plats är klar, något som behöver lösas oavsett eventuell samlokalisering eller ej

beroende på att hyresavtalet löper ut. Det arbetet kan inkluderas i denna process.

Korttids nuvarande placering på Artellerigatan kan bli något längre än om det fortsatt hade varit aktuellt att samlokalisera med det nya demensboendet. Det kommer i så fall att innebära att Korttids under en period befinner sig på Artellerigatan utan att idag närliggande demensboende finns kvar där.

Med denna strategi bör förvaltning och nämnd skapat en organisation och struktur som bör ha förutsättningar att vara anpassad mot kommande utveckling av Nära vård.

Socialt perspektiv

Förslaget bedöms inte ha någon inverkan på sociala perspektivet eller barnperspektivet.

Ekologiskt perspektiv

Förslaget kan innebära viss ökad mängd resande, men detta får bedömas efter att djupare utredning genomförts.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Förslaget bedöms vara kostnadsneutralt, men öka möjligheten att samnyttja personal och ökasamarbete mellan hemtjänsten och hemsjukvården. Det innebär också ökad möjlighet till samverkan mellan hälso- och sjukvårdsorganisation respektive korttids verksamheten.

Mats Collin
Förvaltningschef

Maritha Nordin
maritha.nordin@harnosand.se

Socialnämnden

Överflyttning av städinsatser inom Hemtjänsten till Arbetslivsförvaltningen

Förslag till beslut

Socialförvaltningen föreslår Socialnämnden besluta

att förvaltningen snarast möjligt genomför en testpilot i samverkan med arbetslivsförvaltningen, innebärande att arbetslivsförvaltningen tar över ansvaret för städinsatser inom hemtjänsten,

att detta test skall avslutas senast sista september 2023,

att de båda förvaltningarna skall sträva efter att minimera antalet personer som ger den enskilde biståndstagaren stöd och hjälp, samt

att om testet faller väl ut, ge förvaltningen mandat att i dialog med arbetslivsförvaltningen, överlåta utförandet av städinsatser inom hemtjänsten från Socialförvaltningen till Arbetslivsförvaltningen.

Beskrivning av ärendet

Socialförvaltningen ser över möjligheten att flytta utförandet av städ och service inom hemtjänsten till Arbetslivsförvaltningen som kan hitta en annan finansiering av arbetstagarna.

På sikt kan det bli billigare då en del tjänster kan finansieras med arbetsmarknadspolitiska insatser. Förvaltningens hemtjänst renodlas till omvårdnad.

I framtiden kommer rekrytering av omvårdnadspersonal att bli svårare och behovet i vård och omsorg kommer att öka. Redan i dag ses svårigheter att rekrytera utbildad personal och därför behöver socialförvaltningen planera för att personalen ska räckas till alla behov som finns inom vård och omsorg.

Socialt perspektiv

Det skapas en möjlighet för Arbetslivsförvaltningen, där deras deltagare får arbeta i/träna med riktiga jobb som kan leda till anställning.

Beslutet innebär att tid frigörs under eftermiddagar, där städ oftast utförs av hemtjänstpersonal. Detta innebär att insatser som kan flyttas från morgnar eller förmiddagar flyttas till eftermiddagar och att behov av personal kan minska. Vidare kan beslutet innebära att fler sociala aktiviteter skulle kunna

Datum
2023-05-16Dnr
SOC/2023-000100

utföras hos de äldre under eftermiddagar vilket kan innebära att behovet av särskilt boende fördröjs och brukarnas nöjdhet med hemtjänsten ökar.

Ekologiskt perspektiv

Ingen miljö eller klimatpåverkan.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

I förslaget till ekonomiska ramar för budget 2024 som kommunledningsgruppens överlämnat till budgetberedningen ingår att socialnämndens kostnader skall kunna reduceras på årsbasis med 5,7 mnkr genom att flytta utförandet av städinsatser till Arbetslivsförvaltningen. I dag är kostnaden för städ i hemtjänsten ca 600 tkr per månad. Tar Arbetslivsförvaltningen över städ kommer hemtjänsten att kunna flytta insatser från morgnar och förmiddagar och på så sätt minska personalbehovet något i grupperna. Det kommer sannolikt ändå att uppstå en viss övertalighet på eftermiddagarna som kan fyllas upp med Sociala insatser.

Då en stor del av insatserna som ska utföras av ALF kommer att bekostas genom arbetsmarknadspolitiska åtgärder beräknas förändringen innebära en sänkt totalkostnad.

Mats Collin
Förvaltningschef

Maritha Nordin
Verksamhetschef

Mats Collin
mats.kollin@harnosand.se

Socialnämnden

Yttrande till IVO Dnr 3.5.1-36457/2022

Förslag till beslut

Socialförvaltningen föreslår Socialnämnden besluta

att anta förvaltningens förslag till yttrande inklusive bilagor, samt
att översända yttrandet till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Beskrivning av ärendet

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har under perioden 2020 – 2023 genomfört en granskning av den medicinska vården på särskilda boenden för äldre (SÄBO) i Sveriges kommuner. Det har främst varit genom akt granskning men även ett fysiskt besök. I Härnösand genomfördes det fysiska besöket hösten 2022.

IVO meddelade sitt beslut den 20 mars 2023.

I tillsynen har IVO granskat följande områden:

- Individuell bedömning och kompetensnivå
- Dokumentation och personalkontinuitet
- Läkemedelshantering
- Vård i livet slutskede

IVO anser att det finns brister inom följande områden.

- den personal som gör medicinska bedömningar har inte tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften och behärskar inte det svenska språket i tillräcklig omfattning.
- dokumentationen sker inte enligt gällande regelverk.
- läkemedelshantering sker inte på ett patientsäkert sätt.
- vården i livets slutskede sker inte enligt gällande regelverk.

IVO begär att nämnden redovisar

- de förbättringsåtgärder som pågår, vidtagits eller planeras inom dessa områden för att komma till rätta med de brister som IVO konstaterat,

Datum
2023-05-22Dnr
SOC/2022-000192

- uppgifter om när åtgärderna genomförts eller kommer att genomföras,
- samt hur och när effekten av planerade, pågående och vidtagna åtgärder kommer att följas upp i de fall där det är möjligt.

IVO har inte funnit brister inom följande del av området dokumentation och kontinuitet:

- Personalkontinuitet

IVO bedömer utifrån underlaget att kontinuiteten rörande vård- och omsorgspersonalen är överlag bra. Kontinuiteten gällande sjuksköterskor är bra.

IVO har begärt svar senast den 15 maj, dock har nämnden fått anstånd att inkomma med svar senast den 10 juni.

Förvaltningens förslag till yttrande redovisas i bilagorna 1-3, där själva yttrandet redovisas i bilaga 3.

Socialt perspektiv

Yttrandet bedöms inte ha inverkan på det sociala perspektivet eller på barnperspektivet.

Ekologiskt perspektiv

Yttrandet bedöms inte ha inverkan på det ekologiska perspektivet.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Yttrandet bedöms inte ha inverkan på det ekonomiska perspektivet. Nämnden är skyldig att svara på begäran om yttrande från IFO utifrån den lagstiftning de hänvisar till.

Mats Collin
Förvaltningschef

Bilagor

Bilaga 1	Återredovisning SÄBO.
Bilaga 2	Kvalitetsråd.
Bilaga 3	Redovisning åtgärder efter beslut.
Bilaga 4	IVO:s beslut.

Tillsyn av medicinsk vård och behandling för särskilda boenden för äldre

Detta formulär är utformat för vårdgivarens/huvudmannens redovisning av åtgärder med anledning av det beslut med begäran om återredovisning som Inspektionen för vård och omsorg (IVO) fattat i tillsynen av kommunens särskilda boenden för äldre (SÄBO). Redovisningen kommer att utgöra underlag för IVO:s fortsatta bedömning i ärendet.

IVO önskar att ni fyller i formuläret elektroniskt via bifogad länk i aktuellt mejl. Om ni väljer att lämna uppgifter i detta Wordformulär kan ni skicka det med e-post till IVO via e-postadressen: registrator@ivo.se eller via ordinarie postgång till den IVO adress som framgår av beslutet. Vid kontakt med IVO ange IVO:s diarienummer som finns på beslutet.

Vid eventuella frågor om formuläret kontakta IVO via: tillsyn.mitt@ivo.se

Hantering av personuppgifter

IVO behandlar personuppgifter såsom namn och funktion på den/de personer som är uppgiftslämnare. Uppgifterna används för att kommunicera med tillsynsobjektet och utreda ärendet. IVO behandlar även personuppgifter för att kunna fullfölja sitt ansvar att planera och genomföra tillsyn med utgångspunkt i egna riskanalyser samt för att utgöra underlag för årliga sammanställningar. Behandlingen är nödvändig som ett led i IVO:s myndighetsutövning och för att utföra en uppgift av viktigt allmänt intresse. Så här behandlar IVO personuppgifter.

Vilken kommun redovisar	Härnösands kommun
IVO:s diarienummer i beslutet	3.5.1-364572022
Vårdgivarens/kommunens diarienummer	SOC2022-192

Uppge vilka brister som kommunen kommer att redovisa åtgärder för, utifrån IVO:s beslut i tillsynen

- ☒ Den personal som gör medicinska bedömningar har inte tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften
- ☒ Den personal som gör medicinska bedömningar behärskar inte det svenska språket i tillräcklig omfattning
- ☒ Dokumentationen sker inte enligt gällande regelverk
- ☐ Det finns inte en kontinuitet i personalgruppen som främjar en god vård
- ☒ Läkemedelshanteringen sker inte på ett patientsäkert sätt
- ☒ Vården i livets slutskede sker inte enligt gällande regelverk

På följande sidor i formuläret redovisar ni åtgärder för de brister som ni kryssat för ovan. Övriga sidor som rör redovisning av ovanstående brister som ni inte kryssat för lämnas tomma. I slutet av formuläret finns frågor som IVO vill att ni fyller i som handlar om övriga eventuella brister samt signering av vem/vilka som har fyllt i formuläret.

Brist: Den personal som gör medicinska bedömningar har inte tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

- * Den personal som är närmast patienten har inte alltid den kunskap och kompetens som krävs för att kunna observera, tolka och signalera när patientens tillstånd förändras.
- * Det framkommer att sjuksköterskorna ofta eller ibland saknar förutsättningar att bedöma patientens hälsotillstånd på plats när det skulle behövas för att uppnå god vård.
- * Tillgången till läkare är ofta eller ibland otillräcklig.

Hur stor andel av vård- och omsorgspersonalen på SÄBO i er kommun hade en undersköterskeutbildning under 2022?

- ☐ 0-25 procent
- ☐ 26-50 procent
- ☒ 51-75 procent
- ☐ 76-100 procent
- ☐ Kan ej ta fram detta underlag

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

På flera av de särskilda boendena finns medarbetare som för närvarande studerar till undersköterska.

Kommunen har tagit fram ett material som heter "Symtomkollen", vilket kortfattat har syftet att strukturera och stödja vid kommunikationen mellan omvårdnadspersonal och sjuksköterskor. Kommunikationsmetoden S-BAR är en del av Symtomkollen. Finns också ett framtaget utbildningsmaterial som sjuksköterskor kan använda vid utbildning i användandet av Symtomkollen.

För att stärka läkarmedverkan så pågår lokal samverkan mellan vårdgivarna.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Samtliga av ovan nämnda delar är på plats och fortbildning sker löpande utifrån behovet.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Användandet av Symtomkollen följs upp via återkommande egenkontroll.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

1. Vi kommer att undersöka möjligheten för att sjuksköterskor ska kunna genomföra videokommunikation när omvårdnadspersonalen kontakter sjuksköterska. Denna åtgärd ses som ett komplement till det ordinära telefonsamtalet där även patienten kan göras mer delaktig.
2. Kommunen kommer att se över möjlighet till webbaserad kompetenshöjning i samband med introduktion av nya medarbetare.
3. I samband med nybyggnation an nytt boende planeras skapandet av ett "metodrum" för utbildning i bl.a. praktiska moment. Eventuellt kommer en annan befintlig lokal användas i ett tidigare skede.

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

1. Påbörjad hösten 2023
2. Påbörjad hösten 2023
3. Påbörjas under 2024

Redovisa hur och när effekter av eventuella planerade åtgärder kommer att följas upp

1. Egenkontroll efter 6 månader från att åtgärden påbörjats.
2. Egenkontroll efter 6 månader från att åtgärden påbörjats.
3. Egenkontroll efter 6 månader från att åtgärden påbörjats.

Brist: Den personal som gör medicinska bedömningar behärskar inte det svenska språket i tillräcklig omfattning

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

** IVO konstaterar att en del av kompetensbristen handlar om att personalen har otillräckliga kunskaper i svenska språket.*

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Kommunens uppfattning är att de medicinska bedömningarna utförs av sjuksköterskor, inte av omvårdnadspersonal. Däremot bedömer omvårdnadspersonalen när det finns ett behov av att kontakta sjuksköterska utifrån den enskilda patientens hälsotillstånd. Kommunens uppfattning är att alla sjuksköterskor som arbetar i kommunen behärskar det svenska språket i tillräcklig omfattning, dock förekommer det att några av omvårdnadspersonalen, inkl. några vikarier bedöms vara språksvaga. Se sammanställning efter verksamhetsbesök.

Vidtagna åtgärder:

En första omgång för att utbilda språkombud är klar. Språkombuden ska ge extra stöd till språksvaga medarbetare.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Åtgärden är genomförd.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Vid årliga verksamhetsbesök utifrån intervjumall.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

1. Fortsatt successiv utbildning av språkombud.
2. Använda stödet "språkförmåga i äldreomsorgen" som är framtaget av socialstyrelsen.

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

1. Hösten 2023
2. Hösten 2023

Redovisa hur och när effekten av eventuella planerade åtgärder kommer att följas upp

1. Egenkontroll av antal som utbildas. Görs i samband med årligt verksamhetsbesök.
2. Egenkontroll. Görs i samband med årligt verksamhetsbesök.

Brist: Dokumentationens sker inte enligt gällande regelverk

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

* IVO:s granskning visar att dokumentationen på SÄBO i kommunen inte sker enligt gällande regelverk.

* IVO konstaterar att det för några, flera eller flertalet patienter på SÄBO helt saknas vårdplaner.

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Kommunen har sedan november 2021 ett nytt verksamhetssystem (Lifecare). I Lifecare skapas utredande och behandlande hälsoplaner. Åtgärdskodning sker enligt socialstyrelsens föreskrifter och det kommunala urvalet av koder.

1. Hälsoplaner (vårdplaner) kan bifogas hälso- och sjukvårdsuppdrag som delegerad personal ska utföra.
2. När personal dokumenterar på respektive HSL-åtgärd hamnar den i patientjournalen och blir då synlig för den legitimerade personalen.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Åtgärderna ovan är utförda och systemet Lifecare utvecklas kontinuerligt.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Vid årlig journalgranskning som utförs av hälso- och sjukvårdens dokumentationsgrupp.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

1. Ny modell för samverkan som innefattar dialog på olika nivåer mellan kommunen och Regionen har nyligen startats upp. Planeringen för fortsatt utveckling är påbörjad. I dessa forum kan informationsöverföringen mellan huvudmännen diskuteras och utvecklas.
2. I Lifecare patientjournal kan kommunen bli producent av hälsodata till NPÖ, ska ske i samverkan med Regionen.

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

1. Har precis startat, fortsatta möten planeras till hösten 2023 och framåt.
2. Hösten 2023.

Redovisa hur och när effekten av eventuella planerade åtgärder kommer att följas upp

1. Följs upp i den gemensamma dialogen som förs mellan huvudmännen.
2. I samband med den årliga patientsäkerhetsberättelsen.

Brist: Det finns inte en kontinuitet i personalgruppen som främjar en god vård

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

* IVO konstaterar att det finns brister i personalkontinuiteten bland exempelvis vård- och omsorgspersonal, sjuksköterskor och/eller läkare.

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Redovisa hur och när effekten av eventuella planerade åtgärder kommer att följas upp

Brist: Läkemedelshanteringen sker inte på ett patientsäkert sätt

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

** IVO:s tillsyn visar att läkemedelshanteringen i kommunen inte sker på ett patientsäkert sätt.*

Delegering:

** IVO anser att det saknas tillräckliga förutsättningar för den vård- och omsorgspersonal som har delegerats arbetsuppgiften att ge läkemedel att utföra denna uppgift på ett patientsäkert sätt.*

Läkemedelsgenomgång:

** IVO konstaterar att det saknas dokumenterade läkemedelsgenomgångar i den kommunala hälso- och sjukvårdsjournalen.*

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

1. Beslut är taget att införa digital signering för läkemedelsgivning.
2. I det nya verksamhetssystemet Lifecare dokumenteras läkemedelsgenomgångar utifrån socialstyrelsens föreslagna KVA-kod.
3. Ny process har tagits fram inför delegering av läkemedelshantering.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Alla åtgärder ovan är genomförda.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

1. I den årliga patientsäkerhetsberättelsen och vid verksamhetsbesök.
2. Via markörbaserad journalgranskning samt datauttag från Lifecare som sker löpande.
3. Egenkontroll. Hösten 2023.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Implementering av digital signering för läkemedelsgivning.

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Uppstart sker successivt från sommaren 2023.

Redovisa hur och när effekten av eventuella planerade åtgärder kommer att följas upp

Via årlig patientsäkerhetsberättelse och verksamhetsbesök. Följs även löpande i våra kvalitetsråd och analysverkstäder.

Brist: Vården i livets slutskede sker inte enligt gällande regelverk

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

** Patienten ska få inflytande över hur den sista tiden i livet ska bli. Resultatet från brytpunktsamtalet behöver vara känt av den personal som vårdar patienten i livets slutskede.*

** Patienter i livets slutskede ska inte behöva avlida i ensamhet.*

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

I samband med verksamhetsbesöken så har det tydliggjorts av sjuksköterskorna att i de flesta fall så är uppdragen kring vak tydliga, vilket är kommunens arbetssätt.

Åtgärder:

1. Information har givits gällande att aktuell KVA-kod alltid ska användas vid dokumentation av brytpunktsamtal.
2. Ordinarie personal eller erfarna vikarier med god patientkännedom är de som ska sitta vak.
3. Dialog med läkemedelskommittén gällande läkemedelsanvändning i livets slutskede.
4. Samverkan med regionen i frågan.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Ovanstående åtgärder är genomförda och pågående.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

I samband med årliga verksamhetsbesök samt med stöd av markörbaserad journalgranskning. Följs även upp via den nya strukturen kring samverkan mellan regionen och kommunerna i Västernorrland

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

1. Frågan om läkemedelsanvändning har aktualiserats i länets MAS/MAR-nätverk och i samverkan med regionen.
2. Planeras ett arbete med att ta fram nya uppdaterade processer kring de befintliga riktlinjerna som finns i kommunen och i länet.

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Åtgärderna är pågående, vissa delar kommer vara klar i närtid (rutiner kring dokumentation i livets slutskede och brytpunktsamtal) och vissa under 2023.

Redovisa hur och när effekten av eventuella planerade åtgärder kommer att följas upp

I samband med årliga verksamhetsbesök samt med stöd av markörbaserad journalgranskning. Följs även upp via den nya strukturen kring samverkan mellan regionen och kommunerna i Västernorrland. Följs även löpande via våra kvalitetsråd och analysverkstäder.

Övriga identifierade brister

Har kommunen identifierat andra brister inom de områden som ingått i tillsynen som ni vill redovisa?

- ☐ Ja
☐ Nej (om nej hoppa till sista sidan för signering)

Redovisa vilka brister ni identifierat

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Redovisa hur och när effekten av eventuella planerade åtgärder kommer att följas upp

Kontrollera att alla uppgifter är ifyllda

Kontrollera att alla redovisade uppgifter är korrekta och att inget saknas. Skicka sedan svaren till registrator@ivo.se eller via ordinarie postgång till den IVO adress som framgår av beslutet. Vid kontakt med IVO ange IVO:s diarienummer som anges på beslutet.

Glöm inte att fylla i namn och funktion på uppgiftslämnaren nedan.

Namn och funktion på uppgiftslämnare

--

Datum för inrapportering

--

Kvalitetsråd

- ett nytt sätt att arbeta med kvalité

2023-01-26

Ingrid Fagerström
Marc Holmberg
Anders Engelholm

Härnösands
kommun

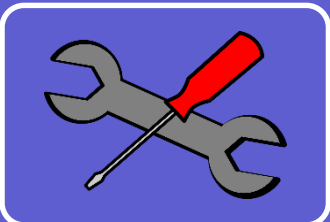
Socialförvaltningen

Nya arbetssättet

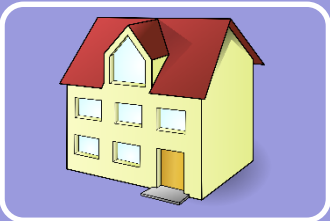
Kvalitetsråd

(Träff med verksamhetschef)

Analysverkstäder med enhetschefer

(Verksamhetschef kallar UK-enheten)

Lokalt kvalitetsarbete

(Enhetschef leder arbetet lokalt i verksamheten)

Definition av kvalitetsråd

Kvalitetsråd är en modell för systematisk uppföljning för att dra nytta av den data som samlas in och är ett systematiskt arbetssätt kring kvalitetsfrågor.

Målet är att förbättringsarbete ska ligga högt på agendan för alla berörda. Det faktum att kvalitetsfrågor är på agendan under en längre tid leder förmodligen till att det är lättare att identifiera vilka behov och prioriterade områden som verksamhetsområdet har.

Arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet är viktigt för att se hur vi kan utveckla välfärden och tillvarata våra resurser på bästa sätt

Hur arbetar vi?

- Funktioner från UK-enheten träffar respektive verksamhetschef
- En gång i månaden
- Vad har verksamhetschef för behov av analys och lärande?
- Diskussion kring olika sätt att visualisera kvalité – exempelvis via nya stödet Qlik Sense.
- Diskussion kring resultat som samlas in, som öppna jämförelser, brukarundersökningar, egenkontroll, data från verksamhetssystem mm
- Identifiera förbättringsområden, exempel:
 - Avvikelsehantering
 - Genomförandeplaner

Analysverkstäder

- Hitta metoder för ett bättre och mer systematiskt kvalitetsarbete som leder framåt
- Medvetandegöra och lyfta fram viktiga resultat som verksamheten producerar
- Stödja enhetschefer kring analys av verksamhetens resultat och hur dessa kan föras vidare till medarbetarna närmast den enskilde vård- och omsorgstagaren – där kvalitén faktiskt uppstår

Lokalt kvalitetsarbete i verksamheten

- Enhetschef tar vidare de resultat som identifierats i kvalitetsråd och analysverkstäder till verksamhetens medarbetare
- Lokala diskussioner och hur kvalitetsarbetet ska bedrivas i den egna verksamheten – för att uppnå en högre kvalitet
- Engagera medarbetarna i kvalitetsarbetet och att ta fram lokala rutiner för fungerande metoder ska användas mer.
- Ta i hand på att:

”Så här gör vi hos oss”!

Härnösands
kommun

Socialförvaltningen

Tack!

Socialförvaltningen

Socialförvaltningen

Anders Engelholm

anders.engelholm@harnosand.se

Jens Hallner

jens.hallner@harnosand.se

Elisabeth Sjölander

elisabeth.sjolandere@harnosand.seIVO
Box
901 00 UMEÅ

Redovisning åtgärder efter beslut med ert d.nr: 3.5.1-364572022

Härnösands kommun har tagit del av IVO:s beslut efter tillsyn av medicinsk vård och behandling vid särskilda boenden (SÄBO) som drivs av socialnämnden i Härnösands kommun.

De fyra områden, som IVO anser är brister inom är:

- den personal som gör medicinska bedömningar har inte tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften och behärskar inte det svenska språket i tillräcklig omfattning.
- dokumentationen sker inte enligt gällande regelverk.
- läkemedelshantering sker inte på ett patientsäkert sätt.
- vården i livets slutskede sker inte enligt gällande regelverk.

Olyckligt mediauttalande

I intervju i Sveriges radio (2023-03-24), uttalar sig Anna Karin Nyqvist enhetschef på IVO i Umeå om Härnösands beslut, där hon antyder det kan saknas rutiner i kommunen. Detta uttalande är dels helt felaktigt, IVO har inte begärt ut gällande rutiner och detta framgår inte heller i IVOs beslut 2023-03-20. Kommunen anser att detta är olyckligt, och direkt felaktigt, att en tillsynsmyndighet uttalar sig och insinuerar kring omständigheter de inte tagit in handlingar för, fattat beslut om eller ens berättat för kommunen att de sett brister kring. Detta har orsakat kommunen en förtroendeskada som varit undvikbar.

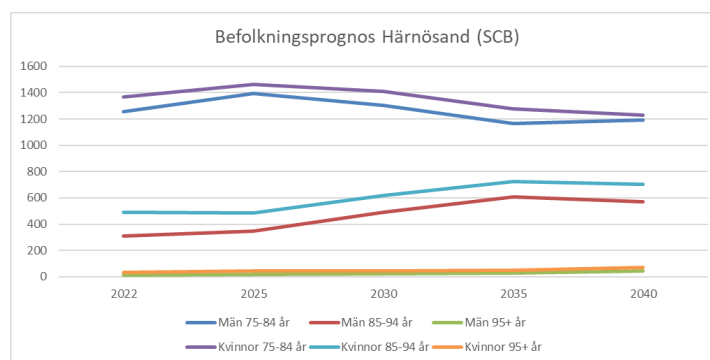
Bakgrund – kommunens inledande arbete

Inför tillsynen, som kommunen fick veta redan i juni 2022, då IVO genomförde flera nationella återföringsseminarier, har kommunen arbetat med de riskområden som IVO noterat på det nationella planet. IVO uppmanade då landets alla kommuner att gå hem och börja arbeta med de identifierade bristområdena. Så skedde i Härnösand. Flera av de identifierade

bristerna är redan åtgärdade och inom flera områden pågår – vilket kommunen ville berätta om vid tillsynsbesöket – men det ansåg inspektörerna inte fanns tid för. Om kommunen hade fått ut sina resultat före tillsynen – så hade tiden för möte med förvaltningsledningen kunnat användas mer effektivt. En stor del av tiden gick till att försöka förstå och tolka resultaten – då de presenterades löpande under mötet. Även inspektörerna menade att de själva hade svårt att tolka ”inte”-frågor – vilket försvårade samtalet ytterligare.

Härnösands kommun har sedan våren 2021 arbetat systematiskt med att analysera patientsäkerheten, utifrån Socialstyrelsens nationella handlingsplan för ökad patientsäkerhet. En lokal handlingsplan har tagits fram och även beslutats av vårdgivaren, Socialnämnden våren 2022. Resultat utifrån handlingsplanen redovisas i den årliga Patientsäkerhetsberättelsen.

Efter IVOs återföringsseminarium har kommunen arbetat parallellt med identifierade brister och med den lokala handlingsplan som socialnämnden beslutat om. Flera arbetsgrupper har sedan hösten 2022 analyserat och arbetat med utveckling för att säkra verksamheten – så att den ska stå stadigare och vara mer robust inför den förändring av demografi, som kommunen redan har börjat känna av, dvs andelen äldre, äldre ökar och andelen personer i arbetsför ålder minskar i Härnösand (figur. 1). Detta påverkar kommunens förutsättningar att rekrytera personal och personal med utbildning inom vård och omsorg.

Figur 1. Befolkningsprognos Härnösand, källa SCB.

Systematiskt kvalitetsarbete

Kommunen har även startat upp ett nytt systematiskt arbetssätt för att arbeta med och utveckla kvalitén. Arbetssättet bygger på tre nivåer. Se bild nedan.

Det nya systematiska arbetssättet startades upp hösten 2022. Återredovisning har skett till Socialnämnden (se bilaga 2) och i verksamhetsberättelser samt patientsäkerhetsberättelse. Målet är att identifiera och återföra resultat till vårdens medarbetare för att väcka engagemang och sprida goda arbetssätt. Nya egenkontroller har utarbetats för att den lokala verksamheten på ett enkelt sätt ska följa sina egna resultat och jobba med utveckling. Fler egenkontroller är under framtagande.

Arbetets genomförande efter IVO:s beslut

Efter att IVO:s beslut inkommit till kommunen beslutade förvaltningsledningen att genomföra verksamhetsbesök i alla särskilda boenden. IVO:s beslut upplevs vara av en mycket generell karaktär och förvaltningsledningens upplevelse var att det sannolikt kan se olika ut i de olika boendena. En intervjumall togs därför fram – för att fånga upp förbättringsområden och den enskilda verksamhetens utmaningar. De områden som diskuterades var satta utifrån IVOs identifierade brister.

Deltagandet vid verksamhetsbesöken var verksamhetschefer för särskilt boende och verksamhetschef hälso- och sjukvård, medicinskt ansvarig sjuksköterska, enhetschef för sjuksköterskor i särskilda boenden, lokala enhetschefer och sjuksköterskor för respektive särskilt boende.

Genomförande av verksamhetsbesök

Utifrån identifierade brister fördes samtal om både respektive särskilts boendes kvalitet, vilka styrkor som respektive verksamhet har, vilka utmaningar samt förslag på åtgärder som behöver genomföras. Varje verksamhetsbesök genomfördes på plats, med något undantag av praktiska skäl. Tiden per verksamhetsbesök var satt till tre timmar och denna tid användes vid samtliga besök. Löpande anteckningar fördes i en intervjumall som sedan kommunicerades med samtliga deltagare – för att fånga upp om det var något som behövde förtydligas, rättas.

Inför varje verksamhetsbesök hade intervjumallen skickats ut i god tid, samt IVOs beslut om identifierade brister – så att enhetschefer och sjuksköterskor

kunde förbereda sig och ta fram aktuella data som behövdes, exv. antal anställda, antal med vårdutbildning (motsvarande undersköterska) och antal år i yrket – det vill säga vilken kompetens som finns i respektive särskilt boende. Även antal återkommande vikarie och deras kompetens och erfarenhet undersöktes och verksamhetens bedömning av andel språksvaga medarbetare. Alla verksamheter hade förberett sig på ett bra sätt inför verksamhetsbesöken.

Resultat av verksamhetsbesök

Sammantaget genomfördes åtta verksamhetsbesök á tre timmar. Det var bra och intressanta och öppna samtal om varje verksamhets olika styrkor och utmaningar. Många olika perspektiv diskuterades och om de brister som IVO identifierat var applicerbara i respektive verksamhet.

Kompetens, erfarenhet och antal språksvaga – kortfattad sammanställning per verksamhet

Artillerigatan	Antal med vårdutbildning, motsvarande usk	Antal år i yrket, spannet
Fast anställda	16 av 18 (okt-23 17 st usk)	1-30
Vikarier	1 av 5	1-10
Språksvaga	Tre personal, bedöms som språksvaga.	
Styrkor	Hög andel undersköterskor. Nyfiken personal som vill lära sig mer.	
Utmaningar	Kan vara svårt att hitta tid för lokal fortbildning i vardagen.	

Brunnegården	Antal med vårdutbildning, motsvarande usk	Antal år i yrket, spannet
Fast anställda	16 av 32	1-47
Vikarier	0 av 10 (3 st pensionärer)	0-56
Språksvaga	Två-tre personal, bedöms som språksvaga, framför allt via telefon.	
Styrkor	Många personal med både vårdutbildning och lång erfarenhet.	
Utmaningar	Hög kompetens i omvårdnad, för att möta den äldre på ett bra sätt.	

Härnögården	Antal med vårdutbildning, motsvarande usk	Antal år i yrket, spannet
Fast anställda	29 av 49	4-25
Vikarier	1 av 18	10
Språksvaga	4-5 personal, bedöms som språksvaga. Dessa har inte delegering.	

Styrkor	God kompetens och bra på att möta personer med demenssjukdom. Chefer har själva arbetat som undersköterskor och kan vägleda. Vårdhundsteam.
Utmaningar	Lite skev kompetens ibland mellan olika enheter i verksamheten. Det är dock känt och får stöd när det behövs.

Högsjögården	Antal med vårdutbildning, motsvarande usk	Antal år i yrket, spannet
Fast anställda	21 av 31	Många år
Vikarier	2 av 11	Många år
Språksvaga	Inte fast personal, men vikarier, två stycken. De har inte delegering på läkemedelshantering.	
Styrkor	Hög vårdkompetens. Fyra specialist-usk inom demensområdet. Bra samarbete mellan enheterna. Mycket duktiga på aktiviteter i vardagen för de äldre. Nyfikna och vill lära sig mer för att få fler delegerade uppgifter.	
Utmaningar	Svårt att locka vikarier till verksamhet på landsbygden.	

Koltrasten	Antal med vårdutbildning, motsvarande usk	Antal år i yrket, spannet
Fast anställda	26 av 38 (69%) 4 utbildar sig	3 till 40 år
Vikarier	0 av	0 till 5-6 år
Språksvaga	Två personal som bedöms som språksvaga. Fungerar bra i vardagen då de känner varandra. Svårare via telefon med någon som inte känner dem.	
Styrkor	Hög andel med undersköterskekompetens som är bra fördelade mellan enheterna. Rutinerade chefer och sjuksköterskor.	
Utmaningar	Tappar ibland personal till sjukhuset, för de vill göra mer avancerade vårduppgifter.	

Korttids-enheten	Antal med vårdutbildning, motsvarande usk	Antal år i yrket, spannet
Fast anställda	21 av 24 anställda	2 till 38 år
Vikarier	3 av 9 vikarier är usk	1 till 40+ år
Språksvaga	Ingen personal bedöms som språksvag. Några som bryter lite – vilket kan försvåra via telefon mellan medarbetare som inte känner varandra.	
Styrkor	Hög andel undersköterskor med många år i yrket. Två specialist-usk i palliativ vård. Och en med inriktning rehabilitering.	
Utmaningar	Dokumentationen behöver utvecklas hos personalen. SBAR-användningen kan utvecklas.	

Ädelhem	Antal med vårdutbildning, motsvarande usk	Antal år i yrket, spannet
----------------	---	---------------------------

Fast anställda	25 av 43	1-30
Vikarier	1 av 20	1-30
Språksvaga	Några som bedöms som språksvaga. Flera som inte har delegering på läkemedelshantering. Något fler av vikarierna. Det kan försvåra ibland ner sjuksköterska ska kontaktas. Kan försvåra samtal över telefon.	
Styrkor	Många med lång erfarenhet och som även gått kortkurser för att lära sig mer. En specialist-usk inom demens och en inom psykiatri.	
Utmaningar	Flera utan utbildning som även har koret erfarenhet. Kan ibland vara utmaningar, schemamässigt, för att sprida de med högre kompetens.	

Älandsgården	Antal med vårdutbildning, motsvarande usk	Antal år i yrket, spannet
Fast anställda	11 av 26, 2 st utb till usk	2-40 år (snittet mellan 5-20 år)
Vikarier	2 av 14	1-30 år
Språksvaga	Två fast anställda och en vikarie upplevs som språksvaga. Fungerar bra med delegerade uppgifter. Är noggranna. En som haft paus med delegering – för att bli tryggare i arbetet. Kan ibland vara utmanande via telefon med exv. sjuksköterska som inte känner personalen.	
Styrkor	Alla utom en på natten som är undersköterska. Vet när de ska kontakta sjuksköterska för bedömning. Många personal med lång erfarenhet och kunskap att arbeta med personer med demenssjukdom.	
Utmaningar	Utmanande ibland att få ut information till personalen. Behöver stärka arbetet och stöd som verksamhetssystemet bidrar med.	

Sammanställning kompetens, bland fast anställd personal

Verksamhet	Usk	Tot	Procent	Utbildning pågår	Antal språksvaga
Artillerigatan	16	18	89%	+1	3
Brunnegården	16	32	50%		2-3
Härnögården	29	49	59%		4-5
Högsjögården	21	31	68%		0
Koltrasten	26	38	68%	+4	2
Korttidsenheten	21	24	88%		0
Ädelhem	25	43	58%		2
Älandsgården	11	26	42%	+2	3
Medel	165	261	65%	+7	~18

Sammantaget gör kommunen bedömningen att olika särskilda boenden har olika utmaningar kopplat till kompetensen och språkförmåga. Att

sjuksköterskor ibland har telefonkontakt med personal som är språksvag är ofrånkomligt – men bedömningen som kommunen gör är att övervägande majoritet inte har några språksvårigheter. Där inte sagt att det inte kan finnas utmaningar kopplat till både kompetens och språkförmåga i vissa verksamheter ibland. När sjuksköterskor tjänstgör utanför kontorstid, har de ansvar över hela kommunen. Dagtid helger (tre sjuksköterskor), kvällar (två sjuksköterskor) och nätter (två sjuksköterskor). Även där kan det ibland förekomma att sjuksköterskor har telefonkontakt med personal som upplevs som språksvaga som arbetar på gruppboenden eller i hemtjänsten.

I bilaga 1m återredovisning (mall från IVO), Återredovisning säbo Härnösand, har kommunen svarat på de av IVO identifierade förbättringsområdena, med kopplade åtgärder, tidsaspekt kring åtgärder, samt hur åtgärderna ska följas upp och kommande åtgärder.

Nedan beskrivs kommunens underlag och utförligare beskrivning av åtgärder efter verksamhetsbesöken och utifrån identifierade brister från IVO.

Medicinska bedömningar utförs inte av omvårdnadspersonal

Utifrån verksamhetsbesöken framkommer det inte att omvårdnadspersonalen är de som gör medicinska bedömningar. Med stödet symtomkollen och hälso- och sjukvårdsuppdrag via Verksamhetssystemet, där även Vårdbegäran kan skickas från omvårdnadspersonal till legitimerade, har personalen i uppgift att signalera om en patients hälsa försämrats och beskriva hur ohälsan ser ut – en symtombeskrivning. Detta är inte att betrakta som medicinska bedömningar – enligt kommunens bedömning. Sjuksköterskebemanningen är god och sjuksköterskorna anser att de kan åka till den enskilde patienten och göra en egen bedömning när patientens hälsotillstånd kräver det. I verksamhetsbesöken framkom att det ibland kan vara svårt för sjuksköterskan att avgöra om ett hembesök behöver göras – och att de då i högre grad tar sig till patienten och gör en bedömning på plats. Detta ser kommunen positivt på. Då kan sjuksköterskan stötta personalen och genomföra och ordinera åtgärder och även kontakta läkare om patientens tillstånd kräver det.

Om en patients tillstånd kräver det, exv. känd patient i livets slutskede, finns rutiner att sjuksköterskan besöker patienten för bedömning på plats regelbundet, exv. var 3-4 timme.

Kontinuitet kring läkarmedverkan

Kontinuitet gällande läkarmedverkan är dagtid god. Planerade besök för läkarbedömning och årskontroller fungerar väl. En hälsocentral saknar dock fast anställda läkare, vilket gör att vissa särskilda boenden hänvisas till olika tillfälliga läkare (stafettläkare). Detta är varken önskvärt eller direkt påverkbart direkt av kommunen och skapar osäkerhet och försämrar

kvalitén. Kommunens möjligheter att på egen hand hitta läkare är mycket begränsade – men en nära dialog förs mellan verksamhetschef i kommunen och verksamhetschefer för de lokala vård-/hälsocentralerna kring hur kontinuiteten kan förbättras.

Under annan tid en dagtid är jourhavande allmänläkare lätt att nå – för bedömning av en patients hälsotillstånd, men möjligheten eller genomförandet av hembesök är i stort sett obefintligt – enligt de verksamhetsbesök som genomförts.

Det finns risker att sköra äldre tvingas till undvikbara sjukhusbesök på grund av detta. Kommunen diskuterar på att ta fram någon form av uppföljning av läkarkontakter under jourtid. Detta kommer lyftas i samverkan med vård-/hälsocentralerna verksamhetschefer i närtid. En god samverkan är a och o i detta – då kommunen och regionen har ett gemensamt hälso- och sjukvårdsansvar för medborgarna som bor i särskilda boenden.

Informationsöverföring och dokumentation

IVO:s tillsyn och markörbaserade journalgranskning genomfördes av patientjournaler från kommunens gamla verksamhetssystem Treserva. Detta verksamhetssystem är nu utbytt och ett nytt är taget i drift från 2021-11-16. I Treserva gick det inte att skapa planer enligt ICF-struktur och kopplade åtgärdskodning för HSL-åtgärder. Detta är historia nu.

I den nya patientjournalen (Lifecare HSL) skapas hälsoplaner (vårdplaner) för varje ohälsa som den enskilde patienten har besvär kring. Mål och hypotes sätts – beroende på om hälsoplanen är utredande eller behandlande. För vanligt förekommande ohälsoområden skapas standardiserade hälsoplaner – som är skapade för att få en enhetlig struktur på dokumentationen, exv. kring vård i livets slutskede, covid-19, fallrisk och uppföljning efter ett fall osv. Frastexter är kopplade till föreslagna åtgärder – som den legitimerade personalen kan välja – just för att skapa en enhetlighet och god överblick i patientjournalen. Detta utvecklingsarbete pågår löpande och kommer aldrig bli helt klart – utan behöver följa med i den vårdutveckling, förskjutning av vård ut i öppna vårdformer, som ständigt pågår.

Från februari 2023 kan även dessa hälsoplanen bifogas i HSL-uppdrag till delegerad personal.

Åtkomst till medicinsk information från regionen

Sjuksköterskorna berättar vid verksamhetsbesöken att de generellt har den tillgång som de behöver genom att de kan ta del av medicinsk information via NPÖ – som de behöver för att kunna ge en god och patientsäker vård. Det som saknas är ibland svar på röntgen eller andra undersökningar som

inte hunnit dokumenteras och bedömts av läkare i journaltext. Ibland saknar de tillräcklig utskrivningsinformation när patient ska skrivas ut från sjukhus. I de fallen skickas avvikelser till regionen och den enhet där bristen har uppstått.

Från hösten 2023 kommer kommunen påbörja införandet av och bli producent av hälsodata till NPÖ – så läkaren kan ta del av kommunens dokumentation. I samband med detta kommer en samverkan ske med regionens ansvariga för deras hälsodata som produceras till NPÖ. I detta sammanhang passar det väl att lyfta behovet av rätt informationsmängder som kommunen och regionens medarbetare har för att kunna erbjuda en god och säker hälso- och sjukvård.

Läkemedel

IVO har påtalat brister kring läkemedelshanteringen i kommunen. IVO konstaterar att det förekommer att personal med delegering signerar att läkemedel är givna innan patienten fått sina läkemedel. Vid verksamhetsbesöken framkommer att detta förekommer ibland i alla särskilda boenden. Detta följer inte de riktlinjer och rutiner som verksamheten har – då läkemedlet ska ges först – innan signering får ske. I och med att en ny mobil app kommer att tas i drift under 2023 – kommer detta problem upphöra – då signering kan ske vårdnära den enskilde patienten när hen fått sina läkemedelsdoser på rätt sätt. Hur appen ska användas i verksamheten kommer utarbetas nya rutiner kring. Målet är att under hösten ha detta på plats – men är avhängt att leverantören av Lifecare mobilapp kan leverera och driftsätta den i verksamheten.

Nya riktlinjer och processer kring delegering av läkemedelshantering har tagits fram och sätts under maj 2023. Ett långsiktigt arbete, som påbörjades hösten 2023, har nu utmynnat i en trappstegsliknande kompetenshöjning – för att successivt lära personal som kan behöva delegering av läkemedelshantering, de kunskaper som krävs för uppgiften. I slutändan finns ett helt nytt digitalt kunskapstest som delegeringsmottagaren ska klara innan enhetschef kan boka tid för delegeringssamtal med ansvarig sjuksköterska. Där har sjuksköterskan ett delegeringssamtal och går igenom alla moment utifrån en ny framtagen checklista – där delegeringsmottagaren får visa att hen kan uppgiften. En ny rutin och vägledning kring uppföljning av delegering har också tagits fram. En egenkontroll kommer tas fram för att följa om rutinerna efterföljs.

IVO har även påtalat att läkemedelsgenomgångar inte går att se i kommunens patientjournal (granskning av patientjournaler från gamla verksamhetssystemet Treserva) att de är genomförda av regionens läkare. Kommunens medarbetare genomför en symtomskattning för den enskilde patienten – som lämnas till läkaren inför läkemedelsgenomgången. I de

mätningar som kommunen själva gör, visar att 85 procent hade fått en symtomskattning och överlämnat detta till läkaren 2022. Detta är högst i Västernorrland. Men målet är så klart 100 procent. För att säkerställa att informationen finns i kommunens patientjournal har en rutin tagits fram kopplat till KVÅ-kod och frastext – för att skapa en enhetlig dokumentation kring området. I samband med verksamhetsbesöken framgår att sjuksköterskorna använder sig av denna nya rutin i sin dokumentation. I egenkontroller med hjälp av data från verksamhetssystemet kan markörbaserad uppföljning genomföras. I data visar det sig att under 2022 hade KVÅ-kod för läkemedelsgenomgång använts på 114 unika patienter och för 2023 är resultaten redan 83 unika patienter.

Vård i livets slut

IVO har påtalat brister kring vården i livets slutskede. Dels har IVO kommit fram till att den personal som har till uppgift att vara extravak hos en person i livets slutskede inte har tillräcklig kompetens. Vid verksamhetsbesöken i alla särskilda boenden beskriver dock enhetschefer och sjuksköterskor att det alltid är ordinarie personal som genomför denna typ av viktiga insatser. Det är endast i undantagsfall, exempelvis för avlösning vid lunch och motsvarande som en vikarie kan ersätta en kort stund. Kommunens bedömning och uppfattning är därför att den personal som genomför insatsen har den kompetens som krävs i stor utsträckning. Kommunen har även övergripande riktlinjer som påtalar just detta. Dessa riktlinjer har varit föremål för revidering under våren 2023 och ska nu användas i särskilda boenden under sommaren och hösten 2023 – för att därefter fastställas. Ett enklare beslutsstöd har tagits fram som ska vägleda teamet i bedömningen om extravak och extra tillsyn. Där poängteras även att den enskildes önskemål ska beaktas – om hur hen vill ha det i livets slutskede.

IVO har även noterat i sin journalgranskning av patientjournal från kommunen gamla verksamhetssystem. Tillsäkra att ordet brytpunkt inte förekommer. Kommunen har i kommunikering av handlingar och i samband med tillsynsbesöket – berättat om och beskrivit Region Västernorrlands och kommunernas gemensamma riktlinjer kring Förhandsplanering av vård i Västernorrland, se länk: [Rutin Förhandsplanering av vård - antagen i SocialReko 210115 \(rvn.se\)](https://www.rvn.se/210115/rutin-forhandsplanering-av-vard-antagen-i-socialreko). Vid verksamhetsbesöken framkommer att brytpunktsamtal genomförs av läkare och sker enligt riktlinje ovan samt att kontakt sker med läkare innan läkemedel i livets slutskede påbörjas. Dock har inte just ordet brytpunkt används i kommunens dokumentation.

För att säkerställa att dokumentation sker enligt regelverk och kan följas i markörbaserad journalgranskning har kommunens dokumentationsgrupp tagit fram en lokal rutin kring dokumentation och vilken KVÅ-kod som ska användas (inklusive förslag på fraser) för att skapa en enhetlig

dokumentation i nya patientjournalen Lifecare HSL. Markörbaserad journalgranskning ska användas som egenkontroll att så sker.

En samverkan genomförs mellan kommunerna i länet och Region Västernorrland kring hur riktlinjer och rutiner samt läkemedelsordinationer i livets slutskede ska säkras upp ytterligare. Detta kan inte Härnösands kommun påverka och ensamt lösa och säkerställa. Frågan är aktualiserad via Läkemedelskommittén och i länsnätverket MAS-MAR i Västernorrland.

Sammanfattning kring kommunens systematiska kvalitetsarbete

För att säkra upp kommunens övergripande kvalitetsarbete och på ett bättre sätt följa Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete - har ett antal stora steg tagits och genomförts i Socialförvaltningen – efter pandemin. Starten av den nya modellen togs i och med analysen av kommunens hälso- och sjukvård utifrån Socialstyrelsens nationella handlingsplan för ökad patientsäkerhet 2020-2024.

Analysen utmynnade i en lokal handlingsplan, som beskrivits i inledningen, som antagits av vårdgivaren, Socialnämnden. Till detta har den nya strukturen kring systematiskt kvalitetsarbete startats upp med kvalitetsråd, analysverkstäder och lokalt kvalitetsarbete som bygger på de resultat som verksamheten löpande producerar, se bilaga 2.

I och med IVO:s nationella granskning har kommunen försökt att fånga upp de delar som IVO noterat som områden som behöver utvecklas i landets kommuner – likväl i Härnösands kommuns verksamheter.

Förutsättningarna för ett framgångsrikt utvecklingsarbete finns nu på plats, inte bara organisatorisk med en tydlig struktur kring kvalitetsarbetet, utan även att kommunen nu har ett nytt och modernt verksamhetssystem – som kan stödja den beslutade strukturen.

Avslutningsvis har IVO:s beslut, som föranledde kommunens lösning att genomföra verksamhetsbesök som metod, fallit väl ut. Samtalen har varit mycket lärorika och öppna och den lokala verksamheten och ledningen fick ett forum där den lokala kvalitén stod i fokus och vilket stöd som verksamheten behöver för att säkra upp en hög kvalitet för medborgaren som exempelvis har sitt boende i ett särskilt boende. Denna metod med verksamhetsbesök har kommit för att stanna och kommer bli ytterligare en pusselbit i kommunens systematiska kvalitetsarbete.

Med vänlig hälsning

Mats Collin
Förvaltningschef

Bilagor

Bilaga 1	Återredovisning SÄBO i Härnösand
Bilaga 2	Redovisning SN om kvalitetsråd 2023-01-26
Bilaga 3	Intervju, samtalsmall möte säbo

Intervju, samtalsmall möte med säbo

Målet är att skapa en gemensam bild om verksamhetens styrkor och utmaningar.

Säbo:	
-------	--

Deltagare:	
------------	--

Kompetens

Hur ser kompetensen ut?

	Andel med vårdutbildning, motsvarande usk	Antal år i yrket, spannet
Fast anställda		
Vikarier		

Styrkor i verksamheten kopplat till kompetens?

--

Utmaningar i verksamheten kopplat till kompetens?

--

Kunskaper i svenska språket i tal och skrift

Finns det personal som är språksvaga i verksamheten? Länk [Socialstyrelsen](#)

--

Kompetens och stöd när personal ska kontakta sjuksköterskor

Har vård- och omsorgspersonal den kompetens och det stöd som krävs för att veta när de ska kontakta legitimerad personal?

--

Saknas vårdplaner, och ej tillgänglig för vård- och omsorgspersonal

Har vård- och omsorgspersonal tillgång till de hälsoplaner och annan viktig information som krävs för uppdraget?

--

Information

Har sjuksköterska åtkomst till all viktig information från regionen om patienten?

--

Delegeringar

Hur fungerar delegeringar?	
Hur följs de upp?	
Återtagande av delegering?	

Kunskap i läkemedelshantering

Har, får personal den kunskap som krävs för att en säker läkemedelshantering?

--

Läkemedelsgenomgångar ej dokumenterade

Får alla i säbo en årlig läkemedelsgenomgång? Hur säkerställer ni det hos er?

--

Signering av läkemedel

Förekommer det att signering sker före administrering?

--

Brytpunktsamtal saknas i kommunens dokumentation

Hur säkerställer vi att alla har fått ett brytpunktsamtal när vården övergår i vård i livets slutskede?

Läkemedelsbehandling i livets slut startas upp utan kontakt med läkare

Hur fungerar detta hos er?

Vak samt närvaro i livets slutskede.

Vem fattar beslut om vak i livets slutskede i er verksamhet?

Förekommer det att den med minst erfarenhet sitter vak?

Har den som sitter vak tillgång till ett tydligt uppdrag om målet med vaket?

Övrigt**Mötesstruktur på boendet**

Härnösands kommun
Socialnämnden
87180 Härnösand

Vårdgivare och huvudman

Härnösands kommun

Ärendet

Tillsyn av medicinsk vård och behandling vid särskilda boenden för äldre (SÄBO) som drivs av socialnämnden i Härnösands kommun (nämnden).

I tillsynen har Inspektionen för vård och omsorg (IVO) granskat följande områden:

- Individuell bedömning och kompetensnivå
- Dokumentation och personalkontinuitet
- Läkemedelshantering
- Vård i livet slutskede

Beslut

IVO konstaterar följande brister:

- den personal som gör medicinska bedömningar har inte tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften och behärskar inte det svenska språket i tillräcklig omfattning.
- dokumentationen sker inte enligt gällande regelverk.
- läkemedelshantering sker inte på ett patientsäkert sätt.
- vården i livets slutskede sker inte enligt gällande regelverk.

IVO begär med stöd av 7 kap. 20 § patientsäkerhetslagen (2010:659), PSL, att nämnden redovisar

- de förbättringsåtgärder som pågår, vidtagits eller planeras inom dessa områden för att komma till rätta med de brister som IVO konstaterat,
- uppgifter om när åtgärderna genomförts eller kommer att genomföras,
- samt hur och när effekten av planerade, pågående och vidtagna åtgärder kommer att följas upp i de fall där det är möjligt.

IVO har inte funnit brister inom följande del av området dokumentation och kontinuitet:

- Personalkontinuitet

IVO bedömer utifrån underlaget att kontinuiteten rörande vård- och omsorgspersonalen är överlag bra. Kontinuiteten gällande sjuksköterskor är bra.

Redovisningen ska ha kommit in till IVO senast **den 15 maj 2023**.

Om bristerna inte avhjälpas eller om begärd redovisning inte kommer in inom angiven tid kan IVO komma att fatta beslut om föreläggande med eller utan vite.

Skälen för beslutet

Nedan kommer IVO under varje bristpunkt att redovisa sin bedömning av den medicinska vården och behandlingen på SÄBO i Härnösands kommun.

Den personal som gör medicinska bedömningar har inte tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften och behärskar inte det svenska språket i tillräcklig omfattning

IVO:s tillsyn visar att den personal som gör individuella medicinska bedömningar på SÄBO i Härnösand inte har tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften. Tillsynen har också visat att vård och omsorgspersonalen inte behärskar det svenska språket i tillräcklig omfattning. IVO bedömer att den bristande kompetensnivån och bristerna i svenska språket utgör en patientsäkerhetsrisk som medför att kraven på en god vård inte uppfylls.

IVO konstaterar att många livsavgörande bedömningar av patienter på SÄBO görs av den personal som har den lägsta utbildningsnivån och att tillgången till läkare ibland är otillräcklig. Bristerna innebär att den personal som är närmast patienten inte alltid har den kunskap och kompetens som krävs för att kunna observera, tolka och signalera när patientens tillstånd förändras. I SÄBO har många patienter allvarliga sjukdomar eller befinner sig i livets slutskede, och det är då viktigt att vård- och omsorgspersonalen t.ex. förstår vilka symtom de ska vara uppmärksamma på för att tillkalla sjuksköterska.

IVO konstaterar vidare att en del av kompetensbristen avser vård- och omsorgspersonalens otillräckliga kunskaper i svenska språket. Språkkunskaper och förmåga att kommunicera både muntligt och skriftligt är en förutsättning för patientsäkerheten. Det finns också en risk att information mellan olika yrkeskategorier missuppfattas eller förvanskas. Detta är förstas särskilt allvarligt när det gäller personal med delegering. IVO vill dock påtala att det är den enskilda arbetsgivaren som måste ställa krav vid rekrytering utifrån verksamhetens behov av kvalitet och kompetens.

Det är regionens ansvar att avsätta de läkarresurser som behövs för att enskilda ska kunna erbjudas en god hälso- och sjukvård. IVO påtalar att om regionen inte uppfyller sina

skyldigheter enligt avtalet att tillhandahålla läkare, har kommunen rätt att på egen hand anlita läkare och få ersättning för sina kostnader för det från regionen.

IVO grundar sin bedömning på följande resultatredovisning:

Nyckeltal	Härnösand	Västernorrland*	Riket
Av journalgranskningen framgår			
Andel patienter som inte har en dokumenterad läkarkonsultation en vanlig månad	45%	33%	34%
I sjuksköterskeenkäten uppger sjuksköterskorna att de			
Upplever att tillgången till läkare är otillräcklig	63%	71%	46%
Upplever att läkartillgången inte ökat och att läkartillgången är otillräcklig	57%	67%	42%
Ser patientsäkerhetsrisker avseende tillgången till läkare, vilket påverkar patienten i hög eller måttlig grad	86%	71%	52%
Ser patientsäkerhetsrisker avseende personalens kunskaper i svenska, vilket påverkar patienten i hög eller måttlig grad	90%	94%	87%
Ser patientsäkerhetsrisker avseende hur många patienter den enskilda sjuksköterskan ansvarar för, vilket påverkar patienten i hög eller måttlig grad	63%	70%	63%

* = Resultat för kommuner inom samma region/län.

- = Resultat kan ej redovisas då materialet är för litet.

Uppgifter som framkom vid inspektionen med följande grupper:

Sjuksköterskor

Vid intervju med representanter för kommunens sjuksköterskor framkom att de har möjlighet att besöka patienterna oavsett tid på dygnet. Endast några av vård- och omsorgspersonalen ansågs ha tillräcklig kompetens för att uppmärksamma när en patients tillstånd försämras. Sjuksköterskorna uppgav att de behöver göra fler besök än nödvändigt under jourtid eftersom det finns en osäkerhet bland vård- och omsorgspersonalen. Ibland kontaktas sjuksköterskorna gällande patienternas försämring men kontakter kan också

tas om fel saker. Beträffande kunskaper i det svenska språket ansågs några av vård- och omsorgspersonalen ha tillräckliga kunskaper.

Sjuksköterskorna beskrev att kontinuiteten gällande läkare varken är bra eller dålig under dagtid. Tillgången till läkare är sämre på de vårdcentraler som drivs av regionen än på de som drivs i privat regi. Sjuksköterskorna har alltid tillgång till läkare när behov finns av det och den totala läkartiden ansågs vara tillräcklig. Regionen har många mellanhänder som handlägger sjuksköterskekontakterna. Detta riskerar att viktig information kan falla bort och att kontakten med läkaren kan fördröjas.

Patienter

De intervjuade patienterna uppger att de känner sig trygga och att de får hjälp av vård- och omsorgspersonal samt att de får träffa sjuksköterska och läkare när de behöver det. Deras uppfattning är att det svenska språket inte är något problem.

Ledning

Ledningsrepresentanterna beskrev att de är medvetna om att det finns brister i vård- och omsorgspersonalens kompetens och språkkunskaper. De har vidtagit åtgärder för att höja grundbemanningen och att fler med undersköterskekompetens har anställts det senaste året. Nyutbildad vård- och omsorgspersonal erbjuds numera fast anställning.

Undersköterskeutbildningen bedöms höja kunskapsnivån på SÄBO och den förväntas också förbättra svenska språket utifrån de språkkrav som ställs i utbildningen.

Det framkom att förvaltningsledningen stämmer av uppsatta mål, tre gånger per år, men att andra uppföljningar också sker. Det finns även en plan på att komma igång med ett språkombud innan slutet av december 2022.

Samtliga av kommunens sjuksköterskor har utbildats i användandet av ett beslutsstöd (standardiserad kommunikationsmodell) och i klinisk bedömning. För att öka sjuksköterskornas kompetens ytterligare vill kommunen även förbättra kommunikation mellan region och kommun.

Kommunens representanter uppgav att läkarbristen kan påverka patienterna och därmed utgöra en patientsäkerhetsrisk samt att regionens brist på läkare påverkar kommunens verksamhet negativt. I samverkan med regionen har kommunrepresentanterna satt en tidsfrist gällande att regionen ska uppfylla kraven på läkartillgång till senast vecka 46 (2022). Vidare ansågs att ronderna fungerar bra men under jourtid sker inga hembesök av läkare.

Ledningen har vid kommunicering av handlingar inkommit med uppgifter som förtydligar och förklarar kommentarer i inspektionsprotokollet gällande området individuell bedömning och kompetens. Kommentarererna handlar om att kommunen ska medverka i en utredning om införande av ett nytt beslutsstöd.

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 5 kap. 1 § Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL, ska hälso- och sjukvårdsverksamhet bedrivas så att kraven på en god vård uppfylls. Med god vård avses bland annat att den ska vara av god kvalitet och tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet. Den ska även bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet samt främja goda kontakter mellan patienten och hälso- och sjukvårdspersonalen. Av 2 § samma kapitel följer att där det bedrivs hälso- och sjukvårdsverksamhet ska det finnas bl.a. den personal som behövs för att god vård ska kunna ges.

Enligt 3 kap. 1 § PSL ska vårdgivaren planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att kravet på god vård i HSL upprätthålls.

Enligt 1 kap. 7 § patientlagen (2014:821), PL, ska patienten få sakkunnig och omsorgsfull hälso- och sjukvård som är av god kvalitet.

Enligt 6 kap. 1 § PL ska patientens behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet tillgodoses. Olika insatser för patienten ska samordnas på ett ändamålsenligt sätt.

Av 3 kap. 3 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453), SoL, framgår att för utförande av uppgifter inom socialtjänsten ska det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet.

Av Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2011:12) om grundläggande kunskaper hos personal som arbetar i socialtjänstens omsorg om äldre, framgår bland annat att personal som arbetar på SÄBO minst bör ha:

- kunskap om vanliga sjukdomar och hälsoproblem hos äldre personer och hur dessa påverkar behovet av vård och omsorg.
- förmåga att bedöma när någon annan kompetens än den egna behövs.
- förmåga att kommunicera med personer ur olika yrkesgrupper.
- förmåga att förstå, tala, läsa och skriva svenska.

Av 16 kap. 1 § HSL framgår bl.a. att regionen ska avsätta de läkarresurser som behövs till kommunen för att de ska kunna erbjuda en god hälso- och sjukvård. Regionen ska med kommunerna inom regionen sluta avtal om omfattningen av och formerna för läkarmedverkan. Om regionerna inte uppfyller sina skyldigheter enligt avtalet att tillhandahålla läkare, har kommunen rätt att på egen hand anlita läkare och få ersättning för sina kostnader från regionen.

Dokumentation sker inte enligt regelverk

IVO:s granskning visar att dokumentationen i Härnösands kommun inte sker enligt gällande regelverk. IVO konstaterar att det för några patienter på SÄBO helt saknas vårdplaner. IVO bedömer att bristerna utgör en patientsäkerhetsrisk.

IVO konstaterar även att det finns patientsäkerhetsrisker kopplade till dokumentationsbrister som påverkar patienter i hög grad eller måttlig grad. En relevant och aktuell dokumentation är av stor betydelse för att bidra till en god och säker vård av patienten. Ju fler som är involverade i patientens vård och behandling desto viktigare är det att det finns en tydlig dokumentation som innehåller en planering för vård och behandling. IVO anser också att den som arbetar patientnära ska ha tillgång till den information som krävs för en god och säker vård. Vid intervjun med sjuksköterskorna framkom att vård- och omsorgspersonalen inte har tillgång till vårdplanerna.

IVO anser att patienter på SÄBO ska ha vårdplaner som utgår från deras aktuella tillstånd och behov. En förutsättning för god och säker vård är att information finns tillgänglig för den vård- och omsorgspersonal som utför hälso- och sjukvårdsinsatserna. I vårdplanen ska behovet av vård och behandling för patienten på kort och lång sikt beskrivas och det ska anges vem av huvudmännen (i de fall det är nödvändigt) som ska vidta åtgärderna och vem som har det övergripande ansvaret för planen. Sjuksköterskorna uppger att de inte alltid har tillräcklig information, vilket innebär risker för patientsäkerheten eftersom insatser riskerar att försenas eller inte kunna utföras. Kommunen behöver därför vidta åtgärder för att i samråd med regionen se till att sjuksköterskorna får kännedom om all relevant patientinformation oavsett på vilket sätt detta sker.

IVO grundar sin bedömning på följande resultatredovisning:

Nyckeltal	Härnösand	Västernorrland*	Riket
Av journalgranskningen framgår			
Andel patienter utan dokumenterad vårdplan	32%	49%	44%
Andel patienter som saknar dokumenterad vårdplan, av de som en vanlig månad träffar minst 6 olika ssk	-	46%	39%
Andel patientjournaler där åtgärds-koder (kvå, icf) saknas	100%	100%	63%
I sjuksköterskeenkäten uppger sjuksköterskorna att de			
Ser patientsäkerhetsrisker med dokumentation som påverkar patienten i hög eller måttlig grad	70%	79%	67%
Saknar tillgång till primärvårdsjournaler	13%	29%	26%

* = Resultat för kommuner inom samma region/län.

- = Resultat kan ej redovisas då materialet är för litet.

Uppgifter som framkom vid inspektionen med följande grupper:

Sjuksköterskor

Intervjuade sjuksköterskor berättade att de har tillgång till Nationell patientöversikt (NPÖ) där de kan läsa regionens patientjournaler.

Vidare uppgav sjuksköterskorna att vårdplaner finns för några patienter och de finns i den kommunala hälso- och sjukvårdsjournalen. Vårdplanerna är dock svåra att överblicka i det kommunala journalsystemet som infördes för ett år sedan. De uppgav att standardiserade sökord och texter finns i systemet och att det finns förutsättningar att följa upp effekten av planerade och insatta åtgärder. Sjuksköterskorna uppgav att det borde finnas fler frastexter i journalsystemet så att dokumentationen blir likartad, oavsett vem som dokumenterar. Vård- och omsorgspersonalen har inte tillgång till vårdplanerna. Vidare beskrevs att en dokumentationsgrupp finns för förbättringsarbetet kring dokumentation men att det hade varit svårt att få tid för arbetet.

De intervjuade sjuksköterskorna beskrev att kontinuiteten rörande vård- och omsorgspersonalen var ganska bra men att det är flera pensionsavgångar som väntar på ett område inom SÄBO vilket gör att ny personal är på ingång. Nattetid är kontinuiteten av vård- och omsorgspersonal stabil.

Sjuksköterskorna beskrev att kontinuiteten gällande läkare varken är bra eller dålig under dagtid, det varierar dock mellan de olika hälsocentralerna varav en hälsocentral har god kontinuitet och en annan har problem med bemanning och många stafettläkare. Enligt de intervjuade sjuksköterskorna så har regionens hälsocentral, som är en av två anlitade verksamheter, problem med läkarbemanningen vilket gör att stafettläkare används.

Sjuksköterskekontinuiteten ansågs vara bra under dag- och nattpass samt under helgerna. Däremot är inte alla nattjänster tillsatta men de täcks upp av fasta vikarier.

Patienter

Intervjuade patienter kände inte till att det finns en plan för deras vård och behandling. En patient har förstått att det finns en form av vårdplan, men det har inte blivit uttalat.

Ledning

Ledningsrepresentanterna framförde att ett nytt dokumentationssystem med tvingande åtgärder har införts i november 2021. De beskrev också att samtliga patienter har en hälsoplan (vårdplan). Det framkom även att det hade varit svårt att få till mötestider för dokumentationsgruppen att jobba med förbättringsarbetet. Ledningen framförde att det finns planer på att införa ex. standardiserad vårdplan rörande palliativ vård och fallhändelse samt att fler åtgärds-koder ska användas. Detta följs upp med sjuksköterskorna

varannan vecka samt att det planeras för en markörbaserad journalgranskning där olika åtgärder kommer att kunna följas upp.

Vidare angav ledningsrepresentanterna att vård- och omsorgspersonalen inte kan läsa vårdplanerna och att ett systemstöd för detta kommer att inplaneras framöver. I dagsläget skriver sjuksköterskorna en fritext i befintligt dokumentationssystem vilket benämns för ”annan dokumentation” där ex. restriktioner kan framgå. Ledningsrepresentanternas upplevelse var att vård- och omsorgspersonalen har den kunskap om patienterna som de behöver.

Ledningen har vid kommunikering av handlingar inkommit med uppgifter om att vård och omsorgspersonalen nu kan läsa kopplad vårdplan till hälso- och sjukvårdsåtgärder i kommunens nya verksamhetssystem.

Tillämpliga bestämmelser

Bristande dokumentation

Enligt 3 kap. 1–2 §§ patientdatalagen (2008:355), PDL, ska en patientjournal föras när en patient får vård, och syftet med det är i första hand att bidra till en god och säker vård av patienten. Enligt 6 § samma kapitel ska journalen innehålla de uppgifter som behövs för en god och säker vård av patienten, däribland ställd diagnos och väsentliga uppgifter om vidtagna och planerade åtgärder samt om patienten har beslutat att avstå från viss vård eller behandling.

Av 5 kap. 1 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:40) om journalföring och behandling av personuppgifter i hälso- och sjukvården framgår att vårdgivaren ska säkerställa att de uppgifter som finns dokumenterade i en patientjournal finns tillgängliga på ett överskådligt sätt för den som är behörig att ta del av uppgifterna. Enligt 5 § samma kapitel ska vårdgivaren säkerställa att patientjournalen i förekommande fall innehåller bl.a. följande uppgifter. Aktuellt hälsotillstånd och medicinska bedömningar, utredande och behandlande åtgärder samt bakgrunden och resultatet av dessa åtgärder, ordinationer och ordinationsorsak samt vårdplanering.

Av 3 kap. 2 § första punkten HSLF-FS 2016:40 framgår att vårdgivaren genom ledningssystemet ska säkerställa att dokumenterade personuppgifter hos vårdgivaren är åtkomliga och användbara för den som är behörig (tillgänglighet).

Läkemedelshantering sker inte på ett patientsäkert sätt

IVO:s tillsyn visar att läkemedelshanteringen på SÄBO i Härnösands kommun inte sker på ett patientsäkert sätt. Bristerna avser att vård- och omsorgspersonalen inte följer gällande rutiner för överlämnande av läkemedel samt att dokumentation av läkemedelsgenomgångar inte dokumenteras i kommunens hälso- och sjukvårdsjournal. Bristerna medför patientsäkerhetsrisker.

Delegering

IVO konstaterar att det saknas tillräckliga förutsättningar för den vård- och omsorgspersonal som delegerats arbetsuppgiften att ge läkemedel vilket utgör en patientsäkerhetsrisk. Vid inspektionen framkom bland annat att vård- och omsorgspersonalen inte följer gällande rutiner för överlämnande av läkemedel vilket bl.a. kan få som följd att man inte vet om en patient fått ett läkemedel eller inte.

Läkemedelsgenomgång

IVO anser att det är av största vikt att kommunerna i samverkan med regionen medverkar till att läkemedelsgenomgångar genomförs för att se till att dessa patienter inte får läkemedel som bör undvikas.

IVO konstaterar att det av IVO:s journalgranskning framgår att det till viss del saknas dokumenterade läkemedelsgenomgångar i den kommunala hälso- och sjukvårdsjournalen. IVO anser att det är av vikt att detta finns dokumenterade läkemedelsgenomgångar i den kommunala hälso- och sjukvårdsjournalen även om huvudansvaret för läkemedelsgenomgång åligger regionen som huvudman.

IVO grundar sin bedömning på följande resultatredovisning:

Nyckeltal	Härnösand	Västernorrland*	Riket
Av journalgranskningen framgår			
Andel patienter utan dokumenterad läkemedelsgenomgång	42%	40%	51%
Andel patienter utan dokumenterad läkemedelsgenomgång, av de med läkemedel som bör undvikas	39%	34%	44%
Andel patienter med läkemedel som bör undvikas	21%	21%	20%
I sjuksköterskeenkäten uppger sjuksköterskorna att de			
Ser patientsäkerhetsrisker kopplat till läkemedelshantering som delegeras, vilket påverkar patienten i hög eller måttlig grad	67%	59%	56%
Har inte möjlighet att handleda i den omfattning som krävs	40%	39%	37%

Delegerar subkutana injektioner till flertalet vård-och omsorgspersonal	10%	20%	28%
Delegerar iordningsställande av dosett till flertalet vård-och omsorgspersonal	20%	17%	17%

* = Resultat för kommuner inom samma region/län.

- = Resultat kan ej redovisas då materialet är för litet.

Uppgifter som framkom vid inspektionen med följande grupper:

Sjuksköterskor

Intervjuade sjuksköterskor ansåg att de har förutsättningar att delegera enligt föreskriften. Vård- och omsorgspersonalen utför oftast delegerade insatser på ett patientsäkert sätt men uppger att de oftast signerar att läkemedelsadministrationen skett innan patienten fått läkemedlet. Det finns en rutin för när signering ska ske men den följs inte. Detta gör att sjuksköterskan inte vet om patienten fått läkemedlet. Sjuksköterskorna ansåg också att de oftast har förutsättning att ge stöd och handledning till delegerad vård- och omsorgspersonal men att det inte finns någon rutin i hur stöd och handledning ska gå till. Vidare beskrevs att vård- och omsorgspersonalen får genomgå en webbaserad utbildning samt att sjuksköterskorna själva har en genomgång med nyanställda. Därefter följer sjuksköterskan som gett delegering upp den som fått delegering.

Sjuksköterskorna medverkar till att läkemedelsgenomgångar genomförs årligen och de använder då bl.a. ett symtomskattningsformulär. Sjuksköterskan påminner även läkaren om gamla läkemedelsordinationer som ligger kvar. Sjuksköterskorna får oftast tillräcklig information från läkare vid läkemedelsförändringar och sjuksköterskorna informerar oftast vård- och omsorgspersonalen om vad de ska vara observanta på vid en läkemedelsförändring hos patienten.

Patienter

Intervjuade patienter uppgav att de känner sig trygga med att de får sina läkemedel vid rätt tidpunkt.

Ledning

Ledningsansvariga uppgav att det inte förekommer delegering av iordningställande av dosetter. Iordningsställda subkutana injektioner kan däremot delegeras men detta sker restriktivt. Förutom en webbaserad utbildning har kommunen en egen utbildning där personalen får genomgå utbildning i delegering under några timmar. Delegerad personal får också gå bredvid på sin arbetsplats. Avvikelserna följs upp av enhetscheferna och redovisas i patientsäkerhetsberättelserna. Sedan i våras finns en uppdaterad riktlinje och det pågår en utveckling gällande digital signering för överlämnande av läkemedel. Sedan

2006 har patienterna haft en årlig läkemedelsuppföljning och genomgång med ett symtomskattningsformulär vid årskontrollerna.

Ledningen har vid kommunikering av handlingar bland annat kommenterat följande rörande tillsynsområdet läkemedel. Kommunens patientjournal är en omvårdnadsjournal och beskriver helheten kring alla delar av patientens hälsa/ohälsa. Kommunens medarbetare har åtkomst till den medicinska journalen som läkaren skriver i, Nationell patientöversikt (NPÖ). Detta gör att medicinska bedömningar och beslut endast i undantagsfall, ex. vid telefonkontakter med läkare, skrivs in i kommunens omvårdnadsjournal.

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 5 kap. 1 HSL, ska hälso- och sjukvårdsverksamhet bedrivas så att kraven på en god vård uppfylls. Med god vård avses bland annat att den ska vara av god kvalitet och tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet. Av 2 § samma kapitel följer att där det bedrivs hälso- och sjukvårdsverksamhet ska det finnas bl.a. den personal som behövs för att god vård ska kunna ges.

Enligt 3 kap. 1 § PSL ska vårdgivaren planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att kravet på god vård i HSL upprätthålls.

Delegering

Enligt 6 kap. 3 § PSL får delegering av arbetsuppgifter ske endast när det är förenligt med kravet på en god och säker vård och den som delegerar ansvarar för att den som får delegationen har förutsättningar att fullgöra uppgiften.

Enligt 9 kap. 1–2 §§ Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2017:37) om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården får iordningställande och administrering eller överlämnande av läkemedel delegeras inom hälso- och sjukvården endast av läkare, tandläkare och sjuksköterskor.

Enligt 9 kap. 4 § HSLF-FS 2017:37 ska den som delegeras uppgift ha dokumenterade kunskaper om hantering av läkemedel och de risker som är förenade med hanteringen.

Enligt 9 kap. 5 § HSLF-FS 2017:37 ansvarar verksamhetschefen för att besluten om delegering är förenliga med god och säker vård och att de omprövas i nödvändig omfattning.

Enligt 9 kap. 7–8 §§ HSLF-FS 2017:37 ska det av vårdgivarens rutiner framgå i vilka situationer och under vilka förutsättningar som det är förenligt med god och säker vård att delegera samt vilken kompetens och kunskap som krävs för den som delegeras uppgift.

Av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 1997:14) om delegering av arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvård och tandvård framgår bl.a. att den som delegerar

en uppgift ska klargöra för den som tar emot den vilka teoretiska och praktiska kunskaper som krävs för att fullgöra arbetsuppgiften på ett fullgott sätt. Om den som tar emot en delegering inte anser sig ha tillräckliga kunskaper för uppgiften får uppgiften inte delegeras.

Läkemedelsgenomgång

Enligt 11 kap. 3–4 §§ HSLF-FS 2017:37 ska vårdgivaren erbjuda patienter som är 75 år eller äldre och som är ordinerade minst fem läkemedel en enkel läkemedelsgenomgång vid inflyttning på bl.a. SÄBO. Samma patienter ska dessutom erbjudas en enkel läkemedelsgenomgång minst en gång per år under boendet. Vårdgivaren ska även erbjuda patienter som har läkemedelsrelaterade problem eller där det finns misstanke om sådana problem en enklare läkemedelsgenomgång.

Vården i livets slutskede sker inte enligt gällande regelverk

IVO:s tillsyn visar att det finns brister kopplade till vård i livets slutskede i Härnösands kommun. IVO konstaterar att det är sjuksköterskorna som genomför brytpunktssamtal och att flertalet påbörjar palliativ läkemedelsbehandling utan att först kontakta läkaren när patienten närmar sig livets slut. Vidare kan IVO av den kommunala hälso- och sjukvårdsjournalen till stor del inte utläsa att brytpunktssamtal genomförs när vården övergår i livets slutskede. IVO anser att dessa brister medför att patienten inte får god vård.

IVO har noterat att resultatet från sjuksköterskeenkät och sjuksköterskeintervju skiljer sig åt rörande palliativ läkemedelsbehandling vid livets slutskede. Av enkäten framkommer att sjuksköterskorna inte påbörjar läkemedelsbehandling utan att först kontakta läkaren. Vid inspektionen uppgav sjuksköterskorna att flertalet av kommunens sjuksköterskor påbörjar en i förväg fastställd palliativ läkemedelsbehandling utan att först kontakta läkaren. IVO menar att utifrån kravet på god vård ska en sjuksköterska, även om en planering för patienten avseende vård i livets slutskede finns beslutad av läkare, i normalfallet ta ny kontakt med läkare innan åtgärder enligt planen vidtas. Detta kan underlåtas endast i undantagsfall.

För att uppnå en god och säker vård ska patienten och i förekommande fall närstående vara informerade, delaktiga och ge samtycke till vård och behandling. När vården går in i livets slutskede och palliativa insatser sätts in ska det hållas ett s.k. brytpunktsamtal med patienten och/eller närstående. Samtalet, som förs med läkare, är centralt för att patienten ska få inflytande över hur den sista tiden i livet ska bli. Resultatet från brytpunktsamtal behöver vara känt av den personal som vårdar patienten i livets slutskede, och därför är dokumentationen viktig. Att brytpunktsamtal inte dokumenteras utesluter inte att de genomförts men bara inte dokumenterats i den kommunala hälso- och sjukvårdsjournalen. Det kan också betyda att inget samtal har genomförts. Oavsett vilket så riskerar effekten att bli densamma för patienten, nämligen att personalen saknar information om hur vården i livets slutskede ska genomföras.

Vid tillsynen framkom att personal som vakar hos en patient som befinner sig i livets slutskede inte har tillräcklig kompetens.

IVO kan konstatera att det pågår ett förbättringsarbete i Härnösands kommun inom området vård i livets slutskede. Vid dialogmötet med ledningen framkom att kommunen arbetar med lokala rutiner för att göra närstående mera delaktiga i vården av livets slutskede. Vidare pågår ett arbete med regionens läkemedelskommitté gällande palliativa läkemedel.

IVO grundar sin bedömning på följande resultatredovisning:

Nyckeltal	Härnösand	Västernorrland*	Riket
Av journalgranskningen framgår			
Andel avlidna patienter som inte har dokumenterat brytpunktssamtal	82%	83%	75%
Andel patienter som inte har en dokumenterad läkarkontakt veckan före tre palliativa läkemedel omnämns i journalen	-	9%	13%
Andel patienter som saknar ett dokumenterat brytpunktssamtal, av de där minst tre palliativa läkemedel omnämns i journalen	67%	80%	66%
I sjuksköterskeenkäten uppger sjuksköterskorna att de			
Kontaktar inte läkare inför ställningstagande att påbörja läkemedelsbehandling vid vård i livets slutskede	0%	1%	10%
Andel sjuksköterskor som uppger att planering, så att patienten inte behöver avlida ensam, endast sker sällan eller ibland	22%	6%	8%

* = Resultat för kommuner inom samma region/län.

- = Resultat kan ej redovisas då materialet är för litet.

Uppgifter som framkom vid inspektionen med följande grupper:

Sjuksköterskor

Sjuksköterskorna uppgav att de flesta patienterna erbjuds ett brytpunktssamtal när beslut om vård i livets slutskede ska tas men att det finns en osäkerhet i om brytpunktssamtal utförs under helger. Det är sjuksköterskan som tar samtalet med patienten och eller närstående när livets slutskede närmar sig och därefter tas kontakt med läkaren för läkemedelsordination.

Beträffande palliativa läkemedel så angavs att sjuksköterskorna alltid påbörjar en i förväg fastställd läkemedelsordination vid vård i livets slutskede utan att kontakta läkaren. Ordinationen uppdateras en gång per år eller vid läkarbyte. Det framfördes också att det finns oklarheter om var läkarordinationerna rörande palliativa läkemedel framgår i journalen. Vården i livets slutskede kan också journalföras på olika sätt men journalföringen rörande vården i livets slut har dock förbättrats sedan i somras.

Den samlade bilden var också att den med minst erfarenhet kan sättas in som vak vid vård i livets slutskede och att det kan hända att extravaket inte förstått att patienten kan avlida.

Ledning

Ledningen framförde att de har en förhandsplanering av vården i livets slutskede som var implementerad i region Västernorrland sedan några år tillbaka. Nu pågår ett arbete tillsammans med regionens läkemedelskommitté om att palliativa läkemedel ska utvärderas efter två veckor samt när patientens behov förändras. När beslutet är fattat ska arbetssättet implementeras via regionens läkemedelskommitté samt i den palliativa gruppen. I dagsläget sker uppföljning via det palliativa registret men resultatet ska även kunna följas i den planerade markörbaserade journalgranskningen. Det planeras även för att återföra resultatet till kommunens personal.

Ledningen har vid kommunikering av handlingar inkommit med kommentarer på inspektionsprotokollet gällande tillsynsområdet vård vid livets slutskede där det bland annat framgår att den palliativa gruppen återupptogs i kommunen hösten 2022. Gruppen har till uppgift att utveckla vården i livets slut, där även metoden att använda närståendeenkät ingår för att fånga upp mer av den upplevda kvalitén i vården vid livets slutskede.

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 5 kap. 1 § HSL ska hälso- och sjukvårdsverksamhet bedrivas så att kraven på en god vård uppfylls. Med god vård avses bland annat att den ska vara av god kvalitet och tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet. Av 2 § samma kapitel

följer att där det bedrivs hälso- och sjukvårdsverksamhet ska det finnas bl.a. den personal som behövs för att god vård ska kunna ges.

Enligt 3 kap. 1 § PSL ska vårdgivaren planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att kravet på god vård i HSL upprätthålls.

Enligt 1 kap. 7 § PL, ska patienten få sakkunnig och omsorgsfull hälso- och sjukvård som är av god kvalitet och som står i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet.

Enligt 5 kap. 1 och 3 §§ PL ska vården så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten och om lämpligt med närstående.

Enligt 3 kap. 1 och 6 §§ PL ska patienten få anpassad information utifrån sina individuella förutsättningar. Informationen ska bl.a. innehålla uppgifter om hälsotillstånd, metoder för vård och behandling samt förväntat vård- och behandlingsförlopp. Enligt 4 § samma kapitel ska informationen, om den inte kan lämnas till patienten, istället såvitt möjligt lämnas till en närstående.

Av 2 kap. 3 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:7) om livsuppehållande behandling framgår att en patient med ett livshotande tillstånd ska få en legitimerad läkare som fast vårdkontakt. Denne ska ansvara för planeringen av patientens vård. Vid planeringen ska den fasta vårdkontakten enligt 4 § samma kapitel fastställa målen för vården inklusive delmålen för de olika behandlingar och åtgärder som ingår i vården, och ta ställning till hur patientens behov av hälso- och sjukvård ska tillgodoses. Inför ett ställningstagande till att inte inleda eller inte fortsätta livsuppehållande behandling ska den fasta vårdkontakten enligt 3 kap. 2 § i föreskriften rådgöra med minst en annan legitimerad yrkesutövare. Den fasta vårdkontakten ska i patientjournalen bl.a. dokumentera sitt ställningstagande till livsuppehållande behandling, när och med vilka yrkesutövare han eller hon har rådgjort, uppgifter om samråd med patienten, vilken inställning till den livsuppehållande behandlingen som patienten och närstående har gett uttryck för samt när och på vilket sätt patienten och närstående har fått individuellt anpassad information, vilket framgår av 3 kap. 3 § i föreskriften.

Av 4 kap. 1 § SOSFS 2011:7 framgår att om en patient ger uttryck för att en livsuppehållande behandling inte ska inledas eller inte ska fortsätta, ska den fasta vårdkontakten före ställningstagandet till patientens önskemål försäkra sig om att patienten och närstående har fått individuellt anpassad information i enlighet med 3 kap. PL. Den fasta vårdkontakten ska även göra en bedömning av patientens psykiska status och förvissa sig om att patienten

1. förstår informationen,
2. kan inse och överblicka konsekvenserna av att behandling inte inleds eller inte fortsätter,
3. har haft tillräckligt med tid för sina överväganden, och

4. står fast vid sin inställning.

I propositionen 1996/97:60 Prioriteringar inom hälso- och sjukvården, anges att vård i livets slutskede omfattas av prioritet 1 enligt den etiska plattformen.

Bakgrund och övergripande slutsatser av den nationella tillsynen

IVO genomförde under 2020–2021 en granskning av den medicinska vården på SÄBO som huvudsakligen var kopplad till vården av patienter som insjuknat i covid-19. Under 2022–2023 genomför nu myndigheten en fördjupad granskning av den medicinska vården på SÄBO hos alla Sveriges kommuner. Tillsynen innefattar en granskning av kommunala hälso- och sjukvårdsjournaler, enkäter till sjuksköterskor och patienter samt inspektioner på plats i kommuner. Inspektionerna omfattar intervjuer med patienter, sjuksköterskor och personer i ledande befattning. Den omfattande granskningen av journaler tillsammans med enkäterna och inspektionen möjliggör för IVO att dra generella slutsatser om hur kommunerna ger förutsättningar för god vård. Syftet med den fördjupade granskningen är att bidra till att vårdgivarna fullgör sina skyldigheter enligt de bestämmelser som reglerar området och bedriver ett systematiskt patientsäkerhetsarbete så att vården blir god och säker för de äldre som bor på SÄBO.

Det nationella tillsynsresultatet visar att det finns stora brister inom medicinsk vård och behandling på SÄBO. Bristerna omfattar bland annat svag efterlevnad av reglerna om vård i livets slutskede, avsaknad av individuell medicinsk bedömning samt vård och behandling enligt ordination, brister i läkemedelshantering, olämplig läkemedelsanvändning samt brister gällande kompetens, kontinuitet och dokumentation.

Underlag

- Sammanställning av intervju med sjuksköterskor
- Sammanställning av patientintervjuer
- Protokoll dialog med kommunledning
- Detaljerat kommunkort
- Nämndens synpunkter på kommunicerade handlingar.

Ytterligare information

Nämnden har inkommit med synpunkter rörande förtydliganden och förslag på rättelser i IVO:s material samt synpunkter generellt på tillsynens upplägg. Nämndens synpunkter påverkar inte IVO:s bedömning.

Beslut i detta ärende har fattats av enhetschefen David Efraimsson. I den slutliga handläggningen har inspektörerna Berit Ålstig och Örjan Dahlberg deltagit. Inspektören Ingalill Andersson har varit föredragande.

Mats Collin
mats.kollin@harnosand.se

Socialnämnden

Uppdatering av förfrågningsunderlag för hemtjänst enligt lag om valfrihetssystem, LOV

Förslag till beslut

Socialförvaltningen föreslår Socialnämnden besluta

att anta nytt LOV-avtal – förfrågningsunderlag för hemtjänst.

Beskrivning av ärendet

Lagstiftningen har förändrats vilket föranleder behov av att se över LOV-avtalet. LOV-avtalet avser hemtjänsten och utgår från Lagen om valfrihetssystem enligt lagen om valfrihet.

De aktörer som avser att söka utifrån förfrågningsunderlaget kommer att accepteras som leverantörer av hemtjänst. Det vill säga att om en leverantör uppfyller alla villkor och krav i förfrågningsunderlaget så är de accepterade.

Socialt perspektiv

Valfrihetstanken i lagstiftningen syftar till att ge den enskilde makt att kunna påverka vem/vilka som ska utföra vård och omsorg. Vidare syftar det till att enskilda ska ges möjlighet att kunna byta utförare över tid. Förslaget bedöms inte ha någon inverkan på barnperspektivet.

Ekologiskt perspektiv

Förslaget bedöms inte ha någon inverkan på detta perspektiv.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Juridiskt syftar lagen till ökad egenmakt hos enskild. Ur ett ekonomiskt perspektiv kan möjligheten till att olika aktörer agerar utförare av hemtjänst ses som företagsvänligt.

Mats Collin
Förvaltningschef

Bilagor

Bilaga 1 Förfrågningsunderlaget.

Förfrågningsunderlag LOV

Valfrihetssystem för omsorgstagare enligt lagen om valfrihet

Hemtjänst

Dokumentnamn	Förfrågningsunderlag enligt LOV	Dokumenttyp Läskopia	
Fastställd/upprättad av	Socialnämnden	Datum	Diarienummer
Dokumentansvarig/processägare	Verksamhetschef Internt Stöd	Version	Senast reviderad
Dokumentinformation	Villkor och krav som gäller för att bli godkänd utförare av hemtjänst enligt LOV		
Dokumentet gäller för	Intresserade och möjliga utförare av hemtjänst		
Annan information			

Innehåll

1	Administrativa föreskrifter	5
1.1	Allmän orientering	5
1.1.1	Upphandlingsform	5
1.1.2	Upphandlingens beteckning	5
1.1.3	Huvudmannaskap	5
1.1.4	Upphandlande myndighet	5
1.1.5	Syftet med upphandlingen	5
1.1.6	Uppdragets omfattning	5
1.1.7	Avgränsningar	5
1.1.8	Målgrupp	6
1.1.9	Särskild inriktning	6
1.1.10	Nationella minoriteter	6
1.1.11	Befolkningsunderlag och behovsanalys	6
1.1.12	Geografiskt område	6
1.1.13	Kapacitetstak	6
1.1.14	Skyldighet att ta emot uppdrag	6
1.1.15	Tilläggstjänster	6
1.1.16	Byte av utförare	7
1.1.17	Ickeval	7
1.1.18	Avgifter	7
1.2	Administrativa krav	7
1.2.1	Handläggningstid	7
1.2.2	Tillhandahållande av dokument	7
1.2.3	Inlämning ansökan	7
1.2.4	Kommunikation och frågor	8
1.2.5	Handläggning av ansökan	8
1.2.6	Rättelse av fel, förtydligande och komplettering	8
1.2.7	Originalhandlingar	8
1.2.8	För godkännande	8
1.2.9	Beslut och kontrakt	8
1.2.10	Offentlighet och sekretess	9
2	Allmänna kontraktsvillkor	9
2.1.1	Ändringar och tillägg till kontraktet	9
2.1.2	Överlåtelse av kontrakt	9
2.1.3	Kontraktshandlingar	9
2.1.4	Kontraktparter	9
2.1.5	Kontaktperson	9
2.1.6	Kontraktstid	10
2.1.7	Uppsägning	10
2.1.8	Grund för hävande av avtal	10
2.1.9	Ersättning	10
2.1.10	Pris	10
2.1.11	Faktureringsavgift	11
2.1.12	Faktureringsavgift	11
2.1.13	Elektronisk fakturering	11
2.1.14	Betalningspåminnelse och räntefaktura	12
2.1.15	Debet-, kredit- och samlingsfakturor	12
2.1.16	Faktureringsavgift	12
2.1.17	Avtalad kvalitet	12
2.1.18	Skadeståndsskyldighet	12
2.1.19	Befrielsegrunder	12

3 Krav på utföraren och kvalitet13

3.1	Inledning	13
3.1.1	Tillstånd	13
3.1.2	Sanningsförsäkran.....	13
3.1.3	Ekonomisk ställning	13
3.1.4	Utförare som avser avveckla verksamheten.....	14
3.1.5	Förtroende	14
3.1.6	Registrering	14
3.1.7	Ägarförhållanden	14
3.1.8	Underleverantörer	14
3.1.9	Marknadsföring och information om utföraren.....	14
3.1.10	Kvalitetsledningssystem.....	15
3.1.11	Synpunkter och klagomål.....	15
3.1.12	Avvikelse.....	15
3.1.13	Skyldighet enligt lex Sarah och lex Maria.....	16
3.1.14	Lex Maja	16
3.1.15	IT-system.....	16
3.1.16	Allmänna dataskyddsförordningen och personuppgiftsansvar	17
3.1.17	Telefoni	17
3.1.18	System för nyckelfria lås och nyckelhantering.....	17
3.1.19	Lagar m.m.	18
3.1.20	Verksamhetsansvarig och ledning.....	18
3.1.21	Arbetsledning	18
3.1.22	Möten, utbildningar och seminarium	18
3.1.23	Personal	18
3.1.24	Identifikation.....	19
3.1.25	Fast omsorgskontakt.....	19
3.1.26	Arbetsmiljö	19
3.1.27	Arbets- och anställningsvillkor	19
3.1.28	Biståndsbeslut.....	20
3.1.29	verksamhetens innehåll.....	20
3.1.30	Uppdrag.....	20
3.1.31	Mat och måltider	20
3.1.32	Matdistribution	20
3.1.33	Tolk	20
3.1.34	Dokumentation	21
3.1.35	Genomförandeplan.....	21
3.1.36	Samtycke om informationsutbyte.....	21
3.1.37	Samverkan och informationsöverföring	21
3.1.38	Samordnad individuell plan (SIP)	22
3.1.39	Förändring av behov.....	22
3.1.40	När den enskilde inte öppnar dörren	22
3.1.41	Hälso- och sjukvård	22
3.1.42	Basala hygienrutiner	22
3.1.43	Uppmärksamma hot och våld	22
3.1.44	Anmälan vid kännedom eller misstanke om att barn far illa	23
3.1.45	Hantering av privata medel.....	23
3.1.46	Muta, gåva och testamente	23
3.1.47	Omvårdnad i livets slutskede	23
3.1.48	Vid dödsfall	23
3.1.49	Miljöhänsyn.....	23
3.1.50	Fordon	24
3.1.51	Kontinuitetsplan	24

4 Särskilda Kontraktsvillkor24

4.1.1	Försäkring.....	24
4.1.2	Information mellan kommunen och utföraren	24
4.1.3	Allmänhetens rätt till insyn	24
4.1.4	Lokal	24
4.1.5	Arbetsmiljöansvar	25
4.1.6	Arbetsgivaransvar	25
4.1.7	Meddelarfrihet	25
4.1.8	Extraordinär händelse.....	25
4.1.9	Force majeure.....	25

5 Bilagor.....26

5.1	Bilaga 1 Ersättning 2023	26
5.2	Bilaga 2 Karta över nyckelkodsområden - Härnösands kommun	26
5.3	Bilaga 3 Karta över nyckelkodsområden - Härnösands tätort.....	26
5.4	Bilaga 4 Personuppgiftsbiträdesavtal.....	26

1 Administrativa föreskrifter

Välkommen att ansöka om att bli utförare i Härnösands kommun valfrihetssystem för hemtjänst.

1.1 Allmän orientering

Nedan följer en inledande information som ger en överblick över upphandlingen.

1.1.1 Upphandlingsform

Upphandling görs enligt Lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV).

1.1.2 Upphandlingens beteckning

Dnr

1.1.3 Huvudmannaskap

Härnösands kommun är huvudman och har det yttersta ansvaret för verksamhet som bedrivs inom socialförvaltningens verksamhetsområde.

1.1.4 Upphandlande myndighet

Upphandlande myndighet är Härnösands kommun genom dess socialnämnd – organisationsnummer 212000-2403. För information om Härnösands kommun besök <https://harnosand.se/>

1.1.5 Syftet med upphandlingen

Syftet med upphandlingen är att stärka den enskildes inflytande över vem som ska utföra beviljade hemtjänstinsatser samt att stimulera det lokala företagsklimatet för att få en mångfald av utförare.

1.1.6 Uppdragets omfattning

Samtliga insatser som kan förekomma i ett biståndsbeslut enligt SoL om hemtjänst i ordinärt boende. Hemtjänst kan delas in i omvårdnad såsom t.ex. hygien, matsituation, av- och påklädning samt service såsom t.ex. städ, tvätt och inköp.

På kommunens hemsida under hemtjänst finns ytterligare beskrivning av insatserna.

Utförare förbinder sig att utföra omvårdnadsinsatser mellan kl. 07.00 och 21.30 under årets alla dagar och serviceinsatser mellan 07.00 och 17:00 helgfria vardagar eller enligt överenskommelse med kund.

1.1.7 Avgränsningar

Tjänster som utförs av kommunens hemtjänst och som inte ingår i valfrihetssystemet är:

- larmmottagning, installation samt test och drift av trygghetslarm
- åtgärd av trygghetslarm för kund som inte har biståndsbeslut om något annat än åtgärd av trygghetslarm
- hälso- och sjukvårdsinsatser till de kunder som inte har beslut enligt SoL

1.1.8 Målgrupp

Vuxna personer som har biståndsbeslut enligt socialtjänstlagen (SoL) om hemtjänstinsatser.

1.1.9 Särskild inriktning

Härnösands kommun ser gärna att utförarna har inriktning mot olika behov och språk/kultur.

1.1.10 Nationella minoriteter

Sverige har fem nationella minoriteter som bl.a. har rätt till äldreomsorg på sitt språk - sverigefinnar, tornedalingar, samer, judar och romer. Härnösand ser därför gärna utförare som kan kommunicera på de olika nationella minoritetsspråken samt har kompetens om de nationella minoriteternas kultur.

1.1.11 Befolkningsunderlag och behovsanalys

Ca 600 personer i ordinärt boende har biståndsbeslut om hemtjänst i form av omvårdnads- och eller serviceinsatser. Den totala volymen hemtjänsttimmar i ordinärt boende uppskattas till ca 285 000 per år.

1.1.12 Geografiskt område

Härnösands kommun utgör ett hemtjänstområde.

1.1.13 Kapacitetstak

Utföraren kan ange kapacitetstak. Kapacitetstaket ska anges i timmar per månad, dock minst 150 timmar per månad. Angivelse avser biståndsbedömd beviljad tid och anges i antal timmar.

När en befintlig kund får utökat behov, tillfälligt eller permanent ska utföraren verkställa den utökningen av insatser som efter biståndsbeslut beviljats, även om kapacitetstaket överskrids. Utförare som uppnår sitt kapacitetstak ska skriftligen meddela kommunen utsedd funktion för upphandlingen.

1.1.14 Skyldighet att ta emot uppdrag

Utförare är skyldig att ta och behålla uppdrag inom hela Härnösands kommun. Utförare kan inte tacka nej till nya uppdrag inom godkänt kapacitetstak.

1.1.15 Tilläggstjänster

Utöver de tjänster som omfattas av denna handling har utföraren rätt att erbjuda så kallade tilläggstjänster till den enskilde. Tilläggstjänster ingår inte i biståndsbeslut från socialtjänsten. Om tilläggstjänster erbjuds ska det för den enskilda tydligt framgå att det är en tjänst utöver vad som ingår i utförarens åtaganden.

Tilläggstjänster får inte:

- vara obligatoriska
- vara en del av utförarens åtaganden i enlighet med detta förfrågningsunderlag
- användas för att täcka den enskildes utökade behov av insatser

1.1.16 Byte av utförare

Den enskilde har rätt att byta utförare utan att ange skäl till varför genom att skriftligt eller muntligt meddela detta till din biståndshandläggare. Ett byte ska inte ta mer än 10 helgfria dagar från och med det datum valblankett inkommit till biståndsenheten. Den ursprungliga utföraren får ersättning till dess att bytet av utförare är genomfört.

1.1.17 Ickeval

Enligt 9 kap 2 § LOV ska det finnas ett ickevalsalternativ för den enskilda som inte kan eller vill välja utförare.

Ickevalsalternativet är kommunens egen hemtjänst.

1.1.18 Avgifter

Utföraren får inte ta ut avgift av den enskilde för åtaganden och skyldigheter som omfattas av detta kontrakt. Avgifter för tilläggstjänster faktureras av utföraren direkt till den enskilde.

1.2 Administrativa krav

I detta avsnitt följer de formella kraven för upphandlingen.

1.2.1 Handläggningstid

Beslut kommer att meddelas inom tolv (12) veckor efter inkommen ansökan under förutsättning att ansökan är komplett.

1.2.2 Tillhandahållande av dokument

För att hämta Förfrågningsunderlaget och tillhörande dokument och för att lämna ansökan måste utföraren registrera sig på e-avrop.com.

Länk till information om kontoregistrering:

www.e-avrop.com/information/upphandling/anbudsinlamning/registrera_konto.htm

1.2.3 Inlämning ansökan

Detta Förfrågningsunderlag med tillhörande bilagor är kommunens underlag för inlämning av ansökan. Dokumenten avser att ge saklig och allsidig information om förutsättningarna för uppdraget.

Om anbudsgivaren anser att något i upphandlingsdokumenten är bristfälligt eller otydligt ska begäran om förtydligande snarast ställas, se punkt Kommunikation och frågor.

Ansökan ska skickas in elektroniskt genom att du klickar på knappen "Lämna anbud" som du finner till vänster i annonsen. Du besvarar, i steg 2/3, genom att besvara de elektroniska formulären Svarsbilaga skakrav och Svarsbilaga utvärdering. Om upphandlingen innehåller krav på att vissa dokument ska ingå i ansökan måste även dessa bifogas i detta steg.

Genom att skicka in ansökan accepterar utföraren samtliga föreskrivna krav och villkor i Förfrågningsunderlaget och tillhörande dokument. Ansökan innebär även ett intyg på att uppgifter i anbud och bilagor är sanningsenliga.

Anbud ska lämnas på svenska.

Beställaren friskriver sig från anbudsgivarnas alla ersättningsanspråk som har sitt ursprung i nedlagt arbete eller andra kostnader vid anbudsgivningen.

1.2.4 Kommunikation och frågor

Den e-postadress som Anbudsgivaren använt vid registrering av konto på e-avrop.com kommer att användas vid all kommunikation under anbudstiden.

Anbudsgivaren ansvarar för att säkerställa att registrerad e-postadress kan ta emot e-post från e-avrop.com.

Frågor rörande denna upphandling ska ställas elektroniskt genom att du klickar på knappen "Ställ en fråga" som du finner till vänster i annonsen. Frågor som ställs på detta sätt skickas omedelbart till kontakt inom kommunen. När frågan besvarats meddelas du via e-post. Alla som hämtat underlaget meddelas också om din fråga och svaret. Frågan och svaret publiceras därefter och blir en del av annonsen. Frågeställaren är anonym.

1.2.5 Handläggning av ansökan

I handläggning ingår kontroll av att:

- ansökan är korrekt och komplett besvarad och inte innehåller förbehåll
- sökande uppfyller de krav som anges i förfrågningsunderlaget
- samtliga krav har accepterats

1.2.6 Rättelse av fel, förtydligande och komplettering

Kommunen kan tillåta att sökande rättar en uppenbar felskrivning eller något annat uppenbart fel i ansökan. Kommunen kan också begära att en ansökan förtydligas och/eller kompletteras. Kommunen är inte skyldig att medge komplettering eller förtydligande.

1.2.7 Originalhandlingar

Dokument som begärs in av Härnösands kommun ska skannas och laddas upp som bilaga till ansökan. Kommunen förbehåller sig rätten att begära att dessa dokument även uppvisas som original. Detta gäller även under kontraktstiden.

1.2.8 För godkännande

Samtliga ska-krav i förfrågningsunderlaget måste vara uppfyllda för att ansökan ska kunna godkännas.

1.2.9 Beslut och kontrakt

Beslut fattas av förvaltningschefen för socialförvaltningen på uppdrag av socialnämnden. Utföraren ska efter beslut meddelats vara beredd att underteckna kontrakt. Avtal ingås genom att kontraktet undertecknas av parterna.

Sökande som inte har godkänts och som anser sig felaktigt behandlad har möjlighet att överklaga beslutet genom att skriftligen inom tre (3) veckor till förvaltningsdomstol i Västernorrlands län ansöka rättelse med begäran om vilken ändring som yrkas.

1.2.10 Offentlighet och sekretess

Offentlighetsprincipen innebär att allmänheten har rätt att ta del av till myndigheten inkomna handlingar. För att ta del av uppgift i en sådan handling ska kunna sekretessbeläggas måste stöd för detta finnas i sekretesslagen. Inkommen ansökan är i huvudregel offentlig enligt. Av 31 kap. 16 § Offentlighets- och sekretesslagen följer dock att sekretess gäller för uppgift i ansökan som rör sökandens affärs- eller driftsförhållanden, om det av särskild anledning kan antas att sökanden lider skada om uppgiften röjs.

Anser sökande att vissa uppgifter i inlämnad ansökan omfattas av sekretess ska sökande precisera vilka uppgifter detta gäller och en motivering till på vilket sätt sökande skulle lida skada om uppgifterna lämnades ut. Det är dock kommunen, i egenskap av offentlig myndighet, som beslutar om en uppgift kan sekretessbeläggas. Beslutet kan överklagas till kammarrätten.

2 Allmänna kontraktsvillkor

Allmänna kontraktsvillkor för detta uppdrag.

2.1.1 Ändringar och tillägg till kontraktet

Villkoren kan komma att förändras genom politiska beslut och eller som en följd av förändrad lagstiftning. Om utföraren inte säger upp kontraktet inom tre veckor från informationspunkten betraktas det som att utföraren har accepterat förändringen.

2.1.2 Överlåtelse av kontrakt

Kontraktet får inte överlätas till annan fysisk eller juridisk person. Om utföraren är en juridisk person och denne byter ägare ska ny ansökan göras och kontraktet omprövas.

2.1.3 Kontraktshandlingar

Om kontraktshandlingar visar sig var motsägelsefulla i något avseende gäller de, om inte omständigheterna uppenbarligen föranleder annat sinsemellan följande ordning:

1. Skriftliga ändringar och avtal
2. Avtal
3. Förfrågningsunderlag med bilagor
4. Ansökan

2.1.4 Kontraktsparter

Härnösandskommun, org. nr 212000 – 2403 nedan kallad kommunen och [UTFÖRARE] [ORG NR] nedan kallad utföraren, har tecknat följande kontrakt för leverans av hemtjänst inom valfrihetssystemet kundval inom hemtjänst enligt LOV.

2.1.5 Kontaktperson

Kontaktperson vid inlämning av ansökan som utförare.

Kommunen

Upphandlingsenheten
upphandling@harnosand.se

Kommunen
Socialförvaltningen
socialforvaltningen@harnosand.se

Utföraren
Funktion
Namn
Telefon
E-post

2.1.6 Kontraktstid

Kontraktstiden är tre (3) år från och med [datum] till och med [datum]. Utförare som önskar fortsätta delta i valfrihetssystemet Kundval enligt LOV efter kontraktets utgång ska lämna in en ny ansökan senast tre (3) månader före avtalets utgång. Om förfrågningsunderlaget ändras enligt nya villkor tecknas ett tilläggskontrakt med samma kontraktstid som ursprungskontraktet.

2.1.7 Uppsägning

Utföraren har rätt att säga upp kontraktet med tre månaders uppsägningstid. Uppsägning ska ske skriftligt. Vill kommunen säga upp kontraktet ska detta ske skriftligt med sex månaders uppsägningstid.

2.1.8 Grund för hävande av avtal

Om någondera parten väsentligt brister i fullgörandet av kontraktet och rättelse inte sker utan dröjsmål efter erinran, har motparten rätt att häva avtalet med omedelbar verkan.

2.1.9 Ersättning

Utförare som är godkända för att utföra hemtjänst på kommunens uppdrag får ersättning för biståndsbedömd tid. I fastställd ersättning angiven i pris per timme ingår ersättning för utförarens samtliga kostnader för att utföra uppdraget.

Den ersättning som ej kan ersättas enligt biståndsbedömd tid kommer att ersättas på annat sätt, för närvarande av utförd tid. Utförd tid mäts av nyckelfria låssystemet och eller verksamhetssystemet.

2.1.10 Pris

Härnösands kommun beslutar årligen om ersättnings storlek i svenska kronor för de tjänster som omfattas av denna upphandling. Samtliga kostnader för uppdraget ingår i ersättningen.

Utföraren ska utföra hälso- och sjukvårdsuppgifter efter delegation i samband med hemtjänst. Vid behov av hälso- och sjukvårdsinsatser som inte inryms i den tid som utföraren har för att utföra hemtjänstuppgifter ersätter kommunen för utförd tid som återgår till dessa uppdrag.

Utföraren får inte kräva eller acceptera betalning utöver den av kommunen bestämda ersättningsnivån för de insatser som beviljats efter biståndsbeslut om hemtjänst.

För uppgifter om ersättning, se bilaga Ersättning 2023.

2.1.11 Fakturering

Fakturering sker månadsvis där fakturan ska avse föregående månad. Av fakturan ska framgå antal utförda hemtjänststimmar fördelat på tätort, landsbygd och glesbygd.

Betalningsvillkor 30 dagar.

Utföraren ska tydligt ange kommunens referens: 77 770 020/Namn på kommunens kontaktperson

2.1.12 Fakturering och rapportering

Utföraren fakturerar efter utfört uppdrag enligt kommunens anvisningar. Vid ofullständig eller felaktig inlämnade uppgifter äger kommunen rätt att innehålla den ersättning som är kopplad till dessa uppgifter i avvaktan på att fullständiga eller riktiga uppgifter lämnad. Fakturering får ej överlämnas på tredje part utan skriftligt godkännande av kommunen.

2.1.13 Elektronisk fakturering

Samtliga fakturor ska skickas elektroniskt enligt gällande lagstiftning. Elektronisk faktura kan skickas via PEPPOL-nätverket. PEPPOL-ID: 0007:2120002403

För leverans via VAN-operatörer
Organisationsnummer: 2120002403
GLN: 7350017030013

Observera att elektroniska fakturor kan skickas kostnadsfritt (upp till 100 st/år) via kommunens hemsida (www.harnosand.se/fakturaportal). Kommunen friskriver sig från eventuella kostnader som kan uppstå för leverantören att skicka elektroniska fakturor.

Vid eventuella frågor om elektroniska fakturor, kontakta ekonomiavdelningen på telefon 0611-34 80 81.

Faktura från utföraren ska innehålla följande:

- betalningssätt – PlusGironummer, Bankgironummer eller bankkonto/IBAN
- fakturadatum
- förfallodatum
- fakturabelopp
- leverantörens organisationsnummer
- VAT/momsregistreringsnummer
- leverantörens företagsnamn och adress
- vad fakturan avser

- kommunens namn ska framgå
- referensnummer 77770020/namn på kommunens kontaktperson

2.1.14 Betalningspåminnelse och räntefaktura

Vid eventuell betalningspåminnelse och/eller räntefaktura ska inte elektronisk faktura skickas. Fakturan ska innehålla angiven information enligt ovan och skickas till:

Härnösands kommun
Fakturaenheten
871 80 Härnösand

Vid försenad betalning har leverantören rätt till dröjsmålsränta i enlighet med svensk räntelagstiftning. Parterna är överens om att dröjsmålsränta understigande 300 svenska kronor inte ska betalas. Avgifter för betalningspåminnelser eller andra icke överenskomna avgifter, som inte regleras i svensk lag, får inte uttas.

2.1.15 Debet-, kredit- och samlingsfakturor

Debet- och kreditfakturor ska skickas separat. Kommunen accepterar inte samlingsfakturor i de fall fakturorna avser olika verksamheter. På kreditfakturor ska det framgå vilken debetfaktura som krediteras.

2.1.16 Faktureringsavgift

Administrativa avgifter, order-, expeditions-, faktureringsavgifter, eller andra liknande avgifter får inte faktureras.

2.1.17 Avtalad kvalitet

Utföraren ansvarar för att hemtjänstinsatser behåller den avtalade kvaliteten vid varje tidpunkt under kontraktstiden.

2.1.18 Skadeståndsskyldighet

Kommunen har rätt till ersättning för skada som kommunen lidit på grund av utförarens kontraktsbrott om skadan är en följd av att utföraren åsidosatt sedvanlig omsorg eller visat den yrkesskicklighet som förutsatts vara allmän inom branschen. Kommunen har även rätt till ersättning för eventuellt skadestånd som givits till tredje man för skada som orsakats av utföraren eller dennes personal.

2.1.19 Befrielsegrunder

Det är av väsentlig betydelse för kommunen att de utförare som kommunen tecknar kontrakt med fullgör sina åtaganden utifrån kontraktet. Härav genomför kommunen olika typer av uppföljningar och kontroller såsom självskattning av kvalitet, uppföljningar på individnivå, verksamhetsuppföljningar, inspektioner, observationer, brukarundersökningar, administrativa och ekonomiska uppföljningar, uppföljning av särskilda arbetsrättsliga villkor, uppföljningar av synpunkter och klagomål, uppföljning av avvikelser i samband med larmuttryckning, olika stickprovskontroller, screening och vid behov fördjupande uppföljningar/särskilda granskningar.

Företrädare för kommunen såsom inspektörer, revisorer och andra tjänstemän har rätt att under kontorstiden följa upp och kontrollera

verksamheten. Utföraren förbinder sig att bereda kommunen tillträde och insyn i sådan utsträckning att dessa kan genomföra sitt uppdrag.

Kommunen kan även uppdra åt fristående konsult eller dylikt att utföra uppföljning och kontroll. Utföraren förbinder sig i sådant fall att även bereda denne tillträde och insyn i sådan utsträckning att denne kan genomföra sitt uppdrag.

I uppföljning ingår även att utföraren lämnar uppgifter som efterfrågas av exempelvis Socialstyrelsen, Sveriges kommuner och Regioner (SKR) och statistiska Centralbyrån (SCB).

3 Krav på utföraren och kvalitet

I detta avsnitt följer de krav som ställs på företaget/organisationen och kvaliteten på uppdragets utförande.

3.1 Inledning

Villkoren för godkännande kan komma att förändras genom politiska beslut och/eller som en följd av förändrad lagstiftning.

Den som ansöker om att få bli godkänd som utförare ska styrka att krav och förutsättningar enligt nedan accepteras och uppfylls samt i förekommande fall lämna begärda uppgifter. Om detta inte görs kommer ansökan att avslås. Kraven ska vara uppfyllda under hela avtalstiden.

Krav ska i förekommande fall styrkas i e-avrop i de fall intyg efterfrågas.

3.1.1 Tillstånd

Det krävs tillstånd för att bedriva hemtjänst – se 7 kapitlet 1 § socialtjänstlagen (SoL). Tillstånd utfärdas av Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO). Till ansökan ska bifogas aktuellt tillstånd.

Utföraren ska under avtalstiden inkomma med eventuella nya tillstånd som föranletts av förändringar.

3.1.2 Sanningsförsäkran

Utföraren och personer som är utsedda att vara ansvariga enligt registreringsbevis, för utförande av de uppdrag som detta förfrågningsunderlag omfattar, får inte vara försatt i konkurs eller likvidation, vara under tvångsförvaltning eller vara föremål för ackord eller tills vidare ha inställt sina betalningar eller vara underkastad näringsförbud eller vara föremål för ansökan om sådana åtgärder.

Person i den ovan nämnda personkretsen får inte vara dömd för brott avseende yrkesutövning enligt lagakraftvunnen dom eller ha gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen under de senaste tre åren.

Utföraren ska intyga att krav enligt 7 kap 1-2 §§ LOV uppfylls.

3.1.3 Ekonomisk ställning

Anbudsgivare ska ha lägst ranking 40 (kreditvärdig) enligt Creditsafe. I detta fall lägre ranking visas ska anbudsgivare ändå anses uppfylla detta krav om denne i sin ansökan lämnat sådan förklaring att det kan anses klart att utföraren innehar motsvarande ekonomisk stabilitet.

Härnösands kommun kommer att kontrollera utföraren genom kreditupplysning gör att säkerställa dennes kreditvärdighet.

Utförare som har nystartat företag, eller företag under bildande ska bifoga affärsplan med budget för verksamheten och kunna visa att företaget har en stabil ekonomisk kapacitet.

3.1.4 Utförare som avser avveckla verksamheten

Utförare som avser avveckla verksamheten ska meddela kommunen senast sex (6) månader, eller den tid som annars beslutas i särskilt fall, före verksamhetens upphörande. När verksamheten har upphört har kontraktet hävts.

3.1.5 Förtroende

Har företrädare för utföraren genom lagakraftvunnen dom dömts för grovt brott som påverkar förtroendet för utförande av hemtjänst kan detta medföra att utföraren inte godkänns även om den grova brottsligheten inte skett i yrkesutövningen.

3.1.6 Registrering

Utföraren ska vara registrerad i aktiebolagsregister, handelsbolagsregister eller motsvarande register om sådan skyldighet finns. För stiftelse eller ideell förening ska bifogas stadgar samt protokoll som utvisar vilka personer som ingår i styrelsen och vem/vilka som är firmatecknare.

Utförarens ska hos Skatteverket, senast i samband med kontraktstecknande, vara registrerad för SNI-kod (standard för svensk näringsgrensindelning):

- 88101 – hemtjänst äldre
- 88102 – hemtjänst för personer med funktionsnedsättning
- registrerad för lagstadgade skatter och avgifter samt kunna visa att skulder inte föreligger till skattemyndighet eller kronofogden

Utföraren ska senast när verksamhetens startar uppfylla ovanstående krav. Om myndighet återkallar bemyndigande eller F-skattsedel ska utföraren omedelbart meddela detta till kommunen.

3.1.7 Ägarförhållanden

Kommunen kan när det finns anledning till det begära in uppgifter rörande ägarförhållanden.

3.1.8 Underleverantörer

Anlitar utföraren underleverantörer ansvarar utföraren för att underleverantören uppfyller samtliga krav och villkor som ställs på utföraren enligt aktuellt förfrågningsunderlag. Uppfyller inte underleverantören villkoren kan utförarens kontrakt med kommunen hävas.

Utföraren ska ange tilltänkta underleverantörer i sin ansökan.

3.1.9 Marknadsföring och information om utföraren

Utförarens marknadsföring ska ske i enlighet med gällande marknadsföringslagstiftning. I detta ingår bland annat att utföraren ska följa reglerna för god marknadsföringssed med stor respekt för den enskilde och övriga utförare.

Kommunen informerar om utföraren på kommunens websida under funktionen "Hemtjänst", samt i en folder som delas ut till den enskilde som mottagit biståndsbeslut enligt SoL om hemtjänst i ordinärt boende.

3.1.10 Kvalitetsledningssystem

Utföraren ska ha ett kvalitetsledningssystem som innebär att kvalitetskontroll och kvalitetsutveckling sker.

För att kontinuerligt och långsiktigt utveckla och säkra verksamhetens kvalitet ska utföraren ha ett kvalitetsledningssystem för det systematiska kvalitetsarbetet enligt SOSFS 2011:9.

Kvalitetsledningssystemet ska vara anpassat till utförarens verksamhet och innehålla:

- processer med tillhörande rutiner/system/planer
- riskanalys
- egenkontroll

Kvalitetsledningssystemet ska kontinuerligt följas upp, utvärderas och utvecklas utifrån verksamhetens behov samt förändringar i Socialstyrelsens allmänna råd m.m.

Utföraren ansvarar för att ta del av och sprida de dokument som utförarens personal ska känna till.

Utföraren ansvarar för att kvalitetsledningssystemet uppfyller socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om kvalitetsledningssystem för kvalitet i verksamheten enligt SoL, LVU, LVM och LSS.

Till ansökan ska bifogas en beskrivning av hur utföraren arbetar med sina kvalitetsledningssystem.

3.1.11 Synpunkter och klagomål

Den enskilda ska alltid veta vart denne ska vända sig med synpunkter och klagomål. Kommunen har en övergripande synpunktshantering som ska tillämpas av alla verksamheter som kommunen är huvudman för.

Information om kommunens synpunktshantering finns på

<https://harnosand.se/kommun--styrning/synpunkt-och-felanmalan.html>

Utföraren ska arbeta systematiskt med synpunkter och klagomål. Utföraren ska närsomhelst under kontraktstiden kunna redovisa vilka synpunkter och klagomål som inkommit och vilka åtgärder som vidtagits.

Utföraren ska i sitt ledningssystem för kvalitet tillämpa kommunens rutiner för hantering av synpunkter och klagomål.

Utföraren ska följa kommunens rutiner för synpunktshantering och klagomål när det gäller att ta emot och vidarebefordra alla synpunkter till socialnämnden samt informera den enskilda och deras närstående samt all personal om dess syfte och hantering.

3.1.12 Avvikelse

Utföraren ska arbeta systematiskt med avvikelser. Utföraren ska ha ett skriftligt dokumenterat system för hur avvikelser i verksamheten ska identifieras, dokumenteras, analyseras och åtgärdas samt hur vidtagna

åtgärder följs upp och återförs. Verksamheten ska utvecklas utifrån vad som framkommit i sammanställning och analys över inkomna avvikelser.

Utföraren ska till sin ansökan bifoga en skriftlig rutin för avvikelser.

3.1.13 Skyldighet enligt lex Sarah och lex Maria

Lex Sarah

Utföraren ansvarar för att all personal är väl förtrogna med och känner till innebörden och skyldigheterna enligt lex Sarah. Utföraren ska i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:5 och SOSFS 2013:16) ha skriftliga rutiner för hur skyldigheten att rapportera, utreda, avhjälpa och undanröja missförhållande samt missförhållande och risker för missförhållanden ska fullgöras.

När utföraren fått kännedom om missförhållande eller risk för, ska socialnämnden meddelas skyndsamt. Utföraren är den som utreder och bedömer om missförhållandet är så allvarligt att en anmälan till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) ska göras.

Utföraren ska i ansökan beskriva rutiner för rapportering och utredning av missförhållanden eller risker för missförhållanden.

Lex Maria

Utföraren ska se till att all personal är väl förtrogna med och känner till innebörden och skyldigheten enligt lex Maria. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2005:28) om anmälningsskyldighet enligt lex Maria. Föreskrifterna säger att vårdpersonal ska rapportera till uppdragsgivaren/kommunen/socialnämnden om en patient i samband med hälso- och sjukvård drabbas av eller utsatts för risk att drabbas av allvarlig skada eller sjukdom.

Medicinskt ansvarig sjuksköterska i socialförvaltningen har av socialnämnden delegation för att anmäla händelser enligt lex Maria till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Utföraren ska i ansökan beskriva rutiner för hur personal ska rapportera risker för vårdskador samt händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada.

3.1.14 Lex Maja

Bestämmelsen 10 kap. 20 a § OSL benämns "Lex Maja". Utföraren ska ha kännedom om och se till att all personal känner till möjligheten att lämna vidare uppgifter till kontrollmyndigheterna, Länsstyrelsen och Polismyndigheten, om de misstänker att djur far illa. Anmälan får bara göras om personalen bedömer att problemet inte kan lösas tillsammans med djurhållaren.

3.1.15 IT-system

Utförare ska använda de verksamhetssystem som kommunen har beslutat om. Tillsammans med utföraren åtar sig socialförvaltningen att säkerställa åtkomst till verksamhetssystem via säker anslutning. Verksamhetssystem kan komma att förändras. Verksamhetssystemet tillhandahålls av beställaren.

Härnösands kommuns informationssystem är utrustade med behörighetskontroll system för att säkerställa att endast behöriga användare

kommer åt information. De behörigheter som utföraren blir tilldelade beror på den anställdes arbetsuppgifter.

Det system för insatsregistrering samt nyckelfritt som finns ska också användas av utföraren.

Utföraren ska säkerställa att systemet används ansvarsfullt och att personuppgifter hanteras i enlighet med lagar, förordningar och föreskrifter samt med kommunens gällande policy.

Anslutning till internetleverantör samt trafikavgift bekostas av utföraren. Utföraren ansvarar för installation av effektiv brandvägg och uppdaterat virusskydd.

Utföraren ska anlita förvaltningens systemförvaltare/IT-support för stöd beträffande användning.

IT-enheten i Härnösands kommun skall kontaktas för godkännande av den skrivare leverantören ämnar använda för utskrifter.

3.1.16 Allmänna dataskyddsförordningen och personuppgiftsansvar

Utförarens ska beakta och följa reglerna i Dataskyddsförordningen (GDPR).

Utföraren är enligt tillämpligt regelverk personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som görs i utförarens verksamhet.

Med anledning av kravet på anslutning till Härnösands kommuns datoriserade dokumentsystem ska utföraren teckna personuppgiftsbiträdesavtal.

Se bilaga Personuppgiftsbiträdesavtal

3.1.17 Telefoni

Utföraren ska teckna och bekosta eget abonnemang för telefoni. Utföraren ska med säkerhet förvissa sig om att abonnemanget fungerar inom hela Härnösands kommun.

Telefoner och övrig utrustning bekostas av utföraren.

Mobiltelefoner som ska användas i utförandet av hemtjänst ska uppfylla de tekniska krav som ställs för användning av insatsregistrering och nyckelfria lås.

Utföraren ska ha tillgång till fax.

3.1.18 System för nyckelfria lås och nyckelhantering

Utförarens ska använda beställarens system för nyckelfria lås ("nyckelfritt"), installation av dessa sköts av beställaren. Detta innebär också att beställaren ges rätt att dra ut loggar utifrån hur detta system loggar användarna. Utföraren kan kontakta systemansvarig för hjälp med tillgång till loggar.

I de fall som den enskilda inte önskar nyckelfritt ska utföraren ha rutiner för säker hantering av nycklar. Förlust av nycklar ska omedelbart redovisas för den enskilde.

Kostnader på grund av låsbyte orsakat av försumlighet hos utförarens personal bekostas av utföraren. Tillverkning av nycklar för att utförare ska kunna utföra beviljade insatser bekostas av brukaren.

Utföraren ska ha skriftliga rutiner för säker hantering av nycklar, tags och portkoder.

3.1.19 Lagar m.m.

Utföraren är ansvarig för att uppdraget utförs i enlighet med de mål och riktlinjer som följer av socialtjänstlagen, offentlighets- och sekretesslagen, arbetsmiljölagen samt alla andra vid varje tillfälle tillämpliga lagar och förordningar. Vidare ska verksamheten bedrivas i enlighet med socialstyrelsens allmänna råd och föreskrifter.

3.1.20 Verksamhetsansvarig och ledning

Den som är ansvarig för utförandet av omvårdnad och service i verksamhet som omfattas av avtalet ska ha:

- ingående kunskaper om tillämpliga lagar, förordningar, föreskrifter och allmänna råd.
- adekvat högskoleutbildning, exempelvis mot socialt arbete.
- svenska språket i tal och skrift motsvarande gymnasienivå eller högre.

Kommunen förbehåller sig rätten att göra en sammantagen bedömning av redovisad kompetens före ett eventuellt godkännande.

3.1.21 Arbetsledning

Utföraren ska säkerställa att det finns en tydlig utpekad arbetsledare. Arbetsledningen ska ha god insyn i det dagliga arbetet och vara tillgänglig. Arbetsledningen ansvarar för att säkerställa en strukturerad informationsöverföring i verksamhetens så att väsentlig information når all berörd personal.

3.1.22 Möten, utbildningar och seminarium

Kommunen anordnar och bjuder in till möten, seminarium och utbildningar. Vissa av dessa kan vara obligatoriska för utföraren att delta i. Det framgår av inbjudan om det är obligatorisk närvaro.

3.1.23 Personal

Utföraren ska genomföra sina åtaganden med den personalstyrka och den kompetens som krävs för att uppfylla kraven avseende god kvalitet, trygg och säker omvårdnad samt som möjliggör dokumentation, planeringsarbete, samverkan, kompetensutveckling och reflektion.

Behärska svenska språket

Personalen ska behärska svenska i tal och skrift motsvarande svenska för invandrare (SFI) D1.

Introduktion

Utföraren ska se till att nyanställd personal får introduktion. Utföraren ska ha rutiner för att introducera all personal på ett bra och säkert sätt i verksamheten så att kontinuitet och kvalitet kan säkerställas.

Utbildning, fortbildning och handledning

Utföraren ska se till att personalen kontinuerligt får utbildning, fortbildning och handledning. Utföraren ska ha individuella kompetensutvecklingsplaner för personalen och en generell kompetensutvecklingsplan för verksamheten.

Praktikanter, elever och studenter

En stor utmaning de kommande åren är att behålla och rekrytera den personal som behövs och att dessa har rätt kompetens. Att ta emot praktikanter, elever och studenter samt aktivt och engagerat arbeta med detta.

Tystnadsplikt

Utföraren ansvarar för att informera personalen om lagstiftning gällande tystnadsplikt och att personalen följer den.

Uppvisande av registerutdrag

Den som erbjuds anställning hos utföraren ska, om arbetet innebär direkt och regelbunden kontakt med barn, visa upp ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister. I övrigt hänvisas till lagen (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn.

Vid misstanke om brott

Utföraren ska ha en rutin för att vidta åtgärder mot personal som misstänks för brott mot den enskilde.

3.1.24 Identifikation

Utföraren ansvarar för att all anställd personal, och eventuella underleverantörer, alltid bär identifikation på ett sådant sätt att den är synlig för den enskilde. På identifikationen ska finnas bild och namn på den anställda, uppgift om vilken utförare denne är anställd av samt telefonnummer till utföraren. Personal ska på begäran kunna legitimera sig.

3.1.25 Fast omsorgskontakt

Den som har beviljats hemtjänst med stöd av 4 kap. 1 eller 2 a § SoL ska, om det inte bedöms uppenbart obehövligt, erbjudas en fast omsorgskontakt som ska se till att behoven av kontinuitet, trygghet, individanpassad omsorg och samordning när hemtjänstinsatsen verkställs.

Från den 1 juli 2023 ska den som utses till fast omsorgskontakt ha skyddad yrkestitel undersköterska.

3.1.26 Arbetsmiljö

I arbetsgivaransvaret ingår att följa gällande arbetsmiljölagstiftning. Utföraren ansvarar för att bekosta personalens behov av skyddsutrustning och arbetstekniska hjälpmedel.

3.1.27 Arbets- och anställningsvillkor

Utföraren ska under hela kontraktets löptid iaktta de vid var tid gällande arbetsrättsliga villkor avseende nivåer för lön, semester och arbetstid gentemot anställda arbetstagare när dessa medverkar i utförandet av kontraktet. Mer förmånliga villkor får alltid erbjudas.

3.1.28 Biståndsbeslut

Det är biståndshandläggaren som utreder, bedömer, och fattar biståndsbeslut om hemtjänst utifrån gällande lagstiftning och riktlinjer. Av biståndsbeslutet framgår vilka insatser som den enskilde är beviljad. Biståndsbeslut är en förutsättning för beställning.

Härnösands kommun har det yttersta ansvaret för att den enskilde får den hjälp som denne behöver. Kommunen förbehåller sig därför rätten att åtgärda de aktuta insatserna om utföraren inte åtgärdat dem inom föreskriven tid. Kostnad för detta debiteras utföraren.

3.1.29 verksamhetens innehåll

Utföraren ska kunna utföra samtliga insatser för hemtjänst inom ramen för biståndsbeslut.

Undantaget är punkter enligt 1.1.7

3.1.30 Uppdrag

Utföraren får uppdrag via det verksamhetssystem som kommunen använder. Utifrån uppdraget framgår vilka insatser som beviljats. Utföraren får även uppgift om hur mycket tid som maximalt kan utnyttjas för att utföra den hjälp som den enskilda har rätt till enligt biståndsbeslut.

Utföraren ska fördela nytt uppdrag senast den första vardagen efter att uppdraget skickats till utföraren. Utföraren ska påbörja hemtjänstinsatser så snart som möjligt, dock senast inom fyrtioåtta timmar (48) timmar från och med att uppdraget mottagits.

3.1.31 Mat och måltider

Maten och måltider har stor betydelse i den enskildes vardag och är ett viktigt redskap för att bevara en god hälsa. Mat och måltider ska vara individuellt anpassade och utgå från den enskildes behov. Hänsyn ska tas utifrån medicinska, etiska, kulturella och religiösa skäl. Vid minskad aptit ska den enskilda erbjudas energi- och näringstäta måltider. Vid tugg- och sväljsvårigheter kan maten behöva konsistensanpassas för att den enskilda ska kunna svälja på ett säkert sätt och för att förebygga undernäring.

Personalen ska känna till och observera tillstånd hos den enskilde som i förlängningen kan leda till undernäring, exempelvis i förändringar i matintag, nedsatt aptit, lång nattfasta, tugg- och sväljproblem eller viktnedgång. Det ska finnas rutiner för hur personalen ska agera vid sådana tillfällen.

3.1.32 Matdistribution

Vid matdistribution svarar kommunen för att matlådor från kommunens produktionskök levereras till utförarens lokal. Utföraren ska även samla in beställningar av matlådor från den enskilde, sammanställa dem och göra beställning hos kommunens produktionskök samt meddela eventuella ändringar i beställningar.

3.1.33 Tolk

Om behov finns av tolk ska sådan bokas genom Härnösands Tolkförmedling som är certifierad enligt FR2000 kvalitetssystem.

Det är utföraren själv som anlitar och bekostar tolk.

För mer information se [Rutin för bokning och avbokning av tolk \(harnosand.se\)](https://harnosand.se)

3.1.34 Dokumentation

Dokumentation ska ske i enlighet med Socialtjänstlagens bestämmelser och Socialstyrelsen föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:5). Den enskilde ska hållas underrättad om de anteckningar och andra dokument som förs om denne.

Dokumentationen ska föras elektroniskt i det verksamhetssystem som kommunen har beslutat om.

Utförarens verksamhetsansvarig ansvarar för att rätt personal har behörighet och kunskaper i omvårdnads- och socialdokumentation och avvikelserapportering samt i informationsfrågor.

Dokumentation i pappersform som är journalhandling ska gallras och bevaras utifrån gällande lagstiftning och förvaltningens riktlinjer. Utförarens verksamhetsansvarig tillser att läsbara och brandsäkra dokumentskåp används.

Utföraren ska ha en skriftlig rutin för dokumentation

Utföraren ska ha en skriftlig rutin för arkivering enligt gällande lagstiftning

3.1.35 Genomförandeplan

Vid första besöket ska utföraren påbörja upprättandet av en genomförandeplan tillsammans med den enskilda. Genomförandeplanen ska finnas registrerad i verksamhetssystemet inom tre (3) veckor från och med datum för första besök.

3.1.36 Samtycke om informationsutbyte

Biståndshandläggaren ansvarar för att inhämta samtycke från den enskilde om informationsbyte mellan beställare och utförare avseende

- information som behövs för att insatserna ska kunna utföras
- uppföljning för att säkra utförandet av insatser och att dokumentation sker enligt gällande bestämmelser

Biståndshandläggaren skickar i samband med beställning en kopia av samtycket till utföraren.

För utlämnade av dokumentation till annan än beställaren exempelvis närstående, underleverantörer, annan vårdgivare – krävs samtycke från den enskilde. Det är utföraren som inhämtar samtycket.

Utföraren ska ha en skriftlig rutin för utlämnade av dokumentation

3.1.37 Samverkan och informationsöverföring

Utifrån den enskildes önskemål och behov ska utföraren samverka inom verksamheten och med anhöriga/närstående, goda män/förvaltare, vårdgivare, myndigheter, föreningar/organisationer m.m. Utföraren ska också säkerställa att det finns samtycke från den enskilde eller dennes företrädare avseende informationsöverföring.

3.1.38 Samordnad individuell plan (SIP)

När den enskilde behöver insatser från både hälso- och sjukvården och hemtjänst och ett samordningsbehov finns ska en SIP erbjudas till den enskilde. Lagregeln om SIP regleras i 2 kap. 7 § socialtjänstlagen (2001:453) Sol och Hälso- och sjukvårdslag (2017:30) 16 kap. 4§.

Utföraren ska ha en skriftlig rutin för samordnad individuell plan (SIP), intern och extern samverkan samt informationsöverföring till annan part/aktör.

3.1.39 Förändring av behov

Om den enskildes behov förändras i en sådan grad att biståndsbeslutet kan behöva omprövas ska utföraren omgående kontakta ansvarig biståndshandläggare. Förändringen av den enskildes behov ska framgå av utförarens dokumentation. Det ingår också i utförarens uppdrag att omgående meddela biståndshandläggaren om en person som får hjälp är inlagd på sjukhus eller om denne har avlidit. Utföraren ska ha en skriftlig rutin för förändring av behov.

3.1.40 När den enskilde inte öppnar dörren

Utföraren ska ha en rutin för när den enskilda inte öppnar dörren vid överenskommen tid. Utföraren bör också upprätta en skriftlig överenskommelse med den enskilda hur en sådan situation ska hanteras.

3.1.41 Hälso- och sjukvård

Utförarens personal ska utföra hälso- och sjukvårdsuppgifter som är ordinerade av legitimerad personal. Vissa arbetsuppgifter kan delegeras från hälso- och sjukvårdspersonal. Ett exempel är om den enskilde inte kan ta ansvar för sin läkemedelshantering.

3.1.42 Basala hygienrutiner

Utföraren ansvarar för att personalen har kunskap om basala hygienrutiner och smittskydd. I övrigt hänvisas till Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien inom hälso- och sjukvården (SOSFS 2015:10) och smittförebyggande åtgärder (HSLF-FS 2022:44).

Utföraren ska tillhandahålla och bekosta arbetskläder samt ombesörja tvätt av dessa. De ska bytas minst dagligen och kunna tvättas i 60 grader. Arbetskläder ska förvaras avskilt från privata kläder. Utöver detta ska det också vid behov finnas skyddskläder handskar, handsprit m.m. som behövs.

Utföraren ansvarar för att personalen får kontinuerlig utbildning i basala hygienrutiner.

Utföraren ska ha basala hygien- och smittförebyggande rutiner

3.1.43 Uppmärksamma hot och våld

Härnösands kommun har en kommunövergripande handlingsplan och nollvision mot våld i nära relationer. Personalen ska ha kunskap om bemötande och förhållningssätt för dessa situationer samt kännedom om vilket stöd som finns.

Utföraren ska ha en skriftlig rutin för att uppmärksamma hot, våld och/eller försummelse i nära relationer.

[Nollvision 2021-2025 - Handlingsplan mot våld i nära relationer \(harnosand.se\)](https://harnosand.se)

3.1.44 Anmälan vid kännedom eller misstanke om att barn far illa

Utföraren ska genast anmäla till socialförvaltningen om denne i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Utföraren ska ha en skriftlig rutin för detta.

3.1.45 Hantering av privata medel

Den enskilde eller dennes företrädare ska normalt sköta hanteringen av den enskildes privata medel. Endast i undantagsfall ska mindre summor av den enskildes privata medel handhas av utföraren. Utföraren ska ha skriftlig rutin för hantering av privata medel på ett säkert sätt och som också säkerställer kontrollmöjlighet.

3.1.46 Muta, gåva och testamente

Enligt 10 kap 5 § Brottsbalken kan arbetstagare eller den som utövar uppdrag dömas för tagande av muta om denne tar emot gåva, löfte om gåva eller begär en otillbörlig förmån för att utföra sitt arbete. Det gäller också efter det att anställning har upphört, t.ex. mottagande av förmån genom testamente.

Det ställs särskilt höga krav inom omsorgsområdet, där utrymmet för att ta emot gåvor är mycket litet. Utföraren ansvarar för att all personal är informerad om förbud att ta emot gåvor eller förmån. Utföraren ansvarar också för att vidta åtgärder om personalen bryter mot detta förbud.

Utföraren ska ha en skriftlig rutin för hur personalen ska förhålla sig till gåvor och testamente.

3.1.47 Omvårdnad i livets slutskede

Den enskilde ska ha möjlighet att bo kvar hemma i livets slutskede med en god omvårdnad och ett värdigt omhändertagande. Hänsyn ska tas till etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

Utföraren ska ha en skriftlig rutin för omvårdnad i livets slutskede.

3.1.48 Vid dödsfall

Utföraren ska ha en skriftlig rutin för hur utföraren ska agera om personalen i samband med en insats finner den enskilde avliden.

3.1.49 Miljöhänsyn

Härnösands kommun har som övergripande mål att vara en ledande miljökommun. Miljö- och klimatpolicy för Härnösands kommun innebär att all verksamhet ska genomsyras av långsiktighet, när det gäller ekologi, ekonomi och sociala faktorer. Utföraren ska ha kunskap om och arbeta efter Härnösands miljö- och klimatpolicy.

[Miljö- och klimatpolicy för Härnösands kommun, med bolag. \(harnosand.se\)](https://harnosand.se)
<https://harnosand.se/download/18.580e43d7163221b2781b71a1/1525422772031/Klimat-energiplan%202017-2020.pdf>

3.1.50 Fordon

Med fordon avses personbil som används för uppdraget. Samtliga fordon som används av utföraren ska uppfylla gällande lagstiftning.

Den övergripande inriktningen för inköp och användning av fordon är att fordonens drivmedel ska vara förnybara, lokalproducerade och kretsloppsfrämjande.

3.1.51 Kontinuitetsplan

Utföraren ska ha en skriftlig kontinuitetsplan för att upprätthålla sin verksamhet på en tolerabel nivå och minimera negativa hälsoeffekter för den enskilda, oavsett vilken störning den utsätts för, till exempel när personalen inte kommer till jobbet, när lokalerna inte går att använda eller när vi drabbas av ett strömavbrott.

En kontinuitetsplan ska vara tillgänglig för alla som anses behöva den, oavsett vad som inträffat.

Delar av en kontinuitetsplan kan vara skyddsvärd och ska då hanteras och förvaras därefter.

4 Särskilda Kontraktsvillkor

För detta uppdrag finns särskilda kontraktsvillkor. Särskilda kontraktsvillkor behöver inte vara uppfyllda när ansökan skickas in utan ska uppfyllas i samband med kontraktsstart eller under kontraktstiden.

4.1.1 Försäkring

Utföraren ska teckna och under hela kontraktstiden ha ansvarsförsäkring och andra erforderliga försäkringar som håller kommunen skadelös vid skada.

Utföraren ska teckna och under tiden giltigt kontrakt finns med kommunen ha erforderligt försäkringsskydd för sin egendom och verksamhet.

Utföraren ska teckna och under tiden giltigt kontrakt finns med kommunen ha erforderlig ansvarsförsäkring för personskada och sakskada.

Utföraren förbinder sig att förebygga skador som kan drabba personal, den enskilda, anhöriga och utomstående.

4.1.2 Information mellan kommunen och utföraren

Kommunen och utföraren ska fortlöpande informera varandra om de förhållanden som är av betydelse och/eller förändringar som kan påverka förutsättningar för vardera partens åtaganden och ansvar.

4.1.3 Allmänhetens rätt till insyn

På begäran av kommunen ska utföraren tillhandahålla uppgifter som gör det möjligt för kommunen att ge allmänheten insyn i hur uppdraget utförs i enlighet med 3 kap. 19 § kommunallagen.

4.1.4 Lokal

Utföraren ska senast i samband med kontraktsstart ha en lokal och utrustning som är anpassad efter verksamheten. Det innebär bl.a. det ska finnas omklädningsrum med möjlighet att byta om enskilt. Det ska även finnas

duchsmöjlighet. Lokaler och utrustning ska vara godkända för sitt ändamål av berörda myndigheter.

Lokalen ska säkra basala hygienrutiner samt arbetsmiljö- och miljöhanseende.

4.1.5 Arbetsmiljöansvar

Utförarens ska bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Samordningsansvaret regleras av arbetsmiljölagen (AML). Detsamma gäller vid anlitande av underentreprenör. Oberoende av detta har varje arbetsgivare arbetsmiljöansvar för sina anställda.

4.1.6 Arbetsgivaransvar

Utföraren ska anställa och ansvara för arbetstagare i egenskap av arbetsgivare och därvid beakta gällande lagar och avtal. Utföraren svarar för löner, arbetsgivaravgifter och andra avtalsenliga och lagstadgade kostnader för sig och sina arbetstagare.

Utföraren ska inte vidta åtgärd som kan väntas medföra åsidosättande av lagar eller kollektivavtal eller annars strida mot vad som är allmänt godtaget inom utförarens verksamhetsområde. Om utföraren anlitar underleverantör ska utföraren avkräva motsvarande utfästelse av denne.

4.1.7 Meddelarfrihet

Utförarna erinras om skyldighet att följa lagen om meddelarskydd i vissa enskilda verksamheter samt lag (2016:749) om särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden.

4.1.8 Extraordinär händelse

Kommunen har genom Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap samt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor att ansvara för att lagarna efterlevs. Kommunen kan vid extraordinär händelse använda resurserna på annat sätt än vad som här kontrakterats.

4.1.9 Force majeure

Om part på grund av myndighetens åtgärd – krigshändelse, strejk, bojkott, blockad eller annan omständighet som denne inte kan råda över – är förhindrad att fullgöra sina åtaganden enligt detta kontrakt, ska denne i nödvändig omfattning vara befriad från densamma. Föreligger ovannämnda omständigheter har beställaren rätt, att så länge de består, själv utföra utförarens åtaganden.

Ersättning till utföraren reduceras i förhållande till vilken grad denne inte kan fullgöra sina åtaganden.

Arbetskonflikt som har sin grund i parts brott mot kollektivavtal får inte åberopas som befrielsegrund.

5 Bilagor

5.1 Bilaga 1 Ersättning 2023

5.2 Bilaga 2 Karta över nyckelkodsområden - Härnösands kommun

5.3 Bilaga 3 Karta över nyckelkodsområden - Härnösands tätort

5.4 Bilaga 4 Personuppgiftsbiträdesavtal

Socialförvaltningen
Socialforvaltningen@harnosand.se

Ersättning 2023

Inom valfrihetssystemet Kundval inom hemtjänsten enligt LOV gäller att:

- Ersättning för utförd hemtjänst baseras på den tid som beviljas av biståndshandläggare.
- Beräkningen kommer i de flesta fall ske utifrån förutbestämda schabloner i vårt verksamhetssystem, men det finns dock några undantag:
 - Ersättning för HSL insatser kommer ersättas utifrån utförd tid som registreras elektroniskt enligt anvisning.
 - Tid för dubbelbemanning kommer att ersättas från en framräknad schablon som baseras på den dubbelbemanningstid som tidigare utförts hos kund.
 - Utförd tid kommer att finnas kvar i systemet men kommer att användas som kontrollpunkt för schablonerna, både för beviljad tid och dubbelbemanning.
- I ersättningen ingår en schablon för produktionsbortfall som till exempel när kunden avsäger sig insatser, läggs in på sjukhus eller om uppdraget upphör.

Ersättning till hemtjänstutförare

Utförare som är godkända för att utföra hemtjänst på kommunens uppdrag får ersättning enligt nedanstående tabell.

Härnösands kommun är indelad i nyckelkodsområden. De nyckelkodsområden som räknas som tätort har beteckning 11XX-18XX och 21XX-28XX. Övriga nyckelkodsområden räknas som landsbygd med undantag för vissa områden som berättigar till ersättningsnivå för glesbygd.

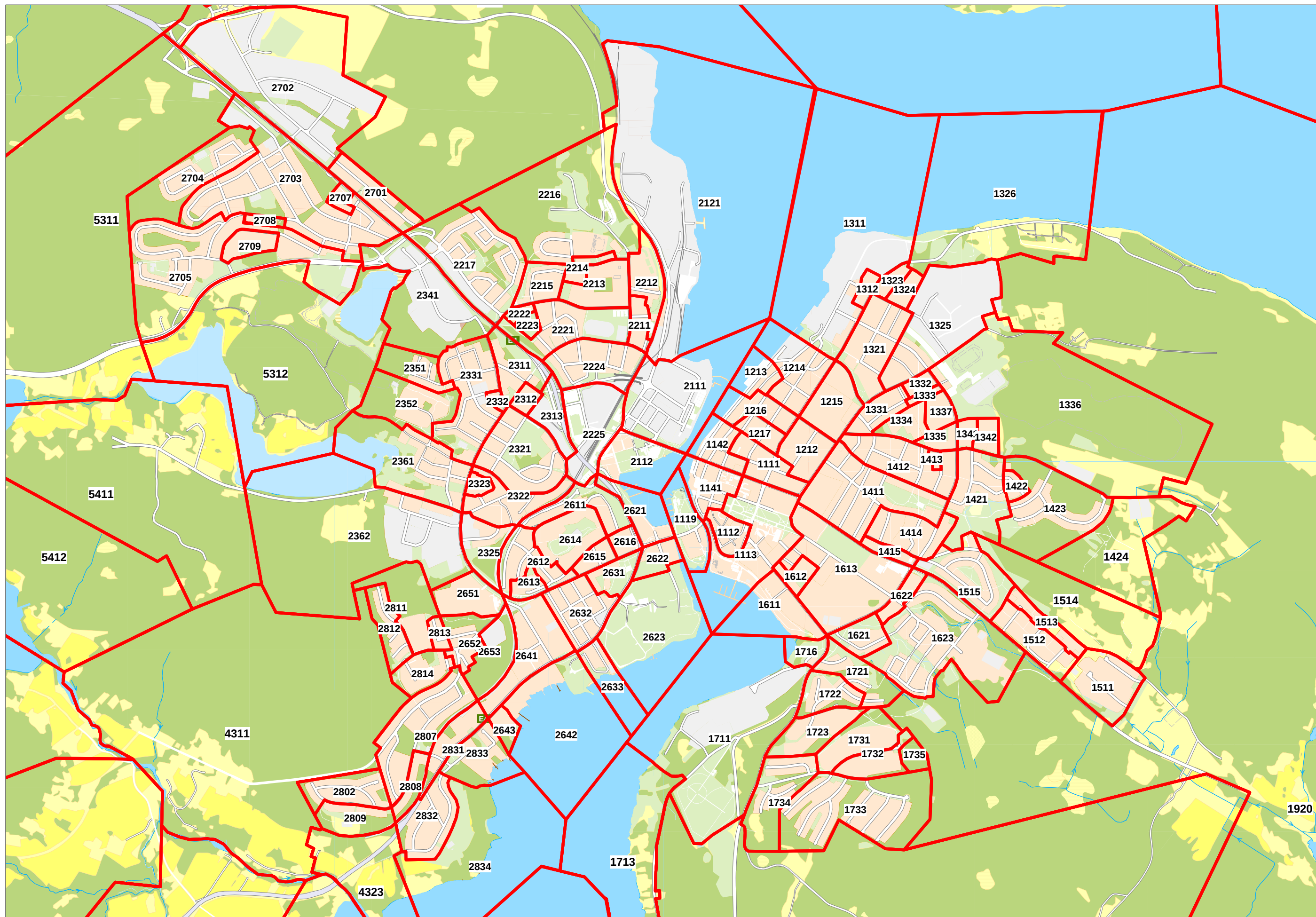
Nyckelkodsområdena framgår av kartor enligt:

Bilaga 5 – Karta över nyckelkodsområden – Kommun

Bilaga 6 – Karta över nyckelkodsområden – Tätort

Omvårdnad och service	Nyckelkodsområden	Extern utförare
Tätort	11XX-18XX och 21XX-28XX	485 kr
Landsbygd	Övriga	570 kr
Glesbygd	4421- 4440, 6330, 6390, 6441, 6501, 6502, 7221- 7223, 73XX - 8440, 85XX	656 kr

Personuppgiftsbiträdesavtal

Innehållsförteckning

1	PARTER, PARTERNAS STÄLLNING, KONTAKTUPPGIFTER OCH KONTAKTPERSONER.....	2
2	DEFINITIONER.....	2
3	BAKGRUND OCH SYFTE.....	4
4	BEHANDLING AV PERSONUPPGIFTER OCH SPECIFIKATION	4
5	DEN PERSONUPPGIFTSANSVARIGES ANSVAR.....	4
6	PERSONUPPGIFTSBITRÄDETS ÅTAGANDEN	5
7	SÄKERHETSÅTGÄRDER.....	5
8	SEKRETESS/TYSTNADSPLIKT	6
9	GRANSKNING, TILLSYN OCH REVISION.....	6
10	HANTERING AV RÄTTELSE OCH RADERING M.M.	7
11	PERSONUPPGIFTSINCIDENTER	7
12	UNDERBITRÄDE	8
13	LOKALISERING OCH ÖVERFÖRING AV PERSONUPPGIFTER TILL TREDJE LAND	9
14	ANSVAR FÖR SKADA I SAMBAND MED BEHANDLING.....	9
15	PUB-AVTALETS TECKNANDE, AVTALSTID OCH UPPSÄGNING	10
16	ÄNDRINGAR OCH UPPSÄGNING MED OMEDELBAR VERKAN M.M.....	10
17	ÅTGÄRDER VID PUB-AVTALETS UPPHÖRANDE	10
18	MEDDELANDE INOM RAMEN FÖR DETTA PUB-AVTAL OCH INSTRUKTIONER.....	11
19	KONTAKTPERSONER	11
20	ANSVAR FÖR UPPGIFTER OM PARTERNA OCH KONTAKTPERSONER SAMT KONTAKTUPPGIFTER.....	11
21	LAGVAL OCH TVISTER	11
22	PARTERNAS UNDERTECKNANDE AV PUB-AVTALET.....	11

PERSONUPPGIFTSBITRÄDESAVTAL

Avtal enligt artikel 28.3 i Allmänna dataskyddsförordningen EU 2016/679¹

[Gulmarkerad text inom hakparenteser tas bort innan Personuppgiftsbiträdesavtalet upprättas.]

1 PARTER, PARTERNAS STÄLLNING, KONTAKTUPPGIFTER OCH KONTAKTPERSONER

Personuppgiftsansvarig	Personuppgiftsbiträde
[Ange organisationens fullständiga namn]	[Ange organisationens fullständiga namn]
Organisationsnummer	Organisationsnummer
[Ange organisationens organisationsnummer]	[Ange organisationens organisationsnummer]
Postadress	Postadress
[Ange organisationens postadress]	[Ange organisationens postadress]
Kontaktperson för administration av detta personuppgiftsbiträdesavtal	Kontaktperson för administration av detta personuppgiftsbiträdesavtal
Namn: [Ange kontaktpersonens för- och efternamn] E-post: [Ange kontaktpersonens e-postadress] Tfn: [Ange kontaktpersonens telefonnummer]	Namn: [Ange kontaktpersonens för- och efternamn] E-post: [Ange kontaktpersonens e-postadress] Tfn: [Ange kontaktpersonens telefonnummer]
Kontaktperson för parternas samarbete om dataskydd	Kontaktpersoner för parternas samarbete om dataskydd
Namn: [Ange kontaktpersonens för- och efternamn] E-post: [Ange kontaktpersonens e-postadress] Tfn: [Ange kontaktpersonens telefonnummer]	Namn: [Ange kontaktpersonens för- och efternamn] E-post: [Ange kontaktpersonens e-postadress] Tfn: [Ange kontaktpersonens telefonnummer]

2 DEFINITIONER

- 2.1 Utöver de begrepp som definieras i löptext, i detta personuppgiftsbiträdesavtal, ska dessa definitioner, oavsett om de används i plural eller singular, i bestämd eller obestämd form, ha nedanstående innebörd när de anges med versal som begynnelsebokstav.

¹ Allmänna dataskyddsförordningen EU 2016/679 föreskriver att det ska finnas ett skriftligt avtal om Personuppgiftsbiträdets Behandling av Personuppgifter för Den personuppgiftsansvariges räkning.

Behandling

En åtgärd eller kombination av åtgärder beträffande Personuppgifter eller uppsättningar av Personuppgifter, oberoende av om de utförs automatiserat eller ej, såsom insamling, registrering, organisering, strukturering, lagring, bearbetning eller ändring, framtagning, läsning, användning, utlämning genom överföring, spridning eller tillhandahållande på annat sätt, justering eller sammanförande, begränsning, radering eller förstöring

Dataskyddslagstiftning

Avser all integritets- och personuppgiftslagstiftning, samt annan lagstiftning, förordningar och föreskrifter som är tillämplig på den Behandling som sker enligt detta PUB-avtal, inklusive nationell sådan lagstiftning och EU-lagstiftning

Personuppgiftsansvarig

Fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som ensamt eller tillsammans med andra bestämmer ändamål och medlen för Behandlingen av Personuppgifter.

Instruktion

De skriftliga instruktioner som närmare anger föremål, varaktighet, art och ändamål, typ av Personuppgifter samt kategorier av Registrerade och särskilda behov som omfattas av Behandlingen.

Logg

Logg är resultatet av Loggning.

Loggning

Loggning är ett kontinuerligt insamlande av uppgifter om den Behandling av Personuppgifter som utförs enligt detta PUB-avtal och som kan knytas till en enskild fysisk person.

Personuppgiftsbiträde

Fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som Behandlar Personuppgifter för den Personuppgiftsansvariges räkning

Personuppgift

Varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person, varvid en identifierbar fysisk person är en person som direkt eller indirekt kan identifieras särskilt med hänvisning till en identifierare som ett namn, ett identifikationsnummer, en lokaliseringssuppgift eller online-identifikatorer eller en eller flera faktorer som är specifika för den fysiska personens fysiska, fysiologiska, genetiska, psykiska, ekonomiska, kulturella eller sociala identitet.

Personuppgiftsincident

En säkerhetsincident som leder till oavsiktlig eller olaglig förstöring, förlust eller ändring eller till obehörigt röjande av eller obehörig åtkomst till de Personuppgifter som överförts, lagrats eller på annat sätt Behandlats.

Registrerad

Fysisk person vars Personuppgifter Behandlas.

Tredje land

En stat som inte ingår i Europeiska unionen (EU) eller inte är ansluten till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

Underbiträde

Fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som i egenskap av underleverantör till Personuppgiftsbiträdet Behandlar Personuppgifter för Personuppgiftsansvariges räkning.

3 BAKGRUND OCH SYFTE

- 3.1 Med detta Personuppgiftsbiträdesavtal jämte Instruktioner och en eventuell förteckning över Underbiträden (nedan gemensamt "PUB-avtalet") reglerar den Personuppgiftsansvarige Personuppgiftsbiträdets Behandling av Personuppgifter åt den Personuppgiftsansvarige. PUB-avtalets syfte är att säkerställa den Registrerades fri- och rättigheter vid Behandlingen, i enlighet med vad som stadgas i artikel 28.3 i Allmänna dataskyddsförordningen EU 2016/679 ("Dataskyddsförordningen").
- 3.2 När PUB-avtalet utgör ett av flera avtalsdokument inom ramen för ett annat avtal benämns det andra avtalet "Huvudavtalet" i PUB-avtalet.
- 3.3 För det fall något av det som stadgas i avsnitt 1, punkt 3.2, avsnitt 15 eller 16, punkt 17.6, avsnitt 18–20 eller 22 i PUB-avtalet regleras på annat sätt i Huvudavtalet, ska Huvudavtalets reglering ha företräde.
- 3.4 Hänvisningar i PUB-avtalet till nationell eller unionsrättslig lagstiftning, avser vid var tid tillämpliga bestämmelser.

4 BEHANDLING AV PERSONUPPGIFTER OCH SPECIFIKATION

- 4.1 Den Personuppgiftsansvarige utser härmed Personuppgiftsbiträdet att utföra Behandlingen för den Personuppgiftsansvariges räkning enligt vad som stadgas i detta PUB-avtal.
- 4.2 Den Personuppgiftsansvarige ska ge skriftliga Instruktioner till Personuppgiftsbiträdet om hur det ska utföra Behandlingen.
- 4.3 Personuppgiftsbiträdet får endast utföra Behandlingen i enlighet med PUB-avtalet och vid var tid gällande Instruktioner.

5 DEN PERSONUPPGIFTSANSVARIGES ANSVAR

- 5.1 Den Personuppgiftsansvarige ansvarar för att det vid var tid finns laglig grund för Behandlingen och för att utforma korrekta Instruktioner med hänsyn till Behandlingens art så att Personuppgiftsbiträdet och eventuellt Underbiträde kan fullgöra sitt eller sina uppdrag enligt detta PUB-avtal och Huvudavtal i förekommande fall.
- 5.2 Den Personuppgiftsansvarige ska utan onödigt dröjsmål informera Personuppgiftsbiträdet om förändringar i Behandlingen vilka påverkar Personuppgiftsbiträdets skyldigheter enligt Dataskyddslagstiftningen.

- 5.3 Den Personuppgiftsansvarige ansvarar för att informera Registrerade om Behandlingen och för att tillvarata Registrerades rättigheter enligt Dataskyddslagstiftningen samt vidta varje annan åtgärd som åligger den Personuppgiftsansvarige enligt Dataskyddslagstiftningen.

6 PERSONUPPGIFTSBITRÄDETS ÅTAGANDEN

- 6.1 Personuppgiftsbiträdet förbinder sig att endast utföra Behandlingen i enlighet med PUB-avtalet och för de specifika ändamål som anges i Instruktioner samt att följa Dataskyddslagstiftningen. Personuppgiftsbiträdet förbinder sig även att fortlöpande hålla sig informerad om gällande rätt på området.
- 6.2 Personuppgiftsbiträdet ska vidta åtgärder för att skydda Personuppgifterna mot alla slag av Behandlingar som inte är förenliga med PUB-avtalet, Instruktioner och Dataskyddslagstiftningen.
- 6.3 Personuppgiftsbiträdet åtar sig att säkerställa att samtliga fysiska personer som arbetar under dess ledning följer PUB-avtalet och Instruktioner samt att de fysiska personerna informeras om relevant lagstiftning.
- 6.4 Personuppgiftsbiträdet ska på begäran från den Personuppgiftsansvarige bistå denne med att säkerställa att skyldigheterna enligt artikel 32–36 i Dataskyddsförordningen fullgörs och svara på begäran om utövande av den Registrerades rättigheter i enlighet med Dataskyddsförordningen, kap. III, med beaktande av typen av Behandling och den information som Personuppgiftsbiträdet har att tillgå.
- 6.5 För det fall att Personuppgiftsbiträdet finner att Instruktioner är otydliga, i strid med Dataskyddslagstiftningen eller saknas och Personuppgiftsbiträdet bedömer att nya eller kompletterande Instruktioner är nödvändiga för att genomföra sina åtaganden ska Personuppgiftsbiträdet utan dröjsmål informera den Personuppgiftsansvarige, tillfälligt upphöra med Behandlingen och invänta nya Instruktioner, om inte parterna kommer överens om annat.
- 6.6 För det fall att den Personuppgiftsansvarige förser Personuppgiftsbiträdet med nya eller ändrade Instruktioner ska Personuppgiftsbiträdet, utan onödigt dröjsmål från mottagandet, meddela den Personuppgiftsansvarige huruvida genomförandet av de nya Instruktionerna föranleder förändrade kostnader för Personuppgiftsbiträdet.

7 SÄKERHETSÅTGÄRDER

- 7.1 Personuppgiftsbiträdet ska vidta alla lämpliga tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder som krävs enligt Dataskyddslagstiftningen för att förhindra Personuppgiftsincidenter, genom att säkerställa att Behandlingen uppfyller kraven i Dataskyddsförordningen och att den Registrerades rättigheter skyddas.
- 7.2 Personuppgiftsbiträdet ska fortlöpande säkerställa att den tekniska och organisatoriska säkerheten i samband med Behandlingen medför en lämplig nivå av konfidentialitet, integritet, tillgänglighet och motståndskraft.
- 7.3 Eventuella tillkommande eller ändrade krav på skyddsåtgärder från den Personuppgiftsansvarige, efter parternas tecknande av PUB-avtalet, ska betraktas som nya Instruktioner enligt PUB-avtalet.

- 7.4 Personuppgiftsbiträdet ska genom behörighetskontrollsystem endast ge åtkomst till Personuppgifterna för sådana fysiska personer som arbetar under Personuppgiftsbitrådets ledning och som behöver åtkomsten för att kunna utföra sina arbetsuppgifter.
- 7.5 Personuppgiftsbiträdet åtar sig att kontinuerligt Logga åtkomst till Personuppgifterna enligt PUB-avtalet i den utsträckning det krävs enligt Instruktionen. Loggar får gallras först fem (5) år efter Loggningstillfället om inte annat anges i Instruktionen. Loggar ska omfattas av erforderliga skyddsåtgärder, i enlighet med Dataskyddslagstiftningen.
- 7.6 Personuppgiftsbiträdet ska systematiskt testa, undersöka och utvärdera effektiviteten hos de tekniska och organisatoriska åtgärder som ska säkerställa Behandlingens säkerhet.

8 SEKRETESS/TYSTNADSPLIKT

- 8.1 Personuppgiftsbiträdet och samtliga fysiska personer som arbetar under dess ledning ska vid Behandlingen iaktta såväl sekretess som tystnadsplikt. Personuppgifterna får inte nyttjas eller spridas för andra ändamål, varken direkt eller indirekt, såvida inte annat avtalats.
- 8.2 Personuppgiftsbiträdet ska tillse att samtliga fysiska personer som arbetar under dess ledning, vilka deltar i Behandlingen, är bundna av sekretessförbindelse avseende Behandlingen. Detta krävs dock inte om dessa redan omfattas av en straffsanktionerad tystnadsplikt som följer av lag. Personuppgiftsbiträdet åtar sig även att tillse att det finns sekretessavtal med Underbiträdet samt sekretessförbindelser mellan Underbiträdet och samtliga fysiska personer som arbetar under dess ledning, vilka deltar i Behandlingen.
- 8.3 Personuppgiftsbiträdet ska skyndsamt underrätta den Personuppgiftsansvarige om eventuella kontakter med tillsynsmyndighet avseende Behandlingen. Personuppgiftsbiträdet har inte rätt att företräda den Personuppgiftsansvarige eller agera för den Personuppgiftsansvariges räkning gentemot tillsynsmyndigheter i frågor avseende Behandlingen.
- 8.4 Om den Registrerade, tillsynsmyndighet eller tredje man begär information från Personuppgiftsbiträdet vilken rör Behandlingen, ska Personuppgiftsbiträdet informera den Personuppgiftsansvarige om saken. Information om Behandlingen får inte lämnas till den Registrerade, tillsynsmyndighet eller tredje man utan skriftligt medgivande från den Personuppgiftsansvarige, såvida det inte framgår av tvingande lag att information ska lämnas. Personuppgiftsbiträdet ska bistå med förmedling av den informationen som omfattas av ett medgivande eller lagkrav.

9 GRANSKNING, TILLSYN OCH REVISION

- 9.1 Personuppgiftsbiträdet ska utan onödigt dröjsmål som en del av sina garantier, enligt artikel 28.1 i Dataskyddsförordningen, på den Personuppgiftsansvariges begäran kunna redovisa vilka tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder som används för att Behandlingen ska uppfylla kraven enligt PUB-avtalet och artikel 28.3.h i Dataskyddsförordningen.
- 9.2 Personuppgiftsbiträdet ska minst en (1) gång om året granska säkerheten avseende Behandlingen genom en egenkontroll för att säkerställa att Behandlingen följer PUB-avtalet. Resultatet av sådan egenkontroll ska på begäran delges den Personuppgiftsansvarige.
- 9.3 Den Personuppgiftsansvarige äger rätt att, själv eller genom annan av denne utsedd tredje part (som inte får vara en konkurrent till Personuppgiftsbiträdet), följa upp att Personuppgiftsbiträdet uppfyller PUB-avtalets, Instruktionernas och Dataskyddslagstiftningens krav.

Personuppgiftsbiträdet ska vid sådan granskning bistå den Personuppgiftsansvarige, eller den som utför granskningen i den Personuppgiftsansvariges ställe, med dokumentation, tillgång till lokaler, IT-system och andra tillgångar som behövs för att kunna granska Personuppgiftsbitrådets efterlevnad av PUB-avtalet, Instruktioner och Dataskyddslagstiftningen. Den Personuppgiftsansvarige ska säkerställa att personal som genomför granskningen är underkastade sekretess eller tystnadsplikt enligt lag eller avtal.

- 9.4 Personuppgiftsbiträdet äger alternativt till vad som stadgas i punkterna 9.2–9.3, rätt att erbjuda andra tillvägagångssätt för granskning av Behandlingen, exempelvis granskning genomförd av oberoende tredje part. Den Personuppgiftsansvarige ska i sådant fall äga rätt, men inte skyldighet, att tillämpa detta alternativa tillvägagångssätt för granskning. Vid sådan granskning ska Personuppgiftsbiträdet ge den Personuppgiftsansvarige eller en tredje part den assistans som behövs för utförandet av granskningen.
- 9.5 Personuppgiftsbiträdet ska bereda tillsynsmyndighet, eller annan myndighet som har laglig rätt till det, möjlighet att göra tillsyn enligt myndighetens begäran i enlighet med vad som stadgas i gällande lagstiftning, även om sådan tillsyn annars skulle stå i strid med bestämmelserna i PUB-avtalet.
- 9.6 Personuppgiftsbiträdet ska tillförsäkra den Personuppgiftsansvarige rättigheter gentemot Underbiträdet vilka motsvarar den Personuppgiftsansvariges samtliga rättigheter gentemot Personuppgiftsbiträdet enligt avsnitt 9 i PUB-avtalet.

10 HANTERING AV RÄTTELSE OCH RADERING M.M.

- 10.1 För det fall den Personuppgiftsansvarige begärt rättelse eller radering på grund av Personuppgiftsbitrådets felaktiga Behandling ska Personuppgiftsbiträdet vidta lämplig åtgärd utan onödigt dröjsmål, senast inom trettio (30) dagar, från det att Personuppgiftsbiträdet mottagit erforderlig information från den Personuppgiftsansvarige. När den Personuppgiftsansvarige begärt radering får Personuppgiftsbiträdet endast utföra Behandling av den aktuella Personuppgiften som ett led i processen för rättelse eller radering.
- 10.2 Om tekniska och organisatoriska åtgärder (t.ex. uppgraderingar eller felsökningar) vidtas av Personuppgiftsbiträdet i Behandlingen, vilka kan påverka Behandlingen, ska Personuppgiftsbiträdet skriftligt informera den Personuppgiftsansvarige om detta i enlighet med vad som stadgas om meddelanden i avsnitt 18 i PUB-avtalet. Informationen ska lämnas i god tid innan åtgärderna vidtas.

11 PERSONUPPGIFTSINCIDENTER

- 11.1 Personuppgiftsbiträdet ska ha förmåga att återställa tillgängligheten och tillgången till Personuppgifterna i rimlig tid vid en fysisk eller teknisk incident enligt artikel 32.1.c i Dataskyddsförordningen.
- 11.2 Personuppgiftsbiträdet åtar sig att med beaktande av Behandlingens art, och den information som Personuppgiftsbiträdet har att tillgå, bistå den Personuppgiftsansvarige med att fullgöra dennes skyldigheter vid en Personuppgiftsincident beträffande Behandlingen. Personuppgiftsbiträdet ska på den Personuppgiftsansvariges begäran även bistå med att utreda misstankar om eventuell obehörig Behandling och/eller åtkomst till Personuppgifterna.

- 11.3 Vid Personuppgiftsincident, vilken Personuppgiftsbiträdet fått vetskap om, ska Personuppgiftsbiträdet utan onödigt dröjsmål skriftligen underrätta den Personuppgiftsansvarige om händelsen. Personuppgiftsbiträdet ska, med beaktande av typen av Behandling och den information som Personuppgiftsbiträdet har att tillgå, tillhandahålla den Personuppgiftsansvarige en skriftlig beskrivning av Personuppgiftsincidenten.
- 11.4 Beskrivningen ska redogöra för:
- Personuppgiftsincidentens art och, om möjligt, de kategorier och antalet Registrerade som berörs samt kategorier och antalet personuppgiftsposter som berörs,
 - de sannolika konsekvenserna av Personuppgiftsincidenten, och
 - åtgärder som har vidtagits eller föreslagits samt åtgärder för att mildra Personuppgiftsincidentens potentiella negativa effekter.
- 11.5 Om det inte är möjligt för Personuppgiftsbiträdet att tillhandahålla hela beskrivningen samtidigt, enligt punkten 11.3 i PUB-avtalet, får beskrivningen tillhandahållas i omgångar utan onödigt ytterligare dröjsmål.

12 UNDERBITRÄDE

- 12.1 Personuppgiftsbiträdet äger rätt att anlita den eller de Underbiträden som framgår av bilagd förteckningen över Underbiträden, bilaga 2.
- 12.2 Personuppgiftsbiträdet åtar sig att teckna ett skriftligt avtal med Underbiträdet som reglerar den Behandling som Underbiträdet utför å den Personuppgiftsansvariges vägnar samt att endast anlita Underbiträden som ger tillräckliga garantier. Underbiträdet ska genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder så att Behandlingen uppfyller kraven i Dataskyddslagstiftningen. I fråga om dataskydd ska avtalet ålägga Underbiträdet samma skyldigheter som åläggs Personuppgiftsbiträdet i detta PUB-avtal.
- 12.3 Personuppgiftsbiträdet ska i avtalet med Underbiträdet säkerställa att den Personuppgiftsansvarige har rätt att säga upp Underbiträdet och instruera Underbiträdet att exempelvis radera eller återlämna Personuppgifterna om Personuppgiftsbiträdet har upphört att existera i faktisk eller rättslig mening eller hamnat på obestånd.
- 12.4 Personuppgiftsbiträdet ansvarar fullt ut för Underbiträdets Behandling gentemot den Personuppgiftsansvarige. Personuppgiftsbiträdet ska skyndsamt underrätta den Personuppgiftsansvarige om Underbiträdet underlåter att uppfylla sina skyldigheter i PUB-avtalet.
- 12.5 Personuppgiftsbiträdet äger rätt att anlita nya underbiträden och ersätta befintliga underbiträden om inte annat anges i Instruktionen.
- 12.6 När Personuppgiftsbiträdet avser att anlita ett nytt eller ersätta ett befintligt Underbiträde ska Personuppgiftsbiträdet säkerställa Underbiträdets kapacitet och förmåga att uppfylla sina skyldigheter enligt Dataskyddslagstiftningen. Personuppgiftsbiträdet ska skriftligen meddela den Personuppgiftsansvarige om
- Underbiträdets namn, organisationsnummer och säte (adress och land),
 - vilken typ av uppgifter och kategorier av Registrerade som behandlas, och
 - var Personuppgifterna ska behandlas.
- 12.7 Den Personuppgiftsansvarige äger rätt att inom trettio (30) dagar från dag för meddelande enligt punkten 12.6 invända mot Personuppgiftsbiträdets anlitande av ett nytt Underbiträde

och att, med anledning av sådan invändning, säga upp detta PUB-avtal att upphöra i enlighet med vad stadgas i PUB-avtalet, punkten 16.4.

- 12.8 Personuppgiftsbiträdet ska vid var tid föra en korrekt och uppdaterad förteckning över de Underbiträden som anlitas för Behandling av Personuppgifter för den Personuppgiftsansvariges räkning samt göra denna förteckning tillgänglig för den Personuppgiftsansvarige. Av förteckningen ska särskilt framgå i vilket land Underbiträdet behandlar Personuppgifterna och vilka typer av Behandlingar som Underbiträdet utför.
- 12.9 När Personuppgiftsbiträdet slutar använda ett Underbiträde ska Personuppgiftsbiträdet skriftligen meddela den Personuppgiftsansvarige om detta. Personuppgiftsbiträdet ska när ett avtal upphör säkerställa att Underbiträdet raderar eller återlämnar Personuppgifterna.
- 12.10 Personuppgiftsbiträdet ska på den Personuppgiftsansvariges begäran översända en kopia av det avtal som reglerar Underbiträdets Behandling av Personuppgifter och förteckningen över Underbiträden enligt punkten 12.1.

13 LOKALISERING OCH ÖVERFÖRING AV PERSONUPPGIFTER TILL TREDJE LAND

- 13.1 Personuppgiftsbiträdet ska säkerställa att Personuppgifterna hanteras och lagras inom EU/EES av en fysisk eller juridisk person som är etablerad inom EU/EES, om inte PUB-avtalets parter kommer överens om något annat.
- 13.2 Personuppgiftsbiträdet äger endast rätt att överföra Personuppgifter till Tredje land för Behandling (t.ex. service, support, underhåll, utveckling, drift eller liknande hantering) om den Personuppgiftsansvarige på förhand skriftligen godkänt sådan överföring och utfärdat Instruktioner för detta ändamål.
- 13.3 Överföring till Tredje land för Behandling enligt PUB-avtalet, punkten 13.2, får endast ske om den är förenlig med Dataskyddslagstiftningen och uppfyller de krav på Behandlingen vilka ställs i PUB-avtalet och Instruktioner.

14 ANSVAR FÖR SKADA I SAMBAND MED BEHANDLING

- 14.1 Vid ersättning för skada i samband med Behandling som, genom fastställd dom eller förlikning, ska utgå till den Registrerade på grund av överträdelse av bestämmelse i PUB-avtalet, Instruktioner och/eller tillämplig bestämmelse i Dataskyddslagstiftningen ska artikel i 82 i Dataskyddsförordningen tillämpas.
- 14.2 Sanktionsavgifter enligt artikel 83 i Dataskyddsförordningen, eller 6 kap. 2 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning ska bäras av den av PUB-avtalets parter som påförts en sådan avgift.
- 14.3 Om endera part får kännedom om omständighet som kan leda till skada för motparten ska parten utan onödigt dröjsmål informera motparten om förhållandet och aktivt arbeta tillsammans med motparten för att förhindra och minimera sådan skada.
- 14.4 Oaktat vad som sägs i Huvudavtalet gäller detta PUB-avtal, punkterna 14.1 och 14.2, före andra regler om fördelning mellan parterna av krav sinsemellan såvitt avser Behandlingen.

15 PUB-AVTALETS TECKNANDE, AVTALSTID OCH UPPSÄGNING

- 15.1 PUB-avtalet gäller från och med den tidpunkt PUB-avtalet undertecknats av båda parter och tillsvidare. Parterna äger ömsesidig rätt att säga upp PUB-avtalet att upphöra med trettio (30) dagars varsel.

16 ÄNDRINGAR OCH UPPSÄGNING MED OMEDELBAR VERKAN M.M.

- 16.1 Endera part i PUB-avtalet äger rätt att påkalla omförhandling av PUB-avtalet om motpartens ägarförhållanden ändras väsentligt eller om tillämplig lagstiftning, eller tolkningen av den, ändras på ett för Behandlingen avgörande sätt. Påkallande av omförhandling enligt första meningen innebär inte att PUB-avtalet till någon del upphör att gälla utan endast att en omförhandling om PUB-avtalet ska påbörjas.
- 16.2 Tillägg till, och ändringar i, PUB-avtalet ska vara skriftliga och undertecknade av båda parter.
- 16.3 När någon av parterna får kännedom om att motparten agerar i strid med PUB-avtalet och/eller Instruktioner ska parten utan dröjsmål meddela motparten om agerandet. Därefter äger parten rätt att med omedelbar verkan upphöra att utföra sina förpliktelser enligt PUB-avtalet till den tidpunkt motparten förklarat att agerandet upphört och förklaringen accepterats av den part som påtalat agerandet.
- 16.4 Om den Personuppgiftsansvarige invänder mot Personuppgiftsbitrådets anlitande av ett nytt underbiträde, enligt detta PUB-avtal, punkten 12.67, har den Personuppgiftsansvarige rätt att säga upp PUB-avtalet att upphöra med omedelbar verkan.

17 ÅTGÄRDER VID PUB-AVTALETS UPPHÖRANDE

- 17.1 Efter uppsägning av PUB-avtalet ska Personuppgiftsbitrådet utan onödigt dröjsmål, beroende på vad den Personuppgiftsansvarige väljer, antingen radera och intyga för den Personuppgiftsansvarige att det är utfört, eller återlämna
- a. alla Personuppgifter som Behandlats för den Personuppgiftsansvariges räkning och
 - b. all tillhörande information såsom Loggar, Instruktioner, systemlösningar, beskrivningar och andra handlingar som Personuppgiftsbitrådet erhållit genom informationsutbyte enligt PUB-avtalet.
- 17.2 I samband med återlämning ska Personuppgiftsbitrådet även radera befintliga kopior av Personuppgifter och tillhörande information.
- 17.3 Skyldigheten att radera eller återlämna Personuppgifter eller tillhörande information gäller inte om lagring av Personuppgifterna eller informationen krävs enligt unionsrätten eller relevant nationell rätt där Behandling får utföras enligt PUB-avtalet.
- 17.4 Om Personuppgifter eller tillhörande information återlämnas ska det ske i ett allmänt använt och standardiserat format, om parterna inte har kommit överens om något annat format.
- 17.5 Till dess att uppgifterna raderas eller återlämnas ska Personuppgiftsbitrådet säkerställa efterlevnaden av PUB-avtalet.
- 17.6 Återlämning eller radering enligt PUB-avtalet ska vara utförd senast trettio (30) kalenderdagar räknat från tidpunkten för uppsägningen av PUB-avtalet, om inte annat anges i Instruktionen.

Behandling av Personuppgifter som Personuppgiftsbiträdet utför därefter är att betrakta som otillåten Behandling.

- 17.7 Bestämmelser om sekretess/tystnadsplikt i avsnitt 8 ska fortsätta gälla även om PUB-avtalet i övrigt upphör att gälla.

18 MEDDELANDEN INOM RAMEN FÖR DETTA PUB-AVTAL OCH INSTRUKTIONER

- 18.1 Meddelanden om PUB-avtalet och dess administration inklusive uppsägning ska skickas via e-post eller på något annat av parterna överenskommet sätt till respektive parts kontaktperson för PUB-avtalet.
- 18.2 Meddelanden om parternas samarbete om dataskydd gällande Behandlingen ska skickas via e-post eller på något annat av parterna överenskommet sätt till respektive parts kontaktperson för parternas samarbete om dataskydd.
- 18.3 Ett meddelande ska anses ha kommit fram till mottagaren senast en (1) arbetsdag efter att meddelandet har skickats.

19 KONTAKTPERSONER

- 19.1 Parterna ska utse var sin kontaktperson för PUB-avtalet.
- 19.2 Parterna ska utse var sin kontaktperson för parternas samarbete om dataskydd.

20 ANSVAR FÖR UPPGIFTER OM PARTERNA OCH KONTAKTPERSONER SAMT KONTAKTUPPGIFTER

- 20.1 Varje part ansvarar för att de uppgifter som anges i avsnitt 1 i PUB-avtalet alltid är aktuella och korrekta.
- 20.2 Ändring av uppgifter i avsnitt 1 ska meddelas motparten enligt punkt 18.1 i PUB-avtalet.

21 LAGVAL OCH TVISTER

- 21.1 Vid tolkning och tillämpning av PUB-avtalet gäller svensk rätt med undantag för lagvals-reglerna. Tvister med anledning av PUB-avtalet ska avgöras av behörig svensk domstol.

22 PARTERNAS UNDERTECKNANDEN AV PUB-AVTALET

- 22.1 Detta PUB-avtal tillhandahålls antingen i digitalt format för elektroniskt undertecknande eller i pappersformat för egenhändigt undertecknande. I sistnämnda fall upprättas avtalet i två likalydande exemplar, varav parterna erhåller varsitt.
- 22.2 Om PUB-avtalet undertecknas elektroniskt lämnas signatursidan utan avseende.

[Resten av sidan har avsiktligt lämnats tom. Signatursida följer.]

Personuppgiftsansvarig

[Ange organisationens fullständiga namn]

Ort och datum: [Ange ort och datum för
signatur]

Namnförtydligande

Signatur

Personuppgiftsbiträde

[Ange organisationens fullständiga namn]

Ort och datum: [Ange ort och datum för
signatur]

Namnförtydligande

Signatur

Versionshantering

Version	Datum	Förändringar	Ansvarig
1.1	2018-12-19	10.1, 14.1, 18.2,	PR
1.2	2019-12-17	2, 3.1, 3.3, 5.1, 6.3, 6.4, 7.1, 8.2, 9.1, 9.2, 9.6, 10.1, 10.2, 11.4, 12, 13.3, 14.2, 14.3, 17.3, 17.4, 18.2, 18.3, 18.4, 21.1, 22.1	NE
1.2.1	2020-01-02	17.4	PR
2.0	2022-12-21	1, 2, 3.1, 3.3, 5.1, 6.1, 6.5, 10.2, 12.2, 12.3, 12.4, 12.5, 12.7, 12.8, 12.9, 12.10, 14.3, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22	HA, EW, FS
2.1	2023-04-06	Ändrat hänvisning i 16.4 till 12.7	HA, PR

Bilaga 1 - [Mall för] Personuppgiftsansvariges Instruktion för Behandling av Personuppgifter

[Gulmarkerad text inom hakparenteser tas bort inför att Personuppgiftsbiträdesavtal upprättas.]

[Observera att om Personuppgiftsbiträdet ska utföra flera Behandlingar av Personuppgifter åt den Personuppgiftsansvarige för olika ändamål, t.ex. dels tillhandahålla ett IT-system, dels tillhandahålla support och service avseende systemet, ska Instruktionen specificera vad som gäller för respektive Behandling.]

Utöver vad som redan framgår av Personuppgiftsbiträdesavtalet ska Personuppgiftsbiträdet även följa nedanstående Instruktion:

1. Ändamålet, föremålet och arten
1 a. Föremålet för Personuppgiftsbitrådets Behandling av Personuppgifter åt den Personuppgiftsansvarige är att: [Ange övergripande det huvudsakliga syftet med Personuppgiftsbitrådets Behandling av Personuppgifter åt den Personuppgiftsansvarige, t.ex. tillhandahållande av ett HR-verktyg för löneadministration, en molntjänst för lagring av verksamhetsdata eller ett system för övervakning av inpassering till kontorslokaler.] 1 b. Ändamålet med Personuppgiftsbitrådets Behandling av Personuppgifter åt den Personuppgiftsansvarige är att: [Ange ändamålet med Behandlingen, dvs. varför Personuppgiftsbiträdet ska Behandla Personuppgifterna åt den Personuppgiftsansvarige - vad är syftet med Behandlingen? Exempel på ändamål är att administrera utbetalning av löner och andra förmåner till medarbetare, att lagra informationstillgångar på ett säkert och kostnadseffektivt sätt eller att motverka olovlig inpassering i kontorslokaler. Beskrivningen ska vara så pass fullständig att externa parter (t.ex. en tillsynsmyndighet) kan förstå innehållet och riskerna med den Behandling som anförts av Personuppgiftsbiträdet.] 1 c. Personuppgiftsbitrådets Behandling av Personuppgifter på uppdrag av den Personuppgiftsansvarige avser huvudsakligen följande behandlingsåtgärder (Behandlingens art eller natur): [Ange Behandlingens art, dvs. vilka behandlingsåtgärder som Personuppgiftsbiträdet ska utföra åt den Personuppgiftsansvarige. Exempel på behandlingsåtgärder är insamling, lagring, läsning, strukturering, överföring osv.]
2. Behandlingen omfattar följande typer av Personuppgifter
Personuppgiftsbiträdet har rätt att behandla följande typer av Personuppgifter för den Personuppgiftsansvariges räkning: [Ange vilka typer av Personuppgifter som Personuppgiftsbiträdet har rätt att behandla åt den Personuppgiftsansvarige, t.ex. namn, e-postadress, postadress, telefonnummer, medlemsnummer, IP-adress, bilder, rörliga bilder, hälsouppgifter osv.]

3. Behandlingen omfattar vissa kategorier av Registrerade

Personuppgiftsbiträdet har rätt att Behandla Personuppgifter avseende följande kategorier av Registrerade:

[Ange vilka kategorier av Registrerade som Personuppgiftsbiträdet har rätt att behandla Personuppgifter om, t.ex. anställda, konsulter, patienter, brukare, närstående, elever, vårdnadshavare osv.]

4. Ange särskilda hanteringskrav vad gäller Behandling av Personuppgifter som utförs av Personuppgiftsbiträdet

Personuppgiftsbiträdet ska iaktta följande hanteringskrav vid Behandlingen av Personuppgifter åt den Personuppgiftsansvarige:

[Exempel på hanteringskrav är att personuppgifter ska gallras efter en viss angiven tidsperiod eller att säkerhetskopior inte får sparas längre än en viss angiven tidsperiod. Även krav på rutiner kring behörighetshantering kan anges här.]

5. Ange de särskilda tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder som gäller för Personuppgiftsbitrådets Behandling av Personuppgifter

Personuppgiftsbiträdet ska vidta följande säkerhetsåtgärder vid Behandlingen av Personuppgifterna:

[För att den Personuppgiftsansvarige ska kunna bedöma vilka säkerhetsåtgärder som Personuppgiftsbiträdet behöver vidta, behöver Personuppgiftsbiträdet redovisa teknisk dokumentation och systemspecifikation avseende aktuell tjänst eller system som klargör hur Personuppgifter hanteras och skyddas inom ramen för tjänsten eller systemet. Relevant information kan även framgå av Personuppgiftsbitrådets integritetspolicy (Privacy Policy). Utifrån dokumentationen kan den Personuppgiftsansvarige bedöma vilka åtgärder som ev. behöver anpassas eller kompletteras med för att uppnå en tillräcklig skyddsnivå för Personuppgifterna i syfte att bevara skyddet för Registrerades personliga integritet. Den här informationen kan mycket väl framgå av en särskild bilaga.

Samtliga tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder som den Personuppgiftsansvarige kräver att Personuppgiftsbiträdet vidtar ska anges i detta avsnitt, ev. med hänvisning till en eller flera bilagor. Kravens närmare innehåll och utformning fastställs utifrån den Personuppgiftsansvariges risk- och sårbarhetsanalyser, t.ex. informationssäkerhetsklassning eller konsekvensbedömning avseende dataskydd enligt artikel 35 i dataskyddsförordningen, samt genom dialog med Personuppgiftsbiträdet. Säkerhetsåtgärderna ska vara dimensionerade efter Behandlingens art, omfattning och ändamål samt riskerna för de Registrerades integritet.

Åtgärderna kan exempelvis anges under följande underrubriker: Organisatoriska säkerhetsåtgärder, Säkerhetsåtgärder avseende personer, Fysiska säkerhetsåtgärder och Tekniska säkerhetsåtgärder (se ISO/IEC 27002).

Organisatoriska säkerhetsåtgärder kan avse krav gällande t.ex. ansvarsfördelning och roller, styrande dokument, risk- och incidenthantering, revision och annan uppföljning osv.

Säkerhetsåtgärder gällande personer kan avse krav på t.ex. sekretessåtagande, utbildning, arbete på distans, incidentrapportering osv.

Fysiska säkerhetsåtgärder kan avse krav avseende t.ex. utrustning, inpassering, övervakning av lokaler, lokalisering och skydd av hårdvara osv.

Tekniska säkerhetsåtgärder kan avse krav på t.ex. pseudonymisering av data, kryptering, systemövervakning samt tekniska metoder för säkerställande av sekretess, tillgänglighet, robusthet, återställande efter säkerhetsincident, loggning osv.]

6. Ange särskilda krav på Loggning vad gäller Behandling av Personuppgifter samt vilka som ska ha tillgång till dem

Personuppgiftsbiträdet ska iaktta följande krav avseende loggning av användaraktivitet och logghantering:

[Kraven kan t.ex. avse vad som ska framgå av loggarna, vilka som får ha tillgång till dem och hur länge de ska sparas.]

7. Lokalisering och överföring av Personuppgifter till Tredje land

Personuppgiftsbiträdet ska iaktta följande krav avseende lokalisering av Personuppgifter:

Personuppgiftsbiträdet har endast rätt att behandla Personuppgifterna på följande plats/er:

- [Ange plats/er för Behandlingen (postadress, land).]

Om den Personuppgiftsansvarige inte har gett anvisningar om överföring av Personuppgifter till ett Tredje land i Instruktionen, har Personuppgiftsbiträdet inte rätt att göra en sådan överföring.

Personuppgiftsbiträdet ska iaktta följande krav avseende överföring av Personuppgifter till Tredje land:

- [Ange ev. Instruktioner för överföring av Personuppgifter till Tredje land enligt följande exempel. För ändamålet xyz har Personuppgiftsbiträdet rätt att föra över Personuppgifter i form av xyz till xyzlandet för Behandling i form av xyz av Underbiträdet xyz. Rättslig grund för överföringen är xyz i kapitel V i Dataskyddsförordningen.]

8. Behandlingens varaktighet

[Ange tidsperioden, eller de kriterier som används för att fastställa tidsperioden, under vilken Personuppgiftsbiträdet får Behandla Personuppgifter åt den Personuppgiftsansvarige. Till exempel kan man hänvisa till Personuppgiftsbiträdesavtalets varaktighet.]

9. Övriga Instruktioner angående Behandling av Personuppgifter som utförs av Personuppgiftsbiträdet

[Lägg vid behov till ytterligare Instruktioner för Personuppgiftsbiträdets Behandling av Personuppgifter åt den Personuppgiftsansvarige utöver de som framgår ovan. Instruktionerna kan t.ex. avse förfarandet vid den Personuppgiftsansvariges granskningar och inspektioner av Personuppgiftsbiträdets Behandling av Personuppgifter enligt avsnitt 9 i PUB-avtalet.]

Bilaga 2 – [Mall för] Lista över godkända Underbiträden

[Gulmarkerad text inom hakparenteser tas bort inför att Personuppgiftsbiträdesavtal upprättas.]

Den Personuppgiftsansvarige godkänner att Personuppgiftsbiträdet anlitar nedanstående Underbiträden för Behandling av Personuppgifter.

Bolag/ organisation	Adress och kontaktuppgifter	Lokalisering av Personuppgifter (adress, land)	Typer av Personuppgifter som Behandlas av Underbiträdet	Ändamål med Underbiträdets Behandling	Behandlingstid	Ytterligare information om Underbiträdets Behandling av Personuppgifter
[Ange firma (namn) på det bolag eller annan organisation som anlitas.]	[Ange Underbiträdets postadress samt namn, telefonnr och e-postadress till kontaktperson.]	[Ange var Underbiträdet Behandlar Personuppgifter.]	[Ange vilka typer av Personuppgifter som Underbiträdet Behandlar.]	[Ange ändamålet med Underbiträdets Behandling.]	[Ange under vilken tidsperiod som Underbiträdets Behandling sker.]	[Infoga ev. länk till ytterligare information om Underbiträdets Behandling av Personuppgifter, t.ex. Privacy Policy eller information om säkerhetsåtgärder.]
[Ange firma (namn) på det bolag eller annan organisation som anlitas.]	[Ange Underbiträdets postadress samt namn, telefonnr och e-postadress till kontaktperson.]	[Ange var Underbiträdet Behandlar Personuppgifter.]	[Ange vilka typer av Personuppgifter som Underbiträdet Behandlar.]	[Ange ändamålet med Underbiträdets Behandling.]	[Ange under vilken tidsperiod som Underbiträdets Behandling sker.]	[Infoga ev. länk till ytterligare information om Underbiträdets Behandling av Personuppgifter, t.ex. Privacy Policy eller information om säkerhetsåtgärder.]

Socialförvaltningen
Linda Ångman
linda.angman@harnosand.se

Socialnämnden

Delegationsordning Socialnämnden 2023

Förslag till beslut

Socialförvaltningen föreslår socialnämnden besluta

att anta den 2023-05-11 reviderade versionen av Delegationsordning för Socialnämnden.

Beskrivning av ärendet

Socialnämnden fattade beslut om en ny delegationsordning i juni 2019, och dokumentet Delegationsordning för Socialnämnden började gälla den 1 juli 2019. Delegationsordningen reviderades senast efter beslut av socialnämnden den 29 mars 2023.

Det står i inledningen i Delegationsordning för Socialnämnden att hela delegationsordningen ska gås igenom minst en gång per år för att kontrollera om den behöver uppdateras eller revideras. En reviderad upplaga ska sedan redovisas till nämndens sammanträde i maj. Finns inget behov av revidering ska det istället rapporteras i en skrivelse till sammanträdet.

Det har nu uppkommit ett behov av revidering i delegationsordningen gällande tillägg av delegat.

Tillägg av delegat - Samordnare

För att säkerställa rättssäkerheten och att beslut kan fattas på rätt nivå föreslås det att samordnare på biståndsenheten får fatta beslut enligt förslag, samt vid enhetschefs frånvaro.

Ändringar som gjorts vid revidering

Följande ändringar har gjorts i den nu reviderade upplagan av Delegationsordning för Socialnämnden:

- **Tillägg av delegat** – Under avsnitt 5.3, *Stöd till äldre och personer med funktionsnedsättning*, Nummer 5.3.1 har delegat **Samordnare** blivit tillagd under punkt 1, 2a, 3, 4, 6 och 7.
- **Tillägg av delegat och anmärkning** – Under avsnitt 5.3, *Stöd till äldre och personer med funktionsnedsättning*, Nummer 5.3.1 punkt 5 *Beslut om bistånd i form av: Korttidsvistelse*, är delegat *Biståndshandläggare i samråd med Enhetschef*. Tillägget av delegat är *Biståndshandläggare i samråd med Enhetschef* **eller**

*Samordnare**. Anmärkningen är: ”**Samordnare får besluta om korttidsvistelse vid enhetschefs frånvaro*”.

- **Tillägg av delegat** – Under avsnitt 5.3, *Stöd till äldre och personer med funktionsnedsättning*, Nummer 5.3.2, *Beslut om att inleda eller att inte inleda utredning*, har delegat *Samordnare* blivit tillagd.
- **Tillägg av delegat** – Under avsnitt 6, *Stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS*, har delegat *Samordnare* blivit tillagd under nummer 6.1 – 6.7, 6.9 – 6.11, samt 6.14 – 6.18.

Socialt perspektiv

För att skydda den personliga integriteten för de personer som socialnämndens beslut berör är det viktigt att besluten fattas i rätt tid och på rätt nivå i organisationen.

Ekologiskt perspektiv

Beslutet har ingen påverkan på det ekologiska perspektivet.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Ärenden som beslutas av utskott eller nämnd kräver omfattande handläggning och beredning. Felaktiga beslut kan inom socialnämndens område få allvarliga konsekvenser. För att säkerställa rättssäkerheten och en god kvalitet på beslut är det viktigt att delegationsordningen är riktig och att beslut fattas på rätt nivå.

Mats Collin
Förvaltningschef

Linda Ångman
Nämndsekreterare

Bilagor

Bilaga 1 Delegationsordning för Socialnämnden med spårbara ändringar vid revidering 202305.

Delegationsordning för Socialnämnden

Dokumentnamn	Delegationsordning för Socialnämnden		Dokumenttyp Styrande	
Fastställd/upprättad av	Socialnämnden/Socialförvaltningen		Datum 2019-06-19	Diarienummer SOC2019-000173
Dokumentansvarig/processägare	Socialnämnden	Version	Senast reviderad 2023-05-11	Giltig t o m
Dokumentinformation	Delegationsordning för Socialnämnden i Härnösands kommun			
Dokumentet gäller för	Socialnämnden och Socialförvaltningen i Härnösands kommun			
Annan information	Socialnämnden 2019-06-19 § 132			

Innehållsförteckning

Inledning	3
Förkortningar	6
Delegationsordning	7
1. Gemensamt	7
1.1. Brådskande ärenden	7
1.2. Utlämnande av handlingar och uppgifter	7
1.3. Behandling av personuppgifter	8
1.4. Ekonomiska och administrativa ärenden	8
2. Överklagan, yttrande och föra talan vid domstol	9
3. Avgifter, ersättningar och återkrav	11
4. Patientsäkerhet, Lex Sarah och Lex Maria	14
5. Socialtjänstlagen	15
5.1. Ärenden som enligt 10 kap. 4 § SoL kan delegeras till utskott men inte till tjänsteman	15
5.2. Utredning, överflyttning av ärende	15
5.3. Stöd till äldre och personer med funktionsnedsättning	16
5.4. Försörjning, ekonomiskt bistånd	17
5.5. Placeringar, individ- och familjeomsorg	17
5.6. Övriga bistånd	18
5.7. Övrigt	19
6. Stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS	19
7. LVU	22
7.1. Ärenden som enligt 10 kap. 4 § SoL kan delegeras till utskott men inte till tjänsteman	22
7.2. Ärenden som inte omfattas av delegationsförbud	23
8. LVM	25
8.1. Ärenden som enligt 10 kap. 4 § SoL kan delegeras till utskott men inte till tjänstemän	25
8.2. Ärenden som inte omfattas av delegationsförbud	25
9. Föräldrar och barn	26
9.1. Adoption	26
9.2. Föräldrabalk	26
10. Övrigt	28

Inledning

Socialnämndens delegationsordning är giltig från och med den 1 juli 2019 och ersätter tidigare *Delegationsordning och verkställighetsföreskrifter för socialnämnden 2015-2018*.

Socialnämnden förkortas härnäst som *nämnden* i dokumentet. Med *utskott* menas Socialnämndens utskott. Med *ordförande* menas Socialnämndens ordförande.

Vad är delegation

Att delegera innebär att formellt överlåta en befogenhet till någon annan, vanligen från ett högre organ till ett lägre. Den som får befogenhet kallas för delegat och denne får fatta både bifalls- och avslagsbeslut.

Beslut som fattas enligt denna delegationsordning är juridiskt sett nämndens och kan inte återkallas av vare sig nämnd eller överordnad. Däremot kan en delegat (eller vid behov nämnden) rätta eller ändra beslutet (36-39 §§ FL).

Lagstöd kring delegation

En nämnd får uppdra åt presidiet, ett utskott, ordföranden, en ledamot eller ersättare, eller en anställd inom kommunen att fatta beslut på nämndens vägnar (6 kap. 37 och 39 §§ KL, och 7 kap. 5 § KL).

Om nämnden uppdrar åt en förvaltningschef inom nämndens verksamhetsområde att fatta beslut, får nämnden överlåta åt förvaltningschefen att i sin tur uppdra åt en annan anställd inom kommunen att fatta beslutet (7 kap. 6 § KL).

Nämnden ska besluta om i vilken utsträckning besluten som fattas enligt delegation ska anmälas till den. Besluten som inte anmäls ska protokollföras särskilt, om det är beslut som får överklagas. (6 kap. 40 § KL och 7 kap. 8 § KL.)

Socialnämndens möjligheter att delegera beslutanderätt begränsas av delegationsförbud i 10 kap. 4 och 5 §§ SoL och 6 kap. 38 § KL. Där har lagstiftaren av rättssäkerhetsskäl undantagit vissa beslut från delegationsrätten, vilket innebär att hela nämnden måste besluta i sådana frågor.

Vem får besluta

Kolumnen "Delegat" i delegationsordningen ska läsas så att det i första hand är den delegat som står överst som ska fatta beslutet.

När den översta delegaten är frånvarande och beslut inte kan avvaktas så övertar delegat nummer två i listan beslutanderätten (och så vidare).

Om det inte finns någon delegat på plats så övertar närmaste chef beslutanderätten.

Om en delegat anser att ett ärende är svårbedömt kan han eller hon rådgöra med närmaste chef.

Där ordförande är delegat gäller att ersättare i första hand är 1:e vice ordförande och i andra hand 2:e vice ordförande.

Förvaltningschef får vidaredelegera beslutanderätten till annan anställd inom kommunen. Om hon eller han har valt att göra det framgår det i dokumentet *Delegation inom socialförvaltningen enligt kommunstyrelsens reglemente förvaltningschefens vidaredelegation i förekommande fall*.

Om ett beslut inte kan fattas av delegat av någon anledning så återgår beslutanderätten till nämnden, eller till utskott om det avser beslut kring ett individärende som är delegat till tjänsteman.

För samtliga delegat gäller att:

- Delegat får endast fatta beslut inom hans eller hennes verksamhetsområde.
- En ersättare, vikarie eller tillfälligt förordnad person likställs med ordinarie delegat.
- Nyanställda personer som får beslutanderätt enligt delegationsordningen ska under en upplärningsperiod samråda med närmaste chef innan beslut fattas. Upplärningsperiodens längd fastställs av respektive chef.
- Ärenden som innehåller principiella ställningstaganden, som går emot tidigare praxis eller där praxis saknas ska beslutas av nämnden. Delegationsordningen gäller inte sådana ärenden.
- Rätten att fatta beslut på delegation innebär inte att delegaten är skyldig att fatta beslut.

Vad är verkställighet

Verkställighet är all form av förberedande eller verkställande uppgifter som en anställd utför, där ställningstagandet baseras på tidigare nämndbeslut, lagar, riktlinjer, avtal eller andra dokument. Han eller hon gör alltså ingen egen självständig bedömning, utan verkställer sådant som redan är beslutat.

Exempel på verkställighet är avgiftsdebitering enligt en fastställd taxa eller rutinmässiga beslut i ärenden där det bara finns ett beslutsalternativ eller bara en valmöjlighet, och som kan hänföras till något tidigare fattat beslut. Verkställighet grundas inte på delegering, utan kommer i stället av den arbetsfördelning mellan de förtroendevalda och de anställda som måste finnas för att den kommunala verksamheten ska kunna fungera. Beslut som är ren verkställighet ska inte anmälas till nämnd och de kan inte överklagas. De finns inte heller med i delegationsordningen.

Undertecknande av handlingar

Beslut som fattats av nämnd som innebär att avtal, skrivelser och andra handlingar upprättas ska signeras av förvaltningschef (om inte annat framgår av beslutet).

Skrivelser, avtal och handlingar som upprättats med anledning av ett delegationsbeslut ska signeras av den som fattat beslutet. Nämnden kan i delegationsordningen besluta om undantag kring det.

Vid verkställighetsärenden där handlingar behöver signeras avgör lag, budgetansvar och/eller om det bedöms ingå i den anställdes uppdrag vem som får underteckna sådana handlingar.

Jäv

Beslutanderätten får inte utövas om det föreligger jäv. En person är jävig om

- han eller hon eller någon närstående är part i ärendet eller annars kan antas bli påverkad av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning,
- han eller hon eller någon närstående är eller har varit ställföreträdare eller ombud för en part i ärendet eller för någon annan som kan antas bli påverkad av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning,
- han eller hon har medverkat i den slutliga handläggningen av ett ärende hos en annan myndighet och till följd av detta redan har tagit ställning till frågor som myndigheten ska pröva i egenskap av överordnad instans, eller
- det finns någon annan särskild omständighet som gör att hans eller hennes opartiskhet i ärendet kan ifrågasättas.

Reglerna kring jäv står i 16 § FL.

Anmäla besluten till nämnden

Beslut som fattas med stöd av delegation ska anmälas månadsvis till nämnden. Syftet med anmälningsskyldigheten är dels att tillgodose nämndens informations- och kontrollbehov, dels kan det i vissa fall ha betydelse för beslutets lagakraftvinnande.

Anmälan ska ske skriftligt genom en inrapportering av de enskilda besluten eller en sammanställning över fattade beslut i form av delegationslistor. De lämnas innan stopptid till nämndsekreterare.

I de fall där förvaltningschef har vidaredelegerat beslutanderätten ska besluten först anmälas till förvaltningschefen som sedan anmäler dem till nämnden enligt ovan.

Den skriftliga anmälan ska innehålla uppgift om:

- Antal beslut
- Vilken typ av beslut som fattats
- Om det är avslags- eller bifallsbeslut

Revidering av delegationsordningen

Förvaltningschef ansvarar för att hela delegationsordningen går igenom minst en gång per år för att kontrollera om den behöver uppdateras eller revideras. En reviderad upplaga ska sedan redovisas till nämndens sammanträde i maj. Finns inget behov av revidering ska det istället rapporteras i en skrivelse till sammanträdet.

Om det löpande under året uppkommer behov av ändringar i delegationsordningen ska det rapporteras till förvaltningschef. Vid mindre ändringar som inte påverkar syftet med delegationen eller nivå på delegat görs revidering omgående och rapporteras i en skrivelse till nämnden. Vid större ändringar ska förslag till revidering lyftas till nämndens nästa sammanträde.

Efter revidering ska delegationsordningen diarieföras och publiceras på Härnösands kommuns webbplats.

Förkortningar

pbb	Prisbasbelopp
BrB	Brottsbalk (1962:700)
FB	Föräldrabalk (1949:381)
FL	Förvaltningslag (2017:900)
FPL	Förvaltningsprocesslag (1971:291)
GDPR	Dataskyddsförordningen (The General Data Protection Regulation), Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2019 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).
HVB	Hem för vård eller boende
IFO	Individ- och familjeomsorg
IHF	Intensiv hemmabaserad familjebehandling
IVO	Inspektionen för vård och omsorg
JO	Justitieombudsmannen
KL	Kommunallag (2017:725)
LMA	Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.
LOU	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling
LSS	Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade
LUL	Lag (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare
LVM	Lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall
LVU	Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga
OSL	Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)
PBB	Prisbasbelopp
PSL	Patientsäkerhetslag (2010:659)
SFB	Socialförsäkringsbalk (2010:110)
SKR	Sveriges Kommuner och Regioner
SSF	Studiestödsförordning (2000:655)
SoF	Socialtjänstförordning (2001:937)
SoL	Socialtjänstlag (2001:453)
SOSFS	Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd
TF	Tryckfrihetsförordning (1949:105)
ÄB	Ärvdabalk (1958:637)
ÄktB	Äktenskapsbalk (1987:230)

Delegationsordning

1. Gemensamt

1.1. Brådskande ärenden

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
1.1.1	Beslut i ärenden som är så brådskande att nämndens beslut inte kan avvaktas.	6 kap. 39 § KL	Ordförande	

1.2. Utlämnande av handlingar och uppgifter

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
1.2.1.	Pröva en fråga om utlämnande av en allmän handling.	2 kap. 17 § TF 6 kap. 2-3 § OSL	Enhetschef Verksamhetschef	I första hand görs prövningen av en anställd som har handlingen i sin vård (6 kap. 3 § OSL).
1.2.2.	Beslut att inte lämna ut allmän handling eller uppgift ur sådan till enskild eller annan myndighet.	2 kap. 14-15 §§ TF 6 kap. 3-5 och 7 §§ OSL	Förvaltningschef	
1.2.3.	Beslut att lämna ut en handling med förbehåll som inskränker den enskildes rätt att lämna uppgiften vidare eller utnyttja den.	10 kap. 14 § OSL 12 kap. 2 § OSL	Förvaltningschef	
1.2.4.	Beslut att lämna ut uppgifter ur personregister till statliga myndigheter i forskningssyfte.	12 kap. 6 § SoL	Enhetschef Verksamhetschef	
1.2.5.	Beslut att inte lämna ut uppgifter ur personregister till statliga myndigheter i forskningssyfte om det kan medföra risk för att den enskilde eller någon honom eller henne närstående lider men.	12 kap. 6 § SoL	Förvaltningschef	

1.3. Behandling av personuppgifter

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
1.3.1.	Avslag på begäran om rättelse, radering, begränsning och överföring av personuppgifter.	GDPR artikel 18 och 20	Förvaltningschef Verksamhetschef	Efter samråd med informations-säkerhets-samordnare.
1.3.2.	Ingå i/teckna personuppgiftsbiträdesavtal.	GDPR artikel 28, p. 3	Förvaltningschef	
1.3.3.	Fastställande av konsekvensbedömning.	GDPR artikel 35	Förvaltningschef	
1.3.4.	Beslut att utse dataskyddsombud för nämnden.	GDPR artikel 37	Utskott	

1.4. Ekonomiska och administrativa ärenden

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
1.4.1.	Utse beslutsattestanter vid personal- och organisationsförändringar under året.		Förvaltningschef	
1.4.2.	Tecknande av hyresavtal med en löptid på upp till tre (3) år eller en årlig hyra på maximalt tio (10) prisbasbelopp.		Förvaltningschef	För tilläggsavtal till befintligt hyresavtal som inte påverkar hyresavtalets löptid gäller en tilläggskostnad på maximalt fem (5) prisbasbelopp.
1.4.3.	Övriga avtal som inte regleras på annat sätt med en löptid upp till tre (3) år eller en årlig kostnad på maximalt tio (10) prisbasbelopp.		Förvaltningschef	För tilläggsavtal till befintligt avtal som inte påverkar avtalets löptid gäller en tilläggskostnad på maximalt fem (5) prisbasbelopp.

2. Överklagan, yttrande och föra talan vid domstol

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
2.3.	Begära personlig medverkan av en part i ett ärende som har anlitat ombud.	14 § 1 st. FL	Enhetschef	
2.4.	Avvisande av ombud.	14 § 2 st. FL	Enhetschef	
2.5.	Rättelse eller ändring av ett beslut.	36-39 §§ FL	Delegat som har rätt att fatta ursprungsbeslutet	
2.6.	Överklagande när förvaltningsrätt eller kammarrätt ändrat beslut som tidigare fattats av delegat.	40-43 § FL 33 § FPL	Delegat som har rätt att fatta ursprungsbeslutet	
2.7.	Överklaga ärenden där beslut går socialnämnden emot.	40-43 § FL	Verksamhetschef eller Enhetschef	
2.8.	Avge yttrande till allmänna domstolar och förvaltningsdomstolar vid ärenden där socialnämnden är part.		Utskott	T.ex. när annan kommun överklagar beslut från IVO.
2.9.	Pröva om ett överklagande kommit in i rätt tid och besluta att inte ta upp överklagandet till prövning om det kommit in för sent.	45 § FL	Delegat som har rätt att fatta ursprungsbeslutet	
2.10.	Överlämna överklagande som inkommit i rätt tid, tillsammans med övriga handlingar, till överinstans.	46 § FL	Delegat som har rätt att fatta ursprungsbeslutet	
2.11.	Yttrande med anledning av överklagande av delegats beslut till allmän förvaltningsdomstol.	46 § FL	Delegat som har rätt att fatta ursprungsbeslutet	
2.12.	Ansöka om förordnande av offentligt biträde.	3 § lag (1996:1620) om offentligt biträde	Socialsekreterare eller Biståndshandläggare	
2.13.	Beslut om att föra talan i förvaltningsrätt om återkrav enligt 9 kapitlet 1 § SoL.	9 kap. 3 § SoL	Utskott	Får enligt 10 kap. 4 § SoL inte delegeras till tjänsteman.
2.14.	Beslut om att föra kommunens talan i mål och ärenden som enligt SoL eller annan författning ankommer på nämnden.	10 kap. 2 § SoL	Enhetschef Verksamhetschef Förvaltningschef	
2.15.	Utse ombud att föra kommunens talan i nämndens ställe.	10 kap. 2 § SoL	Enhetschef Verksamhetschef Förvaltningschef	
2.16.	Beslut att överklaga IVO:s beslut om överflyttning av ärende till annan kommun.	16 kap. 4 § SoL	Utskott	

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
2.17.	Yttrande till IVO.	SoL	Utskott	
2.18.	Yttrande till allmän domstol när den som begått brottslig gärning kan bli föremål för LVM-vård.	31 kap. 2 § 1 st. BrB	Socialsekreterare Enhetschef	
2.19.	Yttrande till åklagare vid åtalsprövning.	46 § LVM	Socialsekreterare Enhetschef	
2.20.	Framställan till domstol om behov av målsägandebiträde för underårig.	5 kap. 2 § SoF	Socialsekreterare	
2.21.	Yttrande till åklagarmyndigheten när en person misstänks för att ha begått brott innan han eller hon fyllt 18 år.	11 § LUL	Socialsekreterare	
2.22.	Begära att en utredning om brott ska inledas avseende någon som inte fyllt 15 år.	31 § 2 st. LUL	Socialsekreterare	
2.23.	Informera vårdnadshavare eller annan om en person som inte fyllt 15 år misstänks för brott och om en utredning om brott har inletts.	33 § LUL	Socialsekreterare	
2.24.	Framställa till åklagare att begära prövning hos domstol om en person som före 15 års ålder misstänks ha begått ett brott (bevistalan).	38 § LUL	Socialsekreterare	
2.25.	Yttrande till tingsrätt om namnbyte eller tvist om efternamn för barn.	44 och 45 §§ lag (2016:1013) om personnamn	Socialsekreterare	

3. Avgifter, ersättningar och återkrav

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
3.3.	Beslut om ersättning till familjehem (arvode och omkostnadsersättning) enligt SKR:s rekommendationer. 1. Grundnivå inom SKR:s rekommendation. 2. Förhöjd nivå inom SKR:s rekommendation. 3. Utöver SKR:s rekommendation. 4. Förlorad arbetsinkomst upp till 4 månader. 5. Förlorad arbetsinkomst över fyra månader.	4 kap. 1 § SoL 6 kap. 1 § SoL	1. Socialsekreterare eller Biståndshandläggare 2. Samordnare eller Enhetschef 3. Utskott 4. Samordnare 5. Utskott	
3.4.	Beslut om arvode och omkostnadsersättning till kontaktperson/-familj. 1. Grundnivå enligt SKR:s rekommendationer. 2. Förhöjd nivå enligt SKR:s rekommendationer.	4 kap. 1 § SoL 6 kap. 1 § SoL	1. Socialsekreterare eller Biståndshandläggare 2. Samordnare eller Enhetschef	
3.5.	Beslut om ersättning till särskilt förordnad vårdnadshavare som tidigare varit familjehemsförälder. 1. Grundnivå inom SKR:s rekommendation. 2. Förhöjd nivå inom SKR:s rekommendation. 3. Utöver SKR:s rekommendation.	6 kap. 11 § SoL	1. Socialsekreterare 2. Samordnare 3. Utskott	
3.6.	Beslut om avgift för uppehälle av en vuxen som på grund av missbruksproblematik får vård och behandling.	8 kap. 1 § 1 st. SoL 6 kap. 1 § SoF	Socialsekreterare Enhetschef	
3.7.	Beslut om avgift från föräldrar vars barn är under 18 år och får vård i ett annat hem än det egna.	8 kap. 1 § 2 st. SoL 6 kap. 2 § SoF	Socialsekreterare	
3.8.	Beslut om avgift inom område Omsorg om äldre och funktionshindrade.	8 kap. 2 och 4-8 §§ SoL	Avgiftshandläggare, Administratör eller Ekonomiassistent	

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
3.9.	Avgift för matabonnemang och servicepaket inom bostad med särskild service LSS. 1. Avgift för matabonnemang uppdateras årligen enligt Konsumentverkets beräknade livsmedelskostnader. 2. Avgift för servicepaket uppdateras årligen enligt viss procent av PBB.	Socialnämndens beslut 2023-03-29 §§ 32 – 33	1. Förvaltningsledning 2. Administratör	
3.10.	Beslut om jämkning av avgift för hemtjänst, service och omvårdnad samt boende (dubbel boendekostnad under högst 3 månader vid inflyttning till särskild boendeform).	8 kap. 2 och 4-8 §§ SoL	Avgiftshandläggare, Administratör eller Ekonomiassistent	
3.11.	Beslut om nedskrivning av eller befrielse från skuld avseende debiterad avgift för hemtjänst, service och omvårdnad samt boende.	8 kap. 2 och 9 §§ SoL	Verksamhetschef Förvaltningschef	
3.12.	Beslut om eftergift av ersättningsskyldighet enligt 9 kap. 1 § SoL.	9 kap. 4 § SoL	Samordnare	
3.13.	Beslut om eftergift av ersättningsskyldighet enligt 8 kap. 1 § SoL och 9 kap. 2 § SoL.	9 kap. 4 § SoL	Utskott	
3.14.	Begäran till Försäkringskassan att betala ut barnbidrag till familjehemsförälder.	106 kap. 6 § 1 st. SFB	Socialsekreterare	
3.15.	Begäran till Försäkringskassan att betala ut barnbidrag till det kommunala organ som svarar för vårdkostnad när ett barn vistas vid stödboende eller hem för vård eller boende.	106 kap. 7 § SFB	Socialsekreterare	
3.16.	Beslut att underrätta försäkringskassan om att nämnden ska uppbära del av sjukpenning för den som bereds vård i sådant hem för vård eller boende eller familjehem enligt SoL som ger vård och behandling åt missbrukare av alkohol eller narkotika.	106 kap. 13, 38 och 39 §§ SFB 8 kap. 1 § SoL	Socialsekreterare	

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
3.17.	Beslut om att underrätta försäkringskassa om att nämnden ska uppbära ersättning enligt SFB som ersättning för ekonomiskt bistånd som utgivits som förskott på förmån.	107 kap. 5 § SFB	Socialsekreterare	
3.18.	Beslut att underrätta Försäkringskassan om att barn med underhållsstöd placerats i familjehem eller HVB-hem respektive återflyttat till boföräldern.	2 § förordning (1996:1036) om underhållsstöd 106 kap. 8 § SFB	Socialsekreterare	
3.19.	Begäran till CSN om att studiemedel för ungdom som är placerad ska betalas ut till annan än vårdnadshavaren.	2 kap. 33 § 2 st. SSF	Socialsekreterare	

4. Patientsäkerhet, Lex Sarah och Lex Maria

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
4.1.	Beslut om att anmäla till IVO enligt Lex Maria.	3 kap. 5 § PSL	Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)	
4.2.	Lex Sarah 1. Ansvar att dokumentera och utreda rapporter enligt Lex Sarah. 2. Ansvar för information till personal. 3. Beslut om åtgärd efter utredning enligt Lex Sarah. 4. Ansvar för att bedöma behov av omedelbara åtgärder vid anmälan.	14 kap. 6 § SoL 24 e § LSS	1. Verksamhetsstrateg Verksamhetsutvecklare 2. Enhetschef 3. Verksamhetschef 4. Verksamhetschef	
4.3.	Beslut om att anmäla till IVO om allvarligt missförhållande eller en påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande (Lex Sarah).	14 kap. 7 § SoL 24 f § LSS	Verksamhetsstrateg Verksamhetsutvecklare Utskott	

5. Socialtjänstlagen

5.1. Ärenden som enligt 10 kap. 4 § SoL kan delegeras till utskott men inte till tjänsteman

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
5.1.1.	Medgivande om att barn tas emot för stadigvarande vård och fostran i ett enskilt hem som inte tillhör någon av föräldrarna eller någon annan som har vårdnaden om honom eller henne.	6 kap. 6 § SoL	Utskott	
5.1.2.	Överväga om vård i annat hem än det egna fortfarande behövs, eller att särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vården.	6 kap. 8 och 8 b § SoL	Utskott	
5.1.3.	Övervägande om att ansöka om flyttningsförbud	6 kap. 8 a § SoL	Utskott	
5.1.4.	Medgivande att ta emot ett barn för adoption.	6 kap. 6 och 12 §§ SoL	Utskott	
5.1.5.	Kontrollera om omständigheterna kring medgivande för internationell adoption har ändrats.	6 kap. 13 § 1 st. SoL	Utskott	
5.1.6.	Återkalla medgivande att ta emot barn för internationell adoption.	6 kap. 13 § 2 st. SoL	Utskott	
5.1.7.	Vägran att samtycka till att adoptionsförfarandet får fortsätta.	6 kap. 14 § SoL	Utskott	Ang. att lämna samtycke, se delegation 9.1.2 nedan.

5.2. Utredning, överflyttning av ärende

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
5.2.1.	Beslut om begäran om överflyttning av ärende till annan kommun.	2 a kap. 10 § SoL	Utskott	
5.2.2.	Beslut att ta emot ett ärende från annan kommun.	2 a kap. 10 § SoL	Utskott	
5.2.3.	Beslut att inte ta emot ett ärende från annan kommun.	2 a kap. 10 § SoL	Utskott	
5.2.4.	Beslut att ansöka hos IVO om överflyttning av ärende till annan kommun.	2 a kap. 11 § SoL	Utskott	

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
5.2.5.	Beslut om att: 1. Inleda utredning. 2. Inte inleda utredning. 3. Utredning inte ska föranleda åtgärd.	11 kap. 1 § SoL	1. Socialsekreterare 2. Samordnare 3. Samordnare	
5.2.6.	Förlängning av utredningstid i ärenden som rör barn.	11 kap. 2 § 2 st. SoL	Utskott	
5.2.7.	Beslut om uppföljning efter avslutad utredning utan beslut om insats.	11 kap. 4 a § SoL	Utskott	
5.2.8.	Beslut om uppföljning efter avslutad placering.	11 kap. 4 b § SoL	Utskott	

5.3. Stöd till äldre och personer med funktionsnedsättning

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
5.3.1.	Beslut om bistånd i form av: - Hemtjänst. - Särskild boendeform eller bostad med särskild service. - I kommunens egna boenden eller där kommunen har ramavtal. - I boenden som drivs av annan aktör, där ramavtal saknas. - Sysselsättning för personer med funktionsnedsättning. - Individstöd för personer med funktionsnedsättning - Korttidsvistelse. - Kontaktperson, dagligverksamhet, ledsagare, trygghetslarm, matdistributioner och lantbrevbärarservice. - Anhöriganställning/ersättning.	4 kap. 1 § SoL	- Biståndshandläggare Samordnare - Enhetschef Samordnare - Utskott - Biståndshandläggare Samordnare - Biståndshandläggare Samordnare - Biståndshandläggare i samråd med Enhetschef eller Samordnare* - Biståndshandläggare Samordnare - Biståndshandläggare Samordnare	*Samordnare får besluta om korttidsvistelse vid enhetschefs frånvaro.
5.3.2.	Beslut om att inleda eller att inte inleda utredning.	11 kap. 1 § SoL	Biståndshandläggare Samordnare	

5.4. Försörjning, ekonomiskt bistånd

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
5.4.1.	Beslut om övrigt bistånd (tandvård m.m.) 1. Upp till 20 % av pbb. 2. Upp till 50 % av pbb, eller upp till 70 % vid bistånd till hyra (dock max 4 månader). 3. Över 50 % av pbb.	4 kap. 1 § SoL	1. Socialsekreterare 2. Enhetschef eller Samordnare 3. Utskott	Se Vägledning vid beslut om bistånd.
5.4.2.	Beslut om ekonomiskt bistånd utöver skyldigheten enligt 4 kap. 1 § SoL. 1. Upp till 50 % av pbb. 2. Över 50 % av pbb.	4 kap. 2 § SoL	1. Enhetschef Samordnare 2. Utskott	
5.4.3.	Beslut om försörjningsstöd enligt riksnorm/reducerad norm samt försörjningsstöd för skäliga kostnader.	4 kap. 1 och 3 §§ SoL	Socialsekreterare, Samordnare eller Enhetschef	
5.4.4.	Beslut om rådrum (tid för att utföra något som är ett villkor för att få bistånd).	4 kap. 1 § SoL	Socialsekreterare, Samordnare eller Enhetschef	
5.4.5.	Begäran att den som får försörjningsstöd ska delta i anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet.	4 kap. 4 § SoL	Socialsekreterare, Samordnare eller Enhetschef	
5.4.6.	Beslut om att vägra eller nedsätta försörjningsstöd om den som får stödet inte deltar i anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet.	4 kap. 5 § SoL	Socialsekreterare, Samordnare eller Enhetschef	
5.4.7.	Beslut om att återkräva ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL. 1. Med max 5 000 kronor. 2. Därutöver.	9 kap. 1 § SoL	1. Enhetschef 2. Utskott	

5.5. Placeringar, individ- och familjeomsorg

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
5.5.1.	Beslut om bistånd i form av akut placering i skyddat boende i max två månader.	4 kap. 1 § SoL	Enhetschef	

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
5.5.2.	Beslut om bistånd åt vuxna i form av vård (placering/omplacering) i HVB-hem, med vilka kommunen har ramavtal, eller i familjehem. 1. Upp till 30 vårddygn. 2. Därutöver och/eller med HVB som kommunen inte har ramavtal med.	4 kap. 1 § SoL 6 kap. 1 § SoL	1. Samordnare 2. Utskott	
5.5.3.	Beslut om bistånd åt barn och ungdom i form av vård (placering/omplacering) i HVB-hem eller Stödboende, med vilka kommunen har ramavtal, eller i familjehem. 1. Tillfällig vistelse i högst 4 månader. 2. Därutöver och/eller med boenden som kommunen inte har ramavtal med.	4 kap. 1 § SoL 6 kap. 1 § SoL	1. Samordnare 2. Utskott	
5.5.4.	Beslut om upphörande av vård i HVB-hem eller familjehem.	4 kap. 1 § SoL 6 kap. 1 § SoL	Socialsekreterare	
5.5.5.	Beslut om ekonomiskt bistånd, upp till 50 % av pbb, till barn och ungdom i samband med placering, omplacering eller flyttning från familjehem eller HVB-hem.	4 kap. 1 § SoL	Samordnare	
5.5.6.	Beslut att utse socialsekreterare som ansvarar för kontakten med ett placerat barn eller ungdom.	6 kap. 7 c § SoL	Samordnare	

5.6. Övriga bistånd

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
5.6.1.	Beslut om bistånd till öppenvårdsinsatser i egen kommunal regi.	4 kap. 1 § SoL	Socialsekreterare	
5.6.2.	Beslut om bistånd i form av kontaktperson/-familj.	4 kap. 1 § SoL	Socialsekreterare	
5.6.3.	Beslut om upphörande av kontaktperson/-familj.	4 kap. 1 § SoL	Socialsekreterare	
5.6.4.	Beslut om bistånd i form av intensiv hemmabaserad familjebehandling.	4 kap. 1 § SoL	Enhetschef Samordnare	IHF

5.7. Övrigt

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
5.7.1.	Beslut att anmäla till överförmyndaren om att god man eller förvaltare bör förordnas för någon, att någon inte längre bör ha förvaltare eller att förhållandena talar för att en förälder inte kommer att förvalta sitt barns egendom på ett betryggande sätt.	5 kap. 3 § SoF	Biståndshandläggare, Socialsekreterare eller Enhetschef	

6. Stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
6.1.	Beslut om personkretstillhörighet.	1 och 7 §§ LSS	Biståndshandläggare Samordnare	
6.2.	Beslut om biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till sådan assistans till personer i ordinärt boende. Beslut om ekonomiskt stöd för att bekosta personlig assistent vid tillfälligt utökade behov.	7 och 9 §§ 2 p. LSS	Biståndshandläggare Samordnare	
6.3.	Beslut om ledsagarservice.	7 och 9 §§ 3 p. LSS	Biståndshandläggare Samordnare	
6.4.	Beslut om biträde av kontaktperson.	7 och 9 §§ 4 p. LSS	Biståndshandläggare Samordnare	
6.5.	Beslut om avlösarservice i hemmet.	7 och 9 §§ 5 p. LSS	Biståndshandläggare Samordnare	
6.6.	Beslut om korttidsvistelse utanför det egna hemmet.	7 och 9 §§ 6 p. LSS	Biståndshandläggare Samordnare	
6.7.	Beslut om korttidstillsyn för skolutgång över 12 år utanför det egna hemmet.	7 och 9 §§ 7 p. LSS	Biståndshandläggare Samordnare	
6.8.	Beslut om boende i familjehem för barn och ungdomar.	7 och 9 §§ 8 p. LSS	Utskott	

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
6.9.	Beslut om boende i bostad med särskild service för barn eller ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet. 1. I kommunens egna boenden eller där kommunen har ramavtal. 2. Boenden som drivs av annan aktör, där ramavtal saknas.	7 och 9 §§ 8 p. LSS	1. Enhetschef Samordnare 2. Utskott	
6.10.	Beslut om bostad med särskild service eller annan särskilt anpassad bostad, för vuxna. 1. I kommunens egna boenden eller där kommunen har ramavtal. 2. Boenden som drivs av annan aktör, där ramavtal saknas.	7 och 9 §§ 9 p. LSS	1. Enhetschef Samordnare 2. Utskott	
6.11.	Beslut om daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig. 1. I kommunens egen verksamhet. 2. Verksamhet som drivs av annan.	7 och 9 §§ 9 p. LSS	1. Biståndshandläggare Samordnare 2. Enhetschef	
6.12.	Beslut om att betala ut assistansersättning till annan person än den som är berättigad till insatsen.	11 § LSS	Enhetschef	
6.13.	Beslut om återbetalning av ekonomiskt stöd som kommunen beviljat.	12 § LSS	Enhetschef	
6.14.	Förhandsbesked om rätt till insats enligt LSS för person som tänker bosätta sig i kommunen.	16 § 2 st. LSS	Biståndshandläggare Samordnare	
6.15.	Beslut om insatser enligt LSS i akuta situationer till person som tillfälligt vistas i kommunen.	16 § 4 st. LSS	Biståndshandläggare Samordnare	
6.16.	Ansvar att upprätta individuell plan enligt LSS, samt att ompröva planen fortlöpande, minst en gång om året.	10 § LSS	Biståndshandläggare Samordnare	

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
6.17.	Beslut att anmäla till överförmyndaren om det finns behov av förmyndare, förvaltare eller god man eller när förmyndarskap, förvaltarskap eller godmanskap bör kunna upphöra.	15 § 6 p. LSS	Biståndshandläggare Samordnare	
6.18.	Beslut om att anmäla behov av assistansersättning till försäkringskassa.	15 § 8 p. LSS 51 kap. SFB	Biståndshandläggare Samordnare	
6.19.	Placering av barn och ungdom.			Se 5.5. ovan
6.20.	Anmälan av allvarliga missförhållanden till IVO.			Se 4 ovan

7. LVU

7.1. Ärenden som enligt 10 kap. 4 § SoL kan delegeras till utskott men inte till tjänsteman

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
7.1.1.	Beslut om att ansöka hos förvaltningsrätt om vård enligt LVU.	4 § LVU	Utskott	
7.1.2.	Beslut om att återta ansökan om vård enligt LVU från förvaltningsrätt.	4 § LVU	Utskott	
7.1.3.	Beslut om omedelbart omhändertagande.	6 § 1 st. LVU	Utskott	Om beslut inte kan avvaktas får ordförande besluta i frågan (6 § 2 st. LVU).
7.1.4.	Beslut om hur vården ska ordnas och var den unge ska vistas under vårdtiden.	11 § 1-2 st. LVU	Utskott	Om beslut inte kan avvaktas får ordförande besluta i frågan (11 § 3 st. LVU).
7.1.5.	Övervägande om vård med stöd av 2 § LVU fortfarande behövs.	13 § 1 st. LVU	Utskott	
7.1.6.	Prövning av om vård med stöd av 3 § LVU ska upphöra.	13 § 2 st. LVU	Utskott	
7.1.7.	Övervägande om vårdnadsöverflyttning	13 c § LVU	Utskott	
7.1.8.	Övervägande om beslut om den unges umgänge med vårdnadshavare, eller beslut om att den unges vistelseort inte får röjas, fortfarande behövs.	14 § 3 st. LVU	Utskott	
7.1.9.	Beslut om huruvida vård enligt LVU ska upphöra.	21 § 1 st. LVU	Utskott	
7.1.10	Beslut om kontaktperson eller om deltagande i öppenvårdsbehandling.	22 § 1 st. LVU	Utskott	
7.1.11	Prövning av och beslut om huruvida regelbunden kontakt med särskilt utsedd kontaktperson eller deltagande i behandling ska upphöra att gälla.	22§ 3 st. LVU	Utskott	
7.1.12	Beslut om att ansöka hos förvaltningsrätt om flyttningsförbud.	24 § LVU	Utskott	
7.1.13	Övervägande om att ansöka om flyttningsförbud	13 b § LVU	Utskott	
7.1.14	Övervägande om flyttningsförbud fortfarande behövs.	26 § 1 st. LVU	Utskott	

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
7.1.15	Beslut om att flyttningsförbud ska upphöra.	26 § 2 st. LVU	Utskott	
7.1.16	Beslut om tillfälligt flyttningsförbud.	27 § 1 st. LVU	Utskott	Om beslut inte kan avvaktas får ordförande besluta i frågan. (27 § 2 st. LVU)
7.1.17	Beslut om att ansöka hos förvaltningsrätt om utreseförbud.	31 b § LVU	Utskott	
7.1.18	Beslut om tillfälligt utreseförbud	31 d § LVU	Utskott	Om beslut inte kan avvaktas får ordförande besluta i frågan. (31 d § 2 st. LVU)
7.1.19	Beslut om tillfälligt undantag från beslutat utreseförbud	31 i § LVU	Utskott	
7.1.20	Beslut att uppmana till provtagning inför umgänge.	32 a § LVU	Utskott	
7.1.21	Beslut att uppmana till provtagning vid upphörande av vård.	32 b § LVU	Utskott	
7.1.22	Beslut att begära hjälp från polismyndigheten för att bereda en läkare tillträde till den unges hem eller föra den unge till läkarundersökning.	43 § 1 st. 1 p. LVU	Utskott	Får även beslutas av ordförande (eller vid bortfall annan ledamot). Nämndens beslut 2019-02-28 § 39.
7.1.23	Beslut att begära hjälp från polismyndigheten för att genomföra ett beslut om vård eller omhändertagande med stöd av LVU.	43 § 1 st. 2 p. LVU	Utskott	Får även beslutas av ordförande (eller vid bortfall annan ledamot). Nämndens beslut 2019-02-28 § 39.

7.2. Ärenden som inte omfattas av delegationsförbud

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
7.2.1.	Begäran till förvaltningsrätt om förlängd tid för ansökan om vård.	8 § LVU	Samordnare	

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
7.2.2.	Beslut om att omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU ska upphöra.	9 § 3 st. LVU	Ordförande	
7.2.3.	Beslut rörande den unges personliga förhållanden i den utsträckning det behövs för att genomföra vården.	11 § 4 st. LVU	Socialsekreterare	
7.2.4.	Beslut om uppföljning vid upphörande av vård enligt LVU.	21 b § LVU	Enhetschef Samordnare	
7.2.5.	Beslut om att ett tillfälligt flyttningsförbud ska upphöra.	30 § 2 st. LVU	Utskott	
7.2.6.	Beslut om den unges umgänge med föräldrar eller vårdnadshavare, efter beslut om flyttningsförbud eller tillfälligt flyttningsförbud.	31 § LVU	Utskott	
7.2.7.	Beslut om omprövning och upphörande av utreseförbud	31 c § LVU	Utskott	
7.2.8.	Beslut om upphörande av tillfälligt utreseförbud	31 g § LVU	Utskott	
7.2.9.	Beslut om läkarundersökning, att utse läkare samt bestämma plats för läkarundersökningen.	32 § 1 st. LVU	Socialsekreterare	

8. LVM**8.1. Ärenden som enligt 10 kap. 4 § SoL kan delegeras till utskott
men inte till tjänstemän**

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
8.1.1.	Beslut om att ansöka hos förvaltningsrätt om tvångsvård enligt LVM.	11 § LVM	Utskott	
8.1.2.	Beslut att återkalla ansökan om LVM hos förvaltningsrätt.	11 § LVM	Utskott	
8.1.3.	Beslut om omedelbart omhändertagande av missbrukare.	13 § 1 st. LVM	Utskott	Får även beslutas av ordförande (eller vid bortfall annan ledamot). Nämndens beslut 2019-02-28 § 39.

8.2. Ärenden som inte omfattas av delegationsförbud

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
8.2.1.	Beslut om att: - Inleda utredning om det finns skäl för tvångsvård. - Inledd utredning ska läggas ned.	7 § LVM	Samordnare Enhetschef	
8.2.2.	Beslut om läkarundersökning samt utse läkare för undersökningen.	9 § LVM	Socialsekreterare Samordnare	
8.2.3.	Beslut om upphörande av omedelbart omhändertagande.	18 b § LVM	Utskott eller Ordförande	
8.2.4.	Samråd och planering av vården.	26 och 28 §§ LVM	Samordnare	
8.2.5.	Beslut om att begära hjälp från Polismyndigheten för att föra en missbrukare till en beslutad läkarundersökning.	45 § 1 p. LVM	Enhetschef Samordnare	
8.2.6.	Beslut om att begära polishandräckning för inställelse vid LVM-hem eller sjukhus.	45 § 2 p. LVM	Enhetschef Samordnare	
	Överklagan och Yttrande			Se avsnitt 2.

9. Föräldrar och barn**9.1. Adoption**

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
9.1.1.	Beslut att utse utredare att genomföra en adoptionsutredning	4 kap. 14 § FB	Enhetschef	
9.1.2.	Yttrande till domstol i adoptionsärende	4 kap. 14 § FB	Utskott	
9.1.3.	Prövning av samtycke till att adoptionsförfarandet får fortsätta, samt lämnande av samtycke.	6 kap. 14 § SoL	Socialsekreterare	Ang. att vägra att lämna samtycke, se 4.1 ovan.
	Övrigt.			Se 4.1. ovan.

9.2. Föräldrabalk

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
9.2.1.	Bekräftelse av faderskap, föräldraskap eller moderskap.	1 kap. 4, 9, 13 och 14 §§ FB	Faderskapshandläggare Socialsekreterare	
9.2.2.	Beslut om att inleda faderskapsutredning.	2 kap. 1 § FB	Samordnare	
9.2.3.	Beslut om att inleda utredning om någon annan än den som är gift med barnets moder kan vara förälder till barnet.	2 kap. 9 § 1 st. FB	Samordnare	
9.2.4.	Beslut att väcka och föra talan i mål om faderskap.	3 kap. 5 § 2 st. och 6 § 2 st. FB	Samordnare	
9.2.5.	Beslut att godkänna eller att inte godkänna föräldrars avtal om vårdnad, boende och umgänge.	6 kap. 6 §, 14 a § 2 st, 15 a § 3 st. och 17 a § 2 st. FB	Socialsekreterare	
9.2.6.	Beslut om åtgärd för barn utan ena vårdnadshavarens samtycke.	6 kap 13 a § 1 st. FB	Utskott	
9.2.7.	Lämnande av upplysningar till tingsrätt i mål om vårdnad, boende eller umgänge.	6 kap. 19 § 2 st. FB	Socialsekreterare	
9.2.8.	Beslut att utse utredare i vårdnads-, boende- och umgängesärenden.	6 kap. 19 § 3 st. FB	Samordnare	
9.2.9.	Lämnande av upplysningar inför interimistiskt beslut i tingsrätt beträffande vårdnad, boende eller umgänge.	6 kap. 20 § 2 st. FB	Socialsekreterare	

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
9.2.10	Godkänna avtal om att underhållsbidrag ska betalas för längre perioder än tre månader.	7 kap. 7 § 2 st. FB	Socialsekreterare	
9.2.11	Yttrande i ärende om förordnande av god man eller förvaltare för någon som har fyllt 16 år.	11 kap. 16 § 2 st. FB	Socialsekreterare	

10. Övrigt

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
10.1.	Beslut om bistånd till asylsökande – dagersättning.	9 och 17 §§ LMA	Socialsekreterare	
10.2.	Beslut om särskilt bistånd till asylsökande – särskilt bidrag.	18 § LMA	Samordnare	
10.3.	Vårda dödsboets egendom.	18 kap. 2 § 2 st. ÄB	Socialsekreterare Enhetschef	
10.4.	Göra dödsboanmälan.	20 kap. 8 a § ÄB	Socialsekreterare Enhetschef	Folkbokförings- myndighet skall underrättas om vem som är delegat.
10.5.	Beslut att ordna gravsättning om den avlidne inte efterlämnar någon som ordnar med det.	5 kap. 2 § begravningslag (1990:1144)	Enhetschef	
10.6.	Yttrande (och ev. utlämnande av upplysningar) till åklagare om äktenskap som har ingåtts av underårig, vid talan om äktenskapsskillnad.	5 kap. 5 § 3 st. ÄktB	Samordnare	
10.7.	Yttrande till Länsstyrelsen om prövning av ansökan om tillstånd till äktenskap för halvsyskon.	15 kap. 1 § 2 st. ÄktB	Samordnare	
10.8.	Yttrande till Transportstyrelsen i körkortsärende.	3 kap. 8 § körkorts- förordningen (1998:980) 5 kap. 2 § körkorts- förordningen	Socialsekreterare	
10.9.	Yttrande till passmyndighet vid utfärdande av pass utan vårdnadshavares medgivande.	3 § 2 st. pass- förordningen (1979:664)	Verksamhetschef Samordnare	
10.10.	Upplysningar i vapenärenden.	JO 1983/84 s. 188 f	Enhetschef	
10.11.	Polisanmälan vid misstanke om brott mot barn eller unga, alternativt ställningstagande om att inte polisanmäla, enligt 3, 4 eller 6 kap. BrB eller lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor.	SOSFS 2014:6	Förvaltningschef, Verksamhetschef, Enhetschef eller Samordnare	Ang. sekretessregler - OSL 10 kap. 21 §

Nr.	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
10.12.	Beslut att polisanmäla brott som hindrar nämndens verksamhet.	12 kap. 10 § SoL	Utskott Eller vid brådskanie ärende – Verksamhetschef	
10.13.	Polisanmälan vid misstanke om bidragsbrott gällande felaktigt utbetalt ekonomiskt bistånd. 1. Under 5 000 kronor. 2. Över 5 000 kr – upp till ett halvt pbb.	6 § bidrags- brottslag (2007:612)	1. Enhetschef 2. Utskott	
10.14.	Uppgiftslämnande till smittskyddsläkare vid utredning om enskilds situation och behov efter anmälan, samt utredning om vilka insatser som behövs för att förebygga smittspridning.	6 kap. 11 § smittskydds- lag (2004:168)	Socialsekreterare	
10.15.	Anmälningsskyldighet enligt smittskyddslagen om att den smittade inte följer meddelade förhållningsregler.	6 kap. 12 § smittskydds- lag (2004:168)	Samordnare	
10.16.	Beslut om att ersätta enskild person för personskada, sakskada eller ren förmögenhetsskada, och skada på grund av att någon annan kränkts, som skett genom fel eller försummelse vid myndighetsutövning. Upp till ett belopp av 1000 kr.	3 kap. 2 § skadeståndslag (1972:207)	Enhetschef Verksamhetschef	
10.17.	Beslut om utdelning ur Johan Nybergs donationsstiftelse och Stiftelsen Syskonen Lindstedts minne.		Förvaltningschef	
10.18.	Beslut om utdelning ur Hilma Svedboms fond och Härnösands sociala samfond. 1. Upp till 50 % av pbb. 2. Över 50 % av pbb.		1. Förvaltningschef 2. Utskott	
10.19.	Redaktionella ändringar av dokumenthanteringsplanen.	Socialnämndens beslut 2022-11-28 § 114	Nämndsekreterare	

Socialförvaltningen

Linda Ångman

linda.angman@harnosand.se

Socialnämnden

Förfrågan om deltagande i Fontänhus**Förslag till beslut**

Socialförvaltningen föreslår Socialnämnden besluta

att Härnösands kommun deltar som passiv samarbetskommun under projektåret, samt**att** delge beslutet till Projektledare för Fontänhus Sundsvall, Timrå och Härnösand.**Beskrivning av ärendet**

Fontänhusmodellen är en internationellt etablerad och fungerande modell för psykosocialt arbetsinriktad rehabilitering, för personer med psykisk ohälsa eller samsjuklighet. Modellen bidrar till ökad återhämtning, ökat socialt fungerande och livskvalité samt erbjuder vägar vidare till arbete eller studier.

Föreningen Fontänhus har för avsikt att starta ett pilotår i Sundsvall och ställer nu frågan till Timrå och Härnösand om att vara en samarbetskommun under det året. Föreningen Fontänhus önskar att nämnden tar ställning till:

1. Om ni som kommun vill delta i projektåret
2. På vilket sätt vill ni i så fall delta? Med delfinansiering och som samarbetskommun eller "endast" som samarbetskommun?

Beslutsunderlag

Projektering av Fontänhus Västernorrland – Utredning.

Projektering av Fontänhus Västernorrland – kortversion.

Mats Collin
FörvaltningschefLinda Ångman
Nämndsekreterare

Projektering Fontänhus Västernorrland

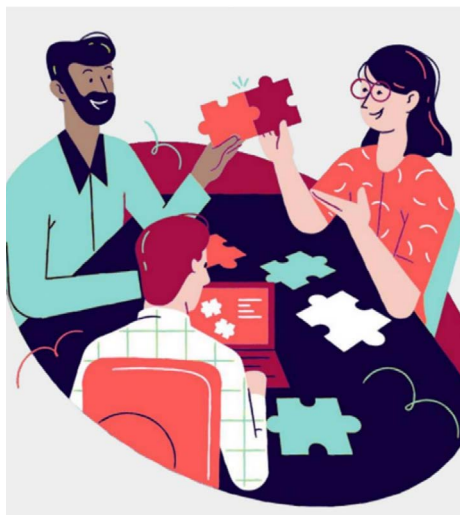
Många människor med psykiska ohälsa lever med ett omfattande lidande och sämre levnadsomständigheter än andra och utgör en resurskrävande målgrupp för samhällets trygghetssystem. Vår förening vill tillsammans med region och kommunerna i Västernorrland starta Fontänhus. Vi driver frågan om en etablering i vårt län då vi ser att det finns en stor grupp människor som faller mellan stolarna, där Fontänhusmodellen kan vara ett relevant alternativ.

Fontänhusmodellen är en internationellt etablerad och fungerande modell för psykosocialt arbetsinriktad rehabilitering, för personer med psykisk ohälsa eller samsjuklighet. Modellen bidrar till ökad återhämtning, ökat socialt fungerande och livskvalité samt erbjuder vägar vidare till arbete eller studier.

För att etablera Fontänhus i Västernorrland föreslås att anställa en projektledare under ett år för att lägga grunden till en pilotverksamhet i Sundsvall. Under projektiden vill vi samarbeta och involvera andra kommuner i regionen med syfte att rusta dessa för att gå vidare med en egen färdplan gällande Fontänhus.

Kommuner som ingår i projektet erbjuds:

- Utbildning och information om Fontänhusmodellen via Sveriges Fontänhus Riksförbund
- Att delta på studiebesök till redan etablerade Fontänhus
- Dialogträffar med projektledaren om den egna kommunens förutsättningar och behov
- Kunskap om uppstartsprocessen av ett Fontänhus, exempelvis gällande organisering, avtal och finansieringsmöjligheter
- Ingå i Fontänhusets internationella och nationella nätverk

Vi hoppas att ni vill vara en aktiv part i samarbetet framåt för att etablera Fontänhus i Västernorrland.

Det vi vill att ni tar ställning till är:

1. Om ni som kommun vill delta i projektåret
2. På vilket sätt vill ni i så fall delta? Med delfinansiering och som samarbetskommun eller "endast" som samarbetskommun?

För mer information om Fontänhusmodellen se: www.sverigesfontanhus.se

För ytterligare information om projektplanen se bifogad fil *Projektering av Fontänhus*.

Kontakt

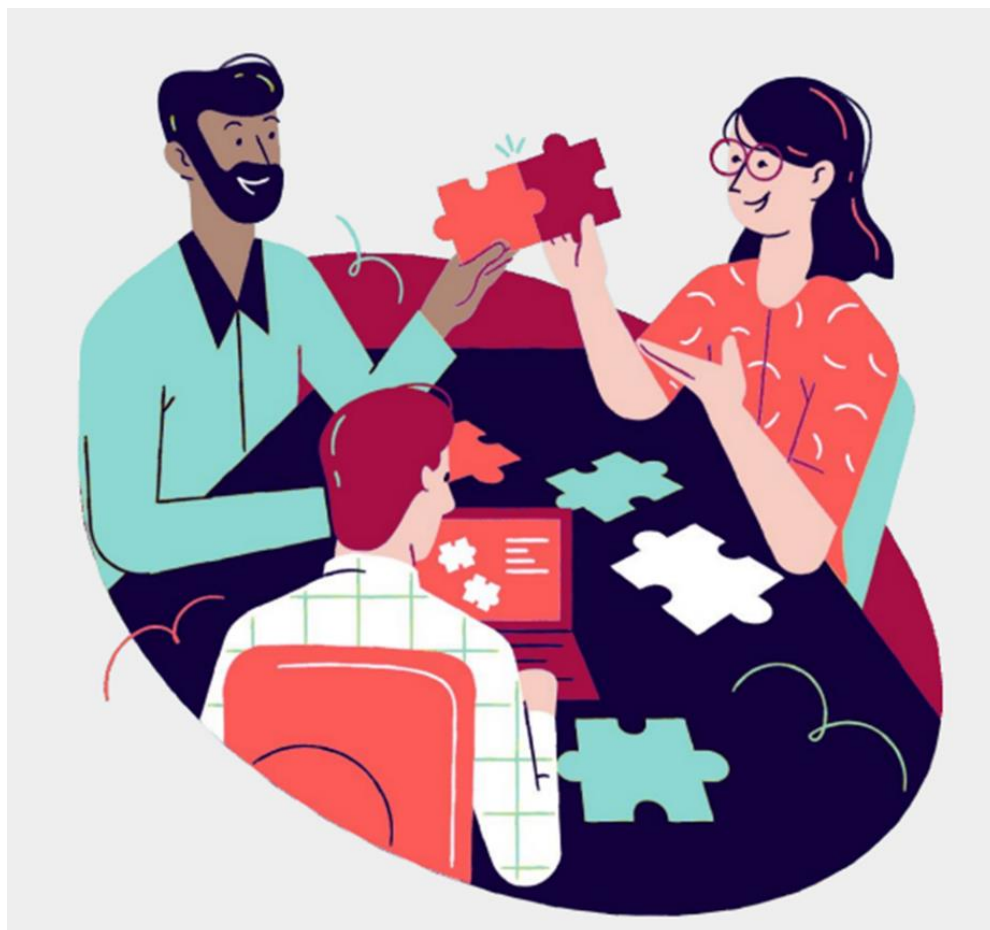
Therese Persson, Projektledare Fontänhus Sundsvall, Timrå och Härnösand
Mejl: therese.persson@sverigesfontanhus.se
Telefon: 0738 - 17 15 88
www.sverigesfontanhus.se

**SVERIGES FONTÄNHUS
RIKSFÖRBUND**

Medlem i Clubhouse International

DEN 21 DECEMBER 2022

Projektering av Fontänhus Västernorrland

KLAS ALEXANDERSSON & TERESE PERSSON
Föreningen Fontänhus Sundsvall

Innehåll

Projektering av Fontänhus Västernorrland	
Inledning.....	2
Bakgrund och syfte	2
Målgrupp och mervärde	4
Utförande	5
Interimsstyrelse	5
Referensgrupp	5
Arbetsgrupper	6
Intressegrupp Fontänhus Sundsvall	6
Delmål 1:	6
Delmål 2:	6
Delmål 3:	6
Delmål 4:	6
Delmål 5:	7
Delmål 6:	7
Delmål 7:	7
Övriga aktiviteter och samverkan:	7
Tänkbara hinder:.....	7
Utvärdering och resultatspridning:	7
Budget	8
Tack för att ni tagit er tid att läsa!	9
Referenser	9

Inledning

Många människor med psykiska ohälsa lever med ett omfattande lidande och sämre levnadsomständigheter än andra. De har tunnare sociala nätverk, svårare att få och behålla ett arbete och har ekonomiskt ansträngda livssituationer. Det är dessutom en resurskrävande målgrupp för samhällets trygghetssystem.

I en förstudie som gjordes i Västernorrland under 2022 pekar man på en stor och varierad målgrupp som Fontänhus kan finnas för. Det handlar exempelvis om personer som inte har rätt till biståndsprovade insatser, men samtidigt inte kan tillvarata de arbetsmarknadsinsatser som erbjuds. Från specialistpsykiatrien beskrivs att många patienter saknar en strukturerad vardag, meningsfulla aktiviteter och ett socialt sammanhang, vilket upprätthåller ohälsa och försvårar behandlingsinsatser.

Fontänhusmodellen är en internationellt etablerad och fungerande modell för psykosocialt arbetsinriktad rehabilitering som vänder sig till personer med erfarenhet av psykisk ohälsa eller samsjuklighet. Fontänhusen bidrar till ökad återhämtning, ökat socialt fungerande och livskvalité samt minskad isolering. Dessutom erbjuds också inom modellen, vägar vidare till arbete eller studier.

Målet för vår ansökan är att anställa en projektledare under ett år för att arbeta med förprojektering inför etablering av Fontänhus i Västernorrland. Projektet har två huvudspår. Det ena spåret är att starta en pilotverksamhet i Sundsvall för att kunna utvärdera och lära av uppstartsprocessen samt sprida dessa erfarenheter till andra kommuner i Västernorrland. Den långsiktiga driften och finansieringen av Fontänhuset föreslås säkras genom Idéburet offentligt partnerskap (IOP-avtal).

Det andra spåret handlar om att involvera och samarbeta med övriga kommuner i regionen under projektåret. Syftet är att kommunerna, efter projektåret, ska vara rustade för att kunna gå vidare med egna etableringar om behov och intresse finns.

Bakgrund och syfte

Vi som skriver denna projektbeskrivning är representanter från föreningen Fontänhus Sundsvall som grundades under våren 2022. Föreningen består av olika professioner med erfarenheter från psykiatri, arbetsrehabilitering, missbruksvård, socialtjänst, diakoni, rättspsykiatri, sjukvården med mera. Vi har alla sett behov av öppna mötesplatser för människor som drabbats av allvarig psykisk ohälsa. Vi engagerar oss i föreningen för att vi tycker att Fontänhusmodellen har mycket att erbjuda människor där nuvarande verksamheter inte räcker till.

Problembeskrivning och motivering till insats

Allvarlig psykisk ohälsa, såsom schizofreni, bipolär sjukdom och depression, tillhör de mest funktionshindrande¹ sjukdomarna i västvärlden (WHO, 2001). För den som drabbas av allvarig psykisk ohälsa finns ofta ett stort lidande, ensamhet, fattigdom och bristande aktivitet och delaktighet inom många livsområden. Det är också samhällsekonomiskt mycket kostsamt. En svensk rapport (Ekman, M et al, 2014) beräknar att en person med diagnosen schizofreni kostar kommun, landsting och stat omkring 500 000 kronor per år.

Att ha möjlighet till socialt stöd, sociala aktiviteter och en sysselsättning är viktiga beståndsdelar för att personer med psykisk ohälsa och psykiska funktionsnedsättningar ska få en fungerande vardag och sociala kontakter. Dessa faktorer är av stor vikt inte minst för att förebygga psykisk ohälsa och förhindra återinsjuknande (Nationella riktlinjer för vård och stöd vid schizofreni eller schizofreniliknande tillstånd, 2018).

¹ Med funktionshinder menas i sammanhanget förlust av hälsosamma levnadsår på grund av symtom/funktionsnedsättning eller för tidig död, så kallade funktionsjusterade levnadsår.

Under 2022 gjordes en förstudie (Persson, T, 2022) där aktörer i Timrå, Härnösand och Sundsvall fick beskriva befintlig verksamhet och vad man saknar. Den sammantagna bilden är att det saknas verksamheter som möter ett befintligt behov och här följer de viktigaste resultaten från förstudien:

- **Kommunen:** Många "faller mellan stolarna". Det nuvarande systemet brister i hög grad för personer som inte har tillräckliga resurser för att tillgodogöra sig arbetsmarknadsinsatser, men som inte heller har rätt till sysselsättning enligt LSS (Lagen om stöd och service) eller SoL (Socialtjänstlagen).
- **Försäkringskassan:** Saknar insatser för personer som uppbär sjukersättning samt gruppen unga vuxna med aktivitetsersättning.
- **Vuxenpsykiatri:** Saknar idag meningsfulla insatser för patienter för att mer effektivt kunna arbeta med öppenvårdsinsatser inom specialistpsykiatri. Man ser också att ökad tillgång till socialt stöd och meningsfull aktivitet kan förebygga inläggningar och komplettera deras verksamhet, t.ex. SPOT-team.
- **Brukarperspektiv:** Västernorrlands brukarförening ser behov av Fontänhus i regionen och i en brukarledd studie i Timrå lyfter man behov av sociala aktiviteter på kvällstid.
- **Kommunala Aktivitetsansvaret (KAA):** Gruppen ungdomar som varken arbetar eller studerar är stor, framför allt i Sundsvall. Intervjuade är oerhört tydliga med att det behövs mer insatser för att dessa unga personer inte ska fastna i isolering och utveckla andra sjukdomstillstånd.

Förstudien visar också att det handlar om en heterogen och till antal relativt stor grupp människor. Det är mot denna bakgrund som vi vill lyfta Fontänhusmodellen som ett passande komplement till nuvarande verksamheter. Det finns ett tydligt behov av verksamhet för personer med psykisk ohälsa eller psykiska funktionsnedsättningar som står långt ifrån arbetsmarknaden/studier, men som har behov av en meningsfull vardag, återhämtning och även stöd till arbete och studier.

Det bör tilläggas att vi, utifrån förstudien, kan uttala oss om bilden i Härnösand, Timrå och Sundsvall. Vi som skriver detta har ingen heltäckande bild av behoven i övriga kommuner i Västernorrland (Ånge, Örnsköldsvik, Sollefteå och Kramfors).

Fontänhusmodellen

Fontänhusmodellen är en psykosocialt arbetsinriktad rehabilitering som vänder sig till personer med erfarenhet av psykisk ohälsa eller samsjuklighet. Fontänhusens verksamhet bygger på en tydlig tanke att medlemmar ska stödjas till ett liv där de hamnar i ett sammanhang, mår bättre och för dem som har förmåga ska stöd ges till utbildning och arbete. Verksamheten utformas och drivs av medlemmarna i samarbete med de anställda handledarna och utgår från den arbetsinriktade dagen, med fokus på deltagarnas styrkor, talanger och förmågor. Det finns också möjlighet för medlemmar som är ute i arbete eller studier att delta i sociala aktiviteter på kvällstid. Arbetsuppgifterna inom Fontänhuset omfattar allt från mindre krävande uppgifter, till mer komplexa uppgifter som bokföring eller projektledning. Allt för att göra det möjligt att medlemmarna ska kunna bidra utefter sin egen förmåga.

För mer information om Fontänhus och dess verksamheter som bedrivs i Sverige rekommenderas:
<http://www.sverigesfontanhus.se/>.

Internationella studier har visat att fontänhusmodellen är en väl fungerande modell för psykosocial arbetsrehabilitering (Mckay et al, 2018), vilket också bekräftas i en nyligen gjord samhällsekonomisk analys av Fontänhusen i Sverige (J. Hult, C. Malmquist, S. Vikberg, 2022). Rapporten visar också att det är en samhällsekonomiskt gynnsam modell. Samtliga Fontänhus i Sverige samfinansieras med

statliga medel från Socialstyrelsen, vilket ger möjlighet att skala upp kommunala och regionala medel. De största samhällsekonomiska effekterna kommer av att verksamheterna skapar ett minskat vårdbehov, ökade skatteintäkter, samt minskad belastning på samhällets trygghetssystem.

Den samhällsekonomiska studien finns på hemsidan ovan och som länk i slutet på detta dokument. För mer information om Fontänhusens internationella verksamhet och den forskning som bedrivits på modellen rekommenderas: <https://clubhouse-intl.org/>.

Idéburet offentligt partnerskap

En utredning om idéburna aktörer i välfärden genomfördes under 2018/2019 på uppdrag av regeringen (Idéburen välfärd, 2019). Gemensamt för utredningens förslag var att öka möjligheten för idéburna aktörer att medverka i utförandet av offentligt finansierade välfärdstjänster, bland annat genom att ta fram en vägledning för att göra det lättare för parterna att samverka i idéburna offentliga partnerskap.

I en ny tjänstemannautredning (Gillow, M, 2022) som tittar på förslag för att starta en "öppen mötesplats" i Sundsvall föreslås att ett Fontänhus startas och att långsiktighet i verksamheten säkras genom ett IOP-avtal.

Målgrupp och mervärde

Målgrupp

Fontänhus är en möjlig insats för personer som är redo för ett första steg i en arbetslivsinriktad rehabilitering och/eller "bara" för att öka livskvaliteten utan andra mål än att bryta isolering och öka känslan av meningsfullhet och sammanhang. Den målgrupp som lyfts av intervjuade i förstudien är exempelvis personer som idag faller mellan stolarna och inte platsar i befintliga verksamheter, personer som uppbär aktivitetsersättning och sjukersättning samt hemmasittande ungdomar.

Mervärde

Här nedan beskrivs förväntat mervärde vid etablering av ett Fontänhus.

- Ett medlemskap i ett Fontänhus kan bidra till att förebygga psykisk ohälsa och motverka återinsjuknande under lång tid, då medlemskapet inte är tidsbegränsat.
- Fontänhusets verksamhet kan underlätta behandlingar inom primärvård och psykiatrisk öppenvård, samt minska behov av heldygnsvård.
- En öppen mötesplats² kan bidra till ökad återhämtning, social funktion, livskvalitet samt minskad ensamhet. Idag finns ingen öppen verksamhet i Timrå eller Sundsvall.
- Det finns möjlighet att skala upp investeringen genom samfinansiering av både statliga, kommunala och regionala medel (samt vid avgränsade projekt³ också via fondmedel).
- Fontänhus är ett bra första steg innan arbetsmarknadsinsatser.
- Kommunerna Sundsvall, Timrå och Härnösand ser möjliga synergieffekter av att kunna kombinera medlemskap i ett Fontänhus tillsammans med motiverande insatser såsom missbruksbehandling eller individstöd.

² En öppen mötesplats är frivillig, kräver inget myndighetsbeslut och erbjuder olika typer av meningsfulla aktiviteter.

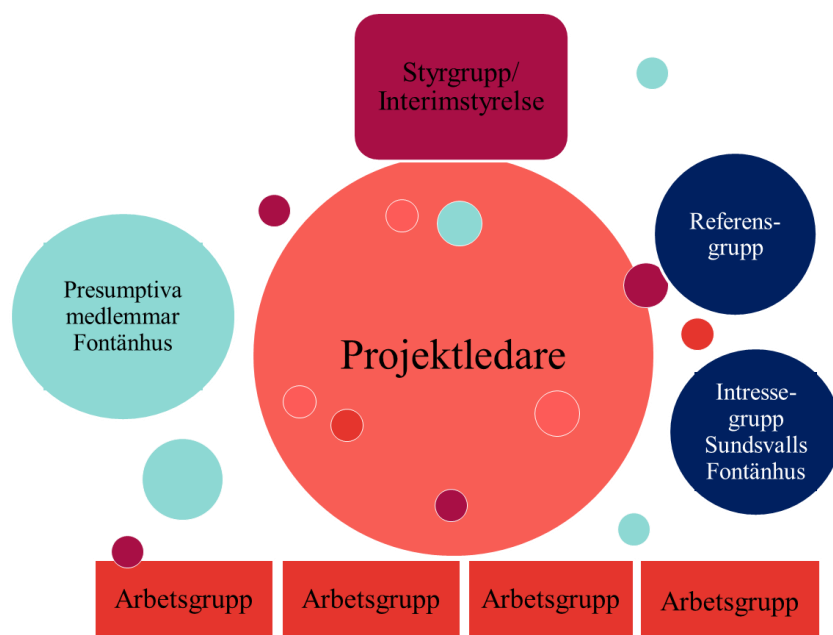
³ Exempelvis riktade insatser mot unga vuxna, specifika hälsofrämjande insatser eller liknande.

Utförande

Nedan presenteras ett förslag på projektorganisation. Därefter redogörs för projektmål och aktiviteter för att nå dessa, samt vem som ansvarar för aktiviteterna inom parenteser.

Projektorganisation

Projektorganisationen föreslås bestå av en projektledare, en styrgrupp, arbetsgrupper och en referensgrupp. Presumptiva medlemmar i Fontänhus föreslås medverka i samtliga projektgrupper.

FIGUR 1:PROJEKTORGANISATION

Interimsstyrelse

För att leda projektet föreslås en interimsstyrelse/styrgrupp. I styrgruppen bör det finnas representanter från samtliga finansiärer, utvalda tjänstemän, representanter från intressegruppen Fontänhus Sundsvall, samt presumtiva medlemmar.

Interimsstyrelsens roll är att planera och prioritera aktiviteter tillsammans med projektledaren samt tillgodose resurser och verka för samverkan inom respektive styrelsemedlems organisation.

Referensgrupp

En referensgrupp föreslås för att stötta och vägleda projektet framåt. Deltagare i referensgruppen föreslås vara ansvariga ledare för minst ett befintligt fontänhus i Sverige, sakkunniga inom området psykisk ohälsa och projektledning, representanter från brukarförening-/ar, och medlemmar från intressegruppen Fontänhus Sundsvall.

Referensgruppen ska via vägledning stötta verksamheten med erfarenhet och kunskap under projektiden. Referensgruppen ska under projektiden bidra med en utvärdering av projektet gentemot projektets uppsatta mål och aktiviteter.

SVERIGES FONTÄNHUS RIKSFÖRBUND

Medlem i Clubhouse International

Arbetsgrupper

Arbetsgrupper föreslås för att ta fram underlag och möjliggöra för att starta ett Fontänhus. Fokus för dessa arbetsgrupper kan t.ex. vara följande: Samverkan, medlemsinflytande, finansiering och lokal. Deltagare i arbetsgrupperna föreslås vara presumtiva medlemmar i Fontänhus, tjänstemän inom region och kommun samt volontärer.

Intressegrupp Fontänhus Sundsvall

Under år 2022 har det funnits en ideell förening med en styrelse som har arbetat med målet att starta upp ett Fontänhus i Sundsvall. Aktiva personer i denna förening kan fortsatt engagera sig som en intressegrupp för Fontänhus Sundsvall och finnas representerade i projektets referensgrupp. En sådan intressegrupp kan exempelvis stötta Projektledaren med samlad erfarenhet och kunskap vid exempelvis månadsavstämningar.

Projektmål och aktiviteter:

Delmål 1: Öka kunskapen om Fontänhus och förutsättningar för etablering hos alla aktuella parter.

Aktiviteter:

1. Omvärldsbevakning (*projektledare*).
2. Göra studiebesök på befintliga Fontänhus (*projektledare och intressegruppen Fontänhus Sundsvall*).
3. Kunskapsspridning om modellen till relevanta parter via presentationer, utbildning och samtal/workshops (*projektledare*).
4. Bilda arbetsgrupper i syfte att klargöra förutsättningar och arbete med viktiga områden för att starta ett Fontänhus. Fokus för dessa arbetsgrupper föreslås vara följande: Samverkan, medlemsinflytande, finansiering och lokal (*projektledare och styrgrupp*).

Delmål 2: Säkra finansiering av ett Fontänhus i Sundsvall.

Aktiviteter:

1. Bilda arbetsgrupp med fokus på finansiering (*projektledare och styrgrupp*).
2. Kartlägga långsiktiga finansieringsmöjligheter (*projektledare och styrgrupp*).
3. Skicka in X antal ansökningar om medel (*projektledare*).

Delmål 3: Ingå ett långsiktigt samverkansavtal med parterna, möjligen i form av ett Idéburet offentligt partnerskap (IOP-avtal).

Aktiviteter:

1. Öka kunskap om IOP-avtal genom inläsning, utbildning och ta del av erfarenheter från andra verksamheter som drivs enligt IOP-avtal (*projektledare och styrgrupp*).
2. Starta en arbetsgrupp som arbetar med detta i fokus.

Delmål 4: Ha en fast styrelse efter projekttidens slut som ersätter interimsstyrelsen (som också har rollen som styrgrupp under projekttiden).

Aktiviteter:

1. Kartlägga och engagera relevant kompetens för styrelsen (*projektledare och styrgrupp*).
2. Genomföra ett första styrelsemöte för fastställande av stadgar (*projektledare och styrgrupp*).

SVERIGES FONTÄNHUS RIKSFÖRBUND

Medlem i Clubhouse International

Delmål 5: Involvera målgruppen i utformningen av verksamheten.

Aktiviteter:

1. Kontakta och engagera presumtiva medlemmar som vill vara delaktiga under projektperioden (*projektledare*).
2. Upprätta en plan för nå och engagera målgruppen (*projektledare och arbetsgrupp*).

Delmål 6: Hitta en lämplig lokal för ett Fontänhus i Sundsvall.

Aktiviteter:

1. Undersöka priser, lokalers lämplighet osv. (*projektledare och arbetsgrupp*).

Delmål 7: Sprida kunskap om Fontänhus i intresserade kommuner i Regionen.

Aktiviteter:

1. Erbjud och genomföra utbildning via Sveriges Fontänhus Riksförbund.
2. Genomföra kontinuerliga samverkansträffar med samtliga intresserade kommuner.
3. Erbjud studiebesök på befintligt Fontänhus.
4. Gå igenom projektrapporter.
5. Vid projektslut erbjuda träffar för fortsatt kunskapsöverföring från Fontänhus i Sundsvall samt planering för etablering i andra kommuner.

Övriga aktiviteter och samverkan:

Utvärdera projektet och återkoppla till projektägare.

Samarbeta med Fadderhus och Sveriges Fontänhus Riksförbund.

Tänkbara hinder:

- Svårigheter att få till en långsiktig finansiering och hitta passande lokal.
- Att projektledare inte får tillgång till de resurser som kan få projektet att fortskrida.
- Att avsedd målgrupp inte nås.
- Bristfälliga gränsdragningar och samverkan med befintliga verksamheter. T.ex. kommunernas Arbetsmarknadsinsatser eller Socialtjänsten.

Utvärdering och resultatspridning:

- Projektledaren utvärderar skriftligt och med presentationer till styrgrupp och Samordningsförbundet kvartalsvis.
- Projektets deltagaraktiviteter utvärderas via enkäter.
- Referensgrupp bistår projektledare i utformning av utvärdering och ger återkoppling under projektets gång.

SVERIGES FONTÄNHUS RIKSFÖRBUND

Medlem i Clubhouse International

För projektledare blir det viktigt att dokumentera processen för att kunna återföra till samverkande kommuner i syfte att rusta dem för att kunna gå vidare med egna etableringar. Till hjälp i detta arbete har projektledare stöd från Sveriges Fontänhus Riksförbund och referensgruppen. Kunskapsöverföring till samverkande kommuner föreslås ske skriftligt och via möten under projektets gång. Vid projekttidens slut ska en plan finnas för organisering av fortsatt kunskapsöverföring från Fontänhus i Sundsvall och de intresserade kommunerna ska erbjudas stöd i egen planering för etablering av egna Fontänhus.

Budget

Kostnadsslag	Budget
Aktiviteter (fika och material till möten)	50 000
Externa kostnader (föreläsare)	50 000
Lönekostnad (månadslön 12 mån, à 40 000)	670 000
Lokalkostnad (kontor 12 mån)	30 000
Kommunikation (trycksaker, annonser etc.)	50 000
Resor och logi i samband med studiebesök	100 000
Telefon och IT	15 000
Övrigt	
Summa	965 000

Tack för att ni tagit er tid att läsa!

Referenser

Kostnader för bipolär sjukdom, depression, schizofreni och ångest (2014)

<https://lakartidningen.se/wp-content/uploads/EditorialFiles/ZX/%5BCWZX%5D/CWZX.pdf>

Nationella riktlinjer för vård och stöd vid schizofreni och schizofreniliknande tillstånd (2018)

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/nationella-riktlinjer/2018-9-6.pdf>

Sveriges Fontänhus Riksförbund

<http://www.sverigesfontanhus.se/>

Förstudie Fontänhus Sundsvall-Timrå-Härnösand, Therese Persson (2022)

<http://www.sverigesfontanhus.se/var-verksamhet/vasternorrland/>

The world health report: report of the Director-General. 2001,

Mental health: new understanding, new hope. Geneva: World Health Organization; 2001.

A Systematic Review of Evidence for the Clubhouse Model of Psychosocial Rehabilitation (2018)

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5756274/>

Idéburen välfärd. Betänkande av utredningen om idéburna aktörer i välfärden (2019)

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2019/12/sou-201956/>

Mats Collin
mats.kollin@harnosand.se

Socialnämnden

Ej verkställda gynnande beslut enligt SoL och LSS första kvartalet 2023

Förslag till beslut

Socialförvaltningen föreslår socialnämnden besluta

att godkänna rapporteringen av ej verkställda beslut, samt

att rapporten delges kommunfullmäktige och revisionen för kännedom.

Beskrivning av ärendet

Socialnämnden är skyldig att till Inspektionen för vård och omsorg, IVO, och kommunens revisorer rapportera alla gynnande beslut som inte har verkställts inom tre månader från dagen för beslut. Skyldigheten att rapportera framgår i 16 kap. 6 f-g §§ socialtjänstlagen (SoL) och 28 f-g §§ lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Följande beslut ska rapporteras en gång per kvartal:

- Alla gynnande beslut som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut.
- Alla gynnande beslut som inte har verkställts på nytt inom tre månader efter det att verkställigheten avbröts.

Rapportering ska ske även om inte finns några ej verkställda beslut.

Socialnämnden ska fortsätta att rapportera ett ej verkställt beslut fram till att beslutet är verkställt eller avslutat av annan anledning.

Följande beslut ska rapporteras löpande:

- Ett beslut som har verkställts och som tidigare rapporterats som ej verkställt.
- Ärenden som har avslutats av annan anledning.

Socialnämnden skall till fullmäktige lämna en statistikrapport över hur många av nämndens gynnande beslut som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden skall vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut.

Datum
2023-05-08Dnr
SOC/2022-000189

Socialhämnden skall till fullmäktige även lämna en statistikrapport över hur många av nämndens gynnande beslut som inte har verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts. Nämnden skall vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut.

Rapportering skall ske en gång per kvartal.

Biståndsenheten har följande att rapportera:

Denna period finns det 29 ej verkställda gynnande beslut att rapportera. Det är fem beslut om Bostad med särskild service gruppbofastad LSS, ett beslut om Bostad med särskild service SoL, sex beslut om kontaktperson SoL, tio beslut om kontaktperson LSS, fyra beslut om ledsagarservice LSS, två beslut om avlösarservice LSS samt ett beslut om korttidsvistelse i familjehem LSS.

Barn- och familjeenheten har inget att rapportera.**Ekonomi- och vuxenenheten har följande att rapportera:**

Denna period finns det ett ej verkställt gynnande beslut att rapportera. Ansvarsförbindelse kontraktsvård enligt SoL.

Socialt perspektiv

Personer i behov av vård och omsorg har lagstadgad rätt att få den hjälp och det stöd de behöver från kommunen. Beslut om bistånd enligt Socialtjänstlagen eller insats enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade gäller omedelbart. Det innebär att beslut om bistånd eller insats också ska verkställas direkt.

Ekologiskt perspektiv

Inget direkt ekologiskt perspektiv.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Ekonomiskt perspektiv är att konsekvenser i form av vite kan ske.

Juridiskt perspektiv är att ytterst stärka rättssäkerheten för den enskilde som har beviljats bistånd.

Mats Collin
Förvaltningschef

Bilagor

Bilaga 1 Rapport ej verkställda beslut första kvartalet 2023.

Rapportering av ej verkställda beslut avseende första kvartalet 2023

Biståndsenheten

Tabell 1. Ej verkställda gynnande beslut

Typ av beslut	Lagrum	Datum för beslut	Orsak
Gruppbostad LSS	9 § p. 9 LSS	2021-01-28	Brist på boendeplats. Tackat JA till erbjudet boende, dock ej verkställt ännu.
Gruppbostad LSS	9 § p. 9 LSS	2021-01-29	Brist på boendeplats. Tackat JA till erbjuden gruppbostad som öppnar sensommar 2023.
Gruppbostad LSS	9 § p. 9 LSS	2021-10-05	Brist på boendeplats. Tackat JA till erbjuden gruppbostad som öppnar sensommar 2023.
Gruppbostad LSS	9 § p. 9 LSS	2022-07-04	Brist på boendeplats. Tackat JA till erbjuden gruppbostad som öppnar sensommar 2023.
Gruppbostad LSS	9 § p. 9 LSS	2022-02-10	Brist på boendeplats.
Bostad med särskild service SoL	4 kap 1 § SoL	2022-11-01	Fått ett erbjudande men tackat nej, väntar på erbjudande från nya SoL-boendet till hösten.
Kontaktperson LSS	9 § p. 4 LSS	2021-11-24	Brist på uppdragstagare.
Kontaktperson LSS	9 § p. 4 LSS	2022-05-25	Brist på uppdragstagare.
Kontaktperson LSS	9 § p. 4 LSS	2022-06-15	Brist på uppdragstagare.
Kontaktperson LSS	9 § p. 4 LSS	2022-06-13	Brist på uppdragstagare.
Kontaktperson SoL	4 kap. 1 § SoL	2022-02-14	Brist på uppdragstagare.

Kontaktperson SoL	4 kap. 1 § SoL	2022-06-16	Brist på uppdragstagare.
Kontaktperson SoL	4 kap. 1 § SoL	2021-12-21	Brist på uppdragstagare.
Kontaktperson SoL	4 kap. 1 § SoL	2022-01-10	Kommer ej på bokade matchningsmöten.
Kontaktperson LSS	9 § p. 4 LSS	2022-03-01	Brist på uppdragstagare.
Kontaktperson SoL	4 kap. 1 § SoL	2022-04-27	Brist på uppdragstagare.
Kontaktperson LSS	9 § p. 4 LSS	2021-12-16	Avsäger sig möten i nuläget.
Kontaktperson LSS	9 § p. 4 LSS	2022-05-01	Brist på uppdragstagare.
Kontaktperson LSS	9 § p. 4 LSS	2022-02-21	Brist på uppdragstagare.
Kontaktperson LSS	9 § p. 4 LSS	2022-02-21	Brist på uppdragstagare.
Kontaktperson LSS	9 § p. 4 LSS	2022-05-01	Svarar ej vid kontakt.
Kontaktperson SoL	4 kap. 1 § SoL	2022-04-25	Byte av insats pågår.
Ledsagarservice LSS	9 § p. 3 LSS	2022-03-04	Brist på uppdragstagare.
Ledsagarservice LSS	9 § p. 3 LSS	2022-06-01	Brist på uppdragstagare.
Ledsagarservice LSS	9 § p. 3 LSS	2021-07-29	Brist på uppdragstagare.
Ledsagarservice LSS	9 § p. 3 LSS	2022-03-14	Brist på uppdragstagare.
Avlösarservice LSS	9 § p. 5 LSS	2022-02-02	Brist på uppdragstagare.
Avlösarservice LSS	9 § p. 5 LSS	2022-02-18	Brist på uppdragstagare.
Korttidsvistelse i familjehem	9 § p. 6 LSS	2022-05-03	Brist på uppdragstagare.

Rapportering av ej verkställda beslut avseende första kvartalet 2023

Ekonomi- och vuxenenheten

Tabell 1. Ej verkställda gynnande beslut

Typ av beslut	Lagrum	Datum för beslut	Orsak
Ansvarsförbindelse kontraktsvård	4 kap. 1 § SoL	2022-12-22	Ej övergått till vårt ansvar

Organisation	Beslut	Antal beslut
LSS Biståndsenheten		
	Avslag EK stöd ord ass sjukfrånvaro	2
	Avslag personlig assistent 9 § 2p LSS	1
	Avslag Vux bostad med särskild service 9 § 9p LSS	1
	Bifall EK stöd ord ass sjukfrånvaro	8
	Bifall kontaktperson 9 § 4p LSS	2
	Bifall korttidstillsyn för skolungdom 9 § 7p LSS	1
	Bifall korttidsvistelse 9 § 6p LSS	2
	Bifall personlig assistent 9 § 2p LSS	2
	Bifall Vux bostad med särskild service 9 § 9p LSS	1
	Summa beslut	20

Organisation	Beslut	Antal beslut
SoL Biståndsenheten		
	Avslag kontaktperson enligt 4 kap 1 § SoL	1
	Avslag särskilt boende enligt 4 kap 1 § SoL	1
	Avslag trygghetslarm enligt 4 kap 1 § SoL	1
	Bifall bostad med särskild service 4 kap 1 § SoL	10
	Bifall dagverksamhet enligt 4 kap 1 § SoL	1
	Bifall hemtjänst enligt 4 kap 1 § SoL	752
	Bifall individstöd enligt 4 kap 1 § SoL	18
	Bifall korttidsvistelse enligt 4 kap 1 § SoL	19
	Bifall matdistribution enligt 4 kap 1 § SoL	15
	Bifall service utanför hemmet enligt 4 kap 1 § SoL	135
	Bifall särskilt boende enligt 4 kap 1 § SoL	11
	Bifall trygg hemgång enligt 4 kap 1 § SoL	3
	Bifall trygghetslarm enligt 4 kap 1 § SoL - Dag	25
	Bifall trygghetslarm enligt 4 kap 1 § SoL - Natt	26
	Summa beslut	1018

Organisation	Beslut	Antal beslut
Barn och unga - Insatsgruppen		
	Beslut att jml 11 Kap 1 § Sol ej inleda utredning	4
	Beslut att jml 11 Kap 1 § Sol inleda utredning	2
	LVU Omedelbart omhändertagande fastställs 8 §	1
	LVU Placering institution enligt 11 §	2
	LVU Övervägande om vård med stöd av 2 § fortfarande behövs 13 § 1 o 2 st	2
	Utredning 11 Kap 1 § SoL, avslutas utan ändring av pågående insats	3
Summa beslut		14

Organisation	Beslut	Antal beslut
Ekonomi- och vuxenheten		
	Avge yttrande i körkortsärende	1
	Beslut att jml 11 Kap 1 § SoL ej inleda utredning	46
	Beslut att jml 11 Kap 1 § SoL inleda utredning	29
	Bistånd som avser boende 4 Kap 1 § SoL, avslag	1
	Bistånd som avser boende 4 Kap 1 § SoL, avslutas	1
	Dödsboanmälan till skattemyndigheten	2
	Ekonomiskt bistånd enligt 4 Kap 1 § SoL, avslag	120
	Ekonomiskt bistånd enligt 4 Kap 1 § SoL, beviljas	226
	Ekonomiskt bistånd enligt 4 Kap 2 § SoL, avslag	2
	Ekonomiskt bistånd, begravningskostnad 4 Kap 1 § SoL, avslag	1
	Ekonomiskt bistånd, begravningskostnad 4 Kap 1 § SoL, beviljas	1
	Ekonomiskt bistånd, livsföringen i övrigt 4 Kap 1 § SoL, avslag	17
	Ekonomiskt bistånd, livsföringen i övrigt 4 Kap 1 § SoL, bifall	2
	Ekonomiskt bistånd, Rådru Bil	2
	Ekonomiskt bistånd, Rådru Bostad	4
	Ekonomiskt bistånd, tandvård 4 Kap 1 § SoL, avslag	2
	Frivilligt bistånd 4 Kap 2 § SoL med återkrav 9 Kap 2 § SoL, bifall	3
	Individuellt behovsprövad öppenvård 4 Kap 1 § SoL, avslutas	11
	Individuellt behovsprövad öppenvård 4 Kap 1 § SoL, bifall	9
	Individuellt behovsprövad öppenvård 4 Kap 1 § SoL, förlängning	3
	Individuellt behovsprövad öppenvård 4 Kap 1 § SoL, påbörjas	6
	Kostnader i samband med insats	3
	LVM Utredning 7 § LVM avslutas	2
	LVM Utredning 7 § LVM inleds	1
	Placering på institution 4 Kap 1 § SoL, förlängning	4
	Placering på institution 4 Kap 1 § SoL, avslag	1
	Placering på institution 4 Kap 1 § SoL, avslutas	1

Organisation	Beslut	Antal beslut
Ekonomi- och vuxenheten		
	Stödkontakt med socialsekreterare 4 Kap 1 § SoL	4
	Stödkontakt med socialsekreterare 4 Kap 1 § SoL avslutas	2
	Utredning 11 Kap 1 § SoL avslutas med insats	8
	Utredning 11 Kap 1 § SoL avslutas utan insats	3
	Utredning 11 Kap 1 § SoL avslutas utan ändring av pågående insats	1
	Utredning 11 Kap 1 § SoL läggs ned	2
Summa beslut		521

Organisation	Beslut	Antal beslut
Familjerätten		
	Att utse Socialsekreterare	1
	Avge yttrande umgängestöd	1
	Avge yttrande vårdnad/boende/umgängesutredning 6 Kap 19 § FB	3
	Faderskapsutredning läggs ned 2 Kap 7 § FB	1
	Lämna upplysningar 6 Kap 20 § FB	1
	TR beslut om umgängesstöd 6 kap 15C § beviljas	1
	Summa beslut	8

Organisation	Beslut	Antal beslut
Insatsgruppen		
	Beslut att jml 11 Kap 1 § SoL inleda utredning	1
	BoF Kontaktfamilj 4 Kap 1 § SoL avslutas	1
	BoF Kontaktperson/familj 4 Kap 1 § SoL, förlängning	1
	BoF Vård utanför eget hem enligt SoL 4 kap 1§ beviljas	1
	Förlorad arbetsförtjänst Familjehem	1
	Kostnader i samband med insats	8
	LVU Övervägande om vård med stöd av 2 § fortfarande behövs 13 § 1 o 2 st	2
	Medgivande att ta emot barn för stadigvarande vård enl 6 kap 6 § SoL	1
	Övervägande om fortsatt vård 6 Kap 8 § SoL	4
Summa beslut		20

Organisation	Beslut	Antal beslut
Mottagningsgruppen		
	Beslut att jml 11 Kap 1 § Sol ej inleda utredning	20
	Summa beslut	20

Organisation	Beslut	Antal beslut
Utredningsgruppen		
	Att åtgärd vidtas utan den andre vårdnadshavarens samtycke 6 kap 13 a FB	1
	Avge yttrande till Polismyndigheten	1
	Beslut att jml 11 Kap 1 § SoL inleda utredning	22
	BoF Kontaktfamilj 4 kap 1 § SoL beviljas	1
	BoF Kontaktperson/familj 4 Kap 1 § SoL, avslutas	1
	BoF Vård utanför eget hem enligt SoL 4 kap 1§ beviljas	2
	Ersättning från föräldrar 8 Kap 1 § 2 st SoL	4
	Fastställer beslut/dom från lägre instans	3
	Kostnader i samband med insats	3
	LVU Placering i eget hem enligt 11 §	1
	Personligt stöd 4 Kap 1 § SoL, avslutas	7
	Personligt stöd 4 Kap 1 § SoL, beviljas	6
	Personligt stöd 4 Kap 1 § SoL, påbörjas	4
	Polisanmälan 12 Kap 10 § SoL	7
	Utredning 11 Kap 1 § SoL, avslutas med åtgärd	4
	Utredning 11 Kap 1 § SoL, avslutas utan åtgärd	10
	Utredning 11 Kap 1 § SoL, avslutas utan ändring av pågående insats	2
	Övervägande om fortsatt vård 6 Kap 8 § SoL	1
Summa beslut		80

Härnösands
kommun

Socialförvaltningen

ANMÄLAN AV DELEGATIONSBESLUT

- ☐ Ledning/stab
- ☐ Stöd och bistånd
- ☐ Omsorg om funktionshindrade
- ☐ Äldreomsorg
- ☒ Individ- och familjeomsorg

avseende april 2023

Punkt nr i deleg. fört.	Ärende/Namn	Personnr.	Beslut	Lagrum
2.14	Förvaltningsrätten i Härnösand		Utseende av ombud i mål nr 4228-22, 2023-04-17.	

Underskrift

Solbritt Höglund, enhetschef

Namnförtydligande

Härnösands
kommun

Socialförvaltningen

ANMÄLAN AV DELEGATIONSBESLUT

- ☐ Ledning/stab
- ☐ Stöd och bistånd
- ☐ Omsorg om funktionshindrade
- ☐ Äldreomsorg
- ☒ Individ- och familjeomsorg

avseende maj 2023

Punkt nr i deleg. fört.	Ärende/Namn	Personnr.	Beslut	Lagrum
2.14	Förvaltningsrätten i Härnösand		Utseende av ombud i mål nr 1238-23, 2023-05-10.	

Underskrift

Helene Brändström, enhetschef

Namnförtydligande

Planering Socialnämnden 2023

Juni

1. Ärende: **Resor Ledsagarservice enligt SoL och LSS**
Ansvarig Handläggare: Martina Mossegård
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning:
2. Ärende: **Digitala inköp inom hemtjänsten**
Ansvarig Handläggare: Mats Collin
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning:

Augusti

1. Ärende: **Ej verkställda gynnande beslut – kvartal 2 2023**
Ansvarig Handläggare: Ingrid Fagerström
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken): KF och Revisionen
Övrig anteckning:
2. Skrivelse: **Sammanställning av inkomna synpunkter InfraControl januari – juni 2023**
Ansvarig handläggare: Nämndsekreterare
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning:
3. Information: **Gemensam familjehemsorganisation – GFO**
Håller i informationen: Elisabeth Högberg, Kommunförbundet
Övrig anteckning: På förmiddagen.

September

1. Ärende: **Delårsrapport 2023**
Ansvarig Handläggare: Mats Collin
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken): KF
Övrig anteckning: Inkl. uppföljning av de olika områdena – inte enskild redovisning.
2. Ärende: **Årsredovisningar IFO 2023/delårsrapport placeringar barn och familj, vuxna placeringar, ek. bistånd och jobbsatsningen**
Ansvarig Handläggare: Helene Brändström, Solbritt Höglund
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning:

3. Information: **Återrapportering - Biståndsbedömd tid som bas för ersättning av hemtjänst**
Ansvarig Handläggare: Mats Collin
Tidigare beslut: 2023-02-23 § 19
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning: Schablontider m.m.
4. Information: **Uppföljning - Schablontider**
Ansvarig Handläggare: Pär Hägglund
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning:
5. Ärende: **Rapport om nuläget inom Funktionsstöd**
Ansvarig Handläggare: Eva Forslöf
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning: Skrivelse och information.

Oktober

1. Ärende: **Verksamhetsplan 2024**
Ansvarig Handläggare: Mats Collin
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken): KF
Övrig anteckning:
2. Ärende: **Internkontrollplan 2023 – I verksamhetsplanen**
Ansvarig Handläggare: Mats Collin
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning:

November

1. Ärende: **Socialnämndens sammanträdesdagar 2024**
Ansvarig handläggare: Nämndsekreterare
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning:
2. Ärende: **Ej verkställda gynnande beslut – kvartal 3 2023**
Ansvarig Handläggare: Ingrid Fagerström
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken): KF och Revisionen
Övrig anteckning:
3. Ärende: **Dokumenthanteringsplan Socialnämnden**
Ansvarig Handläggare: Nämndsekreterarna
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning: Årlig genomgång av dokumentet med uppdatering/revidering, alt. skrivelse till nämnd.

December

1. Ärende:
Ansvarig Handläggare:
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning:

Ärenden som ännu inte är inplanerade

1. Ärende: **Svar gällande IT-granskning**
Ansvarig Handläggare: Mats Collin
Tidigare beslut: 2021-09-23 § 110
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning: att uppdra till socialförvaltningen att följa upp svaret gällande uppföljning IT-säkerhet, och redovisa för nämnden
2. Ärende: **Redovisa den digitala infrastrukturen i verksamheter och boenden**
Ansvarig Handläggare: Pär Hägglund/Elisabeth Sjölander
Tidigare beslut: 2022-03-31 § 12
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning: att uppdra till förvaltningen att för nämnden redovisa hur den digitala infrastrukturen ser ut i våra verksamheter och boenden. Och vad förvaltningen bedömer behöver göras för att säkerställa en stabil digitalinfrastruktur med god kvalitet.
3. Ärende: **Tidsplan och prioritetsordning för ökade kostnader - Lokal handlingsplan för ökad patientsäkerhet enligt patientsäkerhetslagen**
Ansvarig Handläggare: Mats Collin
Tidigare beslut: 2022-03-31 § 15
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning: att uppdra till förvaltningen att tydliggöra en tidsplan samt prioritetsordning för ökade kostnader för nämnden.
4. Ärende: **Införandet av arbetsskbidrag**
Ansvarig Handläggare: Mats Collin
Tidigare beslut: 2022-06-23 § 66
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning: att uppdra till socialförvaltningen att ta fram ett beslutsunderlag för införandet av arbetsskbidraget till fast anställd personal inom funktionsstöd och socialpsykiatri, hemtjänst, SÄBO, samt hemsjukvården.

2024

1. Ärende: **Rapportering av ej verkställda gynnande beslut**
Ansvarig Handläggare: Ingrid Fagerström
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken): KF och Revisionen
Övrig anteckning: Fjärde kvartalet 2023 – Februari 2024.

2025

1. Ärende: **Redovisning - Kompiskort för ökad tillgänglighet**

Ansvarig Handläggare: Mats Collin / Elin Norell

Tidigare beslut: 2023-04-27 § 44

Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):

Övrig anteckning: att individens nytta av kompiskortet redovisas till socialnämnden efter 2 år.

Väntelista 2023 - Äldreomsorgen

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Behov av gruppboende äldre	5	1	0	0								
Vistas ordinärt boende	3	1	-	-								
Vistas korttidsboende	2	-	-	-								
Från annan kommun	-	-	-	-								
Väntat mer än 3 månader	-	-	-	-								
Väntat mer än 3 månader och tackat nej	-	-	-	-								
Antal som fått erbjudande men tackat nej	-	-	-	-								
Antal lediga äldrelägenheter	0	0	3	3								
Antal med annan beviljad insats			-	-								
Behov gruppboende dementa	6	12	14	18								
Vistas ordinärt boende	6	9	9	11								
Vistas korttidsboende	-	3	5	7								
Från annan kommun	-	-	-	-								
Väntat mer än 3 månader	-	-	-	1								
Väntat mer än 3 månader och tackat nej	-	-	-	-								
Antal som fått erbjudande men tackat nej	-	-	-	-								
Antal lediga demenslägenheter	0	0	0	0								
Antal med annan beviljad insats*			14	18								
Totalt väntande	11	13	14	18								

*Utöver beslut om säbo/ i väntan på säbo-plats. (exempelvis korttidsvistelse eller hemtjänst)

Väntelista 2022 - Äldreomsorgen

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Behov av gruppboende äldre	16	20	25	19	21	22	12	14	15	14	9	4
Vistas ordinärt boende	12	15	19	13	18	17	10	11	9	11	7	3
Vistas korttidsboende	3	4	5	5	2	4	1	2	6	3	2	1
Från annan kommun	-	-	1	1	1	1	1	1	1	-	-	-
Väntat mer än 3 månader	4	5	6	2	6	13	11	11	6	4	-	-
Väntat mer än 3 månader och tackat nej		1	-	-	2	1	-	-	-	1	-	-
Antal som fått erbjudande men tackat nej	1	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-
Antal lediga äldrelägenheter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Behov gruppboende dementa	13	5	6	5	0	0	0	0	0	0	0	7
Vistas ordinärt boende	12	5	5	3	-	-	-	-	-	-	-	4
Vistas korttidsboende	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	3
Från annan kommun	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Väntat mer än 3 månader	4	4	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Väntat mer än 3 månader och tackat nej		4	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Antal som fått erbjudande men tackat nej	7	5	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Antal lediga demenslägenheter		5	-	-	5	5	7	7	6	7	2	-
Totalt väntande	29	25	31	24	21	22	12	14	15	14	9	11

Väntelista Omsorgen 2023

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Behov av Gruppbostad	6	5*	6*	6*								
Väntat mer än 3 månader	6	5	5	5								
Väntat mer än 3 månader och tackat nej	1	1	1	1								
Antal som fått erbjudande men tackat nej	-	-	-	-								
Antal med annan beviljad insats**			6	6								
Behov Servicebostad	0	0	0	1***								
Väntat mer än 3 månader	-	-	-	-								
Väntat mer än 3 månader och tackat nej	-	-	-	-								
Antal som fått erbjudande men tackat nej	-	-	-	-								
Antal med annan beviljad insats**			-	-								
Behov Socialpsykiatriskt boende	1	1	1	2								
Väntat mer än 3 månader	-	-	-	1								
Väntat mer än 3 månader och tackat nej	-	-	-	-								
Antal som fått erbjudande men tackat nej	1	1	1	1								
Antal med annan beviljad insats**			1	2								
Totalt väntande	7	6	7	9								

*Av de i kö har 3 av dessa tackat JA till lägenheter på nya gruppboenden Flöjtgatan 50, prel inflytt sommar 2023, samt 1 har tackat JA till lägenhet på Vårstagatan 7 (lägenhet ej ännu inflyttningsklar)

**I väntan på plats på boende. (exempelvis korttids, avlösarservice, daglig verksamhet, ledsagarservice)

*** Från annan kommun

Väntelista Omsorgen 2022

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Behov av Gruppbostad		6	6	5	3	3	4	4	4	4	6	6*
Väntat mer än 3 månader		4	4	4	3	3	3	3	3	4	6	6
Väntat mer än 3 månader och tackat nej				1	1	1	1	1	1	1	1	
Antal som fått erbjudande men tackat nej				1	1	1	1	1	1	1	1	1
Behov Servicebostad		3	3	2	3	2	2	3	3	3	0	0
Väntat mer än 3 månader		2	2	2	3	2	2	3	3	2	-	-
Väntat mer än 3 månader och tackat nej				-	1	1	1	1	1	1	-	-
Antal som fått erbjudande men tackat nej				-	-	1	1	1	1	1	-	-
Behov Socialpsykiatriskt boende		1	1	2	1	1	1	1	-	-	1	1
Väntat mer än 3 månader		1	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-
Väntat mer än 3 månader och tackat nej				1	-	-	-	-	-	-	-	-
Antal som fått erbjudande men tackat nej				1	-	-	-	-	-	-	-	-
Totalt väntande		10	10	9	7	6	7	8	7	7	7	7

*Av de 6 i kö har 2 av dessa tackat JA till lägenheter på nya gruppboistaden Flöjtgatan 50, prel inflytt 1/5-23.

Kommunfullmäktige

§ 55

Dnr 2023-000059 1.1.2.1

Årsredovisning 2022 Härnösands kommun

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att godkänna Årsredovisning 2022, samt

att godkänna avsättning om 3,9 mnkr till resultatutjämningsreserv i enlighet med årsredovisningen.

Yttranden

I ärendet yttrar sig Sigge Tjärnlund (M), avgående ordförande för revisionen samt Andreas Sjölander (S), Olle Löfgren (L), Christina Lindberg (C), Eva-Clara Viklund (M), Knapp Britta Thyr (MP), Baran Hosseini (V), Ingemar Wiklander (KD), Glenn Sehlin (SD) och Göran Sjögren (SD).

Yrkanden

Andreas Sjölander (S), Olle Löfgren (L), Christina Lindberg (C), Eva-Clara Viklund (M), Knapp Britta Thyr (MP), Baran Hosseini (V), Ingemar Wiklander (KD) och Glenn Sehlin (SD) yrkar bifall på kommunstyrelsens förslag.

Bakgrund

Årsredovisning 2022 för Härnösands kommun har upprättats enligt Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning. Årsredovisningen har sammanställts och överlämnas till kommunstyrelsen för godkännande.

Årsredovisningen i koncept ska efter beslut i kommunstyrelsen överlämnas till revisorerna som ska revidera och avlämna en revisionsberättelse.

Årsredovisningen tillsammans med revisionsberättelsen överlämnas därefter till kommunfullmäktige för beslut.

Måluppföljning:

Av kommunens åtta övergripande mål bedöms sju mål helt eller delvis uppfyllda. Ett övergripande mål, Jämställd och solidarisk välfärd av hög kvalitet bedöms ej uppfyllt.

Sett till de resultatuppdrag som kopplas till de övergripande målen bedöms 16 av 21 verksamhetsmässiga resultatuppdrag helt eller delvis uppfyllda.

Fyra bedöms inte uppfyllda. Det saknas utfall i ett fall. De två

Kommunfullmäktige

resultatuppdrag som kopplats till det ekonomiska målet välskött och stabil ekonomi är båda uppfyllda.

Ekonomiskt resultat:

Härnösands kommun redovisar ett positivt resultat om 41,9 mnkr varav 10,0 mnkr är att betrakta som jämförelsestörande och avser en intäkt för pensionsförlikning. Kommunen har 28,8 mnkr högre nettokostnader än föregående år samtidig som skatteintäkterna och de generella statsbidragen har ökat med 67,9 mnkr.

Den kommunala koncernen uppvisar ett resultat om 81,6 mnkr. Bolagen har en resultatutveckling som i allt väsentligt är i linje med tidigare år och koncernens resultatförbättring beror huvudsakligen på kommunens förbättrade resultat.

Avsättning till resultatutjämningsreserv:

Årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgår till 41,5 mnkr. Eftersom kommunen har ett negativt eget kapital inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser, så behöver balanskravsresultatet uppgå till 2 procent av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Detta möjliggör en avsättning till resultatutjämningsreserv på 3,9 mnkr.

Bedömning av god ekonomisk hushållning:

Såväl kommunen som koncernen bedöms ha uppnått god ekonomisk hushållning för året.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag kommunstyrelsen 2023-04-04 § 61

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-03-27

Årsredovisning 2022 Härnösands kommun

Härnösands
kommun

2022

Årsredovisning

INNEHÅLL

2022 EN UTMANANDE TID	4
SÅ HÄR ANVÄNDES PENGARNA	7

01	Förvaltningsberättelse	8
	ÖVERSIKT ÖVER VERKSAMHETENS UTVECKLING	10
	DEN KOMMUNALA KONCERNEN	11
	VIKTIGA FÖRHÅLLANDEN FÖR RESULTAT & EKONOMISK STÄLLNING	14
	HÄNDELSE AV VÄSENTLIG BETYDELSE	20
	STYRNING & UPPFÖLJNING AV DEN KOMMUNALA VERKSAMHETEN	24
	GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING & EKONOMISK STÄLLNING	29
	BALANSKRAVSRESULTAT	51
	VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN	52
	FÖRVÄNTAD UTVECKLING	57

02	Finansiella rapporter	58
	RESULTATRÄKNING	59
	BALANSRÄKNING	60
	KASSAFLÖDESANALYS	61

03	Noter 62
-----------	-----------------------

04	Drifts och investeringsredovisning ... 78
-----------	--

05	Ekonomisk ordlista 82
-----------	------------------------------------

06	Revisionsberättelse..... 84
-----------	------------------------------------

2022

En utmanande tid

Coronapandemin är över, eller kanske inte helt över, men den klassas inte som en allmänfarlig sjukdom längre. Precis när samhället öppnade upp och så smått började återhämta sig startade Rysslands krig mot Ukraina, med död, sorg, förstörelse och oändligt lidande till följd.

Miljoner människor är på flykt och världsekonomin i gungning. Bränslepriserna är höga, livsmedelspriserna är höga, inflationen stor och den svenska kronan svag. I Europa har vi försökt göra oss fria från beroende av rysk gas, något som inneburit att elpriserna också legat på historiskt höga nivåer, även i vårt elprisområde. Detta trots att vi allt som oftast har ett produktionsöverskott.

De svenska hushållen har fått känna av konsekvenserna av ett krig som påverkar hela världen, inte bara de drabbade territorierna. Hushållens förutsättningar har radikalt förändrats och allt fler svenskar har det svårare att få ekonomin att gå ihop.

Det är i tider av kris som solidariteten prövas. Omvärlden har verkligen omfamnat och stått bakom Ukraina och ukrainarna. Det råder ingen tvekan – det ukrainska folket kan känna sig trygga i EU.

Än en gång har vi i Härnösand välkomnat människor på flykt till vår kommun. Frivilligorganisationer har tillsammans med kommunala verksamheter gjort fantastiska insatser. Jag är stolt över att företräda Härnösands kommun. Det råder aldrig någon tvekan om att Härnösand sluter upp när omvärlden står i brand.

♥ VÅRA MEDARBETARE

När vi summerar 2022 års verksamhet känner jag en stor ödmjukhet inför de insatser våra medarbetare bidragit med.

Härnösandsborna är väldigt nöjda med den kommunala

verksamheten och de är stolta över sin kommun. Det värmer alldeles särskilt. Resultaten i SCB:s stora medborgarundersökning talar för sig själv. Härnösand har sedan tidigare höga och fina resultat, men fick i årets mätning lika bra eller bättre poäng i nästan alla de 100 frågeställningarna. Det är ett fantastiskt TILLSAMMANS-arbete som ligger bakom det. Jag vill rikta ett särskilt tack till alla medarbetare för era insatser, Härnösandsborna har uppskattat det.

STARKT RESULTAT ÄR BRA DÅ TUFFARE TIDER VÄNTAR

Ekonomi och det ekonomiska resultatet 2022 blev starkare än budget. En av orsakerna är att skatteintäkterna blev högre än väntat. Ett bra resultat känns gott att ha med sig framåt, för prognoserna pekar på att de kommande åren blir tuffa. Kostnaderna för ett nytt pensionsavtal för medarbetarna kommer att pressa ekonomin i kommuner och regioner. Det tillsammans med inflation, stigande räntor och ökande priser på i stort sett allt som går att köpa för pengar kommer att innebära utmaningar för oss.

Under år 2022 initierade vi i majoriteten en extrasatsning för att minska arbetslösheten. Flera nya arbetsmarknadsarenor har startat, däribland Härnösands nya återbruksgalleria, Re:store Höga Kusten, projekt stadsnära odling, tvätteriet och Fritidsbanken. Dessa nya arenor gör skillnad och är en del i att arbetslösheten i Härnösand har minskat. Andra orsaker till det är det fina arbete som våra företagare gör och de myndighetsetableringar

vi fått på senaste tiden. Men vi är inte nöjda! Fler Härnösandsbor i arbete kommer alltid att vara ett övergripande mål för oss i majoriteten. En egen försörjning skapar frihet och oberoende, något vi alla mår bra av.

CAMPUS HÄRNÖSAND

Kompetensförsörjning är en av de allra största utmaningarna som vi står inför. Under året har vi tagit steg för att stärka Lärcentrum och Campus Härnösand Höga kusten som nav för högre utbildning. Steg kommer också tas för att på ett ännu mer strategiskt sätt skapa möjlighet till utbildning i Härnösand som möter de behov som arbetsmarknaden har, såväl inom offentlig som privat sektor.

TACK NÄRINGSLIVET FÖR ALLA MÖTEN

Under året har vi fortsatt den goda samverkan med näringslivet som vi startade i början av pandemin. Genom denna samverkan har vi kunnat ha "örat mot rälsen" och göra insatser som på riktigt gjort skillnad. Tack till alla som bidragit till detta!

Under 2022 valde vi att ge alla månadsanställda i Härnösands kommun en julgåva i form av ett HÄR-presentkortet. Initiativet gav över 1,5 miljon kronor till handel, restaurang- och kafébesök där 100 procent nyttjas inom kommunens gränser.

BYGGBOOM OCH NYA MYNDIGHETER I STAN

Härnösand är inne i en byggboom. Arkivet på Saltvik är påbörjat, det första spadtaget för hotellet på

Kanaludden är taget och den nya anstalten i Härnösand är invigd efter omfattande renovering. Dessutom byggs bostäder på flera ställen. Alla dessa byggprojekt är viktiga för framtiden.

Under våren har företaget Green City Ferries påbörjat produktion av el- och vätgasdrivna snabbgående katamaraner i det gamla varvet i Gustavsvik, i Ramvik norr om Härnösand. Också det en viktig del i utveckling, tillväxt och grön omställning.

Härnösand står inför förändringar och mycket kommer ske de kommande åren. Den socialdemokratiska regeringen fattade inför sommaren 2022 beslut om att flytta minst 50 statliga arbetstillfällen från Stockholm till Härnösand. Ett glädjande besked som innebär att vi kunde lägga ett påverkansarbete som pågått under många år till handlingarna. Nu ska vi göra vårt yttersta för att hjälpa de myndigheter som flyttat hit och se till att de nya medarbetarna ska trivas i Härnösand.

VI ARBETAR FÖR EN GAME CHANGER!

Under 2022 klev vi tillsammans med kommunerna i Timrå och Sundsvall på allvar in i arbetet med att få till en etablering av en stor energi- och arbetskraftsintensiv verksamhet till Torsboda industripark. I vårt närområde har vi stor tillgång till billig grön energi, inte minst genom vindkraft. Det ger oss en stark konkurrensfördel jämfört med andra regioner i landet men också i hela Europa. Arbetet intensifierades under

2022 och min övertygelse är inte om det kommer att etableras verksamhet, utan *när* det blir. Ett otroligt spännande och viktigt arbete ligger framför oss.

För låt oss vara ärliga. Härnösand och de andra kommunerna i Västernorrland går ingen rolig framtid till mötes om vi inte bryter trenden med födelseunderskott och utflyttning. Vi tappar i befolkning och det gör oss svagare som kommun och region och vi förlorar inflytande i ett nationellt perspektiv. Vi står inför stora utmaningar med en åldrande befolkning, samtidigt som vi blir färre som arbetar i och finansierar välfärden. Vi behöver en "game changer" och därför är tillsammansarbetet i länet en nödvändighet. Det går att vända utvecklingen, det har vårt grannlän Västerbotten visat, där inte minst Skellefteå ökar i invånarantal. En snabbt växande befolkning skapar också utmaningar, men de utmaningarna känns mer inspirerande att jobba med än att hantera konsekvenserna av en minskande befolkning.

VAL OCH REGERINGSSKIFTE, MEN BIBEHÅLLEN MAJORITET I HÄRNÖSAND

Jag kan inte summera år 2022 utan att nämna en för oss ganska central händelse, det allmänna valet till riksdag, regioner och kommuner. Vi har fått uppleva ett regeringsskifte och för egen del känns det väl sisådär att Sverige nu har den mest högerkonservativa regeringen i hela EU. Men så funkade demokratin och svenska folket har fått säga sitt.

Det är helt enkelt bara något vi får förhålla oss till. Min egen känsla är dock att en konservativ regering inte kommer att underlätta för kommuner och regioner, inte minst med en ansträngd ekonomisk utveckling i övrigt.

Valresultatet till kommunfullmäktige i Härnösand känner jag mig mer tillfreds inför. Vi socialdemokrater gick fram på bred front i nästan alla valdistrikt samtidigt som tre av fyra majoritetspartier ökade. Det bekräftar det goda resultatet i medborgarundersökningen och gör att vi känner oss sporrade för framtiden.

Vi har haft och fortsätter att ha gott samarbete i den majoritet vi bildade efter valet 2018. Den majoriteten består även denna mandatperiod, men med lite förändringar på personnivå. Jag vill med detta ta tillfället i akt att rikta ett särskilt tack till tidigare kollegor inom majoriteten som valde att lämna politiken efter valet. Det har varit fint att få arbeta med er och vi har utfört mycket tillsammans. Jag gläds också åt nya kollegor och känner en tillförsikt inför framtiden.

Med detta lägger vi 2022 års verksamhet till handlingarna. Ett år som varit spännande och utmanande, men där vi fått se otroligt mycket hända. Jag vill avslutningsvis än en gång rikta ett stort tack till en fantastisk organisation – Härnösands kommun – som jag har ynnesten att få vara en del av. Tack till alla som bidragit till vår utveckling, framförallt alla medarbetare som är garanten för våra invånares välfärd.

Så här användes pengarna

100 kr i skatt till kommunen användes under 2022 så här:

35 kr VÅRD & OMSORG 2021 36 kr 2020 34 kr	28 kr SKOLA, BARN & UNGDOM 2021 25 kr 2020 27 kr	9 kr FÖRSKOLA & BARNOMSORG 2021 11 kr 2020 11 kr	9 kr INFRASTRUKTUR & SKYDD M.M. 2021 8 kr 2020 9 kr	6 kr FRITID & KULTUR 2021 6 kr 2020 7 kr
6 kr INDIVID- & FAMILJEOMSORG 2021 5 kr 2020 6 kr	2 kr POLITISK VERKSAMHET 2021 2 kr 2020 2 kr	2 kr AFFÄRSVERKSAMHET 2021 3 kr 2020 2 kr	2 kr SÄRSKILT RIKTADE INSATSER 2021 2 kr 2020 2 kr	1 kr VUXENUTBILDNING & ÖVRIG UTBILDNING 2021 2 kr 2020 1 kr

KOMMUNENS INTÄKTER 2022	mnkr	%	KOMMUNENS KOSTNADER 2022	mnkr	%
Skatteintäkter	1 294,0	57%	Personalkostnader	-1 354,5	61%
Generella statsbidrag och utjämning	587,0	26%	Entreprenader och köp av verksamhet	-299,7	13%
Bidrag	227,9	10%	Lokalhyror	-199,5	9%
Övriga intäkter	37,9	2%	Övriga kostnader	-102,7	5%
Taxor och avgifter	50,0	2%	Material	-81,9	4%
Hyror och arrenden	36,6	2%	Tjänster	-73,5	3%
Försäljning av verksamheter	33,1	1%	Bidrag	-67,7	3%
			Avskrivningar	-45,1	2%
Total	2 266,5	100%	Total	-2 224,6	100%

01

Förvaltnings- berättelse

Förvaltningsberättelsen syftar till att ge en övergripande bild över den kommunala koncernen och kommunen för räkenskapsåret 2022.

ÖVERSIKT ÖVER VERKSAMHETENS UTVECKLING

-

DEN KOMMUNALA KONCERNEN

-

VIKTIGA FÖRHÅLLANDEN FÖR RESULTAT OCH
EKONOMISK STÄLLNING

-

HÄNDELSER AV VÄSENTLIG BETYDELSE

-

STYRNING OCH UPPFÖLJNING AV DEN KOMMUNALA VERKSAMHETEN

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

-

BALANSKRAVSRESULTAT

-

VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN

-

FÖRVÄNTAD UTVECKLING

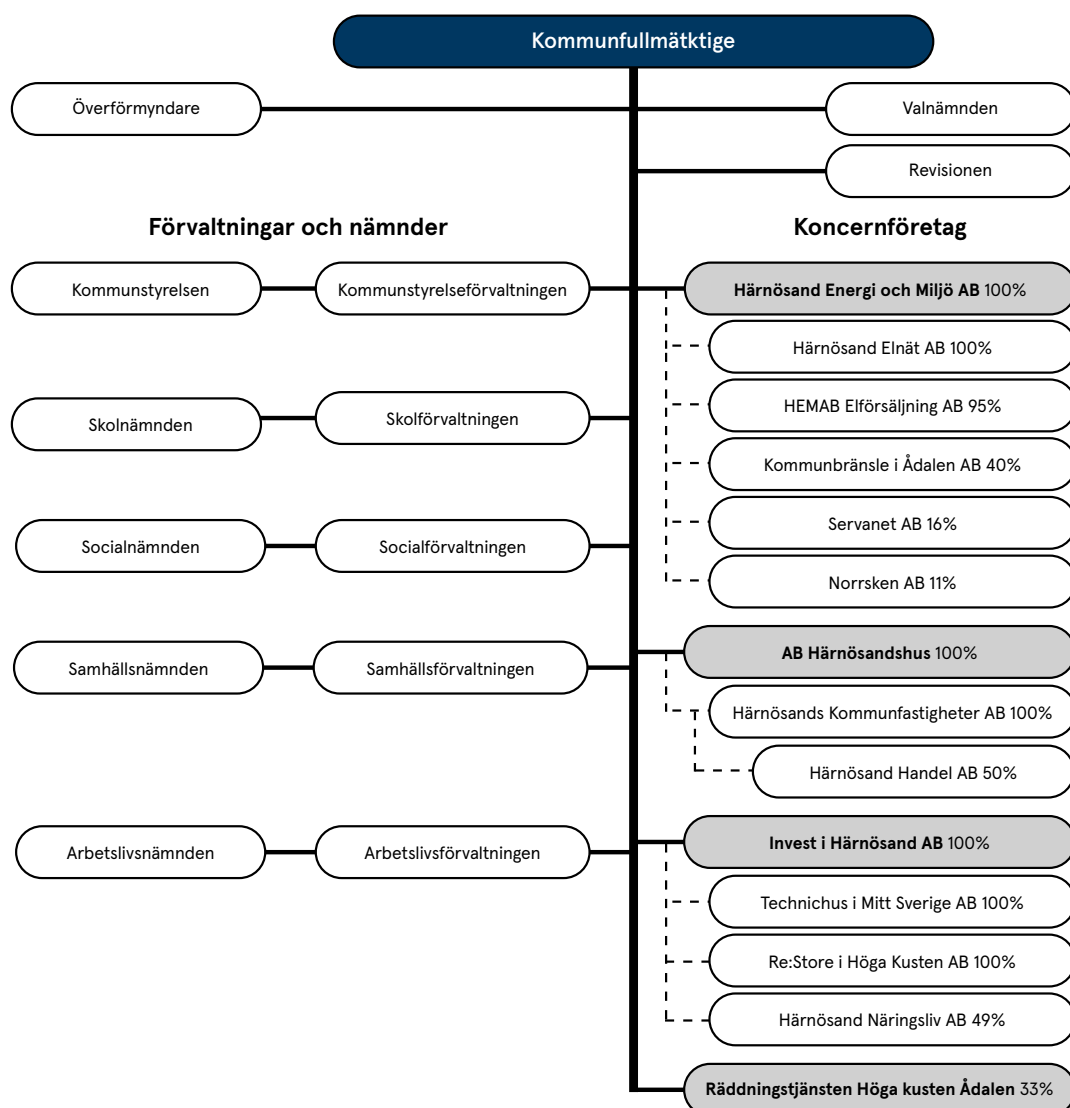
Översikt över verksamhetens utveckling

I tabellen nedan lämnas en översikt över verksamhetens utveckling för åren 2018–2022.

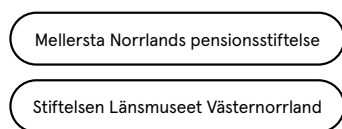
FEM ÅR I SAMMANDRAG	2022	2021	2020	2019	2018
Folkmängd 31/12	24 879	25 012	25 114	25 183	25 120
Total skattesats, %	34,6	34,6	34,6	34,6	34,6
varav kommunal skattesats, %	23,3	23,3	23,3	23,3	23,3
KONCERN					
Årets resultat, mnkr	81,6	46,0	110,5	41,6	11,3
Årets resultat, mnkr*	71,6	55,2	75,9	41,6	11,3
Soliditet, %	27,2	26,9	26,2	23,6	24,0
Nettoinvesteringar, mnkr	341,9	220,2	189,3	213,9	255,0
Antal tillsvidareanställda	2 311	2 133	2 073	2 140	2 112
KOMMUN					
Verksamhetens nettokostnad, mnkr	-1 840,1	-1 811,3	-1 675,5	-1 668,6	-1 685,3
Skatteintäkter och generella statsbidrag, mnkr	1 881,0	1 813,1	1 735,8	1 668,5	1 644,2
Verksamhetens nettokostnadsandel av skatteintäkter och gen. statsbidrag, %*	96,6	99,9	96,6	100,0	102,5
Finansnetto, mnkr*	1,0	3,0	2,0	3,3	5,5
Årets resultat, mnkr	41,9	4,8	61,4	3,2	-5,1
Årets resultat, mnkr*	31,9	14,0	26,8	3,2	-35,6
Tillgångar, mnkr	1 169,9	1 127,2	1 120,4	1 053,1	960,2
Tillgångar per invånare, kr	47 023	45 066	44 612	41 818	38 225
Skulder, avsättningar, mnkr	742,0	741,2	735,3	729,5	639,8
Skulder, avsättningar per invånare, kr	29 824	29 634	29 278	28 968	25 470
Eget kapital, mnkr	427,9	385,9	385,0	326,6	320,4
Soliditet, %	36,5	34,2	34,4	30,7	33,4
Investeringsvolym, mnkr	83,0	42,9	62,9	63,2	72,4
Avskrivningar, mnkr	-45,1	-42,9	-48,7	-47,9	-47,4
Antal tillsvidareanställda	2 062	1 886	1 853	1 905	1 880
Antal årsarbetare tillsvidareanställda	1 978	1 841	1 815	1 857	1 832

*) Exklusive jämförelsestörande- och extraordinära poster.

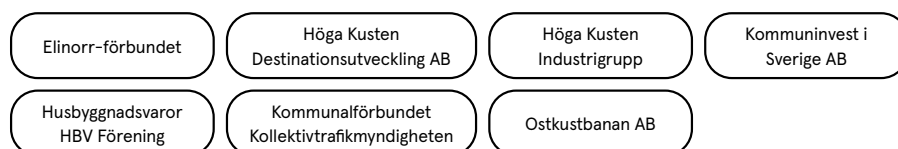
Den kommunala koncernen

Stiftelser

Företag där kommunen är delägare/medlem

Koncernerna för HEMAB, AB Härnösandshus och Invest i Härnösand AB samt Härnösands del i Räddningstjänsten Höga Kusten-Ådalen (33%) ingår i den kommunala koncernen (nedan kallat koncernen). De bedöms ha en särskild betydelse för kommunens

ekonomi eller verksamhet. Det finns kommunala koncernföretag (se organisationsschemat) som inte ingår i de sammanställda räkenskaperna. Dessa bolag uppfyller inte kriterierna för att upptas i, och återfinns därför inte i, de sammanställda räkenskaperna.

Endast Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse är föremål för en eventuell sådan klassificering, se redovisningsprinciper för vidare information. Inget fristående företag anses ha särskild ekonomisk betydelse för kommunkoncernen.

Kommunen

HÄRNÖSANDS KOMMUN ÄR ORGANISERAD I FEM NÄMNDER.

KOMMUNSTYRELSEN

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Den övergripande uppgiften är att leda, samordna och styra uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Kommunstyrelsen är anställnings-, löne- och pensionsmyndighet och ansvarar för frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare.

ARBETSLIVSNÄMNDEN

Arbetslivsnämnden är kommunens nämnd för arbetsmarknad, vuxnas lärande och mottagning av nyanlända. Nämnden har ansvar för vuxenutbildning i form av Kommunal vuxenutbildning (Komvux), Lärvux, Svenska för invandrare (SFI), samhällsorientering för nyanlända (SO) samt för Yrkeshögskolan. Även sysselsättning för personer som står långt från arbetsmarknaden ingår i nämndens uppdrag.

SAMHÄLLSNÄMNDEN

Samhällsnämnden ansvarar för miljöarbete, fysisk planering, bygglov, mark och fastighetsfrågor, mätningssuppgifter, gator och parker, naturvård, miljö- och hälsoskydd samt livsmedelskontroller. I

samhällsnämndens ansvarsområde ingår även fritids- och ungdomsverksamhet, däribland drift av fritids- och friluftsanläggningar samt ungdomsgården Käken.

SKOLNÄMNDEN

Skolnämnden ansvarar för utbildning av barn och ungdomar i åldern 1-21 år. Skolnämndens verksamheter omfattar förskola, pedagogisk omsorg, öppen förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola samt den kommunala Musik- och kulturskolan.

SOCIALNÄMNDEN

Socialnämndens uppgift är att erbjuda enskilda och familjer stöd i sin livsföring. Nämnden ska också verka för en god vård och omsorg för äldre och personer med funktionsvariationer samt bedriva verksamhet som ger stöd för den enskilde att leva ett självständigt och aktivt liv i gemenskap med andra. Socialnämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänsten beträffande stöd och service till personer med funktionsvariationer, den kommunala hälso- och sjukvården, bistånd, insatser mot missbruk och omsorg om barn och ungdom. Nämnden ansvarar även för kommunens familjerådgivning.

MANDAT I KOMMUNFULLMÄKTIGE

Parti	Mandat	(%)
Socialdemokraterna	17	38,5
Moderaterna	7	16,0
Sverigedemokraterna	6	13,1
Centerpartiet	4	10,2
Vänsterpartiet	3	7,8
Miljöpartiet de gröna	3	6,9
Kristdemokraterna	2	4,0
Liberalerna	1	3,2
Övriga partier	0	0,3
Totalt	43	100

Fotnot: Valdeltagandet i kommunen uppgick vid valet 2022 till 81,18 procent.

Komunala koncernföretag

AB HÄRNÖSANDSHUS

Bolaget har till uppgift att främja bostadsförsörjningen i Härnösands kommun genom att erbjuda Härnösandsborna attraktiva, trygga, klimatsmarta och prisvärda hyresrätter inom Härnösands kommun, samt äga ändamålsenliga och tillgängliga lokaler för kommunens olika verksamheter, så kallade publika fastigheter.

HÄRNÖSAND ENERGI OCH MILJÖ AB, HEMAB

Bolagets grundläggande uppgift är att tillhandahålla teknisk infrastruktur med tillhörande produkter och tjänster i Härnösand, enligt god teknisk praxis och med optimalt resursutnyttjande, affärsmässig inriktning och med största miljöhänsyn. Kunderna ska erbjudas moderna och hållbara produkter och tjänster

med hög leveranssäkerhet och god kvalitet inom elförsörjning, dricksvattenproduktion, avloppsrening och avfallshantering. Konkurrenskraftiga, och för Härnösand gynnsamma, priser och taxor ska prioriteras före hög avkastning.

INVEST I HÄRNÖSAND AB MED DOTTERBOLAG

Företaget Invest i Härnösand AB har till uppgift att verka för att näringslivet utvecklas i Härnösands kommun. Det sker genom att initiera och stödja utvecklingsprojekt i linje med kommunens vision och de kommungemensamma mål som kommunfullmäktige fastställt samt vara aktiv ägare av dotterbolagen Technichus i Mittsverige AB och Re:Store i Höga Kusten AB. Technichus i sin tur har till främsta uppgift att öka intresset

för vetenskap och entreprenörskap främst hos barn och ungdomar, lokalt och regionalt. Re:Store har i uppgift att öka medvetandet och tillgången av återbrukade och hållbara varor genom att ge möjlighet till försäljning samt uthyrning av lokaler för en ökad företagsamhet.

RÄDDNINGSTJÄNSTEN I HÖGA KUSTEN-ÅDALEN

Räddningstjänsten Höga Kusten-Ådalen är ett kommunalförbund mellan kommunerna Sollefteå, Kramfors och Härnösand. Förbundet ska inom sina medlemskommuner skydda och rädda människor, egendom och miljö. Genom förebyggande arbete ska förbundet även minska sannolikheten för att bränder och andra olyckor inträffar, samt minska konsekvenserna av inträffade händelser.

Viktiga förhållanden för resultat & ekonomisk ställning

Omvärldsrisker

Förändringar och händelser i omvärlden påverkar kommunens verksamheter och rollen som arbetsgivare. För att långsiktigt erbjuda välfärd av god kvalitet behöver hänsyn tas till globala, nationella, regionala och lokala förhållanden och trender. Snabb omställningsförmåga i

kombination med hög robusthet är framgångsfaktorer för att lyckas hantera omvärldsförändringar av olika slag.

De främsta riskerna är kopplade till befolknings- och arbetsmarknadsutvecklingen, liksom de samhällsekonomiska effekter som följer av världsläget. För länet

och Härnösands kommun väntas den demografiska utvecklingen och arbetsmarknadsvillkoren att påverkas i positiv riktning av eventuellt kommande industrietableringar i området. Arbetet med scenarioanalyser av konsekvenser för kommunal service och infrastruktur pågår.

DEMOGRAFISK UTVECKLING

Befolkningen har minskat med 133 personer år 2022 och prognoserna visar att trenden fortsätter. Konsekvensen blir minskade intäkter från skatter och statsbidrag. Gruppen barn, unga och äldre ökar snabbare än gruppen som är i arbetsför ålder vilket leder till ett högt demografiskt tryck. Detta innebär att behovet av resurser för upprätthållande av välfärden på dagens nivå ökar snabbare än skatteintäkterna.

Organisatorisk enhet

Kommunala koncernen

Hantering av risk

För att koncernen ska upprätthålla och utveckla en långsiktigt hållbar ekonomi behöver verksamheterna effektivisera och minska kostnaderna. Samtidigt måste den digitala och automatiserade utvecklingen av tjänster inom välfärden intensifieras. Stöd till etablering av företag för att öka antalet arbetstillfällen som ger ökad inflyttning prioriteras.

ARBETSMARKNAD

Den digitala omställningen och konsekvenserna av pandemin medför en omstrukturering av arbetsmarknaden. Antalet instegsjobb för ungdomar har minskat med ökad ungdomsarbetslöshet som följd. Förändrade behov i samhället ställer högre krav på kompetens, vilket riskerar fortsatt ökning av långtidsarbetslöshet i grupper med lägre eller inte matchningsbar utbildningsnivå.

Organisatorisk enhet

Kommunala koncernen

Hantering av risk

Kompetenshöjande insatser för befintlig personal inom organisationen krävs för att matcha utvecklingen i samhället. Studievägledning och utbildningsinsatser behövs som höjer och matchar nuvarande och framtida behov av kompetens i kommunen/regionen.

SAMHÄLLSEKONOMI

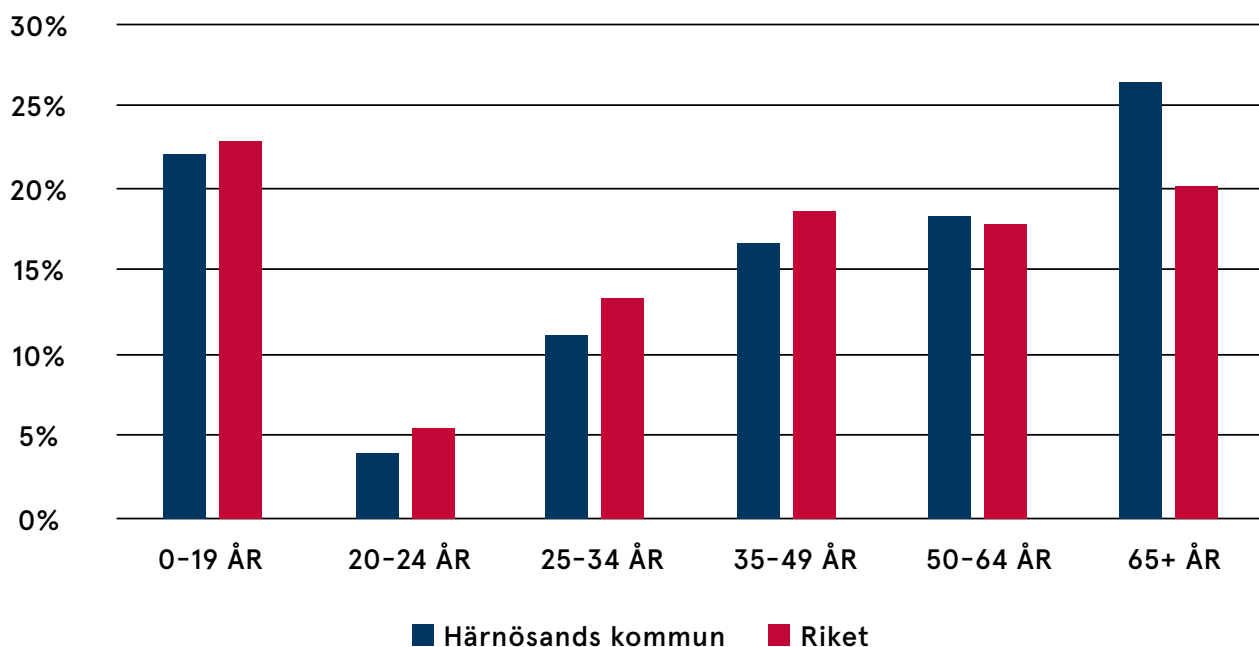
De samhällsekonomiska konsekvenserna av pandemin och kriget i Ukraina väntas kvarstå på sikt, bland annat i form av kompetens- och materialbrist, logistikutmaningar samt sjukfrånvarande personal. Världslägets påverkan på material-, råvaru- och maskinkostnader utgör en risk för kommande investeringsprojekt i kommunen.

Organisatorisk enhet

Kommunala koncernen.

Hantering av risk

Öka organisationens omställningsförmåga och planering för olika typer av scenarier grundat i aktiv omvärldsbevakning och löpande prognoser.

Andel i befolkning/åldersgrupp

Folkmängden i Härnösand uppgick vid årets slut till 24 879 personer vilket är en minskning med 133 personer i jämförelse med

föregående år. I jämförelse med riket har Härnösand en lägre andel i befolkningen i åldersgrupperna 0-19 år, 20-24 år, 25-34 år samt 35-49 år.

Andelen invånare i gruppen 65+ är tydligt högre i Härnösand än i riket (27% resp 20%).

Verksamhetsrisker

BEFOLKNINGSSAMMANSÄTTNING

Befolkningssammansättningen i kommunen ger en allt mer ökande försörjningskvot där färre i arbetsför ålder väntas bekosta kommunal service och välfärd för allt fler. Ökade kostnader i kombination med minskade skatteintäkter medför risk för att kommunens servicenivå till invånare inte kan bibehållas över tid.

Organisatorisk enhet

Kommunala koncernen

Hantering av risk

Stöd till etablering av företag för att öka antalet arbetstillfällen som ger ökad inflyttning prioriteras. Intensifiering av en hållbar och säker utveckling av digitala och automatiserade lösningar inom välfärden.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Tillgången till arbetskraft med relevant och specifik kompetens är en bristvara som riskerar att påverka kommunens leverans av välfärd. Konkurrensen om tillgänglig kompetens är hård då behov av kompetens inom vård och omsorg återfinns i många omgivande kommuner.

Organisatorisk enhet

Kommunen

Hantering av risk

I samverkan med länets kommuner skapa förutsättningar för att rusta tillgänglig arbetskraft. Genom riktade kompetensinsatser utbilda personal som är verksam inom vård och omsorg men som saknar formell utbildning. Fortsatt attraktionsarbete såväl gällande platsen som kommunen som arbetsgivare, där heltid som norm utgör en viktig faktor.

INFORMATION-, IT- OCH CYBERSÄKERHET

Allt högre krav ställs inom informations-, IT- och cybersäkerhetsområdet. Risk finns för bristande förmåga att möta lagkrav, bevara tillit, undvika negativa händelser samt möta verksamheternas behov av en säker digitalisering.

Organisatorisk enhet

Kommunen

Hantering av risk

Vidareutveckla det strategiska och systematiska säkerhetsarbetet inom information-, IT- och cybersäkerhet.

SAMVERKAN FÖR SYSSELSÄTTNING

Ansvaret för stöd till personer i arbetslöshet delas mellan kommuner, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, förbund och privata aktörer som fått uppdraget av Arbetsförmedlingen. Väl fungerande samverkan är en förutsättning för att inte riskera att tiden till egen försörjning förlängs. Sammanhållet stöd för att minska arbetslöshet när flera aktörer har olika ansvar och roll vilar på hur väl samverkan fungerar

Organisatorisk enhet

Kommunstyrelse, socialnämnd, arbetslivsnämnd

Hantering av risk

Utveckla och säkerställa samverkan internt och strukturera samverkan på övergripande nivå mellan kommunen och de externa aktörerna.

Finansiella risker

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Genomsnittlig ränta %	0,79	0,23	0,78	0,55
Genomsnittlig kapitalbindningstid, år	1,24	1,36	1,75	2,07
Genomsnittlig räntebindningstid inkl derivat	0,30	0,44	1,51	1,85

Kommunen har en relativt låg skuldsättningsgrad och samtliga lån har Kommuninvest som långivare. Den genomsnittliga räntebindningstiden uppgår till 0,30 år och den genomsnittliga kapitalbindningstiden uppgår till 1,24 år vid årets slut.

Den korta genomsnittliga räntebindningstiden medför att kommunen utsätts för en ränterisk som i det rådande marknadsläget med stigande räntor kommer att medföra

en ökad räntekostnad under det kommande året.

För kommunkoncernen som helhet är ränterisken lägre i och med att den genomsnittliga räntebindningstiden uppgår till 1,51 år och den genomsnittliga kapitalbindningstiden uppgår till 1,75 år.

Kommuninvest är som regel långivare vilket innebär att den så kallade finansieringsrisken med

den låga kapitalbindningstiden blir marginaliserad inom kommunkoncernen.

Det finns alltså utrymme inom koncernen att hantera stigande räntor under kommande år.

Varken kommunen eller kommunkoncernen är i enlighet med finanspolicyn exponerade mot utländska valutor och bär därmed ingen risk för valutaexponering.

Pensioner

PENSIONS FÖRPLIKTELSE (MNKR)	2022	2021
Ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt (pensioner före 1998)	578,7	600,3
Avsättning inkl. särskild löneskatt (pensioner efter 1998)	283,5	167,8
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	-84,3	-93,6
Summa pensionsförpliktelse inkl. pensionsstiftelse	777,9	674,5
Totalt kapital, pensionsstiftelse (marknadsvärderat eget kapital)	-203,4	-226,8
Summa förvaltrade pensionsmedel	-203,4	-226,8
Återlånade medel	658,8	541,3
Konsolideringsgrad (%)	-26,1%	-31,5%

Härnösands kommun tryggar en del av sin pensionsförpliktelse i Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse (MNP) sedan 2009. Kommunen har inga finansiella placeringar avseende

pensionsmedel utöver den del som förvaltas av pensionsstiftelsen vilken är en egen juridisk person. Pensionsmedlen i pensionsstiftelsen avser att trygga pensionsförpliktelser

för personer födda till och med 1942. Kommunens andel av det marknadsvärderade egna kapitalet i pensionsstiftelsen uppgår till 91,7 procent.

Händelser av väsentlig betydelse

OMVÄRLDSPÅVERKAN

Samhällsekonomin är fortsatt starkt påverkad av krigets följdverkningar och eftersläpande effekter av pandemin. SCB:s sammanställning för året beskriver hur konjunkturläget dämpats. Detta märks främst inom sällanköpshandeln som ligger långt under sitt historiska genomsnitt, men också inom hushållskonsumtionen som befinner sig i recessionsfas. Boendekostnaderna har ökat och det är framförallt småhusägare som drabbats. Stigande priser och ökade räntor är de främsta förklaringarna. Den makroekonomiska analys som SKR presenterar tyder på att räntetoppen är nära, men att någon återgång inte är nära förestående.

Ränteläget har inverkat på kommunens och bolagens kostnader för låneportföljer, om än i begränsad

omfattning. Omvärldens påverkan på kommunorganisationen gör sig i övrigt gällande i form av dyrare varor, brist på specifika produkter och transportförseningar. Detta har särskilt påverkat samhällsnämndens verksamhet där flertalet stora investeringar återfinns. Exempelvis har byggnationen av en ny sporthall på Ängevallen försenats då osäkerheten kring prisökningar medfört att anbud uteblivit. Även livscykelhanteringen för vissa IT-produkter och utbyggnad av välfärdsteknik har påverkats. Krisstödssystem som avvecklats efter pandemin har återaktiverats med anledning av omvärldsläget, bland annat kommunens företagsakut. I Härnösand har utvecklingen inom sällanköpshandeln tvärt emot trenden i övriga riket ökat och index har stigit med 9 procent jämfört med

fjölåret. Detta förklaras genom de insatser kommunen genomfört i syfte att stärka den lokala handeln, samt genom kryssningstrafiken och den positiva inverkan som besöksnäringen haft på handeln. Härnösand är från och med 2022 etablerat som nationell kryssningsdestination. Utvecklingen går också emot trenden i övriga riket vad gäller nystartade företag.

Organisationen har börjat inhämta den utvecklingsskuld som upparbetats efter pandemin och den civila beredskapen har fått luft under vingarna. Ur ett länsperspektiv har kommunen fått beröm för sin samverkan med andra myndigheter under krisåren, men arbetet har tagit mycket resurser i anspråk. Noteras bör att pandemin under 2022 inneburit betydande kostnader som inte kommer att ersättas av staten.

ARBETSMARKNAD, KOMPETENSFÖRSÖRJNING OCH KOMMUNEN SOM ARBETSGIVARE

Arbetslösheten har minskat men är fortsatt tydligt högre i Härnösand (9,4%) i jämförelse med såväl riket (6,6%) som länet (6,4%). Detta beror i hög utsträckning på de strukturella förutsättningar som präglar arbetsmarknaden i Härnösand, då många tjänster kräver högre utbildning. Tillgången till arbetskraft med branschspecifik kompetens är en bristvara som i stor utsträckning påverkar företagets möjligheter att växa. Behovet av att rusta tillgänglig arbetskraft med den kompetens som efterfrågas av länets näringar är stort och samverkan pågår mellan länets kommuner. Det har bland annat påverkat framtagandet av nya yrkesutbildningar. Inom vuxenutbildningen har fokus legat på att utbilda nya undersköterskor och vårdbiträden via Äldreomsorgslyftet. Omställningsarbetet från deltids- till heltidsorganisation har fortgått under året.

FÖRBEREDELSE FÖR ETABLERINGAR, ARBETSTILLFÄLLEN OCH NYA BOSTÄDER

I december togs det första spadtaget för byggnationen av det nya hotellet och utvecklingsprojekt pågår för att utveckla området Kanaludden som en följd av etableringen. Förbvnv har detta bland annat inneburit projekteringsarbete för vatten och avlopp. Driften av simhallen övergår i hotellägarens regi och kommunen har under året arbetat med överlåtelse av verksamhet och säker överföring av system och information.

Inom ramen för Härnösands Tillväxtstrategi pågår ett platsvarumärkesarbete för att stärka

Härnösands attraktivitet och utifrån Destination Höga Kusten besöksplan har kommunen skapat och anpassat en egen besöksplan för Härnösand. Planen har presenterats för politiken och kommunerna i Höga Kusten.

Inom ramen för STIP (Samverkan Torsboda Industrial Park) pågår ett kommunöverskridande samarbete för att så långt som möjligt säkerställa förutsättningarna för en etablering och de följdverkningar som kommer därav.

En ny översiktsplan beslutades under året. Revidering av detaljplan har skett i syfte att tillgängliggöra industrimark vid Västra Saltvik och ytterligare mark för industriändamål har blivit samrådsärendet. Inför Skatteverkets etablering på Saltvik har bland annat HEMAB arbetat med infrastrukturella förutsättningar. Beträffande Rastas markanvisning

pågår arbete för att utröna hur området kring södra brofästet ska utvecklas. Vidare har kommunen beviljats medel från Naturvårdsverket för miljöundersökningar av området vid Kattastrand och målet är att möjliggöra byggnation av nya bostäder. Uthyrningsgraden i Härnösandshus bestånd har minskat men en viss uppgång har skett i slutet av året. Härnösandshus har via Kommunfastigheter avyttrat delar av Smitingen till kommunen i syfte att underlätta för kommande etablering av en camping. Invest har bildat dotterbolaget Re:Store Höga Kusten AB, vars verksamhet ska inspirera och stimulera till återbruk av varor. Re:Store drivs i samarbete med olika arbetsmarknadsaktörer i länets kommuner.

Trycket på bygglovshanteringar har minskat något men är fortfarande högt då flertalet av byggloven som

beviljades under pandemitiden nu har kommit till byggfasen och resulterat i att flera byggprojekt påbörjats inom kommunen, både inom privat och statlig sektor. De stora vindkraftsparkerna i kommunens nordvästliga delar är nu färdigbyggda och ärendena för plan- och bygg därmed avslutade.

SAMVERKAN FÖR UTVECKLING OCH TILLVÄXT

Samverkan mellan det offentliga, näringslivet och ideella aktörer har bland annat lett till att ett nytt Leader-program har utformats vilket öppnar upp för utvecklingsprojekt på landsbygden i länets kommuner. Vidare har lokalekonomiska analyser genomförts i samverkan med Coompanion i syfte att stärka och synliggöra de olika landsbygdsorternas tillväxtpotential. Den fortsatta överlevnaden för Bizmakers plattform i Västernorrland

har också säkrats vilket gynnar företagsutvecklingen i området. Under året har stort fokus legat på samarbete med andra kommuner, MSB och Länsstyrelsen för att säkerställa och utveckla kommunens IT-infrastruktur.

Härnösands kommun har tillsammans med Digitaliseringsrådet och övriga kommuner i länet fört dialog om samverkan inom IT-säkerhet och Västernorrland har uppmärksamats på en nationell arena i olika nätverk och sammanhang såsom SKR och Inera. En gemensam målbild och strategier för kommunens digitala transformation är under framtagande. Det finns dock juridiska frågor som skapar utmaningar inom flera utvecklingsområden, bland annat avseende molntjänster/lagring hos tredje part. En nationell utredning har genomförts för att utröna hur offentliga verksamheter kan

överbygga problemet. Resultatet av utredningen har nyligen presenterats och kommer att omhändertas under 2023. Ett viktigt led i kommunens digitaliseringsresa handlar om att kartlägga och analysera kommunens förmåga att med teknikens hjälp enkelt och effektivt leverera tjänster till kommunmedborgarna. Under året har fokus legat på digitalisering av bygglovsprocessen från ansökan till beslut. Införandet av ett nytt lönesystem har slutförts och utbyggnad av systemfunktionalitet har påbörjats. Detta medför efterarbeten som kan komma att påverka drift och budget. En utbildningsmodul har införskaffats i syfte att öka medarbetares kunskaper om informationssäkerhet.

Samverkan inom reformen God och Nära vård innebär en totalöversyn och omställning av hela vårdkedjan i syfte att sammanhålla och anpassa den efter individens behov. En

av de största utmaningarna för arbetet handlar om att förändra olika organisationskulturer. Inom energiområdet har affärsmässig samverkan mellan HEMAB och Absolicon inneburit att en betydande ökning av andelen solvärme levererats in i HEMABs fjärrvärmenät.

SOCIAL HÅLLBARHET

Utöver insatser för personer som står långt från arbetsmarknaden har förstärkt arbete skett inom det suicidpreventiva och brottsförebyggande området. Bland annat har funktioner på varje skola utbildats för att kunna leda kompetenshöjande insatser för övriga medarbetare och elever. Den ändring i skollagen som gäller från och med halvårsskiftet innebär att all personal får göra vad som är befogat för att öka trygghet och studiero, exempelvis genom att fysiskt ingripa

för att avvärja våld och kränkningar. Beslut har tagits att omdana Rådet för trygghet och hälsa för att leva upp till de skärpta lagkrav som träder i kraft 2023. Rådets uppdrag, struktur och arbetsformer ses över i syfte att förkorta vägen från behov till verkställighet. Ett planeringsarbete har initierats för att åstadkomma fördjupad samverkan med det lokala näringslivet och Polisen i syfte att skapa tryggare förutsättningar för företagen i Härnösand.

Härnösandshus har tillsammans med Socialförvaltningen påbörjat om- och utbyggnation av lokaler i Gånsviksdalen som ett led i etableringen av ett nytt LSS-boende.

Inom området social hållbarhet har målgrupperna utökats till att också omfatta gruppen äldre. En seniormässa har genomförts på försök med gott resultat,

och utbildningsinsatser om våld mot äldre har planerats för samtliga anställda inom särskilt boende. Trygghetsvandringar har företagits med särskilt fokus på unga. Vidareutvecklingen av ungdomsdemokratiarbetet har mynnat ut i en rapport vars resultat och rekommendationer ska omsättas under 2023.

I Årsplan 2023 integrerades jämställdhetsperspektiv i de resultatuppdrag som tilldelades nämnderna. Syftet är att redan i planeringsfasen lyfta jämställdhet som en styrsignal. Vidare har kommunen skrivit under en EU-deklaration som förbinder organisationen att införa jämställdhetsintegrerad styrning, och från och med hösten bedrivs arbetet inom ramen för SKR:s modellkoncept.

Styrning & uppföljning av den kommunala verksamheten

I den kommunala koncernen i Härnösand ingår kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, kommunens nämnder samt koncernbolagen. (I förvaltningsberättelsens organisationsöversikt framgår hur den kommunala koncernen är organiserad.)

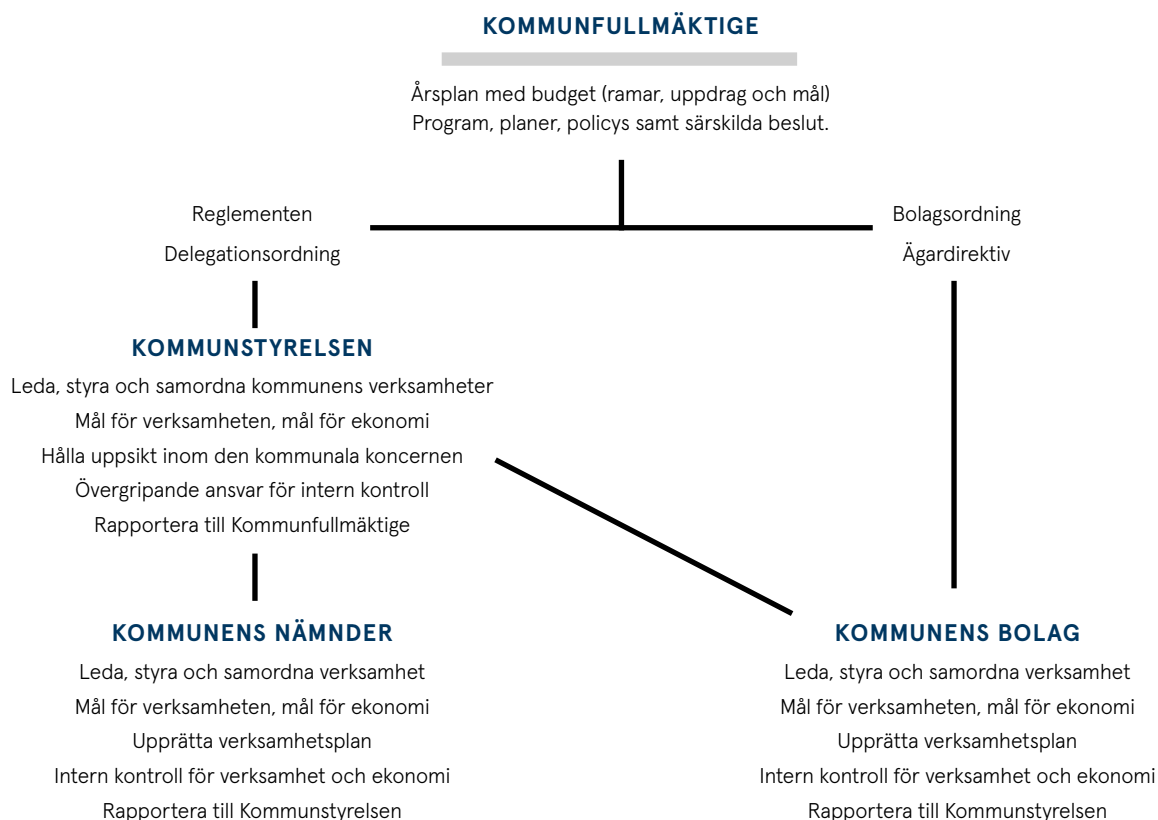
Den kommunala koncernen styrs via ett målprogram för kommunens fem nämnder (se sida 26, Målprogram för kommunen) samt via ägardirektiv för de kommunala bolagen. I bolagens ägardirektiv framgår att bolagen är organ för kommunal verksamhet och i sin verksamhet står under kommunstyrelsens tillsyn. I ägardirektiven framgår även de

ekonomiska mål som finns för respektive verksamhet. Förutom genom lagar och författningar regleras bolagens verksamhet och bolagens förhållande till kommunen genom gällande bolagsordning, ägardirektiv samt av fullmäktige och kommunstyrelsen särskilt fattade beslut.

Ansvarsstrukturen inom Härnösands kommunkoncern innehåller flera nivåer av politiskt styrande instanser – kommunfullmäktige, kommunstyrelse och nämnder samt styrelser för de kommunala bolagen. Utöver detta finns det en tjänsteorganisation.

Styrning i Härnösands kommunala koncern

Bilden illustrerar struktur och roller för styrning och uppföljning inom den kommunala koncernen.

KOMMUNFULLMÄKTIGE med de demokratiskt folkvalda politikerna, är kommunens högsta beslutande och styrande organ. Kommunfullmäktige fastställer övergripande vision, planer, mål och uppdrag för den kommunala koncernen. Fullmäktige fastställer även reglementen, bolagsordningar och andra särskilda beslut, samt tillsätter ledamöter i kommunstyrelse, nämnder och bolagsstyrelser. Fullmäktige godkänner delårsrapporter och årsredovisning samt beslutar om ansvarsfrihet för bolagen, styrelser och nämnder inom kommunens nämndsorganisation.

KOMMUNSTYRELSEN har det övergripande ansvaret för verkställighet, uppföljning och

utvärdering, vilket innefattar ledning och samordning av mål, riktlinjer, direktiv och ekonomi för styrning och kontroll av hela den kommunala koncernen. Kommunstyrelsen svarar därmed för planering och uppföljning av ekonomi och verksamhet för kommunens nämnder och koncernbolagen. Detta ansvar är till stora delar kopplat till kommunstyrelsens uppsiktsplikt och intern kontroll (se sida 28, Uppsiktsplikt och intern kontroll.) Kommunstyrelsen rapporterar till kommunfullmäktige.

NÄMNDER OCH BOLAGSSTYRELSE ansvarar för att respektive verksamheter utvecklas, följer lagar och riktlinjer samt bidrar till att

kommunfullmäktiges uppdrag verkställs och mål uppnås.

DEN KOMMUNALA KONCERNENS

TJÄNSTEPERSONER ansvarar för att se till att de politiska nivåerna har tillgång till sakkunnig kompetens vid beredning av ärenden samt för att bedriva den operativa verksamheten.

De mest centrala dokumenten för styrning och uppföljning i Härnösands kommunkoncern är årsplan (plan för den kortsiktiga ekonomiska utvecklingen med prioriterade mål), ägardirektiv, reglemente för internkontroll samt reglemente för ekonomistyrning.

Målprogram för kommunen

Härnösands kommuns målprogram gäller för perioden 2020–2023. Programmet innehåller en vision och åtta kommunövergripande mål fördelade på två perspektiv.

VISION 2023: HÄRNÖSAND – BYGGER EN HÅLLBAR FRAMTID

Härnösand är en levande och kreativ mötesplats där människor förverkligar sina drömmar. En kommun i positiv utveckling som tar ledarskap för framtiden. En plats med centralortens attraktion, landsbygdens rikedom och med uppkoppling mot omvärlden. Härnösand erbjuder hög livskvalitet för alla invånare och gäster. Vårt gemensamma mål är ett solidariskt samhälle med ett stort hjärta och med ett aktivt miljöarbete. Här bygger vi en hållbar framtid!

De två perspektiven i målprogrammet visualiseras i bilden nedan. Det första perspektivet – Härnösandsperspektivet – speglar den önskvärda utvecklingen i kommunen generellt. Här

betonas samverkan mellan olika aktörer och vikten av att kommunorganisationen bidrar till detta. Det andra perspektivet – organisationsperspektivet – innehåller mål för den verksamhet

som kommunen själv bedriver, de tjänster som levereras samt personal och ekonomi. De övergripande målen 1–4 är placerade under Härnösandsperspektivet och mål 5–8 under Organisationsperspektivet.

KOMMUNENS ÖVERGRIPANDE PERSPEKTIV OCH MÅL 2020–2023

VISION HÄRNÖSAND – BYGGER EN HÅLLBAR FRAMTID	
MÅL HÄRNÖSANDSPERSPEKTIVET	MÅL ORGANISATIONSPERSPEKTIVET
ATTRAKTIVT BOENDE MED LEVANDE MÖTESPLATSER	JÄMSTÄLLD OCH SOLIDARISK VÄLFÄRD AV HÖG KVALITÉT
KREATIVT FÖRETAGANDE MED MÅNGSIDIG ARBETSMARKNAD	GOD SERVICE MED GOTT BEMÖTANDE
LEDANDE MILJÖKOMMUN MED AKTIVT OMSTÄLLNINGSPÅRBE	FRAMTIDENS ARBETSGIVARE
KUNSKAPSSTADEN DÄR ALLA KAN VÄXA	VÄLSKÖTT OCH STABIL EKONOMI

För att veta i vilken mån kommunen lyckas med sina ambitioner krävs fokus på uppföljning och resultat. Därför har kommunfullmäktige utverkat kortsiktiga, avgränsade och konkreta resultatuppdrag med tillhörande styrtal som anger vad nämnder och kommunstyrelse ska prioritera under året och vad uppföljningen ska fokusera på. Nämnderna kan utöver detta formulera egna mål för sitt arbete, med utgångspunkt från kommunens vision och övergripande mål.

Kommunens årsplan följs upp tre gånger per år, i fyramånadersrapport, delårsrapport, samt i årsredovisningen. Målen följs upp vid delårsrapport och i årsredovisning. Kommunfullmäktige fastställer årsredovisningen och beslutar om ansvarsfrihet för kommunstyrelsens och nämndernas ledamöter.

Uppsiktsplikt och intern kontroll

Kommunstyrelsen ansvarar för att hålla uppsikt över hela den kommunala koncernen. Uppsiktsplikten tar sin utgångspunkt i budget, flerårsplan, ägardirektiv samt bolagens och nämndernas verksamhetsplan. Väsentliga avvikelser mellan utfall och plan analyseras och bedöms för att eventuella åtgärder ska kunna beslutas i tid.

Uppsiktsplikten fullföljs genom:

- Att nämnderna besöker kommunstyrelsen för att redogöra för sina verksamheter minst en gång per år.
- Genom verksamhets- och ekonomirapporter, fastställda i kommunens ekonomiska reglemente och i bolagens ägardirektiv.
- Kvartalsmöten mellan bolagen och kommunledningen (dokumentation avlämnas till kommunstyrelsen för kännedom).
- Verksamhetsbesök och verksamhetsdialog dokumenteras som underlag för beslut i kommunstyrelsen.

Förbunden följs upp genom delårsrapport och årsredovisning samt revisionsberättelse och lekmannarevisorernas granskningsrapporter.

Kommunstyrelsen har under året åtföljt den struktur som upprättats för arbetet och fullgjort uppsiktsplikten.

Den interna kontrollen i den kommunala organisationen har under året omfattat en mängd olika områden såsom exempelvis fakturaprocessen,

kontinuitetsplanering, IT-säkerhet, administrativa rutiner, kompetensförsörjning, digitalisering och informationssäkerhet. Kontrollerna återfinns i samtliga nämnders verksamhetsområden samt på kommunövergripande nivå. I de fall de genomförda kontrollerna visat på brister har förbättringsåtgärder identifierats och inletts, alternativt genomförts. Förbättringsåtgärderna pågår i flera fall även under 2023.

God ekonomisk hushållning & ekonomisk ställning

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska kommunerna ha god ekonomisk hushållning. God ekonomisk hushållning innebär att kommunen når både sina finansiella och verksamhetsmässiga resultatuppdag, samt att verksamheten bedrivs på ett långsiktigt, ändamålsenligt och effektivt sätt.

De finansiella resultatuppdagen finns för att betona att ekonomin är en restriktion för verksamhetens omfattning. Verksamheten ska bedrivas inom befintliga ekonomiska ramar även om detta kan medföra att de i årsplanen angivna resultatuppdagen för verksamheten inte helt kan uppnås.

Kommunens kortsiktiga finansiella mål för god ekonomisk hushållning

definieras av resultatuppdagen under mål 8 Välskött och stabil ekonomi, där även kommunens långsiktiga finansiella ambitioner beskrivs i definitionen av målet.

För att kommunen ska bedömas ha uppnått god ekonomisk hushållning ska de finansiella målen vara uppnådda samt minst hälften av övriga resultatuppdag. Ett resultatuppdag bedöms uppnått

om resultatet är bättre än baslinjen (delvis uppfyllt) eller att målnivån är uppnådd (helt uppfyllt).

Vid bedömning av god ekonomisk hushållning för koncernen vägs utfallet på måluppfyllelsen för koncernbolagens ekonomiska mål enligt ägardirektiven in i bedömningen.

Måluppfyllelse

Den kommunala verksamhetens målprogram har beskrivits på sida 26-27, **Målprogram för kommunen**. Bedömningen av måluppfyllelsen ska ses i relation till kommunens ambitionsnivå inom respektive verksamhetsområde. Nämndernas redovisning av arbetet med resultatuppgifterna ligger till huvudsaklig grund för bedömningen.

Förändringar i SCBs Medborgarundersökning

Under verksamhetsåret 2021 genomförde SCB förändringar i Medborgarundersökningen, undersökningen bidrar med flera nyckeltal i kommunens målstyrning. Förändringarna medför att möjligheten att följa upp de nyckeltal som kopplats till respektive resultatuppgift i årsplan 2022 i viss mån påverkas. Förändringen medför att SCB inte längre beräknar index, istället anges ett utfall i form av en andel positiva svar på respektive fråga. I nedanstående redovisning får detta till följd att en målnivå kan vara angiven till ett index medan ett utfall anges som en andel. Resultatet från undersökningen bedöms trots förändringen relevant för bedömning av måluppfyllnad.

HÄRNÖSANDSPERSPEKTIVET

● Nått målen ◆ Bättre än baslinjen ■ Sämre än baslinjen

Kommunövergripande mål	
Mål 1 - Attraktivt boende med levande mötesplatser	●
Mål 2 - Kreativt företagande med mångsidig arbetsmarknad	●
Mål 3 - Ledande miljökommun med aktivt omställningsarbete	●
Mål 4 - Kunskapsstaden där alla kan växa	◆

● MÅL 1 - ATTRAKTIVT BOENDE MED LEVANDE MÖTESPLATSER

BESKRIVNING: Härnösand är en öppen och välkomnande kommun som ger utrymme för nya människor och nya initiativ. En plats där man lätt kan möta andra och vara delaktig i samhällsutvecklingen. Härnösand är känt för sina attraktiva boendemiljöer, en levande landsbygd och närheten till Höga Kusten. Invånarna har god hälsa och känner sig trygga. Ett pulserande centrum, blomstrande kulturliv och mångfald av fritidsaktiviteter skapar möten över gränser.

MÅTT	MÅL 2022	RESULTAT 2022	RESULTAT 2021	BASLINJE 2020	RESULTAT 2019	RESULTAT 2018	BEDÖMNING
Medborgarnas bedömning av kommunen som en plats att bo och leva på	Index 61	94%	90%	Index 60	Index 57	Index 58	●
Medborgarnas nöjdhet när det gäller trygghet	Index 56	80%	77%	Index 55	Index 53	Index 53	●
Nöjdhet med gång- och cykelvägar	Index 54	67%	64%	Index 53	Index 49	Index 48	◆

BEDÖMNING: Målet bedöms uppfyllt.

Medborgarnas bedömning av kommunens som en plats att bo och leva på mäts genom SCBs Medborgarundersökning. Undersökningen genomförs under hösten och resultatet presenteras i mitten av december. I undersökningen mäts invånarnas nöjdhet genom andelen invånare som svarat positivt på frågan Vad tycker du om din kommun som en plats att bo och leva på? Utfallet indikerar en positiv trend där andelen nöjda invånare ökat från 82 procent till närmare 94 procent på fyra år. (2019: 82%, 2020: 85%, 2021: 90%, 2022: 93,6%) Kvinnor tenderar att vara mer nöjda än män.

Arbetet att öka kommuninvånarnas nöjdhet med gång och cykelvägar har fortsatt under året. Medborgarundersökningen visar att kommunens invånare har en något högre nöjdhet gällande utbud och trafiksäkerhet på cykelvägar än snittet för länet. Viss skillnad kan ses mellan könen där män anger en högre grad av nöjdhet än kvinnor. Vid

jämförelse mellan olika åldersgrupper uppger yngre (18-24 år) den högsta nöjdheten. Invånare i kommunens centralort är mer nöjda än boende utanför centralorten med såväl utbud som trafiksäkerhet på gång- och cykelvägar. Invånarnas nöjdhet med utbud och trafiksäkerhet har minskat något i jämförelse med 2021, medan nöjdheten med snöröjning, underhåll och skötsel har ökat. Det under året antagna gång- och cykelprogrammet utgör ett strategiskt dokument vid kommande planeringsarbeten.

Under året har arbetet att ta fram ett en ny översiktsplan för Härnösands kommun slutförts, en process som pågått sedan 2019. Att ta fram en översiktsplan är ett omfattande arbete då det är en demokratisk process där alla kommunens invånare ska ges möjlighet att påverka förslaget. Den nya kommunövergripande översiktsplanen 2040 antogs av Kommunfullmäktige vid septembersammanträdet.

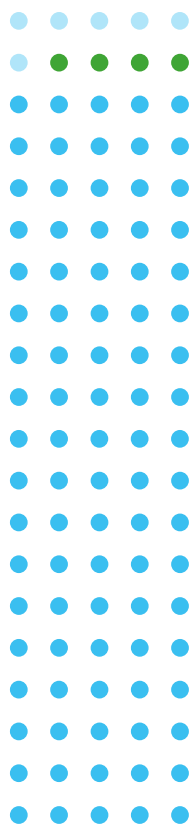
Friluftslivet i kommunen är en viktig faktor för invånarnas upplevelse av platsen. Härnösands invånare har genom åren gett kommunen ett gott betyg gällande möjligheter kopplat till friluftsliv och fritid, så även detta år. Medborgarundersökningen visar en allt högre andel nöjda, eller mycket nöjda invånare gällande utbud av, och tillgång till idrott, motion och friluftsliv. Högst betyg ger invånarna utbudet av friluftsområden där drygt 94 procent ger ett positivt betyg. Inom samtliga delområden når Härnösand ett resultat som är över, eller mycket över snittet för riket. Störst skillnad ses gällande utbudet av belysta motionsspår där skillnaden är 20 procentenheter. (Riket 72%, Härnösand 92% positiva svar.)

Även invånarnas upplevelse av möjligheten att delta aktivt i utvecklingen av kommunen mäts genom Medborgarundersökningen. Resultatet för 2022 visar en stor ökning (+16 procentenheter) i andelen invånare som upplever möjligheten till aktivt deltagande som god eller mycket god. I samtliga frågor i undersökningen som berör bemötande, information och inflytande når Härnösand ett högre utfall än rikssnittet. I samtliga frågeställningar syns en positiv utveckling i jämförelse med föregående år. Med syfte att stärka ungdomsdemokratien har ungdomars egna röster fångats under året gällande hur kommunen kan jobba strategiskt med det ungdomsdemokratiska arbetet.

En positiv utveckling syns även gällande invånarnas upplevelse av trygghet, och boende i Härnösand anger en högre grad av upplevd trygghet än riket i stort. Störst positiv skillnad i jämförelse med riket ses inom området upplevd problematik kopplat till nedskräpning och skadegörelse (+13 procentenheter) samt personer eller gång som bråkar eller stör. (+14 procentenheter).

Som ett led i kommunens förebyggande arbete mot suicid har delar av kommunens tjänsteorganisation genomgått e-utbildningen Våga fråga. Inom skolnämndens verksamheter har planering och implementering genomförts i den självmordspreventiva metoden YAM. Genomförandet av metoden, som är riktad till åk 8, har under hösten påbörjats och samtliga åttondeklassare i kommunen väntas ha genomgått utbildningen under våren 2023. Utbildning riktad till allmänheten i självmordspreventivt syfte har genomförts.

Enligt regeringen har kommuner en särskilt viktig roll i samhällets samlade brottsförebyggande arbete. För att säkerställa att kommunernas brottsförebyggande arbete är prioriterat, effektivt och kunskapsbaserat föreslår regeringen att kommunernas

94%

RESULTAT 2022

94 procent av svaranden i undersökningen anger att de är ganska eller mycket nöjda med Härnösand som en plats att bo och leva på. Det är en ökning med 4 procent jämfört med 2021.

ansvar ska lagstadgas i en ny lag. Enligt förslaget ska kommunerna ta fram en lägesbild över brottsligheten och utifrån denna ta ställning till behovet av åtgärder och besluta om en åtgärdsplan. Kommunerna ska också ta visst ansvar för samordningen av det lokala brottsförebyggande arbetet och inrätta en samordningsfunktion. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2023. Arbetet att säkerställa att krav i lagstiftningen efterlevs är påbörjat. Kommunen arbetar redan i dag till stor del enligt det förväntade innehållet i lagen.

I årsplan 2022 har tre resultatuppgifter kopplats till det övergripande målet varav två bedöms uppfyllda och ett delvis uppfyllt. Det övergripande målet bedöms därmed vara uppfyllt.

● MÅL 2 - KREATIVT FÖRETAGANDE MED MÅNGSIDIG ARBETSMARKNAD

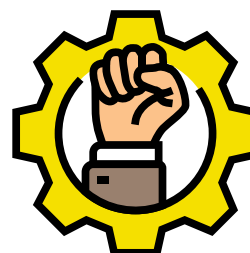
BESKRIVNING: Härnösand har ett näringsliv som växer och företag som utvecklas positivt. Klimatet för entreprenörskap är gott och innovationer uppmuntras. Nya jobb uppstår på en arbetsmarknad som är bred och inkluderande med goda arbetsvillkor. Ansvarstagande för miljö och hållbarhet präglar produktion, förädling och kommunikationer. Utveckling av infrastruktur ger stärkta förutsättningar på en regional och global arena och samverkan mellan kommunen och det civila samhället ger drivkraft åt lokal utveckling.

MÅTT	MÅL 2022	RESULTAT 2022	RESULTAT 2021	BASLINJE 2020	RESULTAT 2019	RESULTAT 2018	BEDÖMNING
Antalet nystartade företag	140	155	138	133	117		●
Företags nöjdhet med kommunens myndighetsutövning	Index 80	Index 81	Index 89	Index 80	Index 78		●

BEDÖMNING: Målet bedöms uppfyllt.

De rekommendationer som infördes med anledning av covid-19 begränsade möjligheten till fysiska möten för information och stöd vid nyföretagande, stödet gavs under denna period i annan form, främst genom digitala mötesformer. När smittspridningen minskade och rekommendationerna togs bort återupptogs de fysiska träffarna i samverkan med Nyföretagarcentrum. Intresset för nyföretagande tycks ha ökat under året, och vid jämförelse med föregående år syns en ökning i antalet kontakter (+55%). Även andelen kvinnor som vill starta företag har ökat. Antalet nystartade företag under året når 155 stycken vilket är en ökning med 12 procent i jämförelse med 2021.

Företagares nöjdhet med kommunens myndighetsutövning följs genom SKRs nationella mätning Insikt. Mätningen omfattar företag som haft kontakt med kommunen som myndighetsutövare inom ex. tillstånds- och tillsynsärenden under året. Maxvärdet i mätningen är index 100, värden över 62 bedöms som godkänt, över 70 som högt och över 80 som mycket högt. Härnösand når för året totalindex 81. Sett till de olika

155

RESULTAT 2022

Antalet nystartade företag överskred målet på 140 med 15 fler.

delområden som ingår i mätningen ses vid tiden för årsredovisningen högst resultat inom områdena miljö och livsmedel (index 84 resp. 82), lägst resultat ses inom området mark (index 73). Samtliga resultat visar på hög eller mycket hög nöjdhet. Det slutliga resultatet för Insikt 2022 kommer att redovisas i sin helhet under april 2023.

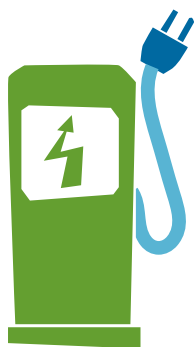
Med syfte att öka servicen och tillgängligheten gällande bygglov- och anmälningsärenden har en ny webb publicerats, webbplatsen nyttjas av både allmänhet och företagare. Internt inom kommunens verksamheter har samverkans stärkts med syfte att förbättra servicen gentemot kommunens företag och invånare.

I Årsplan 2022 har två resultatuppdrag kopplats till det övergripande målet, båda bedöms uppfylla. Det övergripande målet bedöms därmed vara uppfyllt.

● MÅL 3 - LEDANDE MILJÖKOMMUN MED AKTIVT OMSTÄLLINGSARBETE

BESKRIVNING: All utveckling i Härnösand präglas av hållbarhet och ett gemensamt engagemang för minskad miljöpåverkan. Här utvecklas kunskapen som behövs för att skapa ett hållbart samhälle. Med förnybar energi, klimatsmarta lösningar, ökad självförsörjning och hushållning av naturresurser är Härnösand en föregångare i omställningen till en fossilfri ekonomi.

MÅTT	MÅL 2022	RESULTAT 2022	RESULTAT 2021	BASLINJE 2020	RESULTAT 2019	RESULTAT 2018	BEDÖMNING
Möjligheten att använda kollektivtrafiken för resor	5.2	49%	46%	5.1	4.9	5.4	●
Utsläpp från transporter	Minskning	31.5%	41.7%	61.6%	83.4%		●
Placering i mätningen Sveriges miljöbästa kommun (inom kommungrupp)	Plats 15 eller högre	Plats 8	Plats 23	Plats 4	Plats 12		●

Plats 8

RESULTAT 2022

I rankingen "Sveriges miljöbästa kommun" placerar vi oss på plats 8 av 81 i kommungruppen "mindre städer".

BEDÖMNING: Målet bedöms uppfyllt.

I rankingen "Sveriges miljöbästa kommun" placerar sig Härnösands kommun på plats 8 i vår kommungrupp "mindre städer", i gruppen ingår totalt 81 städer. Resultatet baseras på ett långsiktigt och strategiskt arbete med miljö- och hållbarhetsfrågor, både i kommunens egen organisation och i de kommunala bolagen. För att bibehålla en hög placering krävs det att kommunen fortsätter ligga i framkant för att vara en ledande miljökommun. Av landets alla kommuner når Härnösand plats 45, en tydlig förbättring i jämförelse med föregående års placering (plats 76).

På vägen mot ett allt mer hållbart resande spelar möjligheten att resa kollektivt en viktig roll. Under 2022 har kollektivtrafiken i tätorten förbättras med nya linjer, utökad turtäthet och ett flertal nya hållplatser. Förändringarna kan antas påverka invånarnas möjlighet att nyttja kollektivtrafiken för resor positivt. Ett ökat resande kan ses, och sedan 2017 har kommunen ett ökat resande med cirka 24 procent. Under 2018 infördes ett subventionerat busskort till en kostnad av 50 kronor med obegränsade resor i hela

kommunen under en 30 dagar period. Härnösands kommun är den enda kommunen i länet som visar resandeökningar inom kollektivtrafiken.

Resultatet av Medborgarundersökningen 2021 visar att drygt varannan invånare i Härnösand (55%) tycker att det finns ganska bra, eller mycket bra möjligheter att nyttja kollektivtrafiken för sina vardagliga resor till ex. skola och arbete. Nöjdheten gällande möjligheten att nyttja kollektivtrafiken till fritidsaktiviteter når 38 procent. I jämförelse med föregående år har andelen positiva svar ökat med tre respektive fyra procentenheter.

Det långsiktiga arbetet att minska utsläppen från kommunens fordon har fortgått under året. Andelen körda kilometer med fossildrivna fordon har fortsatt att minska, minskningen når drygt 10 procentenheter jämfört med 2021.

De globala målen för hållbar utveckling, Agenda 2030, och kommunens viljeyttring att anpassa Härnösands kommun till framtidens klimat har beaktats i den översiktliga planeringen för mark och vatten. Planen är kommunens riktning och ramverk för hur framtidens Härnösand ska formas. Översiktsplan 2040 antogs av kommunfullmäktige vid sammanträdet i september.

En ny avfallsplan är antagen med fokus på en hållbar avfallshantering men också med särskilt fokus på att nedskräpningen i våra närmiljöer ska minska med syfte att invånare och besökare upplever Härnösand som rent, snyggt och tryggt.

I Årsplan 2022 har tre resultatuppdrag kopplats till det övergripande målet, samtliga bedöms uppfylla. Det övergripande målet bedöms därmed vara uppfyllt.

55%

RESULTAT 2022

Drygt varannan invånare i Härnösand tycker att det finns ganska bra, eller mycket bra möjligheter att nyttja kollektivtrafiken för sina vardagliga resor.

◆ MÅL 4 - KUNSKAPSSTADEN DÄR ALLA KAN VÄXA

BESKRIVNING: Härnösand är en modern kunskapsstad med kreativa miljöer för utbildning och lärande och där det är naturligt att nyttja digitaliseringens möjligheter. Framgångsrik skolverksamhet på alla nivåer ger alla chansen att lyckas. Nya samarbeten, kunskapsutbyte och närhet till högre utbildning lägger en grund för dagens och morgondagens jobb och näringslivets kompetensbehov. Folkbildning och kulturella uttryck ger inspiration till nytänkande.

MÅTT	MÅL 2022	RESULTAT 2022	RESULTAT 2021	BASLINJE 2020	RESULTAT 2019	RESULTAT 2018	BEDÖMNING
Andelen elever inom komvux med godkänt resultat inom gymnasiala kurser	84.0%	61.3%	73.4%	81.5%			■
Andel elever i åk. 9 som är behöriga till gymnasiet	84.0%	84.0%	85.5%	83.9%	79.2%	83.6%	●
Andelen elever som fullföljer gymnasieutbildning inom fyra år	75.0%	79.4%	66.9%	74.8%	70.5%	82.4%	●
Andelen elever i grundskolans åk 3 som deltagit i alla delprov och som klarat alla delprov för ämnesprovet svenska och svenska som andra språk	72.0%	64.0%	-	-	69.0%	67.0%	■
Andelen studerande som slutför YH-utbildning med examen	70%	85%	67%				●

BEDÖMNING: Målet bedöms delvis uppfyllt.

Pandemin och de restriktioner som följde med anledning av covid-19 påverkade såväl möjligheten att genomföra nationella prov som möjligheten att bedriva viss utbildning i fysisk form. Under 2020 och 2021 genomfördes inga nationella prov i årskurs 3 med anledning av restriktionerna, mot bakgrund av detta saknas resultat för andelen elever som nått godkänt resultat i svenska och svenska som andra språk dessa år. Utfallet för 2022 visar ett lägre resultat än vid det senaste mättillfället (-5 procentenheter). Sett över tid (år 2010- år 2022) är utvecklingen inom området negativ men med viss variation mellan åren, högst resultat ses 2010 (77%) och lägst resultat 2022 (64%).

Av de elever som påbörjade sin gymnasieutbildning för fyra år sedan har drygt 79 procent nått examen eller studiebevis (om 2 500 poäng) inom fyra år. Resultatet varierar mellan åren och ingen tydlig trend kan utläsas för Härnösand. Målvärdet för året är uppnått.

Andelen elever inom komvux med godkänt resultat på gymnasiala kurser visar en sjunkande trend sedan 2020 och målvärdet för året är inte uppnått. Majoriteten av gymnasiala kurserna på komvux har bedrivits i form av distansutbildning och av externa utbildningsanordnare. Formen distansstudier är en studieform som ställer höga krav på eleverna gällande självdisciplin, ansvar och studieteknik, och studieformen passar inte alla. Pandemin har dock begränsat möjligheten att ta del av dessa kurser i annan studieform vilket kan antas ha haft viss negativ påverkan på måluppfyllnaden. Under året har några kurser börjat bedrivas i kommunens egen regi, vid årsskiftet är antalet elever i dessa kurser fortfarande låg varför jämförelser i måluppfyllnad mellan egen regi och externa utbildningsanordnare inte är möjlig.

Andelen studerande vid yrkeshögskoleutbildning som tar examen vid utbildningens slut har ökat under året och når 85 procent. Med syfte att öka andelen har ett flertal åtgärder identifierats och genomförts, och stödinsatser erbjuds till de studenter som inte håller utbildningens studietakt. Förändringarna väntas medföra att studenterna i högre grad får goda förutsättningar att fullfölja sina studier.

I Årsplan 2022 har fem resultatuppdrag kopplats till det övergripande målet, två bedöms inte uppfyllda och tre bedöms uppfyllda. Det övergripande målet bedöms därmed vara delvis uppfyllt.

Andelen studerande vid yrkeshögskoleutbildning som tar examen vid utbildningens slut har ökat under året med 18 procent.

ORGANISATIONSPERSPEKTIVET

● Nått målen ◆ Bättre än baslinjen ■ Sämre än baslinjen

Kommunövergripande mål	
Mål 5 – Jämställd och solidarisk välfärd av hög kvalitet	■
Mål 6 – God service med gott bemötande	●
Mål 7 – Framtidens arbetsgivare	◆
Mål 8 – Välskött och stabil ekonomi	●

■ MÅL 5 – JÄMSTÄLLD OCH SOLIDARISK VÄLFÄRD AV HÖG KVALITET

BESKRIVNING: Härnösands kommun erbjuder välfärdstjänster av hög kvalitet där behoven styr och insatserna ges på lika villkor, oavsett kön, sexuell läggning eller bakgrund. Resurser prioriteras så att allas rätt till utveckling och ett värdigt liv tillgodoses. Kommunens arbete präglas av lyhördhet och respekt för den enskilde. Barnens bästa är i centrum för alla beslut.

MÅTT	MÅL 2022	RESULTAT 2022	RESULTAT 2021	BASLINJE 2020	RESULTAT 2019	RESULTAT 2018	BEDÖMNING
Andelen brukare som är nöjda med sitt särskilda boende	85.0%	80.0%	-	83.0%	78.0%	79.0%	■
Andelen brukare som är nöjda med sin hemtjänst	91.0%	80.0%	-	84.0%	87.0%	90.0%	■
Andelen vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd	0.7%	0.9%	0.9%	1.1%	1.0%	1.2%	◆
Andelen deltagare som efter avslutad arbetsmarknadsåtgärd når egen försörjning	55%	75%	80%				●

BEDÖMNING: Målet bedöms inte uppfyllt.

Brukares nöjdhet med sitt särskilda boende och sin hemtjänst mäts genom brukarundersökningen. Som en följd av covid-19 genomfördes ingen mätning 2021 varför utfall för föregående år saknas. Nöjdheten med sitt särskilda boende visar en svagt nedåtgående trend såväl i riket som i länet, utfallen varierar dock något mellan åren. Högst nöjdhet i Härnösand uppmättes 2017 (87%), lägst nöjdhet kan ses 2019 (78%). Utfallet för Härnösand 2022 över rikssnittet (77%) och tangerar nöjdheten i länet (80%), dock nås inte den uppsatta målnivån för året. (85%)

Brukares nöjdhet med sin hemtjänst visar en tydligt negativ trend sedan 2017. Nöjdheten har sjunkit med tio procentenheter, från 90 procent (2017) till 80 procent (2022). I undersökningen ses en minskning i årets resultat för såväl riket som länet, minskningen för Härnösand är dock tydligare än för riket och länet och motsvarar 4 procentenheter i jämförelse med föregående år.

RESULTAT 2022

Andelen brukare som är nöjd med sitt särskilda boende i Härnösand når över rikssnittet (77%) och tangerar nöjdheten i länet, dock nås inte den uppsatta målnivån för året. (85%)

I Härnösand bedrivs ett aktivt arbete för att minska andelen vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd. Under perioden 2015–2018 ökade andelen, men uppvisar därefter en minskande trend med viss variation mellan åren. Vid den senaste mätningen uppgår 0,9 procent av den vuxna befolkningen i Härnösand ekonomiskt bistånd som betecknas som långvarigt, denna nivå är tydligt under rikssnittet (1,3% av befolkningen) samt under snittet för länet (1,15%). Vid jämförelse med kommunerna i länet är det endast Ånge som uppvisar lägre nivå än Härnösand (0,68%).

Genom att erbjuda invånare som står utanför ordinarie arbetsmarknad olika former av insatser väntas möjligheten att nå egen försörjning öka. Under året har 188 personer avslutat sin arbetsmarknadsåtgärd, 75 procent av dessa personer har gått vidare till egen försörjning, varav 30 personer fått arbete och 20 personer har börjat studera. Den genomsnittliga tiden i arbetsmarknadsåtgärd för de som nått egen försörjning är närmare 20 månader. Genom att erbjuda arbetsmarknadsinsatser väntas fler kommuninvånare nå ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden.

Medborgarundersökningen omfattar totalt sju frågeställningar inom nöjdhet gällande bemötande och service och Härnösand överträffar rikssnittet i samtliga av dessa.

I Årsplan 2022 har fyra resultatuppdrag kopplats till det övergripande målet, två av dessa bedöms inte uppfylla, två delvis uppfylla och ett uppfyllt. Det övergripande målet bedöms därmed inte vara uppfyllt.

● MÅL 6 – GOD SERVICE MED GOTT BEMÖTANDE

BESKRIVNING: Gott värdskap, hög tillgänglighet och professionalitet är värden som genomsyrar Härnösands kommun. Ärenden handläggs skyndsamt och med hög kvalitet. Digitaliseringen är det självklara medlet för att utveckla tjänstekvalitet och effektivisera det interna arbetet. Kommunens medarbetare och politiker bemöter alltid människor med vänlighet, tydlighet och effektivitet. Genom samverkan, respekt och lyhördhet byggs det goda samhället.

MÅTT	MÅL 2022	RESULTAT 2022	RESULTAT 2021	BASLINJE 2020	RESULTAT 2019	RESULTAT 2018	BEDÖMNING
Kommuninvånarnas upplevelse av bemötande och tillgänglighet	Index 57	88%	*	Index 55	Index 53	Index 56	●
Kommuninvånares nöjdhet med kommunens myndighetsutövning	Index 78	Index 78	Index 78	Index 77	Index 77		●

* Utfall saknas för en av frågeställningarna inom området bemötande och tillgänglighet i Medborgarundersökningen 2021, därav anges inget utfall för aktuellt år.

BEDÖMNING: Målet bedöms uppfyllt.

Kommuninvånarnas nöjdhet gällande bemötande och tillgänglighet mäts genom Medborgarundersökningen. Resultatet visar att invånarna i Härnösand har en högre grad av nöjdhet med bemötande och tillgänglighet (88%) än snittet för riket (79%). Medborgarundersökningen omfattar totalt sju frågeställningar inom området och Härnösand överträffar rikssnittet i samtliga av dessa. Den största skillnaden mellan rikets resultat och Härnösand ses i frågan gällande upplevelsen av möjligheterna för invånare att delta aktivt i arbetet med utvecklingen av kommunen där skillnaden är närmare 20 procentenheter. (55,4% för Härnösand resp. 35,5% för riket).

Vid jämförelse med föregående års utfall av Medborgarundersökningen inom området bemötande, information och inflytande ses en ökning av nöjdheten inom samtliga sex frågeställningar där jämförelse mellan åren är möjlig. Medborgarnas upplevelse av bemötande vid kontakt med politiker når närmare 98 procent positiva svar vilket är att betrakta som ett mycket högt resultat. Utfallet är 11 procentenheter högre än snittet för riket (87%).

Privatpersoners nöjdhet med kommunens myndighetsutövning mäts genom SKRs mätning Insikt. I mätningen tillfrågas personer (företag exkluderat) som haft kontakt med kommunen under året i myndighetsärenden. (Nöjdheten hos företag redovisas under övergripande mål 2). Maxvärdet i mätningen är index 100, värden över 62 bedöms som godkänt, över 70 som högt och över 80 som mycket högt. Nöjdheten inom gruppen privatpersoner är hög (total index 78), högst nöjdhet ses inom myndighetsområdet livsmedel där årets resultat når index 88 vilket är ett mycket högt resultat. Lägst nöjdhet ses inom området miljö där nöjdheten visar en sjunkande trend men ändå når index 70. Med syfte att säkerställa korrekt rådgivning och myndighetsutövning har förvaltningsövergripande aktiviteter genomförts under året. Arbetet planeras att fortgå under 2023.

Servicecenter utgör tillsammans med kommunikationsavdelningen i hög omfattning kommunens ansikte ut till invånare genom kommunreceptionen och kommunikationen i sociala kanaler. Genom servicelöften och utvecklandet av servicecenter väntas upplevelsen av god service öka. Som ett led i att öka tillgänglighet och öka kommunens service via digitala tjänster har nya e-tjänster inom medborgarservice tagits fram under året.

Det pågår ett arbete med att ta fram nya, och förbättra befintliga metoder, modeller och verktyg inom ramen för digitala tjänster. Under året har införandet med resursplanering och rollfördelning påbörjats.

Tillsammans med Digitaliseringsrådet kraftsamlar Härnösand tillsammans med övriga kommuner i länet kring utformning av digitala tjänster. Inom ramen för arbetet utvecklas både befintliga och nya e-tjänster som medborgare och företag kan använda för att tillgodogöra sig den kommunala servicen.

I Årsplan 2022 har två resultatuppdrag kopplats till det övergripande målet, båda bedöms uppfylla. Det övergripande målet bedöms därmed vara uppfyllt.

98%

RESULTAT 2022

Medborgarnas upplevelse av bemötande vid kontakt med politiker når närmare 98 procent positiva svar vilket är att betrakta som ett mycket högt resultat. Utfallet är 11 procentenheter högre än snittet för riket (87%).

◆ MÅL 7 - FRAMTIDENS ARBETSGIVARE

BESKRIVNING: Härnösands kommun är en föregångare som arbetsgivare och erbjuder en attraktiv arbetsplats dit människor söker sig. Organisationen präglas av nyfikenhet med beredskap för nya utmaningar. Medarbetare ges ett gott ledarskap, möjlighet till personlig och professionell utveckling och inflytande över sitt arbete. Härnösands kommun är en jämställd och hälsofrämjande arbetsplats med låga sjuktal, mångfald och goda arbetsvillkor.

MÅTT	MÅL 2022	RESULTAT 2022	RESULTAT 2021	BASLINJE 2020	RESULTAT 2019	RESULTAT 2018	BEDÖMNING
Hållbart medarbetar-engagemang, HME	Index 80 eller högre	Index 80	Index 81	Index 81	Index 79	Index 79	●
Frisktal, kommunen totalt		42.4%					

BEDÖMNING: Målet bedöms delvis uppfyllt.

Enkäten Hållbart medarbetarengagemang (HME) är framtagen av Sveriges kommuner och regioner (SKR) samt Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). Enkäten består av sammanlagt nio frågeställningar i form av påståenden. Totalindexet Hållbart medarbetarengagemang (HME) utformas som ett medelvärde av samtliga nio frågeställningar som mäter förutsättningarna för medarbetarengagemang.

För andra året i rad ökar andelen anställda som besvarat medarbetarenkäten. Svarsfrekvensen för 2022 når 72 procent vilket är fem procentenheter högre i jämförelse med föregående år, och hela 13 procentenheter högre än 2020. (2021: 67%, 2020: 59%)

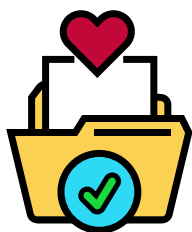
Årets resultat för HME når totalindex 80 vilket bedöms vara ett gott resultat. Endast mindre förändringar kan ses mellan åren. I jämförelse med föregående år ses en minskning med en enhet. Årets utfall indikerar att det finns goda förutsättningar för hållbart medarbetarengagemang.

Utveckling av kommunens chefs- och ledarutveckling har fortsatt under året utifrån den definierade strukturen för Kraftledningen. Kraftledningen syftar till att stärka och bidra till att organisationens chefer utvecklar sina förmågor och kompetenser att leda människor samt att bidra till långsiktigt hållbara chefer. Utbildningar erbjuds regelbundet inom kommunens HR-processer och med inriktning mot att utveckla ledarskapet. Kommunens chefsdagar och medarbetardagar utgör en del av Kraftledningen.

Inom området digital mognad har det inom ramen för förändringsarbetet VISA varit fokus på kompetensöverföring och samarbeten internt. Syftet med detta har varit att tillvara den kunskap och kompetens som finns och vidareutveckla denna för att implementera i hela kommunorganisationen. Förväntad effekt är att öka den digitala mognaden, att skapa kraft och driv i utvecklingsfrågor, att stärka den digitala transformationen samt genom detta skapa en organisation som står trygg i sin digitalisering.

Härnösands kommun övergick i och med Årsplan 2022 från att mäta sjukfrånvaro till att fokusera på frisktal i målstyrningen. Frisktal mäts genom andelen medarbetare med fem eller färre sjukdagar den senaste 12-månadersperioden. Frisktalet för Härnösands kommun når för året drygt 42 procent vilket betyder att strax över 4 av 10 anställda haft en sjukfrånvaro som uppgår till maximalt fem dagar under de senaste 12 månaderna. Med anledning av kommunens byte av personalsystem är det inte möjligt att avläsa kvalitetssäkrad statistik för tidigare år varför det inte är möjligt att bedöma om frisktalerna för kommunen har ökat eller minskat i relation till föregående år. Måluppfyllnaden kan därmed inte bedömas. Jämförbar statistik kommer att finnas tillgänglig för kommande år och då möjliggöra jämförelser mellan åren.

I Årsplan 2022 har två resultatuppdrag kopplats till det övergripande målet, ett av dessa kan inte bedömas medan det andra bedöms uppfyllt. Det övergripande målet bedöms därmed vara delvis uppfyllt.

72%

RESULTAT 2022

Andelen anställda som besvarat medarbetarenkäten når 72 procent vilket är fem procentenheter högre i jämförelse med föregående år.

● MÅL 8 - VÄLSKÖTT OCH STABIL EKONOMI

BESKRIVNING: I Härnösands kommun används resurser effektivt, ändamålsenligt och med långsiktighet. Uppsatta budgetmål uppnås och kommunens ekonomiska ställning är god. Långsiktiga och rätt genomförda investeringar och upphandlingar ger utveckling på kort och lång sikt. God analys och uppföljning samt respekt för miljömässig och social hållbarhet är en självklarhet.

MÅTT	MÅL 2022	RESULTAT 2022	RESULTAT 2021	BASLINJE 2020	RESULTAT 2019	RESULTAT 2018	BEDÖMNING
Självfinansieringsgrad för kommunens investeringar	83%	105%	105%				●
Resultatöverskott i procent av skatter, statsbidrag och utjämning	2.00%	2.23%	0.30%	3.54%	0.20%	3.20%	●

BEDÖMNING: Målet bedöms uppfyllt.

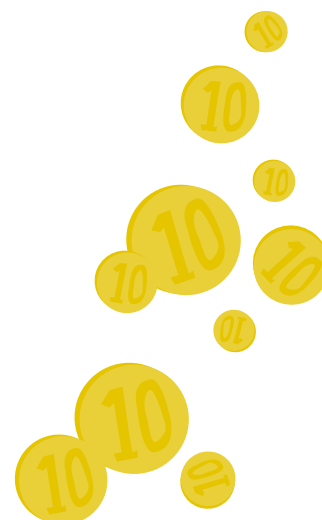
I juni beslutade kommunfullmäktige om en 10-årig investeringsplan som ger goda förutsättningar för planering av investeringsbudget 2023 och framåt. En av de prioriterade processerna inom ekonomiområdet är investeringsprocessen, i det pågående arbetet ingår att utveckla processen genom att tydliggöra, effektivisera och skapa en samsyn om processens olika steg och roller inom hela organisationen.

Självfinansieringsgraden för kommunens investeringar når 105 procent.

Med syfte att skapa goda förutsättningar för kommunen att även på sikt nå målet om välskött och stabil ekonomi har ett arbete att utvärdera och utveckla arbetssätt gällande det ekonomiska stödet till chefer inletts. Syftet med åtgärden är att öka kunskap och medvetande kring sin ekonomi och verksamhet, samt verksamhetens förväntade ekonomiska ställning. Under året har en kartläggning genomförts för att identifiera utvecklingsbehov inom området. Kartläggningen visar på ett behov av samverkan med andra stödfunktioner samt att de olika rollerna som finns inom organisationen behöver tydliggöras.

Resultatöverskott av skatter, stadsbidrag och utjämning når 2,23 procent vilket motsvarar 41,9 miljoner kronor.

I Årsplan 2022 har två resultatuppdrag kopplats till det övergripande målet, båda bedöms uppfylla. Det övergripande målet bedöms därmed vara uppfyllt.

105%

RESULTAT 2022

Självfinansieringsgraden för kommunens investeringar överstiger målet med 22 procentenheter.

Bedömning avseende god ekonomisk hushållning

För att kommunen ska bedömas ha uppnått god ekonomisk hushållning ska de finansiella målen vara uppnådda samt minst hälften av övriga resultatuppdrag. Ett resultatuppdrag bedöms uppnått om resultatet är bättre än baslinjen (delvis uppfyllt) eller att målnivån är uppnådd (helt uppfyllt). Vid bedömning av god ekonomisk hushållning har det resultatuppdrag vars måluppfyllelse inte kunnat bedömas räknats som ett ej uppfyllt resultatuppdrag.

Vid bedömning av god ekonomisk hushållning för koncernen vägs utfallet på måluppfyllelsen för koncernbolagens ekonomiska mål enligt ägardirektiven in i bedömningen.

16 av kommunens 21 resultatuppdrag kopplade till verksamhet bedöms helt eller delvis uppfyllda. Fyra bedöms inte uppfyllda. Det saknas utfall i ett fall. De två resultatuppdrag som kopplats till det ekonomiska målet välskött och stabil ekonomi är båda uppfyllda. Kommunen

bedöms därmed ha god ekonomisk hushållning 2022, då de två finansiella resultatuppdragen är uppfyllda samt att 76 procent av övriga resultatuppdrag är helt eller delvis uppfyllda.

I skenet av att kommunen bedöms ha god ekonomisk hushållning, att bolagen har uppnått de ekonomiska mål som ägardirektiven anger samt att Räddningstjänsten Höga Kusten-Ådalen uppnått sina ekonomiska mål bedöms även koncernen som helhet ha god ekonomisk hushållning 2022.

Resultat och ekonomisk ställning för den kommunala koncernen

Kommunkoncernens resultat har förbättrats sedan föregående år, samtliga koncernbolag uppvisar överskott och överträffar de mål som angivits i ägardirektiven.

Koncernens resultat

ÅRETS RESULTAT (MNKR)	2022	2021	2022 % av eget kapital	2021 % av eget kapital
Kommunen	41,9	4,8	9,8%	1,2%
HEMAB	27,1	28,4	7,2%	8,1%
AB Härnösandshus	11,1	11,9	3,7%	4,1%
Räddningstjänsten i Höga Kusten-Ådalen	1,2	0,2	14,6%	2,9%
Invest i Härnösands AB	0,3	0,7	6,6%	15,6%
Total	81,6	46,0	8,6%	5,3%

Årets resultat för koncernen är ett överskott på 81,6 mnkr, vilket är signifikant högre än för fjolåret. Främst är det kommunen som förbättrar sitt resultat men även

räddningstjänsten uppvisar en resultatuppgång, resterande bolag ligger resultatmässigt i paritet med fjolåret.

Förändring av intäkter och kostnader

INTÄKTS- OCH KOSTNADSUTVECKLING 2022 (%)	Förändring mot föregående år
Verksamhetens intäkter	1,4%
Verksamhetens kostnader	1,9%

Koncernens intäkter ökar med 1,4 procent under året, vilket motsvarar 12,8 mnkr. Av denna intäktsökning är 18,9 mnkr hänförliga till den kommunala verksamheten, vilket innebär att koncernbolagens intäkter minskar med 6,1 mnkr jämfört med

föregående år. Här är det främst HEMAB-koncernen som rapporterar en minskad nettoomsättning, främst inom område elförsäljning.

På kostnadssidan noterar koncernen en 1,9-procentig ökning, motsvarande 49,1 mnkr. Kommunens

kostnadsökning för perioden är 45,5 mnkr vilket innebär att övriga koncernbolag har i princip oförändrad kostnadsutveckling jämfört med föregående år.

Investeringar

INVESTERINGAR (MNKR)	2022	2021
Nettoinvesteringar, mnkr	341,9	220,2
Avskrivningar, mnkr	155,5	159,4
Nettoinvesteringar/avskrivningar, %	219,9	138,1
Självfinansieringsgrad av årets investeringar, %	69,3	93,3

Koncernens totala nettoinvesteringar har ökat med 70 mnkr jämfört med föregående år. Måttet för självfinansieringsgrad av årets investeringar har minskat till

81,5 procent. Det innebär att koncernens resultat (81,6 mnkr) samt avskrivningar (155,5 mnkr) för året, är lägre än nettoinvesteringarna som gjorts under året.

Soliditet

SOLIDITET	2022	2021
Soliditet %	27,2%	26,9%
Soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt %	10,6%	8,3%

Soliditetsmättet är ett mått på koncernens långfristiga betalningsförmåga och beräknas genom att dividera det egna kapitalet med de totala tillgångarna. Koncernens soliditet har förbättrats

sen föregående år till följd av ett starkt resultat (81,6 mnkr) för året, som ökar det egna kapitalet i förhållande till tillgångarna. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt har också den förbättras,

dels till följd av det ökade egna kapitalet men också på grund av den minskande ansvarsförbindelsen gällande pensioner.

Likviditet

LIKVIDITET	2022	2021
Kassalikviditet, %	67,3%	60,9%
Rörelsekapital, mnkr	-247,0	-247,6
Anläggningsskapital, mnkr	1 197,0	1 116,3

Koncernens kassalikviditet har förbättrats jämfört med föregående år, vilket är en följd av att omsättningstillgångarna (kassa, bank etc.) vid årets slut är 143,4 mnkr högre än föregående år vilket påverkar kassalikviditeten positivt. En kassalikviditet på 100 procent

skulle innebära att koncernens omsättningstillgångar exklusive lager och pågående arbeten är exakt lika stora som koncernens kortfristiga skulder.

Ökningen av anläggningsskapital innebär att det finns en högre grad

av anläggningstillgångar sett i förhållande till koncernens långfristiga skulder. Koncernen har alltså under året ökat sina anläggningstillgångar (mark, byggnader, tekniska inventarier) utan att samtidigt öka sin långfristiga beläning.

Låneskuld till kreditinstitut

LÅNESKULD	2022
Låneskuld, mnkr	1336,9
Andel som förfaller till betalning	
0-1 år	26,7%
1-3 år	68,4%
3-5 år	4,9%
5-10 år	0%

I koncernens låneskuld ingår, förutom de långfristiga skulderna till kreditinstitut också de 2,5 mnkr som klassificerats som en kortfristig del av långfristiga skulder i koncernens balansräkning. Koncernens totala

låneskuld har ökat med 29,5 mnkr från 2021. Inga större förändringar har skett gällande det totala kapitalförfallet utan huvuddelen av koncernens lån förfaller fortsatt till betalning inom de kommande tre åren.

Resultat och ekonomisk ställning kommunen

Kommunen uppvisar ett resultat motsvarande 2,23 procent av skatter och statsbidrag, vilket är 5,9 mnkr bättre än budgeterat resultat för perioden. Främst är det intäkterna för skatter och generella statsbidrag som ökar med 67,9 mnkr jämfört mot budget.

Kommunens resultat

ÅRETS RESULTAT	2022	2021
Årets resultat, mnkr	41,9	4,8
Procent av skatteintäkter och generella statsbidrag	2,2%	0,3%
Årets resultat exkl. jämförelsestörande poster, mnkr	31,9	14,0
Procent av skatteintäkter och generella statsbidrag	1,7%	0,8%

Kommunen uppvisar för året ett resultat på 41,9 mnkr, vilket är 5,9 mnkr högre än det budgeterade resultatet för perioden. 10,0 mnkr av dessa har bedömts som

jämförelsestörande, dvs. något som i enlighet med RKR R11 är viktigt att uppmärksamma vid jämförelse med andra perioder. Den jämförelsestörande posten utgörs

av erhållen pensionskompensation från Regionen i samband med förlikning gällande tidigare verksamhetsövergångar.

Intäkts- och kostnadsutveckling

INTÄKTS- & KOSTNADSUTVECKLING 2020 (%)	Förändring mot fg. år
Verksamhetens intäkter	5,3%
Verksamhetens kostnader	2,1%
Skatteintäkter och generella statsbidrag	3,7%
Verksamhetens kostnad exkl. jämförelsestörande poster	1,0%

Kommunens verksamheter uppvisar för året en intäktsutveckling på 5,3 procent, vilket motsvarar en ökning på 18,9 mnkr. Av dessa utgörs 10,0 mnkr av den jämförelsestörande posten pensionskompensation från Regionen. Noterbart är att intäkter för taxor och avgifter ökar med 8,1 mnkr jämfört med pandemiåret 2021.

Verksamhetens kostnader uppvisar en ökning på 2,1 procent jämfört med

2021, vilket motsvarar 45,5 mnkr. Av dessa utgör personalrelaterade kostnader i form av löner, ersättningar och sociala avgifter den största ökningsposten. Undantaget personalkostnader kopplade till covid-19 år 2021 är ökningen 36,0 mnkr, inkluderat 2021 års redovisade kostnader för covid-19 är ökningen 27,5 mnkr. Kommunen har för verksamhetsåret 2022 inte heller begärt någon gottgörelse från

Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse, en gottgörelse som för 2021 sänkte kommunens pensionskostnader med 14,3 mnkr.

Skatteintäkter och generella statsbidrag har ökat med 3,7 procent sedan 2021, vilket motsvarar 67,9 mnkr.

Nettokostnadsandel av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

NETTOKOSTNADSANDEL AV SKATTEINTÄKTER, GENERELLA STATSBRIDRAG & UTJÄMNING (%)	2022	2021
Verksamhetens intäkter och kostnader (netto)	95,4	97,5
Avskrivningar	2,4	2,4
Nettokostnadsandel före finansnetto	97,8	99,9
Finansnetto	0,1	0,2
Nettokostnadsandel exkl. jämförelsestörande poster	98,4	99,4
Jämförelsestörande engångsposter (netto)	-0,5	0,5
Nettokostnadsandel efter finansnetto	97,8	99,7

Verksamhetens nettokostnadsandel har sjunkit jämfört med föregående år. Det innebär att verksamheterna finansierar en lägre del av sina kostnader med skattemedel jämfört med 2021, alltså

att nämndernas intäkter för året täcker en större del av kostnadsmassan än föregående år, även justerat för jämförelsestörande poster.

Likviditet

LIKVIDITET	2022	2021
Kassalikviditet, %	89,7%	86,6%
Rörelsekapital, mnkr	-24,7	-36,8
Anläggningsskapital, mnkr	452,6	422,8

Kommunens likviditet har förbättrats något jämfört med föregående år, vilket är en följd av att de kortfristiga skulderna vid årets slut är 11,5 mnkr lägre än föregående år vilket påverkar kassalikviditeten positivt. En kassalikviditet på 100 procent skulle innebära att kommunens omsättningstillgångar exklusive lager

och pågående arbeten är exakt lika stora som kommunens kortfristiga skulder.

Att rörelsekapitalet förbättras visar även det på att differensen mellan omsättningstillgångarna och de kortfristiga skulderna minskar: från 36,8 mnkr föregående år till 24,7 mnkr för året.

Ökningen av anläggsskapital innebär att det finns en högre grad av anläggningstillgångar sett i förhållande till kommunens långfristiga skulder. Kommunen har alltså under året ökat sina anläggningstillgångar (mark, byggnader, tekniska inventarier) utan att samtidigt öka sin långfristiga belåning i samma utsträckning.

Soliditet

SOLIDITET	2022	2021
Soliditet %	36,6%	34,2%
Soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt %	-12,9%	-19,0%

Soliditetsmålet är ett mått på kommunens långfristiga betalningsförmåga och beräknas genom att dividera det egna kapitalet med de totala tillgångarna. Kommunens soliditet har förbättrats

jämfört med föregående år, vilket beror på ett starkt resultat (41,9 mnkr) för året, som ökar det egna kapitalet. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt är dock fortsatt negativ även om också

den förbättrats till följd av det ökade egna kapitalet, samt minskningen av ansvarsförbindelsen gällande pensioner.

Borgensåtagande & låneskuld

BORGENSÅTAGANDE (MNKR)	2022	2021
Borgen	1524,4	1404,6
Varav kommunala bolag	1504,5	1383,9
Varav övriga	19,9	20,7
Låneskuld kommunen*	202,8	209,5

*Detta är kommunens långfristiga låneskuld, till den totala låneskulden räknas även en kortfristig del vilket för 2022 och 2021 motsvarar 2,5 mnkr årligen.

Kommunens borgensåtagande gentemot de kommunala bolagen har under året ökat jämfört med föregående år, samtidigt som

lånebeloppet som kommunen borgar för utanför kommunen minskar i linje med vad som uttalas i kommunens finanspolicy.

Låneskulden har under året minskat med 6,7 mnkr till följd av amorteringar.

Utfall i förhållande till budget

TOTAL BUDGETAVVIKELSE (MNKR)	2022	2021
Avvikelse, årets resultat	5,9	-12,7

Budgetavvikelsen för året är positiv då kommunens resultat på 41,9 mnkr översteg budgeterat resultat på 36,0 mnkr. Intäkterna för skatter, generella

statsbidrag och utjämning överstiger årets budget med 67,9 mnkr, vilket får anses som den huvudsakliga orsaken till den positiva budgetavvikelsen.

Balanskravsresultat

Kommunen har sedan 2020 inget negativt ackumulerat balanskravsresultat att återställa.

BALANSKRAVSRESULTAT (MNKR)	2022	2021
= Årets resultat enligt resultaträkningen	41,9	4,8
– Samtliga realisationsvinster	–0,4	–2,1
· Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0
· Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0
+/- Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0,0	0,0
–/+ Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0,0	0,0
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	41,5	2,7
– Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	–3,9	0,0
· Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0,0	0,0
= Balanskravsresultat	37,6	2,7

Enligt kommunallagen har kommuner från och med år 2013 möjlighet att avsätta medel till resultatutjämningsreserv (RUR) om balanskravsresultatet överstiger:

1. En procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, eller
2. Två procent av summan av skatteintäkter samt generella

statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, om kommunen eller regionen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser

Härnösands kommun har tidigare år inte gjort några avsättningar till resultatutjämningsreserv.

Årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgår till 41,5 mnkr. Eftersom kommunen

har ett negativt eget kapital inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser, så behöver balanskravsresultatet uppgå till 2 procent av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Detta möjliggör en avsättning till resultatutjämningsreserv på 3,9 mnkr enligt ovanstående tabell.

Väsentliga personalförhållanden

PERSONALPOLITISK POLICY

Kommunfullmäktige antog vid sammanträdet i februari en reviderad personalpolitisk policy. Policyns utgångspunkter och grundläggande principer har kommunicerats och manifesterats på både chefsdagar och medarbetardagar under året där teman så som aktivt medarbetarskap och tillitsfull organisation har diskuterats. Policyns budskap har förtydligats i kommunens platsannonser och varit vägledande i arbetet med arbetsgivarvarumärket. Att premiera och fira goda prestationer i linje med policyns förväntan har genomförts på medarbetargala med syfte att skapa stolthet i anställningen, dela glädje och stärka medarbetarskapet. Policyn behöver genomsyra alla beslut och processer för att förverkliga över tid.

SAMVERKANSAVTAL

Förhandlingarna kring samverkansavtalet kunde inte uppnå ett likalydande avtal med samtliga 17 fackliga organisationer under våren

varför förhandlingarna avslutades i oenighet. Den långsiktiga ambitionen att nå ett samverkansavtal kvarstår dock. Arbetet att utbilda i Lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet (MBL) samt arbeta för att tydliggöra rutiner för den fackliga tiden fortgår vilket bedöms viktigt för att utveckla ett gott och konstruktivt samverkansklimat för de fackliga organisationerna och kommunen som arbetsgivare.

HELTIDSGRANSNINGSORGANISATION

Arbetet att i kommunen ställa om från deltidsgransningsorganisation till heltidsgransningsorganisation har under 2022 fortsatt i projektform. Skolförvaltningen och samhällsförvaltningen har påbörjat sitt arbete med att erbjuda alla anställda en heltidsanställning, och därmed utveckla nya arbetssätt för att hantera över- och underkapacitet. Socialförvaltningen arbetar vidare med att växla timanställda mot tillsvidareanställda och under hösten 2022 minskade nyttjandet av

timanställda. Projektet avslutades i december. Arbetet fortsätter inom förvaltningarna och utvecklingen följs av styrgruppen kvartalsvis även framåt.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Förvaltningsspecifika kompetensförsörjningsplaner har upprättats i förvaltningarna och aggregerats till en kommungemensam bild av behovet av kompetensförsörjande aktiviteter. Tydligt är att arbetet med kompetensförsörjning har utvecklats positivt, men en högre träffsäkerhet krävs för att hitta kompetensgap och trygga kompetensförsörjningen framåt. En utgångspunkt är att arbeta lika aktivt med att attrahera och rekrytera kompetens som att utveckla och behålla kompetens, detta samtidigt som nya arbetssätt och ny teknik växlas in där det är möjligt.

SYSTEMATISKT

ARBETSMILJÖARBETE OCH HÄLSA

Under 2022 har kommunens

arbetsmiljöpolicy reviderats med fokus på att i högre utsträckning vara i linje med den personalpolitiska policyns ambitioner. Sammanfattningsvis förtydligas det främjande och förebyggande arbetet, att arbetsmiljöarbetet ska vara en naturlig del av verksamhetsplaneringen, årlig och löpande uppföljning samt nolltolerans mot hot och våld i arbetet. Kommunen har också under året upphandlat en ny företagshälsovård som är en uttalad partner i att gå från ett reaktivt till ett proaktivt arbete med hälsa och arbetsmiljö. Samarbetet kommer innebära tydligare och mer riktade insatser för ökad hälsa och god arbetsmiljö på individ, grupp och organisationsnivå samt förutspåa ge effekter i form av lägre sjukfrånvaro och högre frisknärvaro.

KOMMUNENS HELÄGDA BOLAG

Gemensamt för kommunens helägda bolag är att de värnar medarbetarnas hälsa och på olika sätt arbetar förebyggande med att

minska ohälsa och olycksfall. Att stimulera till friskvård genom att tillhandahålla friskvårdstimme och/eller friskvårdsbidrag återkommer i bolagens exempel på förebyggande åtgärder, här sticker Räddningstjänsten ut genom att möjliggöra en timme fysisk aktivitet per arbetsplats. HEMAB fångar orsaker till korttidsfrånvaro genom hälsosamtal för att minska risken för ohälsa och därmed öka frisknärvaron.

Flera av bolagen har under året, både kvalitativt och kvantitativt, undersökt medarbetarnas upplevelse av arbetsmiljö och hälsoläge. Generellt pekar resultaten på att de anställda i hög utsträckning trivs bra i arbetet. Exempel på insatser som genomförts är att HEMAB arbetat med handlingsplan och åtgärder i samverkan med skyddsombud och de fackliga organisationerna, och Technichus exemplifierar ett arbetssätt där arbetsplatsträffar och medarbetarsamtal är forum där arbetsmiljö och utveckling kontinuerligt diskuteras.

Gällande rekrytering nämner bolagen en situation där de behöver arbeta med en pågående generationsväxling. Generellt beskriver de en takt som de just nu hanterar utan konsekvenser för verksamheten, och pensionsavgångar hanteras genom dialog och god framförhållning i planeringen av återbesättning. Räddningstjänsten belyser dock en mer kritisk situation där rekryteringsbehovet av brandmän är konstant och att det finns en utmaning i att behålla befintlig personal.

Utbildningar och den kompetensutveckling som skett har genomförts både digitalt men också i form av platsförlagda utbildningar. Företagen erbjuder löpande kompetensutveckling både informell och formell för sin personal. HEMAB har även genomfört en utbildningsinsats, Att leda utan att vara chef, som bedöms ha varit lärorik.

ANTAL ÅRSARBETARE	Månads- avlönade 2022	Varav kvinnor (%)	Månads- avlönade 2021	Varav kvinnor (%)	Månads- avlönade 2020	Varav kvinnor (%)
Arbetslivsförvaltningen	255	54	296	55	241	53
Kommunstyrelseförvaltningen	161	68	154	63	220	71
Samhällsförvaltningen	135	63	132	62	72	48
Skolförvaltningen	840	74	866	75	860	75
Socialförvaltningen	954	72	882	74	821	76
Kommunen totalt	2344	70	2 329	71	2 214	71
AB Härnösandshus	32,5	38	32	32	31	32
Härnösands Energi och Miljö AB	141	28	135	28	136	23
Räddningstjänsten i Höga kus- ten-Ådalen	66	19	69	13	67	15
Invest i Härnösand AB (Tech- nichus i Mittsverige AB)	14	64	13	64	13	62
Koncernen total	2598		2578		2461	

I månadsavlönade ingår både tillsvidareanställda och tidsbegränsat anställda med månadslön. Antalet anställda årsarbetare enligt faktisk sysselsättningsgrad.

ANTAL ANSTÄLLDA	Tillsvidareanställda 2022	Tillsvidareanställda 2021	Tillsvidareanställda 2020
Arbetslivsförvaltningen	89	88	75
Kommunstyrelseförvaltningen	144	140	201
Samhällsförvaltningen	130	129	70
Skolförvaltningen	782	729	717
Socialförvaltningen	917	800	751
Kommunen totalt	2062	1886	1814
AB Härnösandshus	33	32	31
Härnösands Energi och Miljö AB	136	132	135
Räddningstjänsten i Höga kusten-Ådalen	66	69	67
Invest i Härnösand AB (Technichus i Mittsverige AB)	14	14	14
Koncern totalt	2311	2133	2061

TILLSVIDAREANSTÄLLDA OCH MÅNADSAVLÖNADE ÅRSARBETARE

Kommunen har ökat antalet tillsvidareanställda med omkring 175 personer till 2062 personer. Drygt 70 procent av de tillsvidareanställda är kvinnor vilket är på jämförbar nivå med tidigare år. Det är endast mindre förändring i antal årsarbetare, månadsavlönade, totalt i kommunen. Generellt kan antas att kommunen har en större andel tillsvidareanställda i antalet årsarbetare, månadsavlönade, jämfört med tidigare år.

Antalet tillsvidareanställda inom skolnämndens verksamhet har ökat med ca 50 personer, vilket motsvarar en ökning med ca 7 procent. Den ökade bemanningen beror på att elevantalet ökade i jämförelse med det prognostiserade elevantalet.

Antalet årsarbetare, månadsavlönade, har minskat något, motsvarande ca 3 procent.

Inom socialnämndens verksamhet har antalet tillsvidareanställda ökat med ca 117 personer, vilket motsvarar en ökning om ca 15 procent. Bakgrunden till det kan bland annat förklaras med att det är en medveten strategi att växla timanställda till tillsvidareanställda då det finns fördelar med att bemanna grundorganisationen med tillsvidareanställda istället för tillfälligt anställda. Antal årsarbetare, månadsavlönade, har ökat med ca 8 procent.

Antalet årsarbetare, månadsavlönade, inom arbetslivsnämndens verksamhet har minskat. I årsarbetare, månadsavlönade, inom

arbetslivsförvaltningen ingår även anställningar inom ramen för Bestämmelser för arbetstagare i arbetsmarknadspolitiska insatser (BEA)*. År 2022 är antalet årsarbetare, månadsavlönade, inom BEA ca 150 st, vilket är en minskning med drygt 20 procent. Då antalet tillsvidareanställda inte har förändrats nämnvärt så antas minskningen främst kunna härledas till färre årsarbetare inom BEA-avtalet.

*BEA är ett avtal för arbetsmarknadspolitiska insatser. Syftet med en anställning enligt avtalet är att stärka arbetstagarens möjligheter att få en reguljär anställning som efterfrågas på arbetsmarknaden. Avtalet reglerar bland annat de anställningsvillkor som gäller för arbetstagare som omfattas av avtalet.

SJUKFRÅNVARO I PROCENT AV ORDINARIE ARBETSTID	Total sjukfrånvaro i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	Andel sjukfrånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer i procent av total sjukfrånvaro	Sjukfrånvaron för kvinnor	Sjukfrånvaron för män	Sjukfrånvaron i åldrarna 29 eller yngre	Sjukfrånvaron i åldrarna 30-49	Sjukfrånvaron i åldrarna 50 år eller äldre
Arbetslivsförvaltningen	5,9	29,1	5,5	6,4	4,5	6,6	5,6
Kommunstyrelseförvaltningen	2,2	17,8	2,7	1,1	*	2,2	2,3
Samhällsförvaltningen	5,8	31,8	5,5	6,2	6,0	5,1	6,2
Skolförvaltningen	6,8	37,8	7,5	4,7	5,6	7,0	6,9
Socialförvaltningen	9,3	28,7	10,1	7,2	9,6	8,4	10,0
Kommunen totalt	7,3	31,7	8,0	5,8	7,6	7,0	7,6
AB Härnösandshus	4,6%	23,9	*	5,1	*	5,7	3,8
Härnösands Energi och Miljö AB	4,9	41,1	2,9	5,5	2,5	4,2	6,7
Räddningstjänsten i Höga kusten-Ådalen	6,9	39,1	12,7	5,8	4,4	7,0	8,2
Invest i Härnösands AB Technichus i Mittsverige AB)	8,4	46,2	9,9	5,8	*	8,7	9,1

* För litet antal personer för att utfall ska kunna redovisas.

SJUKFRÅNVARO

Mot bakgrund av byte av löne- och personalsystem under hösten 2021 så redovisades endast sjukfrånvaro för perioden januari-september 2021 i förra årets årsredovisning. Det innebär att det i år är svårt att göra relevanta jämförelser mellan åren. Det kan här även noteras att sjukfrånvaron för 2021 januari-september respektive för år 2022 är hämtade ur två olika interna system.

Med reservation för detta så kan endast ett visst resonemang göras kring tillgänglig statistik.

Den totala sjukfrånvaron under året är 7,3 procent, vilket är ungefär samma nivå som år 2020 (7,6%). Den totala sjukfrånvaro har ökat samtidigt som andelen sjukfrånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer har minskat avsevärt vilket skulle kunna innebära att den kortare sjukfrånvaron ökat. För

gruppen åldrarna 29 år eller yngre ser det ut som att sjukfrånvaron har ökat. Övriga grupper har mindre förändringar mellan åren. Som referens i resonemanget kan nämnas att den totala sjukfrånvaron för perioden januari-september 2022 är 7,6 procent, vilket är en ökning med 1,7 procentenheter i jämförelse med samma period förra året. Sammantaget kan det antas att den totala sjukfrånvaron är högre 2022 jämfört med föregående år.

FRISK TAL	2022
Kommunen, %	42

FRISK TAL

Med frisktal avses andelen medarbetare med fem eller färre sjukdagar den senaste 12-månadersperioden. Frisktal kan ses som ett komplement till sjukfrånvarostatistik då en organisation kan ha höga frisktal samtidigt som den har höga sjuktal,

detta kan inträffa om en stor andel av de anställda har högst fem sjukdagar samtidigt som en liten andel av de anställda har mycket hög sjukfrånvaro. Det är första året som kommunen mäter frisktal enligt den här definitionen, därför saknas jämförbara uppgifter från tidigare år. Mot bakgrund av tillgänglig

statistik är det inte möjligt att avgöra hur utvecklingen för frisktalet ser ut i jämförelse med tidigare år, utvecklingen kommer dock att kunna följas fortsättningsvis. Det kan noteras att åldersgruppen 30-49 år har ett lägre frisktal (38%) än gruppen 29 år och yngre (44%) samt gruppen 50 år och äldre (47%).

Förväntad utveckling

Den makroekonomiska prognosen från SKR visar att fler räntehöjningar är att vänta. Toppnivåerna antas inträffa under 2023 följt av en långsam återgång under inledningen av 2024. Under 2023 spås inflationen sjunka, bland annat till följd av minskade energipriser. SKR menar dock att den sjunkande inflationen inte är liktydigt med sjunkande priser, utan att bestående höga prisnivåer kommer att medföra en varaktig urholkning av reallöneinkomsterna. Återhämtningen bedöms gå långsamt och de närmsta två åren kommer att innebära stora ekonomiska utmaningar för offentlig sektor.

Kommunkoncernen och näringslivet kommer bland annat att behöva hantera generella kostnadsökningar, kompetens- och materialbrist och logistikutmaningar. Världslägets påverkan på material- och maskinkostnader är av stor vikt för kommande investeringsprojekt i kommunkoncernen. Det gäller att samtidigt hålla ögonen på de omvärldsfaktorer som varit kända sedan tidigare; bland annat den demografiska utvecklingen. Behovet av både långsiktighet och flexibilitet i planering är stort och ställer höga krav på styrning och ledning.

De samhällsekonomiska prognoserna vägs i någon mån upp av det intresse som uppvisas för investeringar och etableringar i Västernorrland. Samverkan mellan kommuner i länet

kommer att fortgå i syfte att attrahera nya etableringar och utveckla gemensamma arbetssätt, bland annat i form av elintensiva industrier till Torsboda och upplåtelse av ny industrimark i Antjärn. Under våren skrevs ett markanvisningsavtal med Rasta Sverige angående en etablering av serviceanläggning vid Höga Kusten-brons södra fäste. Regeringen har givit klartecken till nybyggnationen av ett nytt arkiv i Härnösand, ett arkiv som kommer att bli norra Europas största och mest moderna. Vidare har regeringen beslutat omlokalisera minst 70 arbetstillfällen till Härnösand. De verk och myndigheter som berörs är Skolverket, Socialstyrelsen, Kammarkollegiet, SIDA och Skatteverket. Byggnationen av ett nytt hotell startade i december och överlåtelse av Simhallens verksamhet genomfördes från och med den 1 januari 2023. Sammantaget väntas detta bidra till en positiv lokal och regional utveckling.

Påbörjade utvecklingsarbeten bedöms kunna fortgå under 2024 trots att det ekonomiska läget försämrats.

Befintlig verksamhet kommer att spetsas och här spelar samverkan och samarbeten med andra aktörer en betydande roll. De gemensamma kliv som tas tillsammans med Digitaliseringsrådet och Regionen väntas skapa hög grad av värde och nytta för såväl organisationen som

för medborgarna. Förstudien kring utvecklingen av Fritisbåtsmuséet väntas spela en strategisk roll för utvecklingen framåt, då små och medelstora företag ges möjligheter att skapa kompletterande verksamheter till muséet. Detta kan också kopplas till arbetet med platsvarumärket och dess betydelse för invånarnas ökade stolthet.

Flera ny- och ombyggnadsprojekt är igång och kommer att fortlöpa under 2023. För Härnösandshus vidkommande ska exempelvis LSS-boendet i Gånsviksdalen och gruppboendet på Saltvik färdigställas. Tillgängligheten i Norrdans lokaler kommer att förbättras och beredskap finns för att påbörja byggnation av ny idrottshall. HEMAB vidareutvecklar klimatlösningar genom investeringar i fler solceller, förädling av matavfallshantering och biogödsel och utbyggnad av reningsverk på Kattastrand för att nämna några exempel. För att möjliggöra framtida bostadsområden utarbetas förslag om inköp av mark på Kronholmen genom Invest.

Den utvecklingsinsatser och de utmaningar som kommunen står inför under 2023 och framåt är stora och tarvar ett gediget planeringsarbete inom flertalet av kommunkoncernens verksamheter.

02

Finansiella rapporter

Kommunens och koncernens finansiella rapporter återger det ekonomiska resultatet ställt i förhållande till sin omvärld. Detta innebär att de interna transaktioner som sker inom respektive enhet har eliminerats. För kommunens del innebär detta transaktioner mellan nämnder, och för koncernens del försäljning mellan koncernbolagen.

RESULTATRÄKNING

-
BALANSRÄKNING

KASSAFLÖDESANALYS

-

Resultaträkning

(MNKR)		Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Verksamhetens intäkter	Not 3	378,1	359,2	952,2	939,4
Verksamhetens kostnader	Not 4	-2 173,1	-2 127,6	-2 583,3	-2 534,2
Avskrivningar	Not 5	-45,1	-42,9	-155,5	-159,4
Verksamhetens nettokostnad		-1 840,1	-1 811,3	-1 786,6	-1 754,2
Skatteintäkter	Not 6	1 294,0	1 218,6	1 294,0	1 218,6
Generella statsbidrag och utjämning	Not 7	587,0	594,5	587,0	594,5
Verksamhetens resultat		40,9	1,8	94,5	58,9
Finansiella intäkter	Not 8	7,4	6,3	4,0	1,2
Finansiella kostnader	Not 9	-6,4	-3,3	-16,9	-14,1
Resultat efter finansiella poster		41,9	4,8	81,6	46,0
Extraordinära poster	Not 10	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat		41,9	4,8	81,6	46,0

Balansräkning

(MNKR)		Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
TILLGÅNGAR					
<i>Anläggningstillgångar</i>					
Immateriella anläggningstillgångar	Not 11	2,9	2,2	2,9	2,2
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Not 12	621,1	582,7	2 699,3	2 577,1
Maskiner och inventarier	Not 13	53,0	50,8	190,9	183,1
Övriga materiella anläggningstillgångar	Not 14	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella anläggningstillgångar	Not 15	195,5	194,7	37,0	37,0
Summa anläggningstillgångar		872,5	830,4	2 930,1	2 799,4
<i>Bidrag till infrastruktur</i>		<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
<i>Omsättningstillgångar</i>					
Förråd m.m.	Not 16	8,6	7,9	19,7	15,1
Fordringar	Not 17	223,6	179,8	381,6	252,8
Kortfristiga placeringar		0,0	0,0	0,0	0,0
Kassa och bank	Not 18	65,2	109,1	166,6	156,5
Summa omsättningstillgångar		297,4	296,8	567,8	424,4
Summa tillgångar		1 169,9	1 127,2	3 498,0	3 223,8
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
<i>Eget kapital</i>					
Periodens resultat	Not 19	41,9	4,8	81,6	46,0
Resultatutjämningsreserv		0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt eget kapital		385,9	381,1	868,5	822,7
Summa eget kapital		427,9	385,9	950,1	868,7
<i>Avsättningar</i>					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	Not 20	185,5	167,8	193,9	177,4
Andra avsättningar	Not 21	0,2	0,2	147,7	136,8
Summa avsättningar		185,7	168,0	341,6	314,2
<i>Skulder</i>					
Långfristiga skulder	Not 22	234,2	239,6	1 391,6	1 368,9
Kortfristiga skulder	Not 23	322,1	333,6	814,8	672,0
Summa skulder		556,3	573,2	2 206,3	2 040,9
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		1 169,9	1 127,1	3 498,0	3 223,8
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
Panter och därmed jämförliga säkerheter	Not 24	1 524,4	1 404,6	19,9	20,7
<i>Ansvarsförbindelser</i>					
Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	Not 25	578,7	600,3	578,7	600,3
Övriga ansvarsförbindelser	Not 26	5,0	8,5	5,0	8,7
Summa panter och ansvarsförbindelser		2 108,1	2 013,4	603,6	629,7

Kassaflödesanalys

(MNKR)		Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
DEN LÖPANDE KASSAFLÖDESANALYSEN					
Årets resultat		41,9	4,8	81,6	46,0
Justering för ej likviditetspåverkande poster	Not 28	65,9	65,3	168,1	227,1
Övriga likviditetspåverkande poster	Not 29	-6,4	-8,1	-18,0	-15,8
Poster som redovisas i annan sektion		0,2	0,7	0,2	0,7
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		101,7	62,7	231,9	257,3
Ökning/minskning av periodiserade anslutningsavgifter		0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar		-43,8	-10,7	-128,8	-21,0
Ökning/minskning av förråd och varulager		0,7	1,9	4,6	2,8
Ökning/minskning av kortfristiga skulder		-11,5	-10,8	143,1	-18,3
Kassaflöde från den löpande verksamheten		47,1	43,1	250,7	220,8
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		-1,0	-2,2	-1,0	0,0
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0	0,0	0,0
Investering i materiella anläggningstillgångar		-85,3	-45,0	-294,3	-227,1
Försäljning/utrangering av materiella anläggningstillgångar		0,0	0,0	-1,9	0,2
Erhållna investeringsbidrag		3,3	1,6	3,3	1,6
Investering i kommunkoncernföretag		0,0	0,0	0,0	-4,2
Försäljning av kommunkoncernföretag		0,0	0,0	0,0	2,6
Förvärv av finansiella tillgångar		0,0	0,0	0,0	-0,5
Avyttring av finansiella tillgångar	Not 30	0,0	0,0	0,0	0,7
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-83,0	-45,6	-293,9	-226,7
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		0,0	50,0	175,0	357,9
Amortering av skulder för finansiell leasing		0,0	0,0	-5,6	0,0
Amortering av långfristiga skulder		-8,0	-50,5	-116,1	-368,6
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-8,0	-0,5	53,3	-10,7
Årets kassaflöde		-43,9	-3,0	10,1	-16,6
Likvida medel vid årets början		109,1	112,8	156,5	173,1
Likvida medel vid årets slut		65,2	109,1	166,6	156,5

03

Noter

NOT 1 Redovisningsprinciper

Lagstiftning och normgivning

Härnösands kommun har i enlighet med lagen för kommunal bokföring LKBR (2018:597) och Rådet för kommunal redovisning (RKR) upprättat årsredovisningen om inget annat anges.

Värdering

Härnösands kommun tillämpar försiktighetsprincipen vilket innebär att värdering i räkenskaperna ska göras med rimlig försiktighet. Förfaller en osäkerhet vid en värdering ska kommunen välja en lägre värdering av tillgångar och en högre värdering av skulder.

Anläggningstillgångar

Kommunen tillämpar RKR R4 vid klassificering av materiella anläggningstillgångar. Det innebär att tillgångarna måste vara avsedda för stadigvarande bruk eller innehav, bedömas ha en nyttjandeperiod om minst tre år samt överstiga värdet om ett helt prisbasbelopp. Anläggningstillgångar upptas till anskaffningsvärde i balansräkningen efter avdrag för planenliga avskrivningar. Undantaget för planenliga avskrivningar är mark, konst och pågående arbeten. Investeringsbidrag, gatukostnadsersättningar och anslutningsavgifter tas från och med 2010 upp som en långfristig skuld och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod.

Avskrivningstider har fram till 2009 baserats på SKR:s förslag, sedan 2010 skrivs kommunens anläggningstillgångar av efter nyttjandeperioden. Det har inte

genomförts någon anpassning av avskrivningstiderna mellan företagen i de sammanställda räkenskaperna. Avskrivningarna påbörjas den dag anläggningstillgången tas i bruk. Bedömning av nyttjandeperiod sker i samråd av personal med teknisk kompetens inom aktuellt område tillsammans med ekonomiavdelningen. Komponentavskrivningar görs på nya investeringar som har ett värde över 1 mnkr.

Fram till och med 2009 tillämpas huvudsakligen följande ekonomiska livslängder:

- Fastigheter och anläggningar 20, 33 och 50 år
- Maskiner och inventarier 5-10 år
- Energidistributionsanläggningar 25 år
- VA-anläggningar 10, 20 och 33 år

Från och med 2010 tillämpas huvudsakligen följande nyttjandetider för investeringar som är gjorda 2010 och senare:

- Fritidsanläggningar 10-60 år
- Fastigheter och anläggningar 10-60 år
- Parker 15-25 år
- Gat- och belysningsanläggning 25-60 år
- Maskiner och inventarier 3-10 år

Vid klassificering av immateriella anläggningstillgångar tillämpar kommunen RKR R3 vilket innebär att tillgången är identifierbar icke-monetär och utan fysisk form samt förväntas ge upphov till framtida ekonomiska fördelar. Vidare behöver den vara identifierbar, d v s avskiljbar

och ha uppkommit ur avtalsenliga grunder eller andra juridiska grunder. Avskrivningstiderna ska avspeglar hur tillgångarnas värde succesivt förbrukas, vilket ofta sammanfaller med löptiden på avtalen.

Avsättningar och ansvarsförbindelser

En avsättning redovisas i balansräkningen i fallet att det föreligger en legal förpliktelse som är säker eller sannolik till sin förekomst men oviss till belopp eller infriandet av tidpunkt. Ansvarsförbindelser redovisas i det fall då en förpliktelse som härrör från inträffade händelser har en mer osäker natur och inte uppfyller kraven för skuld eller avsättning.

Finansiella tillgångar och skulder

En finansiell tillgång och en finansiell skuld redovisas i balansräkningen när kommunen blir part i det finansiella instrumentets avtalsmässiga villkor. Tillgångarna klassificeras som antingen anläggningstillgångar eller omsättningstillgångar beroende på syftet med innehavet. Ska tillgången brukas och innehas stadigvarande klassificeras den som en anläggningstillgång varav det omvända genererar en omsättningstillgång. De finansiella skulderna klassificeras som antingen en långfristig eller kortfristig skuld varav allt klassificeras som långfristigt utom i det fall den finansiella skulden förfaller till betalning inom tolv månader räknat från balansdagen eller förväntas bli betald inom det normala förloppet av kommunens verksamhetscykel.

Leasing

Från och med 2004 har all leasing redovisats i en tilläggsupplysning, från och med 2019 redovisas den i en not och ingår inte längre i ansvarsförbindelsen. Alla leasingavtal i kommunen har klassificerats som operationell leasing. I takt med att normering utvecklats och kompletterats kommer kommunen att ompröva sin tolkning av RKR R5.

Extraordinära poster

Vid klassificering av extraordinära poster följer kommunen lagkrav och rekommendationer enligt 5 kap. 5 § LKBR samt RKR R11. Poster måste uppgå till ett väsentligt belopp, den ekonomiska händelsen får inte förväntas inträffa regelbundet samt att den måste sakna ett samband med kommunens normala verksamhet.

Jämförelsestörande poster

För att klassificera en ekonomisk händelse som en jämförelsestörande post följer kommunen RKR R11. Ramverket som ger upphov till en bedömning är att den ekonomiska händelsen inte är extraordinär men är viktig att uppmärksamma. Kommunen tillämpar en eventuell prövning i de fall då beloppet i all väsentlighet framgår som jämförelsestörande mellan åren.

Intäkter

Intäkter som är hänförliga till räkenskapsåret bokförs oavsett tidpunkten för betalningen. SKR:s senaste prognos på skatteavräkningen ligger till grund för beräkning och periodisering av årets skatteintäkt i enighet med RKR R2. Förutbetalda intäkter och övriga intäkter på balansräkningens skuldsida avses att periodiseras på nästkommande år om

inget annat framgår av bokslutsbilaga. Investeringsbidrag intäktsförs enligt redovisningsprincipen för anläggningstillgångar. Kommunen tillämpar en strikt tolkning gällande hanteringen av de generella statsbidragen.

Sammanställda räkenskaper

I enighet med RKR R16 omfattar de sammanställda räkenskaperna kommunen, företag och kommunalförbund där kommunen har ett väsentligt inflytande och där företaget eller förbundet har en väsentlig betydelse för kommunen. Proportionell konsolidering tillämpas. Undantaget är alla organisationer som inte nämns i tilläggsupplysningarna. Av flera skäl har kommunen valt att tillsvidare undanta Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse från de sammanställda räkenskaperna då det råder en oenighet i om och hur en pensionsstiftelse eventuellt ska konsolideras för att ge en rättvisande bild. Kommunen kommer ompröva sin hållning efter att RKR gjort sitt ställningstagande under 2023.

Nedskrivningar

Om det vid balansdagen framgår att en materiell anläggningstillgångs verkliga värde är lägre än vad som följer av LKBR (1-3§§) ska tillgångens skrivas ned om värdeminskningen anses vara bestående enligt RKR R6 vilken är applicerbar på kommunal verksamhet som regleras av självkostnadsprincipen. I det fall de materiella anläggningstillgångarna används i verksamhetsgrenar som inte omfattas av självkostnadsprincipen med laga stöd tillämpas 27 kap. Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR2012:1) om årsredovisning och koncernredovisning (K3). Eventuella nedskrivningar för

finansiella anläggningstillgångar hanteras enligt RKR R7.

Pensionskostnader och pensionsskuld

Kommunen följer RKR 10 sedan 2019 och beräkningarna för pensionsskulden bygger på den modell som anvisas i senaste RIPS.

Internredovisningsprinciper

Intäkter och kostnaderna i driftredovisningen speglar varje nämnds individuella ekonomiska relation till omvärlden. Därav saknas skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnung, finansiella intäkter och kostnader. En int/kost finns i viss mån i driften (räntekostnader) men elimineras bort på justeringsrad på samma sätt som avskrivningarna samt extraordinära kostnader i driftsredovisningen jämfört mot resultaträkningen. Omvänt förhållande gäller interndebiteringar som enbart upptas i driftsredovisningen men ej är föremål för kommunens resultaträkning.

Investeringsredovisningen utgörs av kommunexterna utgifter och i vissa fall löneutgift inkluderat sociala avgifter och andra direkt anställningsrelaterade utgifter.

NOT 2 Uppskattningar & bedömningar

Jämförelsestörande poster

Kommunkoncernen har under räkenskapsåret 2022 upptagit jämförelsestörande post för mottagen pensionskompensation från Regionen till ett belopp av 10 mnkr. Inga jämförelsestörande poster för covid-19 har upptagits för året utan återfinns endast i 2021 års årsredovisning.

NOT 3 Verksamhetens intäkter

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Försäljningsintäkter	19,8	18,5	554,8	546,7
Taxor och avgifter	50,0	41,9	50,0	41,9
Hyror och arrenden	36,6	34,7	36,6	34,7
Bidrag från staten	198,5	190,0	199,6	190,0
Bidrag från staten, Covid-19	0,0	15,7	0,0	15,7
Bidrag övriga	29,4	24,8	61,8	52,7
Försäljning verksamhet	33,1	31,4	33,1	31,4
Engångshändelse pensionskompensation	10,0	0,0	10,0	0,0
Intäkter från exploateringsverksamhet	0,3	2,1	0,3	2,1
Realisationsvinster på anläggningstillgångar	0,2	0,0	0,2	0,0
Realisationsvinst försäljning fastighet	0,0	0,0	0,0	24,0
Övrigt	0,2	0,1	0,5	0,2
Summa verksamhetens intäkter	378,1	359,2	946,8	939,4

NOT 4 Verksamhetens kostnader

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Lämnade bidrag	-67,7	-64,4	-67,7	-64,4
Lämnade bidrag, Covid-19	0,0	-2,5	0,0	-2,5
Entreprenader och köp av verksamhet	-299,7	-296,4	-299,7	-296,4
Entreprenader och köp av verksamhet, Covid-19	0,0	-1,5	0,0	0,0
Tjänster	-73,5	-80,2	-73,7	-80,2
Löner, ersättningar och sociala avgifter	-1 239,5	-1 207,7	-1 355,2	-1 227,2
Löner, ersättningar och sociala avgifter, Covid-19	0,0	-8,5	0,0	-8,5
Pensioner inkl. löneskatt	-115,0	-102,2	-121,0	-104,0
Pensionskostnad engångseffekt	0,0	-7,9	0,0	-7,9
Gottgörelse	0,0	14,3	0,0	14,3
Lokal- och markhyror	-199,5	-192,9	-200,8	-193,0
Fastighets- och driftskostnader	-31,3	-30,5	-31,7	-30,5
Fastighets- och driftskostnader, Covid-19	0,0	-1,5	0,0	0,0
Material	-81,9	-82,4	-83,2	-82,6
Material, Covid-19	0,0	-2,4	0,0	-9,9
Skattekostnad	0,0	0,0	-6,7	0,0
Realisationsförluster och utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Anskaffningskostnad sålda exploateringsfastigheter	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga verksamhetskostnader	-65,0	-52,3	-338,0	-429,8
Övriga verksamhetskostnader Covid-19	0,0	-8,5	0,0	-8,5
Summa verksamhetens kostnader	-2 173,1	-2 127,6	-2 577,9	-2 534,2

NOT 5 Avskrivningar

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Avskrivning immateriella tillgångar	-0,3	0,0	-0,3	0,0
Avskrivning byggnader och anläggningar	-34,8	-33,2	-125,8	-120,7
Avskrivning maskiner och inventarier	-10,0	-9,6	-28,0	-24,8
Nedskrivning byggnader och anläggningar	0,0	0,0	-1,4	-13,8
Nedskrivning maskiner och inventarier	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa avskrivningar	-45,1	-42,9	-155,5	-159,4

NOT 6 Skatteintäkter

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Kommunalskatt	1 256,7	1 185,8	1 256,7	1 185,8
Avräkning kommunalskatt	0,0	0,0	0,0	0,0
· slutavräkning föregående år	8,0	4,1	8,0	4,1
· preliminär avräkning innevarande år	29,3	28,7	29,3	28,7
Summa skatteintäkter	1 294,0	1 218,6	1 294,0	1 218,6

NOT 7 Generella statsbidrag och utjämning

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Inkomstutjämning	355,7	350,4	355,7	350,4
Bidrag för LSS-utjämning	59,6	61,5	59,6	61,5
Kommunal fastighetsavgift	58,8	57,0	58,8	57,0
Välfärdsmiljonerna	7,3	5,8	7,3	5,8
Regleringsbidrag	69,0	74,7	69,0	74,7
Kostnadsutjämning	29,0	29,2	29,0	29,2
Övriga generella bidrag från staten	7,6	15,9	7,6	15,9
Summa generella statsbidrag och utjämningsbidrag	587,0	594,5	587,0	594,5

NOT 8 Finansiella intäkter

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Överskottsutdelning Kommuninvest	1,5	0,6	1,5	0,6
Ränteintäkter	0,2	0,2	1,5	0,5
Borgensprovision från koncernföretagen	5,4	5,4	0,0	0,0
Andel i intresseföretag	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga finansiella intäkter	0,3	0,0	1,0	0,0
Summa finansiella intäkter	7,4	6,3	4,0	1,2

NOT 9 Finansiella kostnader

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Räntekostnader på lån	-1,5	-0,5	-11,2	-8,4
Finansiell kostnad, förändring av pensionsavsättningar	-4,4	-2,5	-4,5	-2,6
Värdereglering finansiella tillgångar	-0,3	0,0	-0,3	0,0
Övriga finansiella kostnader	-0,2	-0,2	-0,8	-3,0
Summa finansiella kostnader	-6,4	-3,3	-16,9	-14,1
Genomsnittlig upplåningsränta efter räntesäkring	0,79	0,23	0,78	0,55
Genomsnittlig upplåningsränta före räntesäkring	0,79	0,23	0,78	0,55

NOT 10 Extraordinära poster

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Extraordinära poster	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa extraordinära poster	0,0	0,0	0,0	0,0

NOT 11 Immateriella anläggningstillgångar

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Ingående anskaffningsvärde	2,2	0,0	2,2	0,0
Inköp	1,0	2,2	1,0	2,2
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Överföringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående anskaffningsvärde	3,2	2,2	3,2	2,2
Ingående ackumulerade avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Överföringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-0,4	0,0	-0,4	0,0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-0,4	0,0	-0,4	0,0
Ingående ackumulerade nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets nedskrivningar/återföringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående redovisat värde	2,9	2,2	2,9	2,2
Genomsnittlig nyttjandeperiod	7,6	7,0	7,6	7,0

NOT 12 Mark, byggnader och teknisk anläggning

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Ingående anskaffningsvärde	1 033,9	1 000,5	4 603,6	4 424,0
Inköp	72,7	33,4	298,8	184,5
Försäljningar	0,0	0,0	-0,6	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Omklassningar	0,0	0,0	-49,9	-4,9
Utgående anskaffningsvärde	1 106,6	1 033,9	4 852,0	4 603,6
Ingående ackumulerade avskrivningar	-451,1	-418,0	-1 965,2	-1 859,2
Försäljningar	0,0	0,0	0,5	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Omklassningar	0,0	0,0	0,0	14,6
Årets avskrivningar	-34,5	-33,1	-125,5	-120,6
Utgående ackumulerade avskrivningar	-485,6	-451,1	-2 090,2	-1 965,2
Ingående ackumulerade nedskrivningar	0,0	0,0	-61,3	-37,4
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Omklassningar	0,0	0,0	0,0	-9,9
Årets nedskrivningar/återföringar	0,0	0,0	-1,3	-13,9
Utgående ackumulerade nedskrivningar	0,0	0,0	-62,6	-61,2
Utgående redovisat värde	621,1	582,8	2 699,2	2 577,2
Därav finansiell leasing	0	0,0	67,8	8,7
Genomsnittlig nyttjandeperiod	23,4	29,1	20,0	21,3

NOT 13 Maskiner och inventarier

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Ingående anskaffningsvärde	270,9	261,4	615,1	578,6
Inköp	12,6	9,5	45,4	42,6
Försäljningar	0,0	0,0	-0,4	-6,9
Utrangeringar	0,0	0,0	-0,9	0,0
Omklassningar	0,0	0,0	-0,1	0,8
Utgående anskaffningsvärde	283,5	270,9	659,1	615,1
Ingående ackumulerade avskrivningar	-220,1	-210,3	-440,3	-411,9
Försäljningar	0,0	0,0	0,4	6,7
Utrangeringar	0,0	0,0	0,9	0,0
Omklassningar	0,0	0,0	0,0	-0,8
Årets avskrivningar	-10,3	-9,8	-28,4	-25,1
Utgående ackumulerade avskrivningar	-230,4	-220,1	-467,4	-431,1
Ingående ackumulerade nedskrivningar	0,0	0,0	-0,8	-0,8
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets nedskrivningar/återföringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	0,0	0,0	-0,8	-0,8
Utgående redovisat värde	53,0	50,8	190,9	183,2
Därav finansiell leasing	0,0	0,0	0,0	0,0
Genomsnittlig nyttjandeperiod	10,2	9,1	6,4	6,6

NOT 14 Övriga materiella tillgångar

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Ingående anskaffningsvärde	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets investeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående redovisat värde	0,0	0,0	0,0	0,0
Genomsnittlig nyttjandeperiod	0,0	0,0	0,0	0,0

NOT 15 Finansiella anläggningstillgångar

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Aktier och andelar				
Härnösands Energi och Miljö AB	50,1	50,1	0,0	0,0
AB Härnösands hus	127,5	127,5	0,0	0,0
Härnösand Invest AB	0,1	0,1	0,0	0,0
Kommuninvest i Sverige AB	17,4	16,2	17,4	16,2
Högakusten Destination AB	0,1	0,1	0,1	0,1
Kommunbränsle i Ådalen AB	0,0	0,0	0,2	0,6
Övriga långfristiga värdepappersinnehav	0,0	0,0	6,1	6,7
Summa aktier och andelar	195,2	194,0	23,8	23,6
Långfristig utlåning				
Värdereglering långfristig fordran Koneo	0,2	0,7	0,2	0,7
Investeringsbidrag Vågmannen	0,0	0,0	6,4	6,6
Uppskjuten skattefordran	0,0	0,0	6,5	6,2
Summa långfristig utlåning	0,2	0,7	13,2	13,5
Summa finansiella tillgångar	195,4	194,7	37,0	37,0

NOT 16 Förråd m.m.

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Tomter för försäljning	8,6	7,9	8,6	7,9
Varulager	0,0	0,0	11,1	7,2
Summa förråd m.m.	8,6	7,9	19,7	15,1

NOT 17 Fordringar

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Kundfordringar	20,8	22,0	84,3	18,6
Statsbidragsfordringar	0,0	0,5	0,0	0,5
Fordran skatteavräkning	0,0	3,7	3,8	3,7
Fordran gottgörelse	0,0	0,0	0,0	0,0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	69,3	62,6	145,1	115,5
Upplupna skatteintäkter	111,5	66,9	108,4	67,3
Momsfordran	14,5	11,3	14,5	12,5
Övriga kortfristiga fordringar	7,4	12,7	25,5	34,5
Summa fordringar	223,6	179,8	381,6	252,8

NOT 18 Kassa och bank

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Kassa och bank	65,2	109,1	166,6	156,5
Summa kassa och bank	65,2	109,1	166,6	156,5

NOT 19 Eget kapital

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Ingående eget kapital	385,9	385,0	868,7	826,8
Resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0	0,0
Justeringar ändrade redovisningsprinciper				
· Korrigering löneskatt	0,0	-3,9	0,0	-3,9
· Investeringsbidrag Vågmannen	0,0	0,0	-0,2	-0,3
Årets resultat	41,9	4,8	81,6	46,0
Utgående eget kapital	427,8	385,9	950,1	868,7

NOT 20 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Ingående avsättning till pensioner inkl löneskatt	167,8	150,3	177,4	160,3
Nyintjänad pension	13,8	9,5	13,7	10,0
Årets utbetalningar	-5,2	-4,9	-5,2	-5,9
Ränte- och basbeloppsuppräkring	3,3	2,0	3,5	2,1
Ändring av försäkringstekniska grunder	0,0	6,4	0,0	6,4
Övrig post	2,2	1,2	1,4	1,2
Förändring löneskatt	3,4	3,4	3,2	3,3
Summa ansvarsförbindelse för pensionsförpliktelser	185,5	167,8	194,0	177,4

NOT 21 Andra avsättningar

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
<i>Avflyttning Ön</i>				
Ingående värde	0,0	0,0	0,0	0,0
Ny avsättning	0,2	0,2	0,2	0,2
lanspråktaga avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående avsättning	0,2	0,2	0,2	0,2
<i>Avsättning deponiyta 2</i>				
Ingående värde	0,0	0,0	8,1	8,0
Ny avsättning	0,0	0,0	0,4	0,1
lanspråktaga avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående avsättning	0,0	0,0	8,5	8,1
<i>Avsättning vindkraft</i>				
Ingående värde	0,0	0,0	1,1	1,0
Ny avsättning	0,0	0,0	0,0	0,1
lanspråktaga avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående avsättning	0,0	0,0	1,1	1,1
<i>Avsättning vattenskador</i>				
Ingående värde	0,0	0,0	0,2	0,2
Ny avsättning	0,0	0,0	0,1	0,0
lanspråktaga avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående avsättning	0,0	0,0	0,3	0,2
<i>Avsättning fondering VA</i>				
Ingående värde	0,0	0,0	26,0	23,0
Ny avsättning	0,0	0,0	4,0	3,0
lanspråktaga avsättningar	0,0	0,0	-0,8	0,0
Utgående avsättning	0,0	0,0	29,2	26,0
<i>Avsättning Garantikostnader (AB Härnösandshus)</i>				
Ingående värde	0,0	0,0	0,2	0,0
Ny avsättning	0,0	0,0	0,0	0,0
lanspråktaga avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående avsättning	0,0	0,0	0,2	0,0
Uppskjuten skatteskuld	0,0	0,0	0,3	0,4
Avsättningar för uppskjuten skatt	0,0	0,0	107,9	100,9
Summa andra avsättningar	0,2	0,2	147,7	137,0

NOT 22 Långfristiga skulder

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Långfristig upplåning i banker och kreditinstitut	202,8	209,5	1 334,4	1 304,9
Finansiell leasing	0,0	0,0	2,8	5,7
Förutbetalda intäkter anläggningsavgifter	0,0	0,0	0,0	0,0
Förutbetalda intäkter offentliga investeringsbidrag	31,4	30,1	31,4	30,1
Övriga långfristiga skulder	0,0	0,0	23,0	28,2
Summa långfristiga skulder	234,2	239,6	1 391,6	1 368,9
Uppgifter om lång- och kortfristig upplåning				
Genomsnittlig ränta %	0,79	0,23	0,78	0,55
Genomsnittlig ränta % exklusive derivat	0,79	0,23	0,78	0,55
Genomsnittlig kapitalbindningstid, år	1,24	1,36	1,75	2,07
Kapitalförfall andel av lån %				
0-1 år	48,0	43,9	26,7	24,9
1-3 år	52,0	56,1	68,4	62,4
3-5 år	0,0	0,0	4,9	10,9
5-10 år	0,0	0,0	0,0	1,9
Över 10 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Genomsnittlig räntebindningstid inkl derivat	0,30	0,44	1,51	1,85
Genomsnittlig räntebindningstid exkl derivat	0,30	0,44	1,51	1,85
Marknadsvärderade säkringsinstrument				
Säkrad låneskuld	0,0	0,0	0,0	0,0
Marknadsvärderade derivat	0,0	0,0	0,0	0,0

Förutbetalda intäkter för anläggningsavgifter periodiseras på 50 år vilket är lika med den vägda genomsnittliga nyttjandeperioden för VA-anläggningen.

NOT 23 Kortfristiga skulder

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	0,9	1,0	300,7	223,4
Kortfristig del av långfristiga skulder	2,5	2,5	2,5	0,0
Skulder inom koncernkontot	9,9	34,3	11,6	-0,4
Leverantörsskulder	53,7	44,8	99,8	68,5
Personalens skatter, avgifter och löneavdrag	20,4	20,4	21,7	20,7
Övriga kortfristiga skulder	10,9	4,5	42,0	32,4
Semesterlöneskuld och upplupna löner	108,6	108,9	111,5	111,4
Årets pensioner avgiftsbestämd del inkl löneskatt	47,8	46,2	49,0	47,5
Aktuella skatteskulder	0,0	0,0	0,0	0,0
Checkräkningskredit	0,0	0,0	4,7	3,5
Upplupna kostnader o förutbetalda intäkter	67,4	70,9	171,3	164,7
Summa kortfristiga skulder	322,1	333,6	814,8	672,0

NOT 24 Panter och därmed jämförliga säkerheter

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Borgen i kommunala bolag	1 504,5	1 383,9	0,0	0,0
Borgensåtagande egna hem	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga borgensmässiga förpliktelser	19,9	20,7	19,9	20,7
Summa panter och därmed jämförliga säkerheter	1 524,4	1 404,6	19,9	20,7

NOT 25 Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Ingående ansvarförbindelse för pensioner inkl löneskatt	600,3	618,0	600,3	618,0
Ränte- och basbeloppsuppräknig	13,2	8,3	13,2	8,3
Nyintjänad pension (+)/Ädelreformen (-), Netto	-0,9	-0,2	-0,9	-0,2
Ändring av försäkringstekniska grunder	0,0	12,8	0,0	12,8
Årets utbetalningar	-30,5	-31,5	-30,5	-31,5
Övrig post	0,7	-3,7	0,7	-3,7
Förändring löneskatt	-4,2	-3,4	-4,2	-3,4
Summa ansvarförbindelse för pensionsförpliktelser	578,7	600,3	578,7	600,3

NOT 26 Övriga ansvarsförbindelser

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
EU-projekt budgeterat inom 1 år	3,6	6,4	3,6	6,4
EU-projekt budgeterat senare än 1 år men inom 5 år	1,4	2,1	1,4	2,1
EU-projekt budgeterat senare än 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Garantikostnader	0,0	0,0	0,0	0,2
Summa övriga ansvarsförbindelser	5,0	8,5	5,0	8,7

NOT 27 Leasing

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
FINANSIELLA LEASINGAVTAL				
Fastigheter				
Totala minimileasavgifter	0,0	0,0	5,8	8,7
Nuvärde minimileasingavgifter	0,0	0,0	0,0	0,0
Därav förfall inom 1 år	0,0	0,0	5,8	2,9
Därav förfall inom 1-5 år	0,0	0,0	0,0	5,5
Därav förfall inom 5 år	0,0	0,0	0,0	0,3
Variabla avgifter som ingår i periodens resultat	0,0	0,0	0,0	0,0
Maskiner och inventarier				
Totala minimileasavgifter	0,0	0,0	0,0	0,0
Nuvärde minimileasingavgifter	0,0	0,0	0,0	0,0
Därav förfall inom 1 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Därav förfall inom 1-5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Därav förfall inom 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Variabla avgifter som ingår i periodens resultat	0,0	0,0	0,0	0,0
EJ UPPSÄGNINGSBARA OPERATIONELLA LEASINGAVTAL ÖVERSTIGANDE 1 ÅR				
Minimileaseavgifter				
Därav förfall inom 1 år	207,2	166,0	207,2	166,0
Därav förfall inom 1-5 år	685,6	674,2	685,6	674,2
Därav förfall inom 5 år	410,1	546,9	410,1	546,9
EJ UPPSÄGNINGSBARA OPERATIONELLA LEASINGAVTAL UTHYRNING				
Minimileaseavgifter				
Därav förfall inom 1 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Därav förfall inom 1-5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Därav förfall inom 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0

NOT 28 Justering för ej likviditetspåverkande poster

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Avskrivningar	45,1	42,9	154,2	145,7
Nedskrivningar	0,0	0,0	1,3	13,9
Gjorda avsättningar	17,2	17,7	17,2	28,5
Återförda avsättningar	-2,0	0,0	-3,5	0,0
Intäktsbokförda ej likvida gåvor	0,0	0,0	0,0	0,0
Orealiserade kursförändringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Upplösning av bidrag till infrastruktur	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga ej likvidpåverkande poster	5,6	4,7	5,6	47,6
Uppskjuten skatt	0,0	0,0	-6,7	-8,6
Summa justering för ej likvidpåverkande poster	65,9	65,3	168,1	227,1

NOT 29 Övriga likviditetspåverkande poster som tillhör den löpande verksamheten

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Utbetalning av avsättningar för pensioner	-5,2	-4,9	-5,2	-5,9
Ränte- och utdelningsnetto	-1,2	-3,2	-12,8	-9,9
Summa övriga likviditetspåverkande poster som tillhör den löpande verksamheten	-6,4	-8,1	-18,0	-15,8

NOT 30 Poster som redovisas i annan sektion

(MNKR)	Kommun 2022	Kommun 2021	Koncern 2022	Koncern 2021
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa poster som redovisats i annan sektion	0,0	0,0	0,0	0,0

NOT 31 Upplysning om upprättade särredovisningar

I den kommunala koncernen Härnösand Energi & Miljö AB finns särredovisningar avseende elnät enligt ellagen (1997:857), vatten enligt lagen (2006:412) om allmänna

vattentjänster samt för fjärrvärme enligt fjärrvärmelagen (2008:263). Särredovisningarna finns tillgängliga på bolagets hemsida, www.HEMAB.se.

04

Drifts och investerings- redovisning

Kommunens driftsredovisning innehåller, till skillnad från kommunens resultaträkning, även interna transaktioner mellan nämnderna. I tabellen nedan speglar varje nämndsråd den specifika nämndens resultat, så som det vore en egen fristående enhet. Därefter avräknas korrigeringsposter av intern karaktär för att slutligen nå samma kommuntotala intäkts- och kostnadsutfall som i resultaträkningen.

Nämndernas driftsredovisning

(MNKR)	Intäkter 2022	Intäkter 2021	Kostnader 2022	Kostnader 2021	Netto- kostnad	Budget nettokostnad	Avvikelse mot budget
Kommunstyrelse	28,4	67,3	-202,9	-238,6	-174,5	-183,8	9,3
Kommunfullmäktige	0,7	0,0	-6,5	-6,0	-5,8	-6,9	1,1
Arbetslivsnämnden	95,3	110,1	-163,8	-168,4	-68,5	-69,0	0,5
Samhällsnämnden	80,5	24,4	-270,4	-212,9	-189,9	-189,1	-0,8
Skolnämnden	125,7	129,0	-770,1	-764,3	-644,4	-640,9	-3,5
Socialnämnden	130,1	127,1	-805,5	-796,3	-675,4	-644,6	-30,8
Summa nämnder	460,7	457,9	-2 219,1	-2 186,5	-1 758,5	-1 734,3	-24,2
Kommunövergripande verksamhet	84,8	83,9	-158,6	-145,0	-73,8	-65,0	-8,9
Korrigerig interna poster	-167,3	-182,6	167,3	182,6	0,0	0,0	0,0
Korrigerig avskrivningar	0,0	0,0	45,1	42,9	-45,1	0,0	0,0
Korrigerig statsbidrag	0,0	0,0	-7,7	-21,7	7,7	0,0	0,0
Korrigerig finansiella poster nämnder	0,0	0,0	0,4	0,2	-0,4	0,0	0,0
Summa	-82,5	359,2	-2 172,6	-2 127,5	-1 870,1	-1 799,3	-33,0
Korrigerig finansien			-0,5		75,0	36,0	39,0
Summa inkl. finansien	378,1	359,2	-2 173,1	-2 127,5			5,9

Tre av kommunens nämnder uppvisar positiva budgetavvikelser för verksamhetsåret 2022, där kommunstyrelsen utgör den största positiva budgetavvikelsen med 9,3 mnkr. Det är främst kommunstyrelsens intäkter som har ökat, delvis till följd av att överförmyndarenheten tecknat samverkansavtal med Kramfors kommun. Kommunstyrelsen uppvisar dock ett sammantaget intäktsstapp jämfört med föregående år, vilket beror på att kommunens kostenhet flyttat till samhällsnämnden inför verksamhetsåret 2022.

Störst underskott av nämnderna har socialnämnden vilka har en negativ

budgetavvikelse på -30,8 mnkr. Underskottet har främst uppstått inom verksamhetsformen hemtjänst -27,5 mnkr, varav -26,0 mnkr är hänförligt till den kommunala hemtjänsten.

Även skolnämnden har ett underskott för verksamhetsåret på totalt -3,5 mnkr. Under året har nämnden dels blivit tilldelad extra skattemedel för löneökningar om 8,0 mnkr men även 11,5 mnkr i extra skattemedel för uteblivna statsbidrag. Skolnämndens främsta budgetavvikelse har uppkommit inom kostnadsslaget personal där budget har överskridits med 34,4 mnkr.

För den kommungemensamma verksamheten är underskottet på -8,9 mnkr hänförligt till ökade kostnader för pensioner. För verksamhetsåret 2022 har kommunen valt att inte söka gottgörelse från Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse.

Tillsammans har nämnderna och kommungemensam verksamhet ett underskott på -33,0 mnkr jämfört med budget för året. Ökade intäkter för skatter och generella statsbidrag gör ändå att kommunens samlade budgetavvikelse blir 5,9 mnkr högre än vad som budgeterats för året.

Investeringsredovisning

INVESTERINGSREDOVISNING	UTGIFTER SEDAN PROJEKTENS START			VARAV: ÅRETS INVESTERINGAR		
FÄRDIGSTÄLLDA PROJEKT	Beslutad totalutgift	Ack. Utfall	Avvikelse	Budget	Utfall	Avvikelse
Kommunstyrelse	6,6	6,6	0,0	4,6	4,6	0,0
- Avgår pågående arbete	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Arbetslivsnämnd	2,2	2,2	0,0	2,2	2,2	0,0
- Avgår pågående arbete	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Samhällsnämnd	207,5	117,7	82,7	68,1	68,1	0,0
- Avgår pågående arbete	-36,5	-34,2	-2,4	-43,3	-33,4	-9,0
Skolnämnd	5,9	5,9	0,0	5,9	5,9	0,0
- Avgår pågående arbete	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Socialnämnd	0,4	0,4	0,0	0,4	0,4	0,0
- Avgår pågående arbete	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Justering finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
S:a färdigställda projekt	186,1	98,6	80,3	37,9	47,8	-9,0

PÅGÅENDE PROJEKT	Beslutad totalutgift	Ack. Utfall	Avvikelse	Budget	Utfall	Avvikelse
Kommunstyrelse	0,8	0,3	0,5	0,7	0,3	0,4
Arbetslivsnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Samhällsnämnd	36,5	34,2	2,4	42,4	33,4	9,0
Skolnämnd	1,0	0,9	0,1	1,0	0,9	0,1
Socialnämnd	1,0	0,6	0,4	1,0	0,6	0,4
S:a pågående projekt	39,3	36,0	3,4	45,1	35,2	9,9
KS beslutad budget ej påbörjad				4,2		
ALN beslutad budget ej påbörjad				0,8		
SAM beslutad budget ej påbörjad				19,9		
SKO beslutad budget ej påbörjad				1,3		
SOC Beslutad budget ej påbörjad				0,9		
				27,1		
S:a investeringsprojekt	225,4	134,6	83,7	110,1	83,0	27,1

Kommunen har under året investerat för 83,0 mnkr, vilket är 27,1 mnkr lägre än årets investeringsbudget på 110,1 mnkr. Flera projekt har flyttats fram i tid som en följd av diverse omvärldsfaktorer (inflation, tillgång på material etc.), bland dessa märks bland annat konstgräsplan Myran samt idrottshall Fastlandet.

Investeringarna har till största del skett inom samhällsnämnden där drygt hälften av den totala investeringskostnaden på 68,2 mnkr använts för gatuinvesteringar, bland annat renovering och ombyggnation av Brunnsbusgatan samt beläggningssentreprenader. Bland övriga investeringar inom

Samhällsförvaltningen återfinns bland annat ny lift till Vårdkasens slalombacke, påbörjandet av elljusspår i Hälledal samt kompletterade renoveringar av Eksjödammen.

Bland övriga större investeringar återfinns skolfartyget Polstjärnan 5,5 mnkr samt utbyte av kommunens brandvägg 1,6 mnkr.

05

Ekonomisk ordlista

Ekonomisk ordlista

ANLÄGGNINGSTILLGÅNG

Tillgångar avsedda för stadigvarande innehav såsom anläggningar och inventarier.

AVSKRIVNING

Planmässig värdeminskning av anläggningstillgångar för att fördela kostnaden över tillgångens livslängd.

BALANSLIKVIDITET

Betalningsförmåga på kort sikt. Definieras som kvoten mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder.

BALANSRÄKNING

Visar den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och hur den har förändrats under året. Av balansräkningen framgår hur kommunen har använt sitt kapital (i anläggnings- och omsättningstillgångar), respektive hur kapitalet anskaffats (lång och kortfristiga skulder samt eget kapital).

EGET KAPITAL

Skillnaden mellan tillgångar och skulder. Utgör det ackumulerade resultatet.

FINANSIELLA INTÄKTER & KOSTNADER

Består av intäkter och kostnader hänförliga till rent finansiell verksamhet.

JÄMFÖRELSESTÖRANDE POSTER

Är kostnader och intäkter som inte tillhör den ordinarie verksamheten och som är viktig att uppmärksamma vid jämförelse med andra perioder.

OMSÄTTNINGSTILLGÅNG

Tillgångar i likvida medel och kortfristiga fordringar m.m. Omsättningstillgångarna ska inom kort varsel kunna omvandlas och användas till betalning.

KORTFRISTIGA SKULDER OCH FORDRINGAR

Skulder och fordringar som förfaller inom ett år från balansdagen.

LÅNGFRISTIGA SKULDER OCH FORDRINGAR

Skulder och fordringar som förfaller senare än ett år från balansdagen eller lån som avses ersättas med andra lån.

SOLIDITET

Långfristig betalningsförmåga. Andelen eget kapital av de totala tillgångarna.

RESULTATRÄKNING

Sammanställning av årets intäkter och kostnader som visar årets resultat (förändring av eget kapital).

RÖRELSEKAPITAL

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet avspeglar kommunens finansiella styrka.

LIKVIDITET

Tillgångar bestående av likvida medel som kan användas för betalning.

06

Revisions- berättelse

Revisionsberättelse för år 2022

Revisorerna i Härnösands kommun 2023-04-17

Till Fullmäktige i Härnösands kommun | Organisationsnummer 212000-2403

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag och stiftelser.

Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om

verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse".

Vi är fortfarande mycket oroade över resultatutvecklingen för socialnämnden som återigen redovisar ett underskott, för år 2022 om 30,8 mnkr.

VI BEDÖMER sammantaget att styrelse och nämnder i Härnösands kommun med ovanstående undantag

har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

VI BEDÖMER att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande men anser att det är väsentligt att beakta de synpunkter som finns på redovisning av finansiell leasing och pensionsstiftelse.

VI BEDÖMER att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig men bedömer att styrelse och nämnders uppföljning av intern kontroll kan förstärkas.

VI BEDÖMER att resultatet i huvudsak enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

ANSVARSPRÖVNING

KOMMUNSTYRELSEN

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för kommunstyrelsen samt enskilda ledamöter i styrelsen.

KRISLEDNINGSNÄMNDEN

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för krisledningsnämnden samt enskilda ledamöter i nämnden.

ARBETSLIVSNÄMNDEN

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för arbetslivsnämnden samt enskilda ledamöter i nämnden.

SAMHÄLLSNÄMNDEN

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för samhällsnämnden samt enskilda ledamöter i nämnden.

SKOLNÄMNDEN

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för skolnämnden samt enskilda ledamöter i nämnden.

SOCIALNÄMNDEN

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för socialnämnden samt enskilda ledamöter i nämnden.

VALNÄMNDEN

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för valnämnden samt enskilda ledamöter i nämnden.

ÖVERFÖRMYNDARE

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för överförmyndaren.

**VI TILLSTYRKER ATT FULLMÄKTIGE
GODKÄNNER KOMMUNENS
ÅRSREDOVISNING FÖR 2022.**

Vi återoppar bifogade redogörelser och rapporter.
Härnösands kommun 2023-04-17

Sigge Tjernlund¹
Ordförande

Ingrid Flodin
Vice ordförande

Bo-Anders Öberg
2:a vice ordförande

Hans Gustafsson

Peter Hasselborg²

DocuSigned by:
Samuel Möller
5560DA68DE744B4...

Larsa Nicklasson²

Stig Nilsson

Lars Göran Spång

Bilagor:

Revisorernas redogörelse
Revisionsberättelser från auktoriserade revisorer för kommunala bolag
Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna
Revisionsberättelser från kommunalförbund

¹ Sigge Tjernlund har p g a jäv inte deltagit i granskningen av socialnämnden.

² Larsa Nicklasson och Peter Hasselborg har p g a jäv inte deltagit i granskningen av överförmyndaren.

**Härnösands
kommun**

HÄRNÖSANDS KOMMUN

871 80 Härnösand

Telefon växel: 0611-34 80 00

Växeln är öppen: 07.30 - 16.30

Fax: 0611-34 80 30

E-post: kommun@harnosand.se

Organisationsnummer: 212000-2403

SERVICECENTER

Sambiblioteket, plan 1

Universitetsbacken 3

Öppet vardagar: 08.00-16.30

Telefon: 0611-34 80 40

Kommunfullmäktige

§ 56

Dnr 2023-000200 1.1.2.0

**Ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och
förtroendevalda i Härnösands kommun
verksamhetsåret 2022**

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att i enlighet med revisionens förslag bevilja ansvarsfrihet för kommunstyrelsen samt enskilda förtroendevalda i detta organ för verksamhetsåret 2022,

att i enlighet med revisionens förslag bevilja ansvarsfrihet för krisledningsnämnden samt enskilda förtroendevalda i detta organ för verksamhetsåret 2022,

att i enlighet med revisionens förslag bevilja ansvarsfrihet för arbetslivsnämnden samt enskilda förtroendevalda i detta organ för verksamhetsåret 2022,

att i enlighet med revisionens förslag bevilja ansvarsfrihet för samhällsnämnden samt enskilda förtroendevalda i detta organ för verksamhetsåret 2022,

att i enlighet med revisionens förslag bevilja ansvarsfrihet för skolnämnden samt enskilda förtroendevalda i detta organ för verksamhetsåret 2022,

att i enlighet med revisionens förslag bevilja ansvarsfrihet för socialnämnden samt enskilda förtroendevalda i detta organ för verksamhetsåret 2022,

att i enlighet med revisionens förslag bevilja ansvarsfrihet för valnämnden samt enskilda förtroendevalda i detta organ för verksamhetsåret 2022, samt

att i enlighet med revisionens förslag bevilja ansvarsfrihet för överförmyndaren samt enskilda förtroendevalda i detta organ för verksamhetsåret 2022.

Jäv

Ledamöter och ersättare som varit invalda i de aktuella instanserna under 2022 anmäler sig jäviga och deltar inte i beredning eller beslut avseende respektive organ.

Kommunfullmäktige

Kommunstyrelse

Andreas Sjölander (S)
Ann Charlotte Visén (S)
Susanne Forsberg (S)
Ann Kristine Elfvendal (S)
Ann Cathrine Genberg (S)
Hans Rosengren (S)
Monica Fällström (S)
Mattias Sjölander (MP)
Knapp Britta Thyr (MP)
Baran Hosseini (V)
Ingemar Wiklander (KD)
Eva-Clara Viklund (M)
Ingemar Ljunggren (M)
Ester Sundin Hemström (M)
Christina Lindberg (C)
Johan Wester (C)
Olle Löfgren (L)
Glenn Sehlin (SD)
Charlotte Höglund Bystedt (SD)
Ulrika Jonsson (SD)

Krisledningsnämnd

Andreas Sjölander (S)
Ann Charlotte Visén (S)
Susanne Forsberg (S)
Anne Catherine Genberg (S)
Knapp Britta Thyr (MP)
Mattias Sjölander (MP)
Baran Hosseini (V)
Eva-Clara Viklund (M)
Ester Sundin Hemström (M)
Christina Lindberg (C)
Olle Löfgren (L)
Ingemar Wiklander (KD)
Charlotte Bystedt (SD)
Glenn Sehlin (SD)

Arbetslivsnämnd

Monica Fällström (S)
Brendan McCarthy (S)
Glenn Sehlin (SD)
Charlotte Bystedt (SD)
Christina Ögrim (KD)

Kommunfullmäktige

Dunia Ali (C)

Ingemar Ljunggren (M)

Samhällsnämnd

Knapp Britta Thyr (MP)

Per-Eric Norberg (C)

Christian Wasell (M)

Charlotte Höglund Bystedt (SD)

Anders Bergqvist (V)

Anne Catherine Genberg (S)

Anders Nordin (S)

Hans Rosengren (S)

Elisabeth Strömquist (S)

Glenn Sehlin (SD)

Helena Elfvendal (MP)

Skolnämnd

Monica Fällström (S)

Jörgen Wallin (S)

Helena Elfvendal (MP)

Mattias Sjölander (MP)

Aleksei Landychev (SD)

Kenneth Lunneborg (SD)

Ulrika Jonsson (SD)

Socialnämnd

Helena Grönhagen (V)

Kenneth Lunneborg (SD)

Göran Sjögren (SD)

Margareta Tjärnlund (M)

Johan Wester (C)

Johan Nilsson (S)

Valnämnd

Elisabeth Strömquist (S)

Bakgrund

Revisorerna har granskat de kommunala verksamheterna under året 2022 och presenterat resultaten i den ingivna revisionsberättelsen. Revisorerna har tillstyrkt att fullmäktige ska bevilja ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och samtliga nämnder. Fullmäktige har nu att ta ställning till frågan om ansvarsfrihet för förtroendevalda i dessa organ. Kommunfullmäktiges presidium noterar att revisionen inte har riktat några anmärkningar på vare sig styrelsen eller nämnderna avseende verksamhetsåret 2022 och finner ingen grund för någon självständig anmärkning från fullmäktige.

Kommunfullmäktige

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag kommunfullmäktiges presidieberedning 2023-04-17 § 25

Revisionsberättelse 2022

Revisorernas redogörelse 2022

Revisorerna i Härnösands kommun

datum 2023-04-17

Till
Fullmäktige i Härnösands kommun
organisationsnummer 212000–2403

Revisionsberättelse för år 2022

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag och stiftelser.

Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan ”Revisorernas redogörelse”.

Vi är fortfarande mycket oroade över resultatutvecklingen för socialnämnden som återigen redovisar ett underskott, för år 2022 om 30,8 mnkr.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Härnösands kommun med ovanstående undantag har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande men anser att det är väsentligt att beakta de synpunkter som finns på redovisning av finansiell leasing och pensionsstiftelse.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig men bedömer att styrelse och nämnders uppföljning av intern kontroll kan förstärkas.

Vi bedömer att resultatet i huvudsak enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Ansvarsprövning

Kommunstyrelsen

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för kommunstyrelsen samt enskilda ledamöter i styrelsen.

Krisledningsnämnden

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för krisledningsnämnden samt enskilda ledamöter i nämnden.

Arbetslivsnämnden

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för arbetslivsnämnden samt enskilda ledamöter i nämnden.

Samhällsnämnden

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för samhällsnämnden samt enskilda ledamöter i nämnden.

Skolnämnden

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för skolnämnden samt enskilda ledamöter i nämnden.

Socialnämnden

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för socialnämnden samt enskilda ledamöter i nämnden.

Valnämnden

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för valnämnden samt enskilda ledamöter i nämnden.

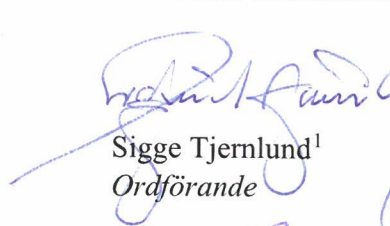
Överförmyndare

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för överförmyndaren.

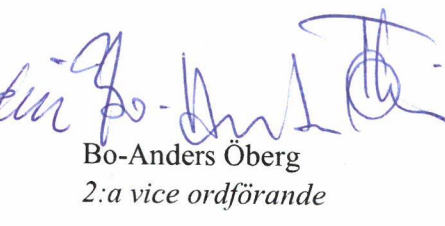
Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2022.

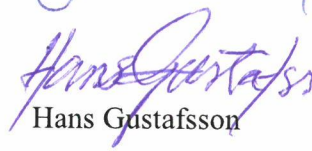
Vi åberopar bifogade redogörelse och rapporter.

Härnösands kommun 2023-04-17

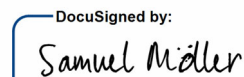

Sigge Tjernlund¹
Ordförande

Ingrid Flodin
Vice ordförande

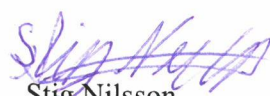

Bo-Anders Öberg
2:a vice ordförande

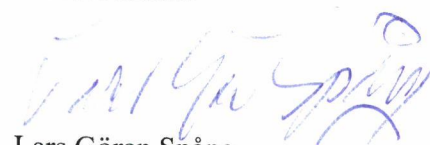

Hans Gustafsson

Peter Hasselborg²

DocuSigned by:

5560DA69DE744B4...
Samuel Möller

Larsa Nicklasson²

Stig Nilsson

Lars Göran Spång

Bilagor:

Revisorernas redogörelse

Revisionsberättelser från auktoriserade revisorer för kommunala bolag

Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna

Revisionsberättelser från kommunalförbund

¹ Sigge Tjernlund har p g a jäv inte deltagit i granskningen av socialnämnden.

² Larsa Nicklasson och Peter Hasselborg har p g a jäv inte deltagit i granskningen av överförmyndaren

Certificate Of Completion

Envelope Id: 4EFED1CBDCCB4F68BE62F5342576615C		Status: Completed
Subject: Complete with DocuSign: Revisionsberättelse.pdf		
Source Envelope:		
Document Pages: 4	Signatures: 1	Envelope Originator:
Certificate Pages: 4	Initials: 0	Lena Medin
AutoNav: Enabled		PO Box 50768
Envelopeld Stamping: Enabled		Malmö, SE -202 71
Time Zone: (UTC+01:00) Amsterdam, Berlin, Bern, Rome, Stockholm, Vienna		lena.medin@kpmg.se
		IP Address: 90.230.124.33

Record Tracking

Status: Original	Holder: Lena Medin	Location: DocuSign
4/17/2023 10:57:49 AM	lena.medin@kpmg.se	

Signer Events	Signature	Timestamp
---------------	-----------	-----------

Samuel Möller	DocuSigned by: 5560DA69DE744B4...	Sent: 4/17/2023 10:58:33 AM
samuel.moller@harnosand.se		Viewed: 4/17/2023 11:05:49 AM
Security Level: Email, Account Authentication (None)		Signed: 4/17/2023 11:06:20 AM
	Signature Adoption: Pre-selected Style Using IP Address: 178.174.137.151	

Electronic Record and Signature Disclosure:
Accepted: 4/17/2023 11:05:49 AM
ID: bf723bd7-079a-46e6-b4ca-23eea547ad8a

In Person Signer Events	Signature	Timestamp
-------------------------	-----------	-----------

Editor Delivery Events	Status	Timestamp
------------------------	--------	-----------

Agent Delivery Events	Status	Timestamp
-----------------------	--------	-----------

Intermediary Delivery Events	Status	Timestamp
------------------------------	--------	-----------

Certified Delivery Events	Status	Timestamp
---------------------------	--------	-----------

Carbon Copy Events	Status	Timestamp
--------------------	--------	-----------

Witness Events	Signature	Timestamp
----------------	-----------	-----------

Notary Events	Signature	Timestamp
---------------	-----------	-----------

Envelope Summary Events	Status	Timestamps
-------------------------	--------	------------

Envelope Sent	Hashed/Encrypted	4/17/2023 10:58:34 AM
Certified Delivered	Security Checked	4/17/2023 11:05:49 AM
Signing Complete	Security Checked	4/17/2023 11:06:20 AM
Completed	Security Checked	4/17/2023 11:06:20 AM

Payment Events	Status	Timestamps
----------------	--------	------------

Electronic Record and Signature Disclosure

ELECTRONIC RECORD AND SIGNATURE DISCLOSURE

From time to time, KPMG AB (we, us or Company) may be required by law to provide to you certain written notices or disclosures. Described below are the terms and conditions for providing to you such notices and disclosures electronically through the DocuSign system. Please read the information below carefully and thoroughly, and if you can access this information electronically to your satisfaction and agree to this Electronic Record and Signature Disclosure (ERSD), please confirm your agreement by selecting the check-box next to 'I agree to use electronic records and signatures' before clicking 'CONTINUE' within the DocuSign system.

Getting paper copies

At any time, you may request from us a paper copy of any record provided or made available electronically to you by us. You will have the ability to download and print documents we send to you through the DocuSign system during and immediately after the signing session and, if you elect to create a DocuSign account, you may access the documents for a limited period of time (usually 30 days) after such documents are first sent to you. After such time, if you wish for us to send you paper copies of any such documents from our office to you, you will be charged a \$0.00 per-page fee. You may request delivery of such paper copies from us by following the procedure described below.

Withdrawing your consent

If you decide to receive notices and disclosures from us electronically, you may at any time change your mind and tell us that thereafter you want to receive required notices and disclosures only in paper format. How you must inform us of your decision to receive future notices and disclosure in paper format and withdraw your consent to receive notices and disclosures electronically is described below.

Consequences of changing your mind

If you elect to receive required notices and disclosures only in paper format, it will slow the speed at which we can complete certain steps in transactions with you and delivering services to you because we will need first to send the required notices or disclosures to you in paper format, and then wait until we receive back from you your acknowledgment of your receipt of such paper notices or disclosures. Further, you will no longer be able to use the DocuSign system to receive required notices and consents electronically from us or to sign electronically documents from us.

All notices and disclosures will be sent to you electronically

Unless you tell us otherwise in accordance with the procedures described herein, we will provide electronically to you through the DocuSign system all required notices, disclosures, authorizations, acknowledgements, and other documents that are required to be provided or made available to you during the course of our relationship with you. To reduce the chance of you inadvertently not receiving any notice or disclosure, we prefer to provide all of the required notices and disclosures to you by the same method and to the same address that you have given us. Thus, you can receive all the disclosures and notices electronically or in paper format through the paper mail delivery system. If you do not agree with this process, please let us know as described below. Please also see the paragraph immediately above that describes the consequences of your electing not to receive delivery of the notices and disclosures electronically from us.

How to contact KPMG AB:

You may contact us to let us know of your changes as to how we may contact you electronically, to request paper copies of certain information from us, and to withdraw your prior consent to receive notices and disclosures electronically as follows:

To contact us by email send messages to: dpreporting@kpmg.se

To advise KPMG AB of your new email address

To let us know of a change in your email address where we should send notices and disclosures electronically to you, you must send an email message to us at dpreporting@kpmg.se and in the body of such request you must state: your previous email address, your new email address. We do not require any other information from you to change your email address.

If you created a DocuSign account, you may update it with your new email address through your account preferences.

To request paper copies from KPMG AB

To request delivery from us of paper copies of the notices and disclosures previously provided by us to you electronically, you must send us an email to dpreporting@kpmg.se and in the body of such request you must state your email address, full name, mailing address, and telephone number. We will bill you for any fees at that time, if any.

To withdraw your consent with KPMG AB

To inform us that you no longer wish to receive future notices and disclosures in electronic format you may:

- i. decline to sign a document from within your signing session, and on the subsequent page, select the check-box indicating you wish to withdraw your consent, or you may;
- ii. send us an email to dpreorting@kpmg.se and in the body of such request you must state your email, full name, mailing address, and telephone number. We do not need any other information from you to withdraw consent.. The consequences of your withdrawing consent for online documents will be that transactions may take a longer time to process..

Required hardware and software

The minimum system requirements for using the DocuSign system may change over time. The current system requirements are found here: <https://support.docusign.com/guides/signer-guide-signing-system-requirements>.

Acknowledging your access and consent to receive and sign documents electronically

To confirm to us that you can access this information electronically, which will be similar to other electronic notices and disclosures that we will provide to you, please confirm that you have read this ERSD, and (i) that you are able to print on paper or electronically save this ERSD for your future reference and access; or (ii) that you are able to email this ERSD to an email address where you will be able to print on paper or save it for your future reference and access. Further, if you consent to receiving notices and disclosures exclusively in electronic format as described herein, then select the check-box next to 'I agree to use electronic records and signatures' before clicking 'CONTINUE' within the DocuSign system.

By selecting the check-box next to 'I agree to use electronic records and signatures', you confirm that:

- You can access and read this Electronic Record and Signature Disclosure; and
- You can print on paper this Electronic Record and Signature Disclosure, or save or send this Electronic Record and Disclosure to a location where you can print it, for future reference and access; and
- Until or unless you notify KPMG AB as described above, you consent to receive exclusively through electronic means all notices, disclosures, authorizations, acknowledgements, and other documents that are required to be provided or made available to you by KPMG AB during the course of your relationship with KPMG AB.

Till fullmäktige i Härnösand kommun

Revisorernas redogörelse för år 2022

Revisionens inriktning och genomförande

I enlighet med kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente lämnar vi följande redogörelse för vår granskning.

Vi har granskat den verksamhet som bedrivs inom styrelsens och nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av god revisionssed i kommunal verksamhet. Vi har prövat om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som görs inom styrelsen och nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har baserats på en bedömning av risk och väsentlighet omsatt i en fastställd revisionsplan.

De granskningar som har gjorts har sammanställts i särskilda revisionsrapporter som under hand lämnats till berörda.

Revisorerna har vid granskningen biträtt av KPMG.

Sammanfattande resultat från rapporter

Sammanfattande resultat från 2022 års rapporter redovisas nedan:

1. Grundläggande granskning
2. Granskning av budget och uppföljning inom socialnämnden
3. Granskning av samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörning
4. Granskning av långsiktig finansiell planering
5. Granskning av IT-säkerhet
6. Granskning av ledarskap inom grundskolan
7. Uppföljning av granskningar mellan åren 2018 och 2020
8. Översiktlig granskning av delårsrapport per 2022-08-31
9. Granskning av bokslut och årsredovisning per 2022-12-31

Rapporterna finns i sin helhet på Härnösands kommuns hemsida,

<https://www.harnosand.se/kommun--styrning/politik-och-demokrati/revisionen.html>

1. Grundläggande granskning

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen är att bedöma om styrelse och nämnder har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Sammanfattning - kommunstyrelsen

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen bör se över arbetet med målstyrning och uppföljning. Vidare bedömer vi att styrelse bör se över arbetet med intern kontroll, främst vad gäller uppföljning.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- mer regelbundet följa upp målstyrning
- genomföra mer regelbunden uppföljning av intern kontroll

Sammanfattning – arbetslivsnämnden

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att nämnden bör se över arbetet med målstyrning och uppföljning för att tydliggöra måluppfyllelsen mot fullmäktiges mål. Vidare bedömer vi att nämnden bör se över arbetet med intern kontroll och uppföljning.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi arbetslivsnämnden att:

- se över arbetet med målstyrning och uppföljning
- se över arbetet med intern kontroll och uppföljning

Sammanfattning – samhällsnämnden

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att nämnden bör se över och effektivisera arbetet med målstyrning och uppföljning. Vidare bedömer vi att nämnden bör förstärka arbetet med intern kontroll och uppföljning.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi samhällsnämnden att:

- se över arbetet med målstyrning och effektivisera uppföljningen
- vidta åtgärder för att nå en budget i balans
- förstärka arbetet med intern kontroll och uppföljning

Sammanfattning – socialnämnden

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att nämnden bör se över arbetet med målstyrning och uppföljning. Vi bedömer att nämnden bör se över åtgärdsplanen och tillse att tillräckliga åtgärder för att nå en budget i balans vidtas. Vidare bedömer vi att nämnden bör se över arbetet med intern kontroll och uppföljning.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi socialnämnden att:

- se över arbetet med målstyrning i syfte att förbättra måluppfyllelsen
- se över åtgärdsplanen och säkerställa att den är tillräcklig för att nå en budget i balans
- regelbundet följa upp effekterna av åtgärderna i handlingsplanen
- utveckla risk- och väsentlighetsanalysen som ligger till grund för planen för uppföljning av intern kontroll
- se över arbetet med uppföljning av intern kontroll och säkerställa att åtgärder genomförs

Sammanfattning – skolnämnden

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att nämnden bör se över arbetet med målstyrning och uppföljning för att säkerställa ändamålsenlig måluppfyllelse mot fullmäktiges mål. Vidare bedömer vi att nämnden bör fortsätta arbeta aktivt med ekonomin samt se över arbetet med intern kontroll och uppföljning.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi skolnämnden att:

- se över arbetet med målstyrning och uppföljning
- säkerställa att en ekonomi i balans uppnås
- se över arbetet med uppföljning av intern kontroll

2. Granskning av budget och uppföljning inom socialnämnden

Revisorerna har fått en muntlig föredragning vid sammanträdet den 31 mars 2023.

3. Granskning av samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörning

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunen har ändamålsenliga riktlinjer och rutiner för att kunna upprätthålla samhällsviktiga verksamheter vid störningar på elnät, IT-system och telefoni över tid.

Sammanfattning

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att det finns delvis finns ändamålsenliga riktlinjer och rutiner från ett kommunövergripande perspektiv om samhällsviktig verksamhet. Inom krisberedskapsområdet finns flertalet styrande dokument i en kommun, dessa dokument anges i överenskommelsen mellan Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) samt i speciallagstiftningen för området. Utöver dessa styrande dokument är reglementen ett centralt dokument. Vi bedömer att de styrande dokument till vissa delar är ändamålsenliga. För att illustrera; kommunen saknade vid tidpunkten för granskningen beslutad övnings- och utbildningsplan, krisledningsplanen är beslutad av kommunstyrelsen men omfattar även de kommunala bolagen samt i reglementena för nämnderna finns det inte angivet att nämnden inom sitt verksamhetsområde har uppgifter gällande krisberedskapen.

De samhällsviktiga verksamheterna, som varit föremål för denna granskning, arbetar i olika omfattning förebyggande. Vi kan däremot för ett antal verksamheter konstatera att det brister för att kunna hantera avbrott på el, IT-störningar och telefoni över tid. Vi bedömer att kommunens metod för krisberedskapsarbete är systematisk. Det är enligt vår bedömning av vikt att övningsverksamheten utvecklas i kommunen.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- genomföra en översyn av reglementen ur ett krisberedskapsperspektiv
- genomföra en översyn av delegationsordning för kommunstyrelsen ur ett krisberedskapsperspektiv
- initiera en översyn av krisledningsplan
- säkerställa att utbildning genomförs
- säkerställ att rutiner finns i all samhällsviktig verksamhet för att hantera ett avbrott ur ett kort och långt tidsperspektiv
- säkerställ att uppföljning av krisberedskapsarbetet sker under varje mandatperiod av kommunstyrelsen
- tillse att övnings och utbildningsplan säkerställs

4. Granskning av långsiktig finansiell planering

Syftet med granskningen var att granska Härnösand kommuns långsiktiga finansiella planering och med utgångspunkt i detta bedöma hur kommunens förutsättningar för en långsiktig hållbar ekonomi ser ut.

Sammanfattning

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunen till viss del bedriver ett ändamålsenligt arbete vad gäller långsiktig finansiell planering. Dock saknas det idag en lokalförsörjningsplan samt att den befintliga investeringsplanen bör utökas till att innefatta de kommunala bolagen.

Vidare bedömer vi att Härnösands kommun kan förväntas ha besvärliga år framför sig då försörjningsbördan är hög/fortsätter att öka och att de genomsnittliga skatteintäkterna inte beräknas öka i samma takt som tidigare.

Vi ser positivt på att det finns en investeringsplan som sträcker sig 10 år framåt i tiden däremot ingår inte en viktig parameter i planen, de kommunala bolagen. Att det finns en långsiktig investeringsplan borgar för att kunna parera finansieringen av investeringarna över tid dock. Vår bedömning är att även de kommunala bolagen ska ingå i investeringsplaneringen utifrån att primärkommunen och de kommunala bolagen ses som "en enhet" när exempelvis när lån ska tas.

Det saknas en adekvat lokalförsörjningsplan. En lokalförsörjningsplan ger förutsättningar för att med god framförhållning kunna planera och strukturera kommunens behov av verksamhetslokaler/fastigheter, vilka är viktiga parametrar i den långsiktiga finansiella planeringen. Vidare saknas det omvärldsbevakning kopplat till respektive facknämnd, kostnadsanalyser för omvärldsbevakningen samt en långsiktig pensionsprognos.

Kommunen har via Reglemente för ekonomistyrning i Härnösands kommun fastställt riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Vår bedömning är dock att de finansiella riktlinjerna med bäring mot god ekonomisk hushållning som idag finns inte är ändamålsenliga. Kommunfullmäktige ska enligt kommunallagen 2017:725 kap. 11 besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Förarbetena stipulerar att det är angeläget att riktlinjerna för god ekonomisk hushållning slår fast principer och avser det strategiska, mer långsiktiga perspektivet, det vill säga längre än det budgetperspektiv på ett år eller den plan för tre år som behandlas i 11 kap. 4 §. Utifrån detta resonemang är vår bedömning att "riktlinjerna" för god ekonomisk hushållning inte är ändamålsenliga då de finansiella målen som beslutas inom ramen för Årsplan 2022 (ett till tre år) inte kan anses vara ett långsiktigt perspektiv.

Slutligen konstaterar vi att det saknas ett sammanhållet strategidokument som reglerar långsiktig finansiell planering och sträcker sig över tid.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning i enlighet med kommunallagen och dess förarbeten
- se över möjligheterna att ta fram en strategisk plan kopplat till långsiktig finansiell planering som sträcker sig över tid
- ta fram en investeringsplan där de kommunala bolagen är inkluderade
- ta fram en lokalförsörjningsplan
- utveckla omvärldsbevakningen till att även omfatta respektive facknämnds omvärldsbevakning
- inkludera kostnadsanalyser i omvärldsanalyserna
- ta fram en längre kommunens demografi- och befolkningsprognos
- ta fram en långtidsprognos gällande pensioner

5. Granskning av IT-säkerhet

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer att kommunen har en tillräcklig styrning och intern kontroll för sin IT-säkerhet.

Sammanfattning

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen till viss del säkerställer att kommunen har en tillräcklig styrning för IT-säkerheten. Vår bedömning baseras på att det finns styrande dokument för informationssäkerhet där krav och ansvar är tydliggjort.

Det är IT-avdelningen som har ansvar för IT-säkerhetsarbetet har arbetssätt och tekniska implementationer för att upprätthålla driftsäkerhet för kommunens IT-miljö samt ha en motståndskraft mot intrång och incidenter. Vi konstaterar att det finns vissa aktiviteter med riskbedömning och informationsklassning som behöver utvecklas för att det ska finnas förutsättningar till en god IT-säkerhet med åtgärder som står i relation till det skyddsvärde som information och system har bedöms ha.

Vår bedömning är att den intern kontrollen är bristande och att kommunstyrelsen i nuläget inte har etablerat en tillräcklig uppföljning och rapportering för att fullgöra sitt övergripande ansvar för IT-säkerheten i kommunen. De uppföljningsrutiner som är beslutade har inte efterlevts och det saknas i nuläget en samlad bild av kommunens förmåga att skydda informationen som hanteras eller om det finns behov av åtgärder för att möta risker och hot, exempelvis vid incidenter.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- aktualisera Riktlinjer för informationssäkerhet och samtidigt göra en bedömning om det finns behov av revidering.
- utvärdera om nuvarande resursfördelning för informationssäkerhetsarbetet inklusive IT-säkerhetsåtgärder är tillräcklig i förhållande till behov och risker.
- etablera en samlad uppföljning av informationssäkerhetsarbetet i enlighet med beslutade riktlinjer. Detta för att säkerställa en efterlevnad av styrande dokument och att väsentliga aktiviteter som riskbedömning och informationsklassning kan utgöra underlag för tekniska åtgärder som står i relation till skyddsvärdet.
- Etablera utbildningsinsatser inom informationssäkerhet, som inkluderar IT-säkerhet, för medarbetare och förtroendevalda som är återkommande och kan följas upp över tid.
- etablera incidenthanteringsrutiner med tydliggjorda eskaleringsvägar för att i tid ha förutsättningar att upptäcka och agera på incidenter. Samt etablera en logg och uppföljning av inträffade incidenter.

6. Granskning av ledarskap inom grundskolan

Granskningen har syftat till att bedöma om huvudmannen för utbildningen ger förvaltningsledning och rektorer förutsättningar att leda det pedagogiska arbetet och verka för utbildningens utveckling.

Sammanfattning

Vår samlade bedömning är att det finns brister i styrningen vad gäller att ge förvaltningsledning och rektorer förutsättningar att leda det pedagogiska arbetet och verka för utbildningens utveckling. Bristen gäller förutsättningar för ekonomistyrning på alla nivåer i skolnämndens verksamheter. För övrigt bedömer vi att skolnämnden i huvudsak ger förvaltningsledning och rektorer förutsättningar att leda och utveckla arbetet. Av granskningen framgår också att rektor har förutsättningar att verka som pedagogiska ledare. Omsättningen på skolledare är inte särskilt hög och förutsättningar för rekrytering finns, inte minst genom ledarskapsutveckling för biträdande rektorer.

Utifrån vår granskning rekommenderar vi skolnämnden att:

- säkerställa att förvaltning och rektorer har tillgång till ändamålsenligt ekonomisystem och att förvaltningsledning och rektorer har tillgång till adekvat ekonomiskt stöd inte minst vad gäller uppföljning av budget och utfall.
- utvärdera rektors behov av stödinsatser och då brister identifieras vidta åtgärder så att rektors fokus kan ligga på att leda det pedagogiska arbetet och utveckla utbildningen.
- fortsätta arbetet med att stärka rektors förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv, vilket bland annat kan göras genom omfördelning av personalansvar.

7. Uppföljningar av granskningar mellan åren 2018–2020

Syftet med granskningen var att bedöma om ansvarig styrelse/nämnd har vidtagit beslutade åtgärder.

Sammanfattning

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att ett antal åtgärder har vidtagits i enlighet med lämnade rekommendationer men att det fortfarande finns utrymme för ytterligare förbättringar.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi att:

- Kommunstyrelsen tillser att HR-avdelningen upprättar indikatorer och/eller mätetal för tilldelade resultatuppdrag
- Kommunstyrelsen och berörda nämnder säkerställer att identifierade lokalbehov tillgodoses
- Kommunstyrelsen tillser att kommunens chefer får återkommande utbildningsinsatser gällande ansvar för budget och uppföljning
- Kommunstyrelsen säkerställa att pågående utvecklingsarbete vad gäller verksamhetsplaners innehåll bidrar till tydlighet avseende resultatuppdragens uppfyllelse
- Kommunstyrelsen och berörda nämnder säkerställer att samtliga förtroendevalda deltar i en obligatorisk utbildning i samband med antagandet av den nya styrmodellen, se avsnitt 3.4
- Berörda nämnder regelbundet följer upp arbetsmiljömålen och vid behov vidtar åtgärder
- Samhällsnämnden konkretiserar arbetsmiljömålet ytterligare med delmål och/eller aktiviteter för hur målet avses uppfyllas
- Kommunstyrelsen regelbundet följer upp åtgärderna i enlighet med handlingsplanen kring arbetsmiljön inom ekonomiavdelningen och vid behov beslutar om ytterligare insatser
- Arbetslivsnämnden fortsätter att kontinuerligt följa upp vuxenutbildningen och är vaksam på eventuella insatser att vidta för att kompensera för att verksamheten under pandemin inte har kunnat bedrivas enligt lag
- Kommunstyrelsen omprövar sitt beslut och fastställer styrdokument avseende bisysslor

8. Översiktlig granskning av delårsrapport per 2022-08-31

Granskningen har syftat till att översiktligt bedöma om:

- delårsrapporten har upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed
- resultatet i delårsrapporten är förenliga med de av kommunfullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning

Sammanfattning

De väsentligaste slutsatserna från granskningen kan sammanfattas enligt följande:

- Kommunens resultat för delåret uppgår till 72,1 mkr, vilket är 62,8 mkr högre än samma period förra året. Det förklaras främst av högre skatteintäkter och generella bidrag och utjämning.
- Kommunens prognos för helåret uppgår till 46,1 mkr, vilket är 10,1 mkr högre än budget.
- Historiskt sett är det en trend att delårsresultatet är högre än prognosen för helår och det beror oftast på att kostnaderna inte kommer linjärt över året.
- Kommunens balanskravsresultat beräknas uppgå till 46,1 mkr för 2022.
- Socialnämnden och skolnämnden prognostiserar underskott med 27,4 respektive 11,1 mkr. Vi är oroade över resultatutvecklingen.
- Vi anser att Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse ska ingå i koncernredovisningen enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR).
- Kommunen hyr en betydande andel av verksamhetsfastigheterna. Vi anser att dessa bör redovisas som finansiell leasing och inte som operationell.
- Kommunen har under året erhållit bidrag avseende ”säkerställa en god vård och omsorg för äldre personer” med återbetalningskrav, som felaktigt redovisats under posten generella bidrag och utjämning. Vidare har vi även noterat att ett generellt bidrag avseende ”stöd för att utöka sjuksköteskebemanningen inom äldreomsorgen” utan återbetalningskrav, felaktigt redovisats under posten verksamhetens intäkter. Dessa medför en felaktig klassificering enligt RKR R2 i delårsrapporten och prognosen men påverkar inte det totala resultatet. Vi rekommenderar att klassificeringen av statsbidrag ses över och korrigeras till årsbokslutet.
- Vi har, utöver ovan och med reservation för de eventuella effekter av att granskningen utförts enligt de avgränsningar som anges under rubriken avgränsning, inte identifierat några väsentliga felaktigheter i delårsbokslutet, och i granskningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att delårsbokslutet inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål

Enligt bestämmelser i kommunallagen ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsbokslutet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för god ekonomisk hushållning.

Eftersom vi inte fullt ut kan bedöma förutsättningarna att klara verksamhetsmålen under år 2022 kan vi inte heller sammantaget bedöma om resultatet i delårsbokslutet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för god ekonomisk hushållning.

Vad gäller god ekonomisk hushållning så hänvisar RKR till förarbeten till kommunallagen där det betonas vikten av att mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning utvärderas för hela kommunala koncernen, d v s kommunen och dess kommunala koncernföretag gemensamt. Vi ser därför positivt på att de ekonomiska målen som ägardirektiven anger för de kommunala bolagen ingår i koncernens bedömning. Däremot konstaterar vi att det för kommunkoncernen som helhet saknas verksamhetsmål.

9. Granskning av bokslut och årsredovisning per 2022-12-31

Granskningen har syftat till att översiktligt bedöma om:

- Kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallagen, lagen om kommunal bokföring och redovisning samt redovisningssed i kommuner och regioner samt rekommendationer.
- Resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning

Sammanfattning

Vi har granskat årsredovisningen och vi har inte funnit några väsentliga felaktigheter i denna. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och god revisionssed, förutom avseende nedanstående.

- Vi bedömer att förvaltningsberättelsen i huvudsak uppfyller RKR:s rekommendation dock behöver kommunstyrelsen säkerställa att det som saknas finns med kommande år
- Vi anser att Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse ska ingå i koncernredovisningen enligt lagen om kommunal bokföring (LKBR)
- Vidare hyr kommunen en betydande andel av verksamhetsfastigheterna. Vi anser att dessa bör redovisas som finansiell leasing och inte som operationell.

Resultat

Årets resultat uppgår till 41,9 mnkr, vilket är 5,9 mnkr bättre än budget. Det förklaras främst med att skatteintäkterna och generella bidrag är 61,6 mnkr högre än budget samt att verksamhetens nettokostnader är ökat om 53,6 mnkr.

Socialnämnden redovisar ett underskott om 30,8 mnkr samt skolnämnden om 3,5 mnkr. Vi är oroad över resultatutvecklingen för dessa nämnder.

Balanskrav

Vår bedömning är att kommunen har uppnått balanskravet för helåret.

Vi har, utöver vad som nämns ovan, och med reservation för de eventuella effekter av att granskningen utförts enligt de avgränsningar som anges i avsnittet avgränsningar, inte identifierat några väsentliga felaktigheter i årsbokslutet, och i granskningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att årsbokslutet inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål

Enligt bestämmelser i kommunallagen ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsbokslutet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för god ekonomisk hushållning.

Kommunstyrelsens bedömer är att god ekonomisk hushållning har uppnåtts då de två finansiella resultatuppdraget är uppfyllda samt 76 % av övriga resultatuppdrag är helt eller delvis uppfyllda. Även koncernen som helhet bedöms ha god ekonomisk hushållning då bolagen uppnått ägardirektivens ekonomiska mål och Räddningstjänsten Höga Kusten – Ådalen uppnått sina ekonomiska mål.

Vad gäller god ekonomisk hushållning hänvisar RKR till förarbeten till kommunallagen där det betonas vikten av att mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning utvärderas för hela den kommunala koncernen, d v s kommunen och dess kommunala koncernföretag gemensamt. Vi bedömer att det saknas sådana mål med betydelse för god ekonomisk hushållning för kommunkoncernen som helhet. Vi rekommenderar kommunstyrelsen att ta fram sådana mål med betydelse för god ekonomisk hushållning för kommunkoncernen.

Vi bedömer sammantaget att resultatet i årsredovisningen i huvudsak är förenligt med kommunfullmäktiges mål med betydelse för god ekonomisk hushållning.

Kommunstyrelsen

§ 85

Dnr 2023-000201 1.1.2.1

Sammanträdestider 2024

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att kommunstyrelsens arbetsutskott sammanträder kl. 8.15 följande datum:

23 januari

13 februari

12 mars

16 april

14 maj

20 augusti

17 september

15 oktober

12 november

10 december

att kommunstyrelsen sammanträder kl. 8.15 följande datum:

16 januari

6 februari

27 februari

3 april

2 maj

28 maj

3 september

1 oktober

29 oktober

26 november

Kommunstyrelsen

Beslutet gäller under förutsättning av fullmäktiges beslut om motsvarande sammanträdesdatum för fullmäktige.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att kommunfullmäktige sammanträder kl.13.15 följande datum:

26 februari

25 mars

22 april

27 maj

17 juni

30 september

21 oktober

25 november

16 december.

Yttranden

I ärendet yttrar sig Knapp Britta Thyr (MP) och Eva-Clara Viklund (M).

Yrkanden

Knapp Britta Thyr (MP) yrkar att på kommunstyrelsens sammanträde den 30 april 2024 ändras till den 2 maj 2024.

Eva-Clara Viklund (M) yrkar på att få lämna en protokollsanteckning.

Ordförande Knapp Britta Thyr (MP) godkänner protokollsanteckningen.

Propositionsordning

Ordföranden finner att det föreligger ett förslag till beslut, liggande förslag med ordförandes förslag till ändring av ett datum.

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen avser besluta enligt liggande förslag med ordförandes förslag till ändring av ett datum.

Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutat enligt liggande förslag med ordförandes förslag till ändring av ett datum.

Protokollsanteckning

Moderaterna och Liberalerna vill att ärenden/handlingar ska skickas ut till ledamöterna senast 1 vecka före sammanträdet.

Bakgrund

Inför sammanträdesåret 2024 har kommunstyrelseförvaltningen tagit fram förslag på sammanträdesdagar för kommunstyrelsen, dess utskott samt kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen

Socialt perspektiv

Bedöms inte påverkas av beslutet.

Ekologiskt perspektiv

Bedöms inte påverkas av beslutet.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Bedöms inte påverkas av beslutet.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, 2023-04-14

Förslag på sammanträdestider för år 2024.

Äldreförvaltning
Äldreomsorgsnämnd

Avtalskrav och reformen om en skyddad yrkestitel

Den 1 juli i år blir undersköterska en skyddad yrkestitel. Vårdföretagarna välkomnar reformen som bidrar till en högre kompetensnivå i äldreomsorgen och till att undersköterskeyrkets status höjs. Vi ser samtidigt att det kommer att finnas utmaningar i samband med att reformen träder i kraft som vi vill uppmärksamma kommunerna på.

När reformen träder i kraft den 1 juli kommer visstidsanställda medarbetare inte längre att få kallas undersköterskor. Enbart den som är tillsvidareanställd får fortsatt kalla sig undersköterska enligt de övergångsregler som gäller för reformen. Det innebär att utförare i ett slag riskerar att inte längre möta kraven på en viss andel undersköterskor som uppställs i avtal med kommunerna. Att ikraftträdandet sker under sommaren då många medarbetare behöver vara lediga är ytterligare en försvårande omständighet.

Vårdföretagarna ser också en risk att det kan ta en lång tid att få en ansökan om bevis prövad av Socialstyrelsen. Undersköterskor är Sveriges största yrkesgrupp och det finns många som visat intresse för att söka bevis, även om de omfattas av övergångsregleringen. Även de visstidsanställda som uppfyller kraven för ett bevis kan därmed behöva vänta en tid med kalla sig undersköterska om handläggningstiderna blir långa.

Trots att verksamheterna har förberett sig för ikraftträdandet av reformen finns det mot bakgrund av ovanstående samt de generella svårigheterna att rekrytera undersköterskor idag en reell risk att det under en övergångsperiod kommer att bli svårt att uppnå samma andel undersköterskor som före reformen.

Med anledning av ovan är det Vårdföretagarnas förhoppning att kommunerna har detta i beaktande vid utvärdering av avtalen och att avtalsrättsliga påföljder undviks. Vi uppmuntrar i stället till dialog med de privata aktörerna om hur önskad kompetensnivå kan nås på ett sätt som är hållbart för verksamheten, medarbetarna och omsorgens kvalitet.

Med vänlig hälsning

Antje Dederling
Förbundsdirektör
Vårdföretagarna

Anna Bergendal
Näringspolitisk expert
Vårdföretagarna

Kontakt: Anna Bergendal
anna.bergendal@vardforetagarna.se
Telefon: 072 550 42 80

Kommunfullmäktiges presidieberedning

§ 29

Dnr 2023-000230 1.1.1.1

Förslag till kommunfullmäktiges presidium angående datautrustningen till nämndernas presidium

Kommunfullmäktiges presidieberednings beslut

Kommunfullmäktiges presidieberedning beslutar

att som förtroendevald får man vända sig till respektive nämnd eller bolag för nödvändig teknisk utrustning.

Yttranden

I ärendet yttrar sig Göran Norlander (S), Kristoffer Bodin (M) och Monica Fahlén (S).

Bakgrund

En skrivelse har inkommit gällande frågan om datautrustning till nämndernas presidium.

Beslutsunderlag

Skrivelse, 2023-04-28

Socialförvaltningen

Mats Collin
mats.kollin@harnosand.se

Modern Omsorg
Ulrica Björnör

Beslut ang. tillfällig förlängning av LOV-avtalet med Modern Omsorg

Beslut

Avtalsperioden för nu gällande avtal med Modern Omsorg (avtal nr 2013-03/006) förlängs perioden 2023-07-01 t.o.m. 2023-12-31.

Detta förlängningsavtal avslutas när nytt, av socialnämnden beslutat LOV-avtal träder i kraft, om det datumet inträder före detta förlängningsavtals utgång.

Beskrivning av ärendet

Avtalsperioden för nu gällande avtal med Modern Omsorg gäller t.o.m. 2023-06-01. Modern Omsorg har den 27 februari 2023 meddelat att de avser att fortsätta verka i Härnösands kommun och önskar förlängt avtal.

Under den tid denna tillfälliga förlängning gäller kan vissa förändringar komma att ske.

Förvaltningens ambition är att förslag till nytt LOV avtal skall antas av socialnämnden vid nämndsammanträdet i juni 2023.

Enligt gällande avtal, som i och med detta beslut tillfälligt förlängs, gäller att utförare som önskar fortsätta enligt LOV efter kontraktets utgång ska lämna in en ny ansökan senast tre (3) månader före avtalets utgång. En sådan ansökan ska göras enligt det vid ansökningstillfället gällande förfrågningsunderlag för kundval inom hemtjänst enligt LOV inom Härnösand kom

Mats Collin

Förvaltningschef

Socialförvaltningen Härnösand

Socialförvaltningen

Eva Forslöf, verksamhetschef
Funktionsstöd: LSS och Socialpsykiatri
eva.forslof@harnosand.se

Socialnämnden

Svar på frågor från ersättare i Socialnämnden

Den 21 april 2023 inkom frågor från Göran Sjögren (SD), ersättare i Socialnämnden. Socialförvaltningen har svarat på dessa frågor nedan.

Nämnden tog ett beslut Dnr 2019-000322 1.1.3.1 "Förslag till modell för stödbehovsbedömning och resursfördelning inom LSS-boenden".

Beslutet lyder:

att ge Socialförvaltningen i uppdrag att implementera Sundsvalls kommuns stödmodell och anpassa den efter Härnösands kommuns behov och förutsättningar,

att uppdra till förvaltningen att återrapportera implementeringen till nämnden under våren 2020.

På en fråga från allmänheten på KF i februari 2023 svarar Socialnämndens ordförande att metoden inte fungerade och att det togs beslut i verksamhetsplanen att inte använda modellen.

Fråga 1 – När togs det beslutet och är det kommunicerat till samtliga LSS-boenden?

Svar från förvaltningen:

Det finns beslut om att inte fortsätta med stödbehovsbedömningen inom Funktionsstöd från och med 2023. Beslutet togs med i verksamhetsplanen och beslutades av Socialnämnden den 20 december 2022.

Stödbehovsbedömningen är ett bra sätt att belysa de individuella behoven. Metoden innebär att den enskildes behov ska mätas i poäng som sedan omvandlas till tid/brukare. Omvandling från behov till tid är svårt att tyda med de tidsmått som framkommit i bedömningen. Målgruppens behov förändras över tid, till och med från dag till dag. Det gör det svårt att räkna ut den enskildes brukarens behov till antal personalresurser. Det blir inte rättvist eller säkert när helheten av verksamhetens behov även skall beaktas i form av resurser.

Metoden är tidskrävande och behöver följas upp kontinuerligt om den ska användas på rätt sätt. Ytterligare utmaningar som har visat sig är när det kommer en okänd person (arbetsterapeut) för brukaren för att göra

stödbehovsbedömningen. Vissa brukare har avböjt att delta vilket påverkar det slutliga resultatet på enheten.

Kontaktpersonalen på grupp-och serviceboende känner brukarna väl och gör genomförandeplaner som följs upp kontinuerligt. Genomförandeplanen belyser de individuella behoven som i sin tur påvisar hur personalbemanningen behöver planeras tillsammans med chef och arbetsgrupp.

Fråga 2 – Hur ser beslutet ut om ny modell för stödbehovsbedömning ut och är det kommunicerat till samtliga LSS-boenden? Vilken modell använder förvaltningen från dagen då beslutet ändrades?

Svar från förvaltningen:

Det finns ingen annan aktuell metod i dagsläget. Stödbehovsbedömning kan fortfarande användas som metod när biståndshandläggaren skall fatta beslut i nya ärenden. Man använder då endast vissa valda delar av metoden och lämnar resursuträkningen som är svår att tyda.

Sammanfattningsvis är stödbehovsbedömningen en bra personcentrerad metod men inte som stöd för beräkning av personalresurser. Enhetschefer har kommunicerat till enheterna att stödbehovsbedömningen inte kommer att fortsätta.

Fråga 3 – Som jag förstår det så har nämnden behandlat frågan om internetanslutning till lägenheter på de 24 LSS-boenden och att frågan har lämnat förvaltningen och hamnat någon annan stans inom kommunen. Vart ligger handläggningen just nu?

Svar från förvaltningen:

Internetanslutning kommer att prioriteras under 2023 inom äldreomsorgens särskilda boenden. Det finns en planering och prioritetsordning när det blir aktuellt för internetanslutning i LSS boenden. Internetanslutning i brukarens lägenhet kan kopplas in av den enskilda brukaren. Brukaren eller dennes företrädare ombesörjer med anslutningen. I dagsläget finns WIFI i de gemensamma utrymmena inom de LSS-boende och dagliga verksamheter som är nybyggda/ombyggda.

Kommande prioritetsordning för WIFI inom Funktionsstöd:

1. Rosen och Murberggruppen- Daglig verksamhet,
2. Koltrasten 139 – LSS boende,
3. Volontären 10 B - LSS boende,
4. Vårstagatan 7 - LSS boende.

Fråga 4 – Enligt uppgift från den 24 LSS-boendena så finns det ingen ”Chef i beredskap” inom Funktionsstöd som personalen kan kontakta efter kl. 16:00 på vardagar och under helger. Stämmer de uppgifterna och hur ser planen ut för framtiden?

Svar från förvaltningen:

Det stämmer att det inte finns chef i beredskap kvällar och helger. Om någon akut händer, t.ex. brand, våldshändelse eller dödsfall, så kontaktar medarbetare enhetschef. Om enhetschef inte svarar så kontaktas verksamhetschef och i andra hand förvaltningschef.

Tidigare gjord enkätundersökning visade att chefsberedskapen hade en del positiva effekter, men även en negativ arbetsmiljöfaktor för återhämtning för enhetscheferna.

Innan chefsberedskapen infördes hanterades frågorna om bemanning och beredskap inom verksamheterna och enheterna. Chefer och medarbetare planerade tillsammans för att förebygga och kunna lösa de problem som kan uppstå under t.ex. helger eller nätter. Enkätundersökningen visade att majoriteten av enhetscheferna vill gå tillbaka till det tidigare arbetssättet.

Utifrån det som framkommit valde arbetsgivaren att chefsberedskapen skulle upphöra.

Arbetsgivaren har stort förtroende för både enhetschefer och medarbetare, och är övertygad om att de kan hitta individuella lösningar som är anpassade för alla inblandade parter. Till exempel kan enheterna förbereda genom att göra listor över frivilliga som kan ringas in vid behov vid akuta och oplanerade händelser som ex sjukdom.

Om behov av chef i beredskap finns i framtiden kan inte undertecknad ge svar på.

Eva Forslöf

Verksamhetschef Funktionsstöd: LSS och Socialpsykiatri